31

W.A. VAN REES.

MILITAIR WETBOEK VOOR HET NEDERLANDSCH OOST-INSICH LEGER.

238 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 750/PN-Museum/2010
BIB - ID : 2010-29684860
ITEM - ID : 1090522493
Asal : Muse sat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI: —
106

MILITAIR WETBOEK

VOOR HET

NEDERLANDSCH OOST-INDISCH LEGER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI-106

MILITAIR WETBOEK

VOOR HET

NEDERLANDSCH OOST-INDISCH LEGER

BEVATTENDE:

DE REGTSPLEGING, HET CRIMINEEL WETBOEK, HET REGLEMENT VAN KRIJGSTUCHT EN DE PROVISIONELE INSTRUCTIE VOOR HET HOOG MILITAIR GEREGTSHOF.

BEWERKT DOOR

W. A. VAN REES,
Kommandeur, Officier en Ridder van verschillende orders, gep. Majoor tit. van het Nederlandsch Oost-Indisch leger

EN

R. N. BAR,
Kapitein-adjoint bij den generalen staf van het Nederlandsch Oost-Indisch leger.

BAT. KONINKLIJK VAN KEN W.

TE ZALT-BOMMEL, BIJ JOH. NOMAN EN ZOON.
1864.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VOORWOORD.

Sedert de vaststelling van het Militair Wetboek zijn daarin voor het Nederlandsch Oost-Indische leger verscheidene veranderingen gebragt. Eenige artikelen zijn gewijzigd, op andere toelichtingen gegeven. Door de Algemeene Orders werd het leger met een en ander gedeeltelijk in wetenschap gesteld. Vele bepalingen zijn echter alleen in het Staatsblad van N. I., het Bijblad op dat Staatsblad, enz. te vinden. Het raadplegen van de bronnen, die de grondslagen van het Militair Regt in Ned. Oost-Indië uitmaken, gaat daardoor niet alleen met zeer vele moeijelijkheden gepaard, maar is zelfs, in sommige gevallen, voor den officier onmogelijk.

Deze omstandigheid gaf ons aanleiding tot het zamenstellen van dit werk.

In deze uitgave zijn de veranderingen en wijzigingen aangebragt, die het Wetboek ondergaan heeft, met aanhaling der

PERPUSTAKAAN NASIONAL

besluiten, waarbij die plaats vonden; terwijl de toelichtingen op de betrekkelijke artikelen, met opgave van de bronnen, bij wijze van aanteekening zijn medegedeeld, zooveel mogelijk met de woorden, voorkomende in het besluit of de order, waarbij zij zijn gegeven.

Indien wij door dezen arbeid onze krijgsmakkers eenigen tijd en moeite besparen, zullen wij ons daarvoor ruimschoots beloond achten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

INHOUD.

REGTSPLEGING BIJ DE LANDMAGT.

Eerste Titel.

Bladz.

Algemeene bepalingen, regten en pligten der kommanderende officieren 3

Tweede Titel.

EERSTE HOOFDSTUK.

Informatiën voor officieren-commissarissen, in de plaatsen buiten de residentie van den krijgsraad 8

TWEEDE HOOFDSTUK.

Informatiën voor officieren-commissarissen in de residentie van den krijgsraad 11

DERDE HOOFDSTUK.

Bijeenroeping en zamenstelling der krijgsraden, na den afloop der informatiën voor officieren-commissarissen. 26

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VIERDE HOOFDSTUK. Bladz.

Regtsmagt, regten, en pligten der krijgsraden bij het vorige hoofdstuk vermeld 29

VIJFDE HOOFDSTUK.

Regtspleging en handelingen der krijgsraden, in de twee naastvoorgaande hoofdstukken vermeld. 31

ZESDE HOOFDSTUK.

Van het aannemen van bewijzen van onschuld 36

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van het proces tegen voortvlugtigen 37

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van de vonnissen en derzelver executie 39

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van het appèl der vonnissen van de krijgsraden. 43

TIENDE HOOFDSTUK.

Van de tauxatie der kosten 46

ELFDE HOOFDSTUK.

Van het proces bij vermeende onbevoegdheid des regters . . . 46

Derde Titel.

Van de krijgsraden te velde 49

Vierde Titel.

Van de krijgsraden in eene belegerde of berende stad of plaats. . 53

Vijfde Titel.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de auditeurs-militair bij de landmagt 55

TWEEDE HOOFDSTUK.

Instructie voor de provoost-geweldigers 61

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Zesde Titel.

Bladz.

Eed voor den president en de leden van den krijgsraad, de auditeurs-militair en provoosten-geweldige. 75

Register van zaken voorkomende in de regtspleging bij de landmagt. 79

CRIMINEEL WETBOEK VOOR HET KRIJGSVOLK TE LANDE.

Eerste Titel.

Bladz.

Algemeene bepalingen 103

Tweede Titel.

Van de straffen 107

Derde Titel.

Van verraad 115

Vierde Titel.

Van ronselen en spioneren 119

Vijfde Titel.

Van misdaden tegen de dienst en de subordinatie 120

Zesde Titel.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van desertie naar den vijand 124

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van andere desertie in tijd van oorlog 126

DERDE HOOFDSTUK.

Van desertie in tijd van vrede 129

VIERDE HOOFDSTUK.

Van het ontdekken van complotten door medepligtigen 135

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Zevende Titel.

Bladz.

Van geweldenarijen en strooperijen 135

Achtste Titel.

Van diefstal en roof 138

Negende Titel.

Van ontrouw en kwade administratie 139

Tiende Titel.

Van het bewijs der misdaden 142

REGLEMENT VAN KRIJGSTUCHT OF DISCIPLINE VOOR HET KRIJGSVOLK TE LANDE.

Bladz.

Inleiding 145

EERSTE HOOFDSTUK.

Algemeene bepalingen 146

TWEEDE HOOFDSTUK.

Overtredingen tegen de krijgstucht 147

DERDE HOOFDSTUK.

Van de straffen 150

Aanhangsel 163

Register van zaken voorkomende in het crimineel wetboek en het reglement van krijgstucht of dicipline voor het krijgsvolk te lande. 177

PROVISIONELE INSTRUCTIE VOOR HET HOOG MILITAIR GEREGTSHOF.

Bladz.

Van deszelfs gesteldheid en wijze van delibereren 201

Van de regtsmagt van het Hoog Militair Geregtshof. 208

Van de regtspleging bij het Hoog Militair Geregtshof 211

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Bladz.

Van den advocaat-fiscaal van de land- en zeemagt. 213
Van den griffier. 215
Van de gevangen- of provoosthuizen 217
Van de praktizijns bij het Hof. 217
Eed voor den president en leden van het Hoog Militair Geregtshof. 218
Eed voor den advocaat-fiscaal der land- en zeemagt 219
Eed voor den griffier van het Hoog Militair Geregtshof 219
Register op de provisionele instructie voor het Hoog Militair Geregtshof. 221

PERPUSTAKAAN NASIONAL

REGTSPLEGING BIJ DE LANDMAGT,

GEARRESTEERD BIJ BESLUIT VAN DEN SOUVEREINEN VORST DD. 20 JULIJ 1814 No. 27. (NED. STAATSBLAD No. 85.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

REGTSPLEGING BIJ DE LANDMAGT.

EERSTE TITEL.

ALGEMEENE BEPALINGEN, REGTEN EN PLIGTEN DER KOMMANDERENDE OFFICIEREN.

Art. 1. Geen militair mag wegens misdaad in regten betrokken worden, dan volgens de wet, in de gevallen en volgens de wijze, door dezelve voorgeschreven.

Art. 2. Elk militair, op bevel van eene daartoe bevoegde magt opgeroepen, of in verzekering genomen, is verpligt te gehoorzamen.

Art. 3. Militairen mogen nimmer worden overgegeven aan eenige regters of collegiën buiten 's lands, althans niet anders, dan op last van het Gouvernement.

Art. 4. Elk officier en onder-officier zal in het algemeen het regt hebben, om dezulken, die van minderen rang zijn, dan hij zelf is, het arrest aan te zeggen.

Art. 5. Elk officier en onder-officier zal bovendien verpligt zijn, van dat regt gebruik te maken, zoodra hem bekend is, of bij hem op waarschijnlijke gronden vermoed wordt, dat de mindere in rang zich aan eene aanmerkelijke fout of eenige misdaad heeft schuldig gemaakt.

Art. 6. Indien in het leger, te velde of op marsch, aan eenig militair arrest gecondonneerd is, zal de officier of onder-officier, die aan iemand van minderen rang hetzelve heeft aangezegd, daarvan direct rapport moeten

PERPUSTAKAAN NASIONAL

doen aan den kommanderenden officier van het korps, waartoe de gearresteerde behoort, en zullen dan wijders daaromtrent de bepalingen, bij de volgende Artikelen gemaakt, in het geval, dat zulks in een der garnizoenen plaats heeft, in zooverre die toepasselijk zijn, ook moeten geobserveerd worden.

Art. 7. Degene, die in een der garnizoenen het arrest geordonneerd heeft, zal mede daarvan direct rapport doen aan den kommanderenden officier van het korps, waartoe de gearresteerde behoort; en, ingeval de aard der zaak zulks vereischt, tevens overgeven eene schriftelijke klagt, behelzende de reden of redenen, waarom het arrest geschied is, met de bijvoeging der bewijzen of aanwijzing der getuigen, daartoe betrekkelijk.

Art. 8. De kommanderende officier van het korps, waartoe de gearresteerde behoort, zal daarop de zaak onderzoeken.

Art. 9. Bijaldien de kommanderende officier bevindt, dat de gearresteerde wel schuldig is aan hetgeen hem is te last gelegd, doch dat de zaak de dienst van het regement of van het korps betreft, en niet is van dien aard, dat daarin door een' krijgsraad moet worden regt gedaan, zal hij de straf zelf bepalen, en daarvan rapport doen aan den kommandant van het garnizoen.

De chefs van korpsen en militaire kommandanten behooren zich zorgvuldig te onthouden van de afdoening en correctie van zaken, welke uit haren aard niet volgens het reglement van krijgstucht, maar volgens het crimineel wetboek voor het krijgsvolk te lande moeten worden bestraft. (A. O. 1849 nº. 9 § 4.)

Art. 10. Indien, bij het voorschreven onderzoek, gebleken is, dat de gearresteerde onschuldig is, zal dezelve direct moeten worden ontslagen, en daarvan rapport worden gedaan aan den kommanderenden officier van het garnizoen.

Art. 11. Indien daarentegen bij het gemelde onderzoek gebleken is, dat de gearresteerde vermoedelijk aan hem te last gelegde daad of overtreding schuldig staat, en dat dezelve van dien aard is, dat daarin door een krijgsraad uitspraak moet worden gedaan, zal door den kommanderenden officier van het korps daarvan dadelijk moeten worden kennis gegeven aan den kommanderenden officier van het garnizoen.

Art. 12. Indien de kommanderende officier van het garnizoen mede van oordeel is, dat de zaak door een' krijgsraad moet worden onderzocht en beoordeeld, zal de gearresteerde provisioneel in verzekerde bewaring worden gehouden, ten einde tegen denzelven zal kunnen worden geprocedeerd, in maniere als bij deze wet is bepaald.

De verwijzing van den delinquent naar den militairen regter door den militairen kommandant, zelfs wanneer de auditeur-militair daartegen heeft geadviseerd, is beslissend. (A. O. 1850 nº. 5 § 6.)

De, bij dit artikel bedoelde kommanderende officieren van garnizoenen, zullen, wanneer zij vermeenen, dat de daad, welke aan eenig militair wordt ten laste gelegd, van dien aard is, dat deswege door eenen krijgsraad zoude moeten worden erkend, het bij het 1ste of 2de hoofdstuk van den 2den titel der regtspleging bedoelde onderzoek doen houden.

Alvorens evenwel de beklaagde (die inmiddels in de politiekamer of anderzins in verzekerde bewaring wordt gehouden) in het bij art. 28 der regtspleging bedoelde provoosthuis te doen opzenden of overbrengen, zullen zij in ieder geval de klagte, met de daartoe betrekkelijke stukken, *door tusschenkomst* van den betrokken, zich regtstreeks tot het militair departement verhoudenden, gewestelijken militairen kommandant, den betrokken auditeur-militair in handen stellen.

Daarop zal door dezen, naar aanleiding van art. 300 der regtspleging, in allen gevalle uiterlijk binnen *vier* dagen, worden geadviseerd, of de aard der zaak vordert, dat daarin door eenen auditeur-militair ambtshalve worde geprocedeerd, dan wel of die zaak disciplinair zoude kunnen worden afgedaan, mitsgaders, of er in het eerste geval gronden zijn om den aangeklaagde in het provoosthuis te doen overbrengen, dan of hij op vrije voeten zoude kunnen worden gesteld.

Tot de hierboven bedoelde stukken, welke op de klagte, — die c. q. tegen ieder der beschuldigden afzonderlijk moet zijn opgemaakt, — betrekking hebben, behooren o. a. de beëedigde verklaringen van de gehoorde getuigen, de extracten uit het stamboek en strafregister den beklaagde betreffende, mitsgaders het bewijs, dat aan hem de krijgsartikelen, vóór het begaan der overtreding of misdaad waren voorgelezen, enz.

De opzending van beklaagden uit militaire kommandementen, waarin geen krijgsraad kan worden geïnstalleerd, geschiedt, onder overlegging van de vereischte bescheiden, *regtstreeks* aan den, tevens voor dat kommandement, fungerenden auditeur-militair. (A. O. 1863 nº. 14.)

Wanneer een militair, die met het metalen kruis, de medaille voor het bijwonen van het beleg der citadel van Antwerpen, de medaille voor den oorlog op Java of de medaille voor trouwe dienst is begiftigd, aan een krijgsraad moet worden overgegeven, moet dat eereteeken voorloopig worden ingetrokken. Ondergaat die militair een infamerend vonnis, dan wordt het eereteeken met het brevet aan het militair departement gezonden en van de intrekking aanteekening gehouden op het stamboek, in de navolgende bewoordingen: *„niet meer geregtigd tot het dragen van* (benaming van het ontnomen eereteeken)." (A. O. 1837 nº. 4 § 2, 1847 nº. 2 § 4 en 1861 nº. 19 punt 4.)

De eereteekenen van een militair, die tot het tijdelijk ontnemen van de kokarde wordt veroordeeld, blijven onder bewaring van den korps kom-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

mandant, om na expiratie van straf aan den eigenaar te worden teruggegeven. (A. O. 1841 nº. 4 § 6 en 1861 nº. 19 punt 5.)

Van militairen, die bij regterlijk vonnis veroordeeld zijn tot de straf van detentie zullen de hiervoren genoemde eereteekenen met daarbij behoorende brevetten worden toegezonden aan den kommandant van het mil. huis van arrest te Willem I, om aan den eigenaar te worden teruggegeven, wanneer zijn straftijd zal zijn geëxpireerd. (A. O. 1847 nº. 2 § 4 en 1861 nº. 19 punt 5.)

Wanneer een militair voor den krijgsraad gebragt wordt, zal daarvan geene mutatie worden gemaakt, dan *te gelijk* met het vonnis waarbij die militair wordt gecondemneerd.

Behelst het vonnis eene vrijspraak of wordt hij daarbij geabsolveerd van de instantie, dan blijven alle mutatiën ter zake achterwege, zoodat hoegenaamd geene inschrijving in het stamboek geschiedt. (A. O. 1851 nº. 7 § 1 en 1853 nº. 4.)

Al de militairen beneden den rang van officier, veroordeeld tot de straf van detentie voor langer dan *zes* maanden, en dientengevolge in het militair huis van arrest te Willem I opgenomen, worden definitief uit de contrôles en stamboeken van het korps of wapen afgevoerd. Dit zal echter niet eerder plaats hebben, dan nadat berigt van hunne aankomst in de gevangenis zal zijn ontvangen. (A. O. 1845 nº. 3 § 7 en 1859 nº. 28.)

Art. 13. Ingeval de kommanderende officier van het garnizoen daarentegen de zaak bevindt van die natuur, dat dezelve buiten den krijgsraad kan worden afgedaan, zal hij zelf, nadat hem van de schuld genoegzaam zal zijn gebleken, de straf kunnen en moeten bepalen, wanneer de daad of overtreding de garnizoens-dienst betreft; maar bijaldien de daad of overtreding de regements-dienst aangaat, zal hij de bepaling der straf aan den kommanderenden officier van het korps overlaten.

Telkens wanneer een militaire kommandant een officier, behoorende tot een speciaal wapen of dienst, zal hebben gestraft, zal die kommandant daarvan kennis geven aan den chef van het speciale wapen of de dienst waartoe de gestrafte officier behoort, met de vereischte inlichtingen en mededeeling der beweegredenen en omstandigheden. Genoemd chef is gehouden daarvan aanteekening te doen in het strafregister.

Hetzelfde dient te worden betracht aangaande zoodanige officieren, die zich tijdelijk, afgescheiden van hun korps, in eene plaats ophouden, met betrekking tot hunne respective korps-chefs. (A. O. 1841 nº. 1 § 1.)

Zie wijders de aanteekening op art. 9.

Art. 14. Indien de gearresteerde niet behoort tot eenig korps van het leger, kantonnement of garnizoen, waar hij is gearresteerd, zal van het arrest in een leger of kantonnement aan den generaal, of, in een garnizoen, aan den kommanderenden officier, worden kennis gegeven, welke, naar vereisch van zaken, den gearresteerde, zoo hij onschuldig is, zal ontslaan, of, bijaldien de zaak

PERPUSTAKAAN NASIONAL

buiten den krijgsraad kan worden afgedaan, nadat van de schuld zelve zal zijn gebleken, de straf zelf zal kunnen en moeten bepalen, of eindelijk de zaak aan den militairen regter verwijzen.

Art. 15. Indien een gearresteerde zich over het arrest, of over de hem opgelegde straf bezwaard vindt, zoodat hij meent ten onregte gearresteerd, of onschuldig, of te zwaar gestraft te zijn, zal hij daarover zijne klagten alsdan kunnen inbrengen, en zelfs mogen verzoeken, dat de zaak door een krijgsraad worde onderzocht.

Aangezien er verschil van gevoelen bestond over het regt begrip van dit artikel, en in het bijzonder omtrent de vraag: of eene opgelegde en reeds ondergane disciplinaire bestrafling „door de militaire autoriteit „van het strafregister kan worden geschrapt, dan of zulks alleen behoort „tot de bevoegdheid van den regter," zoo is naar aanleiding der missive van het hoog militair geregtshof dd. 3 November 1849 nº. 56, door het militair departement medegedeeld: dat te dezen aanzien geen onderscheid moet worden gemaakt tusschen *opgelegde* en *reeds ondergane* disciplinaire bestrafling, en dat in het algemeen aan de hoogere militaire autoriteit de bevoegdheid toekomt, doch op hare verantwoordelijkheid, eene opgelegde straf op te heffen en, wanneer die reeds ondergaan is, van het strafregister te schrappen en alzoo te doen beschouwen als ware zij niet ondergaan.

Volgens deze stelling zal dan ook ieder ondergeschikte zijne klagte over het arrest of over de hem *opgelegde* straf bij den chef, die onmiddellijk gesteld is over dengenen die de straf heeft bevolen, kunnen inbrengen, en wanneer hij door dezen wordt afgewezen, zal hij zijne klagte kunnen brengen tot bij het militair departement, ja zelfs bij den regter, of met andere woorden verzoeken, dat de zaak door een krijgsraad worde onderzocht.

De gearresteerde of gestrafte militair heeft alzoo de keus om vooraf een anderen weg te beproeven, dat het vermeend ongelijk gebeterd worde, namelijk: zulks raadzaam oordeelende, zijne klagte aan de beoordeeling der *bevoegde militaire autoriteit* te onderwerpen, welke autoriteit, na gedaan onderzoek, en daartoe termen vindende, zorgt dat het geleden ongelijk behoorlijk gebeterd worde; en eerst dan wanneer de klagte onverhoord blijft, kan het beleggen van een krijgsraad te pas komen. (A. O. 1849 nº. 9 § 15.)

Deze mededeeling is later aldus toegelicht: Uit § 15 der algemeene order nº. 9 van 1849, wordt nu en dan, blijkbaar in strijd met de artikels 3 en 11 van het reglement van krijgstucht voor het krijgsvolk te lande, de gevolgtrekking gemaakt, dat men zich *staande* en zelfs *vóór* het ondergaan eener geordonneerde straf of correctie, met zijne bezwaren deswege tot de bevoegde autoriteit of den regter zoude kunnen wenden.

In het belang van eene rigtige krijgstucht is het alzoo noodig voorgekomen, mits deze voor eene verdere afwijking ter zake te waarschuwen. (A. O. 1862 nº. 2.)

Het regt van reclame der minderen jegens hunne meerderen gaat niet verder, dan het doen onderzoeken van bezwaren, wegens ten onregte te zijn gearresteerd of onschuldig of te zwaar te zijn gestraft. Alle extensie,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

welke aan dit regt wordt gegeven, is onwettig en leidt tot verzwakking van de krijgstucht. (A. O. 1860 nº. 40.)

Art. 16. Wanneer, ten einde als voren, het onderzoek van den krijgsraad verzocht wordt, zal de kommanderende officier zulks niet mogen weigeren, mits de klager in arrest blijve, of, zoo hij reeds mogt ontslagen zijn, zich alvorens weder in arrest begeve.

Art. 17. De krijgsraad zal vervolgens de zaak moeten onderzoeken, en indien dezelve des klagers klagten wettig bevindt, zorgen dat aan hem het geleden ongelijk behoorlijk gebeterd worde.

Art. 18. Maar wanneer de krijgsraad de gedane klagten zoodanig ongegrond en ligtvaardig heeft bevonden, dat dezelve niet anders dan aan eene verregaande oneerbiedigheid kunnen worden toegeschreven, zal de klager deswege ingevolge de wet worden gestraft.

TWEEDE TITEL.

EERSTE HOOFDSTUK.

INFORMATIËN VOOR OFFICIEREN-COMMISSARISSEN, IN DE PLAATSEN BUITEN DE RESIDENTIE VAN DEN KRIJGSRAAD.

Art. 19. Wanneer door den kommanderenden officier van het garnizoen (nadat het onderzoek in den vorigen Titel heeft plaats gehad) zal zijn bepaald, dat over de daad of overtreding, aan den beklaagde te last gelegd, door den krijgsraad moet worden erkend; gelijk mede, bijaldien een militair persoon op heeter daad door de militaire of burgerlijke justitie op het plegen van eenige misdaad, staande ter beoordeeling van den militairen regter, is gearresteerd of geapprehendeerd, zal de voornoemde kommandant dadelijk, nadat hij van het arrest of apprehensie kennis zal hebben bekomen, twee officieren uit dat garnizoen benoemen tot commissarissen om den gearresteerde of beklaagde binnen vier en twintig uren na het arrest of de gedane apprehensie, te hooren, en zoodanige verdere informatiën te nemen, als vereischt worden.

Art. 19 van het reglement op de regtspleging zegt, dat de voorloopige

informatiën zullen worden gehouden door officieren-commissarissen en art. 20, dat de plaats-majoor daarbij als secretaris zal fungeren; daar nu op vele plaatsen, door gemis aan officieren en het niet aanwezig zijn van plaats-majoors, de uitvoering van die artikelen niet mogelijk is, zoo is naar aanleiding van het gouv. besl. dd. 20 October 1837 n°. 11, bepaald, dat bij gemis aan officieren, de voorloopige informatiën door onderofficieren kunnen gehouden worden. (A. O. 1837 n°. 13 § 7.)

Art. 20. De commissarissen zullen worden geassisteerd door den plaats-majoor van het garnizoen, den adjudant, of anderen daartoe geschikten officier, ter benoeming van den kommanderenden officier van het garnizoen; welke geadjungeerde persoon de artikelen van verhoor voor den beklaagde, alsmede de vraagpunten voor de getuigen zal ontwerpen, mitsgaders bij al dezelve verhooren de functiën van secretaris waarnemen zal.

Zie de aanteekening op art. 19.

Art. 21. Tot commissarissen en adjunct zullen niet mogen worden benoemd de zoodanigen, welke, wegens familie-betrekkingen en om andere redenen, in het volgende Hoofdstuk vermeld, de functiën van commissaris, lid van den krijgsraad of auditeur-militair niet kunnen waarnemen.

Art. 22. Omtrent den rang, welken dezelve officieren-commissarissen moeten hebben, de toerbeurt, waarnaar de benoeming geschiedt, en het vervangen dergenen, welke verhinderd of gerecuseerd zijn, zal worden in acht genomen, hetgeen deswege bij het volgende Hoofdstuk is voorgeschreven.

Art. 23. Desgelijks zal omtrent de verhooren van den beklaagde, het requireren en hooren van getuigen, het recuseren van commissarissen en den adjunct, het rapport doen aan den kommanderenden officier, het in arrest en op vrije voeten stellen van den beklaagde, en wat meer van dien aard is, worden nagekomen al hetgeen bij het volgende Hoofdstuk is vastgesteld, voor zooverre hetzelve alhier van eenige toepassing kan gehouden worden, en bij dit Hoofdstuk niet anders is bepaald.

Art. 24. Ingeval de beklaagde, bij het eerste verhoor, niet heeft kunnen worden gebragt tot confessie, zal geen verder verhoor aan hem worden gehouden, ten ware zulks om dringende redenen, tot ontdekking der waarheid, of, ten dienste van de justitie, door den kom-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

manderenden officier, officieren-commissarissen, of adjunct mogt worden noodig geoordeeld.

Art. 25. In zoodanig bijzonder geval zal nog tweede verhoor mogen plaats hebben, maar verder meerder niet; welk tweede verhoor zal moeten gesc den uiterlijk binnen tweemaal vier en twintig ur het eerste.

Art. 26. Zoo wanneer het echter noodig mogt w dat intusschen eenige getuigen, in de garnizoens-pla derzelver nabijheid aanwezig, tot belasting, of ontl van den beklaagde wierden gehoord, of eenige ins of schouw wierde gedaan, zal daartoe, door offici commissarissen, met voorkennis van den kommander officier, zooveel meer tijd mogen besteed, of aan den junct vergund worden, als tot dat einde volstrekt w gevorderd.

Art. 27. Zoodra het noodige onderzoek in de ga zoensplaats zelve is afgeloopen, zullen al de ingewo verhooren, informatiën en bewijsstukken, behoorlijk zegeld, door den kommanderenden officier van het nizoen met den eersten vertrekkenden post, of door d nen, welke met het transport van den beklaagde be zijn, worden verzonden aan den auditeur-militair van district of militair arrondissement.

Art. 28. Wanneer de beklaagde gearresteerd is, hij te zelfder tijd onder verzekerde bewaring worden ov gebragt in het provoosthuis van de plaats, waar de au teur-militair resideert en de krijgsraad gehouden word

Zie de aanteekening op art. 12.

Art. 29. Indien de beklaagde, vóór en aleer het e ste verhoor heeft plaats gehad, niet mogt gearreste zijn, en, bij het onderzoek, geene redenen mogten z voorgekomen, om denzelven in arrest te stellen, zal kommanderende officier van het garnizoen te zelfder t op welken de verzending invoege voorschreven geschie den beklaagde ordonneren, om zich naar de in het v gaande Artikel vermelde plaats te begeven, en, bij aankomst aldaar, daarvan kennis te geven aan den k manderenden generaal of officier van het district of n tair arrondissement, mitsgaders aan den kommandant het garnizoen en den auditeur-militair.

TWEEDE TITEL.

TWEEDE HOOFDSTUK.

INFORMATIËN VOOR OFFICIEREN-COMMISSARISSEN IN DE RESIDENTIE VAN DEN KRIJGSRAAD.

Art. 30. Wanneer de auditeur-militair de stukken, in het voorgaande Hoofdstuk omschreven, ontvangen heeft, en de beklaagde in de residentie is aangekomen, geeft hij daarvan dadelijk kennis aan den kommanderenden generaal of officier in het militair arrondissement of district, en aan den kommandant van het garnizoen zijner residentie, door welken, naar gelang van zaken, op het verzoek in het volgend artikel vermeld, dadelijk de noodige orders worden gesteld.

Art. 31. Wanneer de auditeur-militair vermeent, dat de beklaagde nog nader behoort te worden gehoord, of dat nog eenige getuigenissen of andere bewijzen behooren te worden ingewonnen, doet hij, bij zijne gezegde kennisgeving, verzoek tot het benoemen van officieren-commissarissen; doch wanneer hij van begrip is, dat er een genoegzaam onderzoek heeft plaats gehad, doet hij daarbij verzoek tot het bijeenroepen van een' krijgsraad.

Art. 32. In het laatste geval wordt geprocedeerd, zoo als hierna onder het derde Hoofdstuk van dezen Titel is bepaald.

Art. 33. In het eerste geval wordt de beklaagde in zijne verhooren, welke hij te voren heeft ondergaan, voor officieren-commissarissen gerecoleerd, en van dit recolement op dezelfde wijze aanteekening gemaakt, als hierna onder het derde Hoofdstuk van dezen Titel omtrent de recolementen voor den krijgsraad is vastgesteld.

Art. 34. De verdere verhooren worden alsdan voor officieren-commissarissen voortgezet, even als in dit Hoofdstuk is voorgeschreven.

Art. 35. Wanneer de kommanderende officier der bezetting van de plaats zelve, waar de krijgsraden gehouden worden, en waar de auditeur-militair van het arrondissement of district resideert, na een onderzoek, als in den eersten Titel is omschreven, bevindt, dat over de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

daad of overtreding ten laste van een' beklaagde, die niet ten gevolge van reeds genomen informatiën uit een ander garnizoen is overgebragt, door een' krijgsraad moet worden regt gesproken, zal dezelve kommandant twee officieren-commissarissen benoemen, ten einde den beklaagde, binnen vier en twintig uren, te hooren, en al zulke verdere informatiën te nemen, als vereischt worden.

Art. 36. De kommanderende officier stelt tevens bij die benoeming de klagt en verdere stukken in handen van den auditeur-militair van het arrondissement of district, ten einde het noodige te verrigten.

Art. 37. Al de zoodanigen, die, ter oorzake, dat zij in de zaak eenigzins zijn betrokken, of klagten des weges hebben ingebragt, of ook, uit hoofde dat dezelve aan den beschuldigde, hetzij in den bloede, hetzij door huwelijk zijn vermaagschapt, volgens het bepaalde bij Art. 145, niet zouden mogen zijn leden van een' krijgsraad over den beklaagde, zullen ook niet mogen worden benoemd als commissarissen tot het nemen van informatiën.

Art. 38. Ook zullen diegenen, welke, wegens vermaagschapping aan elkander of aan den auditeur-militair, volgens het bepaalde bij Art. 145, niet te zamen in een' krijgsraad zitting kunnen hebben, niet tegelijk als commissarissen en auditeur-militair mogen fungeren.

Art. 39. Wanneer de beklaagde een officier is, zullen geene andere officieren als commissarissen mogen fungeren, dan die van een' hoogeren rang, althans van een' gelijken rang zijn, als welke door den beklaagde wordt bekleed.

Art. 40. De kommanderende officieren zullen in het benoemen van commissarissen tot het nemen van informatiën, zich, zooverre zulks gevoegelijk zal kunnen geschieden, reguleren naar eene toerbeurt of rooster, te daartoe te houden, opdat de eene officier niet boven den ander worde bezwaard, en tegelijk alle vermoedens van partijdigheid voorgekomen worden.

Art. 41. Nogtans zullen de kommanderende officieren, zooveel mogelijk, zorgen, dat, in elke zaak, onder de benoemde commissarissen één gevonden worde, die ten minste den rang heeft van kapitein.

Art. 42. Bijaldien de aan de toerbeurt staande officier, uit hoofde van zoodanige of soortgelijke redenen, als hiervoren zijn vermeld, verhinderd wordt, als commissaris

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

te fungeren, of zich buiten het garnizoen mogt bevinden, zal de volgende in deszelfs plaats gekommandeerd worden.

Art. 43. De officieren, welke als commissarissen zijn benoemd, zullen niet met verlof vertrekken, ten ware zulks, om de dringendste redenen, staande ter beoordeeling van den kommandant, mogt worden gepermitteerd, wanneer dezelve, even als in ander wettig belet, door een' ander' zullen worden vervangen.

Art. 44. Zij zullen alle dagen zich moeten bezig houden met het hooren van den beklaagde, mitsgaders met het nemen van andere informatiën, en zulks zoo lang tot dezelve zullen afgeloopen zijn.

Art. 45. De auditeur-militair zal de vereischte artikelen voor het verhoor van den beklaagde in gereedheid brengen, en dezelve, vóór den aanvang van het verhoor, aan officieren-commissarissen overgeven, ten einde hen in de gelegenheid te stellen, om, zoo zij daarop eenige aanmerkingen hebben, die te doen veranderen.

Art. 46. Deze artikelen zullen vragen bevatten omtrent alle daden en omstandigheden, in de klagt of de stukken ten laste van den beklaagde voorkomende.

Art. 47. In elk der vraagpunten, waarop een gearresteerde of gerequireerde persoon zal worden gehoord, zal niet meer dan één feit of ééne omstandigheid gesteld worden.

Art. 48. Het zal ook aan den beklaagde vrijstaan, om, indien hij mogt vermeenen, wettige redenen te hebben tot het recuseren van een' der benoemde commissarissen, of wel van beiden derzelve, zulks met decentie voor te dragen.

Art. 49. In dat geval zal daarvan dadelijk worden rapport gedaan aan den kommanderenden officier, welke, ingeval hij de aangevoerde redenen gegrond mogt oordeelen, een' ander' zal kommanderen in de plaats van den verworpene of gerecuseerde; doch in het tegenovergestelde geval zal ordonneren, dat de benoemde met de zaak voortga.

Art. 50. Al zulke officieren en personen, welke, uit hoofde van hunnen rang, en ingevolge deze wet, niet voor een' krijgsraad kunnen worden te regt gesteld, zullen ook niet kunnen worden onderworpen aan eene ondervraging voor officieren-commissarissen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 51. Nadat het eerste verhoor is afgeloopen, zullen officieren-commissarissen daarvan rapport doen aan den kommanderenden officier, bij het doen van welk rapport de auditeur-militair hen zal assisteren.

Art. 52. Zij zullen dit rapport herhalen telken reize, als een verhoor door hen aan den beklaagde of aan getuigen gehouden is.

Art. 53. Wanneer de beschuldigde bij het eerste verhoor de hem te last gelegde misdaad geheel of ten deele mogt hebben bekend, zal hij den volgenden dag op zijne confessie worden gerecoleerd, en indien hij daarbij persisteert, zal dat persistit onder hetzelfde verhoor gesteld worden.

Art. 54. Indien de beschuldigde bij het recolement zijne confessie geheel of ten deele mogt herroepen, zal daarvan mede onder hetzelfde verhoor aanteekening worden gehouden.

Art. 55. Bijaldien de beklaagde zich in arrest bevindt, en den rang van officier bekleedt, zal bij ieder zoodanig rapport, als hiervoren is vermeld, door den kommanderenden officier worden beslist, of de beklaagde in arrest behoort te blijven, dan of hij daaruit zou kunnen worden ontslagen, of wel, in hetzelve, zonder nadeel voor de justitie, eenige verandering voor den beklaagde zou kunnen worden gemaakt.

Art. 56. Wanneer een beklaagde zich niet in arrest bevindt, zullen commissarissen bevoegd zijn, telkens na den afloop van een verhoor, denzelven te stellen in arrest, wanneer zij vermeenen, dat de omstandigheden dit vorderen, of wel daartoe eene voordragt doen aan den kommanderenden officier.

Art. 57. Ingeval zij zulks zelve hebben gedaan, zullen zij daarvan verslag doen aan den kommanderenden officier, welke alsdan daarin geene verandering zal mogen brengen, zonder zich zelven voor de ontvlugting van den beklaagde en al de kwade gevolgen personeel verantwoordelijk te stellen.

Art. 58. De benoemde commissarissen en auditeur-militair zorgen, dat de voormelde beslissingen tot ontslag-arrest, en verandering in de wijze van hetzelve, ingevolge de order van den kommanderenden officier, of van commissarissen zelve, worden geëxecuteerd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 59. Wanneer een beklaagde, die zich op vrije voeten bevindt, na het eerste verhoor, vrijheid bekomt, om weder te vertrekken, belooft hij, bij handtasting, aan den president-commissaris, van zich telkens, op ontbod, weder in persoon te zullen vervoegen voor commissarissen en den krijgsraad, welke in zijne zaak zou mogen worden benoemd, op poene van, daarvan in gebreke blijvende, te worden gehouden, als de hem te last gelegde misdaad te hebben beleden, of daarvan te zijn overtuigd.

Art. 60. Dezelfde belofte legt een gearresteerde af, bij zijn ontslag uit het arrest, na eenig verhoor voor officieren-commissarissen geordonneerd.

Art. 61. Van deze afgelegde belofte wordt aanteekening, onder het laatste verhoor, gemaakt.

Art. 62. Wanneer een beklaagde zich in arrest bevindt, wordt hij, bij ieder verhoor, onder goede bewaring, voor officieren-commissarissen gebragt, en op gelijke wijze teruggebragt.

Art. 63. Wanneer de beklaagde zich op vrije voeten bevindt, wordt hij, bij ieder verhoor, door den provoost-geweldige, of wanneer er geen provoost-geweldige zijn mogt, door den zoodanige, welken de kommandant daartoe benoemen zal, gerequireerd, om tegen zekeren dag en uur, welke zoo kort mogelijk zullen worden bepaald, in persoon ter aangewezene plaatse voor officieren-commissarissen te verschijnen, ten einde, ter zake van de tegen hem ingebragte klagt, te antwoorden op zoodanige artikelen, als door of van wege den auditeur-militair aan hem zullen worden voorgehouden.

Art. 64. Wanneer een zoodanig gerequireerde op den bepaalden tijd niet verschijnt, zal hij andermaal worden gerequireerd op een nader daartoe te bepalen uur.

Art. 65. Bijaldien de gerequireerde alsdan weder mogt uitblijven, zullen officieren-commissarissen, geassisteerd met den auditeur-militair, daarvan rapport doen aan den kommandant, welke daarop het arrest van den niet verschenen gerequireerde ordonneren zal.

Art. 66. Indien een beklaagde zich in arrest bevindt wegens beschuldiging van desertie, of van soortgelijke misdaad, waarvan het onderzoek uit deszelfs aard niet omslagtig is, en het echter noodig mogt zijn, dat er twee of meer verhooren plaats hadden, zoo zal tusschen de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

onderscheidene verhooren geen langer tijd dan vier en twintig uren moeten verloopen.

Art. 67. Wanneer de zaken van meer omslag zijn, gelijk mede ingeval de beklaagde niet is gedetineerd, zal geene langere intermissie, dan drie dagen tusschen de onderscheidene verhooren mogen plaats hebben.

Art. 68. Indien echter noodig mogt zijn, getuigen te requireren, of beëedigde verklaringen van elders in te wachten, vóór en aleer een nader verhoor aan den beklaagde te houden, of eenig ander beletsel veroorzaken mogt, dat de verhooren niet binnen den tijd, bij de twee naastvoorgaande Artikelen bepaald, konden worden voortgezet, zal de kommanderende officier, na deswege de officieren-commissarissen te hebben geraadpleegd, het volstrekt noodzakelijk uitstel mogen verleenen, doch voor alle onnoodig uitstel verantwoordelijk zijn.

Art. 69. Commissarissen zullen elk vraagpunt afzonderlijk voorhouden en doen beantwoorden, doch de vraagpunten mogen veranderen naar aanleiding van des beklaagdens antwoorden, voorts die antwoorden zooveel doenlijk met des beklaagdens eigene woorden, en met de minst mogelijke verandering van stijl en uitdrukkingen, doen aanteekenen.

Art. 70. Zij zullen in alle verhooren evenzeer zich toeleggen, om de onschuld te ontdekken, als om bewijs en erkentenis van schuld in te winnen.

Art. 71. Men zal nimmer door het aandoen van pijn of ongemakken, door bedreigingen van dezelve, door belofte van vrijstelling of vermindering van straf, den beschuldigde zoeken te brengen tot confessie; doch hem wel mogen onder het oog brengen, zoowel, dat de regter op bewijzen zonder bekentenis kan en moet straffen, als de onwaarschijnlijkheid zijner verdediging.

Art. 72. Aan een' zoodanigen beklaagde, welke de misdaad geheel of ten deele blijft ontkennen, zullen, ten overstaan van officieren-commissarissen, de informatiën of de verklaringen der getuigen, welke deswege zullen zijn ingewonnen, distinctelijk worden voorgelezen; mitsgaders aan denzelven worden vertoond alle andere bewijsstukken waarvan de auditeur-militair emploi zou willen maken.

Art. 73. De beklaagde zal wijders over alles, wat tot

PERPUSTAKAAN NASIONAL

de zaak eenige betrekking heeft, nader worden gehoord, zoo dikwijls als tot een volledig onderzoek der waarheid noodig zal zijn.

Art. 74. De auditeur-militair zal nogtans, zooveel mogelijk, zorgen, dat buiten de confrontatiën in één zaak niet meer dan vier of uiterlijk vijf verhooren plaats hebben, ten ware hij, om bijzondere redenen, door officieren commissarissen tot het doen van meerdere verhooren mogt worden gequalificeerd.

Art. 75. Op elk alzoo voorgehouden stuk zal gesteld worden het navolgende: „Aan den beklaagde N. N. ver„toond en voorgehouden in het verhoor den.....;" en zal voorts de fungerende auditeur-militair daaronder zijne naamteekening stellen, ten blijke, dat diezelfde stukken aan den beklaagde vertoond en voorgehouden zijn.

Art. 76. Aan den beschuldigde zal ook distinctelijk worden afgevraagd, of hij tegen de getuigen of getuigenissen aan hem voorgehouden, mitsgaders tegen de vertoonde bewijsstukken, iets heeft in te brengen, en zal zulks mede bij het verhoor naauwkeurig worden aangeteekend.

Art. 77. Indien in een verhoor, of in den loop van het proces, aanleiding voorkomt, om den beschuldigde ook van eene andere misdaad te verdenken, zal door commissarissen aan den auditeur-militair mogen worden toegelaten, om den beschuldigde ook daarover te doen ondervragen, mits zulks vooraf aan den beschuldigde worde bekend gemaakt.

Art. 78. Wanneer een beschuldigde uit zich zelven belijdt eene misdaad, waarvan de auditeur-militair geene, of geene genoegzame informatiën heeft ingewonnen, zullen commissarissen van den beschuldigde afvorderen, eene naauwkeurige opgave der misdaad in hare omstandigheden, met bepaling van tijd en plaats, wanneer zulks zou zijn gebeurd, om te ontdekken, of de beschuldigde zich zelven heeft willen bezwaren en om aanleiding tot nader onderzoek te hebben.

Art. 79. Commissarissen zullen daarop den auditeur-militair gelasten, op de beledene misdaad ten spoedigste alle mogelijk onderzoek te doen.

Art. 80. Indien een beschuldigde zich, te zijner verontschuldiging, beroept op eene omstandigheid, die de misdaad onmogelijk of hoogst onwaarschijnlijk zou maken of doen vervallen, bij voorbeeld, door te zeggen, dat hij

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zich tijdens de gepleegde misdaad elders hebbe bevonden, of door zich te beroepen op lijfsweer, zal men hem onderhouden over die verdediging, en hem afvragen opgave, zoo van de namen der getuigen, die iets daarvan zouden weten, als van de omstandigheden, die aanleiding zouden kunnen geven tot opsporing van bewijs.

Art. 81. Wanneer een beschuldigde, zonder des regters onbevoegdheid te beweren, of nadat die stelling is verworpen, zich onwillig toont, om te antwoorden op alle of sommige vraagpunten, die hem worden voorgehouden, of zijne antwoorden zoodanig onbetamelijk inrigt, dat het klaarblijkelijk is, dat hij zich aan zijne verpligting om te antwoorden, wil onttrekken, en, na herhaalde vermaningen, daarvan niet terugkomt, zal dit in een verbaal, of in het slot van het verhoor door den auditeur-militair worden aangeteekend, en daarvan door commissarissen aan den kommanderenden officier worden rapport gedaan.

Art. 82. De kommanderende officier zal alsdan, met overleg van commissarissen en den auditeur-militair, zoodanige corrective middelen bepalen, als kunnen strekken, om den beschuldigde te doen besluiten, aan zijne verpligting te voldoen.

Art. 83. Vóór het sluiten van het laatste verhoor, zal den beschuldigde uitdrukkelijk worden afgevraagd, of, en zoo ja, wat hij nog tot zijne verdediging of verschooning heeft in te brengen, en op welke getuigen, bewijzen of omstandigheden hij zich te dien einde beroept; waarna de vragen en antwoorden aan hem duidelijk en langzaam zullen worden voorgelezen.

Art. 84. Indien de beschuldigde weigert het verhoor te onderteekenen, zal daarvan bij het slot van hetzelve aanteekening worden gemaakt, en het verhoor, in dat geval, ook zonder die onderteekening, bestaanbaar zijn.

Art. 85. Ten opzigte van het aanteekenen van eenige verandering, bijvoeging of uitlegging, en het onderteekenen van het verhoor, zal gehandeld worden, even als hierna bij dat van de getuigen onder art. 103, 104, 105 en 106 is bepaald.

Art. 86. Indien een beschuldigde de Hollandsche taal niet verstaat, zal daarin worden gehandeld, als hierachter bij art. 107, 108, 109 en 110, ten opzigte van de getuigen, is vastgesteld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 87. De getuigen, welke de auditeur-militair vermeent, dat behooren te worden gehoord, zullen mede ten overstaan van officieren-commissarissen worden gehoord; derzelver antwoorden of verklaringen zullen met eede worden gesterkt, bijaldien geene redenen daartegen zijn, en deze alzoo afgegevene getuigenissen in geschrifte gesteld en onderteekend worden.

Art. 88. Bijaldien deze getuigen tot de landmagt behooren, en onder het bevel van den kommandant zijn, zullen zij, in de garnizoensplaats aanwezig zijnde, door den provoost-geweldige worden geciteerd, om op zekeren dag, uur en plaats tot het geven van getuigenis der waarheid te verschijnen.

Art. 89. Van deze citatie geeft de provoost-geweldige, even als van het requireren of ontbieden van beklaagden, een schriftelijk relaas aan den auditeur-militair.

Art. 90. Wanneer de geciteerde getuigen niet verschijnen, zullen zij andermaal, op gelijke wijze, worden geciteerd.

Art. 91. Bijaldien zij alsdan niet verschijnen, of onwillig zijn om te getuigen, zal daarvan aan den kommanderenden officier rapport worden gedaan, die de niet verschenen getuigen bij arrest tot het geven van getuigenis der waarheid constringeren zal.

Art. 92. Wanneer de getuigen zich buiten de garnizoensplaats, onder het bevel van een' anderen kommandant, bevinden, hetzij dezelve tot de zee-, hetzij zij tot de landmagt behooren, zullen de door den auditeur-militair daartoe overgegevene vraagpunten, bij missive, door officieren-commissarissen worden verzonden aan den kommanderenden officier, onder wien zij behooren, ten einde dezelve getuigen daarop voor officieren-commissarissen onder eede worde gehoord, en, met derzelver antwoorden, teruggezonden.

Art. 93. Indien die getuigen wel militairen zijn, doch zich binnen 's lands ergens bevinden, waar geen garnizoen is; of ook, indien de getuigen zijn burgerpersonen, zullen gelijke vraagpunten, op dezelfde wijze en tot datzelfde einde, worden verzonden aan de burgerlijke regtbank, waaronder zij behooren.

Art. 94. Bijaldien officieren-commissarissen, of de auditeur-militair nogtans vermeenen, dat het volstrekt nood-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zakelijk is, dat de getuigen, in de twee naastvoorgaande Artikelen vermeld, voor hen zelve verschijnen, om te worden gehoord, of met een' beschuldigde moeten worden geconfronteerd, zullen officieren-commissarissen letteren-requisitoir afzenden aan den kommanderenden officier of de regtbank, waaronder zij respectivelijk behooren; met verzoek, dat die getuigen worden gelast of geciteerd, om op zekeren te bepalen' dag en uur, ter daarbij vermelde plaats, tot het geven van getuigenis der waarheid, te verschijnen.

Art. 95. Aan dit verzoek zal door de bevoegde autoriteiten worden gedefereerd, en de onwillige getuigen zullen daartoe door hen worden geconstringeerd.

Art. 96. De kommanderende officier, aan wien de requisitie is gedaan, zal, des noods, de gerequireerde getuigen, onder de vereischte precautiën, derwaarts zenden.

Art. 97. Bij het requireren of citeren van getuigen, zal tevens aan dezelve opgave worden gedaan van de zaak of de namen der beschuldigden, omtrent welke hunne getuigenis wordt gevorderd.

Art. 98. Letteren-requisitoir aan buitenlandsche regters zullen moeten behelzen belofte van vergoeding der redelijke kosten, daarop vallende, en toezegging van, in gelijke gevallen, wederkeerig dezelfde dienst aan de justitie te zullen bewijzen.

Art. 99. Wanneer door commissarissen of den auditeur-militair dienstig wordt geoordeeld, dat eene regterlijke bezigtiging geschiede van de plaats, waar de misdaad is begaan, of dat de getuigen daar ter plaatse zelve worden gehoord, of eindelijk, dat een lijk of zwaar gekwetst persoon naauwkeurig door medicinae doctoren en chirurgijns, ten overstaan van commissarissen, worde geschouwd en onderzocht, zal zulk eene bezigtiging en schouw te hunnen overstaan, geassisteerd met den auditeur-militair, plaats hebben.

Art. 100. Bijaldien de daartoe noodige getuigen zich niet in het garnizoen, of onder het bevel bevinden van den kommanderenden officier, welke de informatiën geordonneerd heeft, worden, door officieren-commissarissen, letteren-requisitoir aan den kommandant, of wel aan den burgerlijken regter, onder wien die getuigen behooren, afgezonden, om dezelve op zekeren bepaalden dag, uur en plaats voor hen te doen verschijnen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 101. Wanneer die plaats nogtans op eenigen afstand verwijderd is van de zitplaats van officieren-commissarissen, zullen door hen letteren-requisitoir worden gezonden aan den kommanderenden officier daar ter plaatse, of aan den burgerlijken regter, om die getuigen, op de plaats, waar de misdaad is gepleegd, of zulks zou mogen noodig zijn, te hooren, en derzelver beëedigde getuigenissen in te zenden.

Art. 102. Commissarissen zullen:

a. Vóór den aanvang van het verhoor aan iederen getuige ernstig voorhouden, deszelfs verpligting, om de zuivere waarheid te zeggen, zonder iets te verzwaren, te vergrooten, te verligten, te verkleinen, te ontveinzen of te verzwijgen.

b. Voorts zooveel noodig herinneren, het gewigt van den eed, de gevolgen van den meineed, en de straffen van alle valsche getuigenissen.

c. Elk vraagpunt afzonderlijk voorhouden en doen beantwoorden, doch de vraagpunten mogen veranderen naar aanleiding van des getuigens antwoorden.

d. De getuigen ieder afzonderlijk en één' voor één' hooren, zonder dat de eene van het getuigde van den anderen visie of communicatie zal mogen hebben, of zich daartoe zal mogen refereren.

e. Voor iederen getuige eene afzonderlijke akte maken, en dus de antwoorden van meerdere getuigen niet bij elkander, onder of nevens de vraagpunten stellen, ofschoon dezelfde vragen aan verscheidene getuigen worden voorgehouden.

f. De antwoorden der getuigen zooveel doenlijk met derzelver eigene woorden, en met de minst mogelijke verandering van stijl of uitdrukking doen opteekenen.

g. Bij het einde van het verhoor aan iederen getuige ernstig afvragen, of hem, betrekkelijk de zaak, waarover hij gehoord is, nog iets bewust is, waaraan de justitie gelegen zou zijn.

h. Na het eindigen van elk verhoor, door den auditeur-militair, de gedane vragen en antwoorden, of des getuigens opgaven duidelijk en langzaam doen voorlezen.

Art. 103. De getuige zal daarna de voorgelezene antwoorden of opgaven, door hem goedgekeurd, of, volgens

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zijne begeerte veranderd of vermeerderd, onderteekenen, en wel, zoo hij niet schrijven kan, door een kruis of ander teeken te stellen, waarbij de auditeur-militair zal verklaren, dat hetzelve in zijne tegenwoordigheid is gesteld.

Art. 104. Wanneer de getuige een door hem gegeven antwoord, of iets in de door hem gedane opgave verandert, zal hetzelve niet worden doorgehaald of onleesbaar gemaakt; maar zullen commissarissen de herroeping en de wijze, hoe het vorige antwoord of opgave door den getuige is veranderd of uitgelegd, door den auditeur-militair, doen aanteekenen.

Art. 105. Indien de herroeping, bijvoeging of uitlegging voorvalt onder een verhoor, zal het worden opgeteekend, daar, waar het voorvalt; indien het bij de voorlezing geschiedt, in het slot; doch wanneer het na de onderteekening voorvalt, zal het daaronder worden geschreven, en weder worden geteekend als voren.

Art. 106. Na de onderteekening zal door de commissarissen, geene redenen ter contrarie zijnde, aan den getuige de eed worden afgenomen, en het verhoor door commissarissen en den auditeur-militair worden geteekend.

Art. 107. Indien een getuige de Hollandsche taal niet mogt verstaan, zullen commissarissen een' tolk gebruiken.

Bij ontstentenis van een gezworen translateur, onverschillig in welke taal, zullen de vertalingen vervaardigd door een ter goeder naam en faam bekend staand persoon, en omtrent wiens ervarendheid voldoende zekerheid bestaat, als wettig worden beschouwd, mits zoodanige translateur vooraf voor de echtheid der vertaling is beëedigd. (Gouv. besluit 20 November 1837 nº. 1 art. 2. (Ind. Staatsblad 59) en A. O. 1838 nº. 2 § 4.)

Bij gewone regterlijke informatiën voor officieren-commissarissen in de garnizoenen, personen benoodigd zijnde om als tolken te fungeren, moet de keuze daartoe bij voorkeur vallen op militairen van het garnizoen, vermits voor zoodanige voorloopige informatiën geene buitengewone uitgaven behooren te worden gedaan. Mogten echter, bij ontstentenis van daartoe geschikte militairen, burgerlijke personen daartoe worden geroepen, en deze door de bevoegde autoriteit in dienst worden gesteld, zullen dezelve gedefroijeerd worden naar de salarislijst gearresteerd bij resolutie van 25 November 1819 nº. 3, (Ind. Staatsblad nº. 79.) (A. O. 1842 nº. 4 § 5).

Salarislijst voor de gezworene translateurs.

Voor schriftelijke vertaling.

Uit de Fransche, Engelsche of Hoogduitsche in de Nederlandsche taal, voor het translaat van alle acten, schrifturen, monimenten, facturen, cognossementen, extracten uit trouw-, doop- en doodregister, enz.,

één bladzijde en minder inhoudende	*f* 4,—
twee bladzijden	- 6,—
en voor iedere verdere bladzijde daarboven	- 1,—

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Uit de Nederlandsche in de Engelsche, Fransche of Hoogduitsche talen, voor het translaat van alle stukken,

één bladzijde en minder inhoudende	ƒ 5,—
twee bladzijden	- 8,—
en voor iedere verdere bladzijde daarboven	- 1,¼

Uit de eene vreemde taal in de andere, voor het translaat van alle stukken,

één bladzijde en minder inhoudende	ƒ 6,—
twee bladzijden	- 9,½
en voor iedere verdere bladzijde daarboven	- 1,½

zullende onder de vorenstaande salarissen niet begrepen zijn de te impenderen zegelgelden.

Onder verderen verstande, dat voor de tweede, derde of meerdere afschriften van het vertaalde, voor elk derzelve een derde van de voorschrevene salarissen in rekening zal worden gebragt, en wijders iedere bladzijde gros der translaten zal moeten inhouden 28 regels.

Voor mondelinge vertolking.

Voor vacatiën,	
één uur en minder beloopende	ƒ 5,—
twee uren	- 8,—
en voor ieder uur daarboven	- 2,—

zullende hieronder niet begrepen zijn, de voldoening der verschuldigde wagenvracht, wanneer een translateur buiten de stad of voorsteden wordt gerequireerd, om te vaceren tot mondelinge vertolking. (Gouv. resolutie 25 November 1819 n°. 3 (Ind. Staatsblad n°. 79.)

Bij gouvernements besluit van 20 Mei 1857 n°. 7 (Ind. Staatsblad n°. 42) is, voor zooveel noodig, verklaard, dat de bepalingen van de resolutie van 25 November 1819 n°. 3 (Ind. Staatsblad n°. 79) en de daarbij gearresteerde salarislijst ook toepasselijk zijn, wanneer personen werkzaamheden verrigten als translateurs, die niet als zoodanig bijzonder zijn aangesteld en van landswege bezoldigd, maar uit anderen hoofde eene vaste bezoldiging van het Gouvernement genieten.

Daardoor wordt echter hoegenaamd geene verandering gebragt in de strekking van het eerste gedeelte van § 5 der algemeene order n°. 4 van 1842, volgens welke, indien bij gewone regterlijke informatiën voor officieren-commissarissen in de garnizoenen, personen benoodigd zijn om als tolken te fungeren, de keuze daarbij bij voorkeur moet vallen op militairen van het garnizoen, die daarvoor geene geldelijke belooning kunnen erlangen. (A. O. 1861 n°. 54.)

Art. 108. Deze tolk zal, voor officieren-commissarissen, onder eede beloven, dat hij zich in hetgene, waartoe hij geroepen is, getrouwelijk zal kwijten en daarvan niets aan anderen openbaren.

Art. 109. Hij zal de vragen waarop de getuige moet worden gehoord, eerst in deszelfs taal overzetten, en in geschrifte stellen; vervolgens één voor één aan den getuige voorhouden, de antwoorden in die vreemde taal opschrijven, en telkens aan den auditeur-militair opgeven, welke dit zal aanteekenen.

Art. 110. Hij zal eindelijk de antwoorden in de taal van den getuige aan hem voorlezen, en deszelfs goedkeu-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ring daarop bekomen, of, de veranderingen, of vermeerderingen daaronder gesteld hebbende, dit alles met en benevens den getuige onderteekenen, voorts dit slot vertaald aan den auditeur-militair opgeven, en het vertaalde verhoor met en benevens denzelven en commissarissen onderteekenen.

Art. 111. Wanneer de auditeur-militair of commissarissen dienstig oordeelen, dat de beschuldigde met een' of meer getuigen, of met andere beschuldigden worde gehoord, zal de eerstgemelde daartoe verzoek doen, en de laatstgemelden deze confrontatie ordonneren.

Art. 112. Deze confrontatiën zullen tot nader onderzoek der waarheid moeten plaats hebben, ingeval twee of meer medepligtigen bij hunne verhooren merkelijk verschillen, of ook de verklaringen der getuigen en de antwoorden der beschuldigden, in gewigtige punten, met elkander niet overeenkomen.

Art. 113. De artikelen van confrontatie zullen niet mogen behelzen andere daadzaken, dan die door de getuigen of medebeschuldigden reeds zijn verklaard, en in de artikelen, waarop de beschuldigde is verhoord, zijn vervat.

Art. 114. Deze artikelen zullen niet vragenderwijze, maar stellig zijn ingerigt, bij voorbeeld:

„Den beschuldigde wordt door den auditeur-militair „aangezegd, dat het eene waarheid is, dat," enz.

Art. 115. De confrontatie zal op de navolgende wijze moeten geschieden: wanneer een beschuldigde blijft ontkennen de waarheid van een of meer feiten of omstandigheden, waarop hij reeds is gehoord, en commissarissen eene confrontatie hebben geordonneerd, zullen commissarissen den beschuldigde eerst in generale bewoordingen afvragen, of hij bekennen wil de waarheid van het feit of van de feiten, welke hij dusverre ontkend heeft, en waarvan men bekentenis vordert.

Art. 116. De beschuldigde hierop weigerachtig of op eene onvoldoende wijze antwoordende, wordt een getuige binnengebragt, en den beschuldigde afgevraagd, of hij dien persoon kent; zoo ja, hoe zijn naam is, en waar hij woont; indien hij zegt dien persoon niet te kennen, wordt dezelve aangemaand, zoo dit te pas komt, zich door opgave van deze of gene omstandigheid bekend te maken.

Art. 117. Voorts wordt den beschuldigde afgevraagd,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

of hij eenige redenen heeft, waarom die persoon bij den regter niet als een geloofwaardig getuige zou behooren te worden aangenomen, of om te vermoeden, dat die persoon hem tegen de waarheid zou willen bezwaren of benadeelen, met aanmaning om die redenen terstond op te geven.

Art. 118. Vervolgens wordt het eerste artikel aan den beschuldigde door den auditeur-militair aangezegd, en de getuige wijders ondervraagd over den inhoud van het aan den beschuldigde aangezegde artikel, en daarna het antwoord van den beschuldigde en den getuige, door den auditeur-militair, aangeteekend en voorgelezen.

Art. 119. Na een bevestigend antwoord van den getuige, trachten commissarissen en de auditeur-militair, op de meest gepaste wijze, aanleiding te geven tot eene breede woordenwisseling tusschen den getuige en den beschuldigde, om dezen tot bekentenis der waarheid te brengen.

Art. 120. Het voorgevallene, naar aanleiding van het voorgaande Artikel, wordt door den auditeur-militair weder aangeteekend; dus ook aan den eenen kant zoodanige omstandigheden, als de getuige tot nadere bevestiging of opheldering van zijne vorige verklaring, opzigtelijk dat punt, mogt hebben opgegeven, en aan den anderen kant de beantwoording van den beschuldigde daartegen, en deszelfs bijgebragte redenen of beroep op daadzaken tot zijne onschuld of verschooning.

Art. 121. Op gelijke wijze, als in de drie laatstvoorgaande Artikelen is vermeld, zal, bij de confrontatie, van artikel tot artikel worden voortgegaan.

Art. 122. Na den afloop der artikelen, betreffende een' getuige, worden dezelve, met de door den auditeur-militair daarop gestelde aanteekeningen van al het voorgevallene, duidelijk voorgelezen.

Art. 123. Hierop wordt aan den getuige afgevraagd, of hij nog iets te veranderen of bij te voegen hebbe, en de eed afgenomen op zijne verklaring bij dezen afgelegd.

Art. 124. Na het afleggen van den eed door den getuige, wordt eindelijk aan den beschuldigde afgevraagd, of hij in zijne opgave nog iets wil veranderen of bijvoegen.

Art. 125. Het verhandelde in de drie vorige Artikelen in het slot van de confrontatie vermeld zijnde, wordt het verhoor onderteekend door den beschuldigde en getuige, benevens de commissarissen en den auditeur-militair.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 126. Op dezelfde wijze wordt gehandeld met andere getuigen, ieder afzonderlijk.

Art. 127. Indien een beschuldigde zich op een' of meer tegen hem geconfronteerde getuigen, onder het verhoor, beroept, zullen commissarissen de zoodanigen in zijne tegenwoordigheid hooren.

Art. 128. De confrontatiën met medepligtigen worden gehouden op dezelfde wijze als die met getuigen, behalve dat hun de eed niet wordt afgenomen.

TWEEDE TITEL.

DERDE HOOFDSTUK.

BIJEENROEPING EN ZAMENSTELLING DER KRIJGSRADEN, NA DEN AFLOOP DER INFORMATIËN VOOR OFFICIEREN-COMMISSARISSEN.

Art. 129. Nadat de informatiën voor officieren-commissarissen zijn afgeloopen, en daarvan is rapport gedaan aan den kommanderenden generaal of officieren van het arrondissement of district; of bijaldien geen zoodanig kommandant mogt aanwezig zijn, nadat de kommanderende officier van het garnizoen der hoofdplaats van het arrondissement of district al zulk rapport zal hebben ontvangen, zal hij binnen vier en twintig uren daaraanvolgende een' krijgsraad ordonneren.

De bijeenroeping en installatie der krijgsraden bij de landmagt in geheel Nederlandsch Indië geschiedt door de betrokken militaire kommandanten. (Kon. besluit 23 April 1847 n°. 84. (Ind. Staatsblad n°. 48) en A. O. 1847 n°. 5 § 7.)

Alle militaire strafzaken, in het militair kommandement der Molukkche eilanden voorkomende en behoorende tot de kennisname van een krijgsraad, zullen worden afgedaan voor den krijgsraad te Amboina (Gouv. besluit 2 Maart 1862 n°. 41 (Ind. Staatsblad n°. 21.)

Alle militaire strafzaken, in de militaire kommandementen van Palembang, Banda en Riouw en onderhoorigheden voorkomende en behoorende tot de kennisname van een krijgsraad, zullen worden afgedaan door den krijgsraad te Palembang. De bevoegdheid van den militairen kommandant van Banka tot het bijeenroepen van krijgsraden is daardoor alzoo opgeheven. (Gouv. besluit 23 December 1862 n°. 26 art. 1 (Ind. Staatsblad n°. 164) en A. O. 1863 n°. 2.)

Art. 130. Deze krijgsraad wordt gehouden in de hoofdplaats van elk militair arrondissement of district, door den Vorst reeds bepaald of nog te bepalen.

De gouverneur-generaal van Nederlandsch Indië is bevoegd tot het houden der krijgsraden voor een militair arrondissement of district eene andere plaats aan te wijzen, dan de hoofdplaats van dat arrondissement of district en alsdan hunne bijeenroeping op te dragen aan den kommanderenden officier van het garnizoen dier plaats. (Kon. besluit 15 November 1862 n°. 72 (Ind Staatsblad 1863 n°. 29) en A. O. 1863 n°. 15.)

Tot het houden der krijgsraden voor het militair kommandement der Wester-afdeeling van Borneo is Singkawang aangewezen

De kommanderende officier van het garnizoen dier plaats is belast met de bijeenroeping en beëediging dier krijgsraden. (Gouv. besluit 30 September 1863 art. 1. (Ind. Staatsblad n°. 122.) en A. O. 1863 n°. 49.)

Art. 131. Telkens wanneer, hetzij in de hoofdplaats zelve, hetzij elders in eenige plaats onder het militair arrondissement of district behoorende, eene misdaad is begaan, waaromtrent door officieren-commissarissen informatiën genomen zijn, wordt een zoodanige krijgsraad gekommandeerd.

Art. 132. Tot dezen krijgsraad worden door den kommandant benoemd zeven leden, den president daaronder gerekend, allen den rang van officier bekleedende.

Art. 133. De functiën van openbaar aanklager, en die van secretaris worden daarbij waargenomen door den auditeur-militair, welke gegraduëerd zal moeten zijn op eene der universiteiten dezer landen, daartoe door den Vorst in elke hoofdplaats van het arrondissement of district aan te stellen voor een' onbepaalden tijd, doch tot kennelijk wederzeggen.

De betrekking van auditeur-militair bij de krijgsraden is opgedragen aan de officieren bij de onderscheidene raden van justitie, die dezelve geheel of ten deele zullen kunnen doen waarnemen door de hun toegevoegde substituut-officieren. De laatstgenoemden voeren alsdan den titel van substituut-auditeur-militair. (Gouv. besluit 3 Maart 1848 n°. 2 art. 9. (Ind. Staatsblad n°. 11.)

De functiën van auditeur-militair bij den krijgsraad te Singkawang, worden, voor zoo lang daaromtrent niet op andere wijze wordt voorzien, uitgeoefend door den luitenant-adjudant van het garnizoens-bataillon, tevens fungerend plaatselijk adjudant aldaar. (Gouv. besluit 30 September 1863 art. 2 (Ind. Staatsblad n°. 122.) en A. O. 1863 n°. 49.)

Art. 134. De provoost-geweldige van de hoofdplaats verrigt bij denzelven krijgsraad, even gelijk bij officieren-commissarissen, de functiën van deurwaarder of exploicteur; — hij brengt de gearresteerden voor, en weder terug, en doet alle citatiën en exploicten, welke hem door den krijgsraad, officieren-commissarissen en auditeur-militair worden opgedragen, ingevolge de instructie voor hem gearresteerd of nog te arresteren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 135. Tot president wordt door den kommandant, zoo mogelijk, een hoofdofficier benoemd.

Art. 136. Onder de zeven leden van den krijgsraad, benoemt de kommandant altijd twee officieren, welke over de informatiën hebben gezeten, ten ware de informatiën mogten genomen zijn buiten de hoofdplaats van het arrondissement of district, even als bij het eerste Hoofdstuk van dezen tweeden Titel is omschreven, als wanneer daartoe twee andere officieren zullen kunnen worden gekommandeerd.

Art. 137. De president en leden van dezen krijgsraad, mitsgaders de auditeur-militair bij denzelven, zullen elkander onderling niet mogen bestaan tot in den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art. 138. De rang of orde, in welke de leden van den krijgsraad ter vergadering zitting hebben, wordt door den kommanderenden generaal of officier, bij het doen der benoeming, bepaald; doch zal dezelve moeten gegrond zijn op derzelver effectiven militairen rang, of ancienneteit in dienst.

Art. 139. De president en leden van den krijgsraad zullen kunnen benoemd worden uit de officieren van alle wapenkorpsen, tot het garnizoen der hoofdplaats van het militair arrondissement of district behoorende.

De officieren der mil. adm. en van de gen. dienst behooren, slechts bij gebrek aan officieren van andere wapens, in krijgsraden en geregtelijke informatiën te worden benoemd. (A. O. 1861 nº. 33.)

Art. 140. Bij gebrek aan dienstdoende officieren, zullen ook officieren op pensioen tot den krijgsraad kunnen worden genomen.

Van de bevoegdheid om gepensioneerde officieren in krijgsraden te roepen, kan geen gebruik worden gemaakt, dan in zoo ver dusdanige officieren de functiën van president of leden van een krijgsraad, vrijwillig en kosteloos op zich willen nemen, en dit onder anderen, uit hoofde de gepensioneerde officieren, ingevolge art. 3 van het crimineel wetboek, niet aan den militairen regtsdwang onderworpen zijnde, niet tot eenige militaire dienst kunnen worden geconstringeerd, zonder een uitdrukkelijk besluit des Konings. (A. O. 1840 nº. 8 § 6.)

Art. 141. Bij ontstane ziekte, overlijden, of opgekomene gewigtige verhindering der benoemde leden, worden door den kommandant andere in derzelver plaatsen benoemd, en daarvan aanteekening in de notulen van den krijgsraad gemaakt.

Art. 142. In deze notulen worden de gehoudene be-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

sognes van den krijgsraad, en alles naauwkeurig vermeld, wat door denzelven van dag tot dag is verrigt.

TWEEDE TITEL.

VIERDE HOOFDSTUK.

REGTSMAGT, REGTEN EN PLIGTEN DER KRIJGSRADEN, BIJ HET VORIGE HOOFDSTUK VERMELD.

Art. 143. De krijgsraden, in het vorenstaande Hoofdstuk vermeld, oefenen uit de criminele justitie ter eerster instantie over alle militaire of andere aan de militaire dienst verbondene personen, aan hunne regtsmagt onderworpen, en in het militair arrondissement of district delinquerende, of tot de garnizoensplaatsen onder hetzelve arrondissement behoorende; met uitzondering van de zoodanige, welke, ter eerster instantie, voor het Hoog Militair Geregtshof te regt staan.

Art. 144. Zij zullen nimmer openbaren, hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet de gevoelens van hunne medeleden, zelfs niet die van hen zelve.

Art. 145. Tot de deliberatiën worden niet toegelaten:

a. die aan den beschuldigde bestaan in den zesden of naderen graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap;

b. die, in de zaak van den beschuldigde, eenigen raad of advijs hebben gegeven;

c. die, of zelve, onwetend of onbedacht, of indirect ontvangen hebben eenige giften, gaven of geschenken, of toezegging daartoe van den beschuldigde of van zijnentwege, op een' tijd, dat de zaak, waarover gehandeld wordt, reeds bij den krijgsraad was gebragt, of waarschijnlijk gebragt zou worden, al waren het ook de geringste geschenken van spijs en drank, voor zooverre, ten aanzien der laatstgemelde, de geringste vermoedens konden plaats hebben, dat die ter contemplatie van de beschuldiging gedaan waren;

d. die tegen den beschuldigde een proces voor eenigen regter aanhangig mogten hebben.

Art. 146. Indien zij ontdekken, door anderen eenige geschenken te hunne behoeve ontvangen, of aan dezelve te

hunnen gevalle gegeven te zijn, of ook, dat zij zelve, onbedacht of onwetend, die hebben aangenomen, zullen zij dadelijk daarvan aan den krijgsraad kennis geven, en, hetzij de ontvangene geschenken wederom terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeeren, op zoodanige wijze, als de krijgsraad zal goedvinden.

Art. 147. Wanneer het twijfelachtig is, of het voorhanden zijnde geval onder de hiervoren uitgedrukte behoort, of wanneer een lid zich vindt tot den beschuldigde in eenige betrekking, hiervoren niet uitgedrukt, doch waarom hij wenscht van de behandeling der zaak te zijn ontslagen, als uit hoofde van bijzondere vriendschap, vijandschap, groote gemeenschappelijke belangen, zal de krijgsraad, in afwezigheid van dengenen, dien dit betreft, daarover beslissen.

Art. 148. De krijgsraad zal hieromtrent in het oog houden, dat niemand zonder gewigtige redenen van de behandeling eener zaak worde ontslagen; doch tevens, dat alle schijn van niet genoegzame onpartijdigheid worde geweerd.

Art. 149. Een lid, uit hoofde van eenige betrekking, *op* of *zonder* zijn verzoek, van de behandeling eener zaak ontslagen, zal de deliberatiën der andere leden over de zaak niet mogen bijwonen.

Art. 150. Indien ook een beschuldigde mogt vermeenen, dat een der leden van den krijgraad, uit hoofde van haat, vijandschap, of om eenige andere reden, geen bevoegd regter in zijne zaak zou kunnen zijn, zal hij die redenen van bezwaar met behoorlijk respect aan den krijgsraad mogen voordragen, en verzoek doen tot recusatie.

Art. 151. In dat geval zal de gerecuseerde zich uit den krijgsraad moeten absenteren, zoo lang daarover gedelibereerd en de wettigheid der redenen van recusatie door de overige leden beoordeeld wordt.

Art. 152. Indien de redenen tot recusatie onvoldoende bevonden worden, zal de gerecuseerde wederom plaats nemen.

Art. 153. Wanneer de redenen van recusatie gegrond bevonden worden, zal de president van den krijgsraad daarvan de noodige kennis geven, en inmiddels met de afdoening der zaak worden gewacht, totdat een ander lid in den krijgsraad, in de plaats van den gerecuseerde, door den kommanderenden officier zal zijn benoemd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 154. Alle beslotene brieven, aan den krijgsraad toegezonden, worden door den president geopend, en, bij de eerste vergadering, aan denzelven medegedeeld.

Art. 155. Al de leden zijn verpligt, de vergadering bij te wonen, ten zij dezelve door ziekte of andere volstrekte beletselen verhinderd, of daarvan door den president of den krijgsraad, om gewigtige redenen, verschoond worden.

Art. 156. De president heeft het beleid en bestuur over de orde, waarin de zaken zullen worden behandeld, en zorgt, dat een' ieder met den meesten spoed prompt en onvertogen regt wedervare.

Art. 157. In de zaken, welke in den krijgsraad worden behandeld, zullen al de stukken, van wederzijden ingeleverd, moeten worden gelezen, ten ware eenparig mogt worden begrepen, dat de woordelijke lezing van het een of ander zonder nadeel kon worden nagelaten.

Art. 158. Niemand der leden zal eenige bewijsstukken mogen ontvangen, buiten hetgeen op eene behoorlijke wijze is ingeleverd.

Art. 159. Telkens na den afloop van eene krijgsraadsvergadering, zal de president derzelve, geassisteerd met den auditeur-militair, daarvan rapport doen aan den kommanderenden officier.

TWEEDE TITEL.

VIJFDE HOOFDSTUK.

REGTSPLEGING EN HANDELINGEN DER KRIJGSRADEN, IN DE TWEE NAASTVOORGAANDE HOOFDSTUKKEN VERMELD.

Art. 160. Wanneer de beklaagde een onder-officier, of van een' minderen rang is, zal hij, in arrest zijnde, gedurende het onderzoek zijner zaak in arrest blijven; maar bijaldien de beklaagde den rang heeft van officier, zal, op voordragt van den auditeur-militair, in de eerste zitting van den krijgsraad worden beslist, of de aard en de omstandigheden der zaak *al* dan *niet* vorderen, dat de beklaagde, gedurende het proces, in arrest worde gehouden, en in het eerst gestelde geval tevens bepalen, of in den aard van het arrest ook eenige verzachting voor den beklaagde kan worden gemaakt.

Den betrokken plaatselijken kommandanten is opgedragen om althans gelijktijdig met de opzending van officieren-reclamanten, als bedoeld bij art. 15 der regtspleging bij de landmagt, die voor het hoog militair geregtshof in appèl komen, den plaatselijken militairen kommandant van Weltevreden en Rijswijk kennis te geven of de krijgsraad, die de zaak van zoodanig officier oorspronkelijk heeft behandeld, *al* dan *niet*, het, bij art. 16 van genoemde regtspleging, bedoelde arrest heeft opgeheven, dan wel in den aard van dat arrest eenige verzachting heeft gebragt. (A. O. 1862 nº. 55.)

De bevoegde militaire autoriteiten zijn verpligt officieren, die voor een krijgsraad of het hoog militair geregtshof teregtstaan en gedurende de behandeling hunner zaak, slechts een verligt preventief arrest ondergaan, dan wel geheel op vrije voeten blijven, eene bestraffing op te leggen en te doen ondergaan wanneer zij zich schuldig maken aan overtredingen tegen de krijgstucht, afgescheiden van hunne strafzaak.

De krijgsraad is niet bevoegd van dergelijke overtredingen kennis te nemen, en gaat zijne magt over den beklaagde mitsdien ook niet verder, dan met de behandeling der aanhangige strafzaak in verband staat; met name, tot de beslissing omtrent de voorloopige in arrest-stelling, krachtens artikel 160 en 164 der regtspleging bij de landmagt, en tot de oproeping van den beklaagde om voor den krijgsraad te verschijnen ingevolge art. 163 op straffe bij art. 65 dier regtspleging voorgeschreven. (A. O. 1863 nº. 27.)

Art. 161. Indien de krijgsraad vermeent, dat de beklaagde uit het arrest kan worden ontslagen, of daarin eenige verzachting ordonneert, zoodat het daardoor van des beklaagdens wil zou afhangen, om zich te verwijderen, zal de beklaagde bevorens in handen van den president van den krijgsraad afleggen de belofte, van zich telkens op ontbod weder in persoon te zullen sisteren voor den krijgsraad, op poene van, daarvan in gebreke blijvende, te worden gehouden, als de hem te last gelegde misdaad te hebben beleden, en daarvan te zijn overtuigd.

Art. 162. Van deze belofte zal alsdan aanteekening worden gemaakt in de notulen van den krijgsraad achter de dispositie, daartoe genomen.

Art. 163. Een zoodanige beklaagde wordt vervolgens telkens, wanneer zijn persoon noodig is, door den provoost-geweldige gerequireerd, even als hiervoren bij de informatiën voor officieren-commissarissen is bepaald.

Art. 164. Wanneer de krijgsraad bij die voorschrevene gelegenheid, of ook gedurende den loop van het proces, bevindt, dat de zaak is van dien aard, dat een beschuldigde, welke op vrije voeten is, onder verzekerde bewaring behoort te worden gesteld, of dat in de wijze van het arrest eene verandering tot meer verzekerde be-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

waring behoort te worden gemaakt, zal de krijgsraad daaromtrent, hetzij *zonder*, hetzij *op* voordragt van den auditeur-militair, naar bevind van zaken disponeren.

Art. 165. Indien de auditeur-militair daarentegen in den loop der procedures bij den krijgsraad vermeent, dat er redenen of omstandigheden zijn voorgekomen, om een' beklaagde nog vóór het uiteinde der procedures uit het arrest te ontslaan, zal hij zulks aan den krijgsraad voordragen, ten einde daarop naar behooren worde gedisponeerd.

Art. 166. De dispositiën tot arrest, ontslag en verandering in de wijze van het arrest zelf, worden aan den beklaagde in den vollen krijgsraad gecommuniceerd, daarvan aanteekening in de notulen gemaakt, en door den auditeur-militair gezorgd, dat dezelve executie bekomen.

Art. 167. De dispositiën tot arrest worden, zoo de omstandigheden, als vrees voor ontvlugting en soortgelijke, dit raadzaam maken, door den auditeur-militair, dadelijk na het nemen derzelve, ter executie gelegd.

Art. 168. Dadelijk bij de eerste sessie van den krijgsraad, of anderzins in die van des daags daaraanvolgende, zal de beklaagde in zijne verhooren, voor officieren-commissarissen ondergaan, in de volle krijgsraads-vergadering worden gerecoleerd.

Art. 169. Na het voorlezen derzelve, zal den beklaagde worden afgevraagd, of hij daarbij persisteert, dan of hij daarbij nog iets te voegen hebbe.

Art. 170. De verhooren voor officieren-commissarissen zullen desniettemin alle zoodanige kracht hebben en behouden, alsof dezelve voor den vollen krijgsraad hadden zijats gehad, en zal, uit dien hoofde, aan de verandeoffgen of bijvoegselen van den beklaagde geene meerdere meerde worden toegekend, dan dezelve in goede justitie oordienen.

Art. 171. Achter ieder verhoor zal van dit recolement melding worden gemaakt, met aanteekening van het persistit, of van hetgene door den beklaagde daarbij gevoegd is.

Art. 172. Wanneer de auditeur-militair of de krijgsraad van begrip is, dat er nog nadere verhooren, hetzij van den beklaagde, hetzij van getuigen, hetzij bij wijze van confrontatie, zouden behooren te geschieden, zullen dezelve in den vollen krijgsraad worden gehouden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 173. In de wijze van het beleggen, houden en sluiten van deze verhooren, zal worden in acht genomen al hetgene te dezen opzigte bij de informatiën voor officieren-commissarissen is voorgeschreven.

Art. 174. Wanneer een beklaagde, welke het hem te last gelegde feit of de feiten, of wel het misdadige, hetwelk daarin gelegen is, eerst heeft ontkend, en bij een der volgende verhooren voor officieren-commissarissen, of voor den krijgsraad, is gekomen tot confessie, en tevens buitendien van het aanwezen der geconfesseerde misdaad blijkt, zoodat de auditeur-militair vermeent, dat er grond is, om op die confessie regt te verzoeken, zal hij daartoe binnen den tijd van drie dagen na het laatste verhoor, of van het recolement, aan den krijgsraad eene voordragt doen, en verzoeken, tot het doen van eisch op de confessie van den beklaagde te worden geadmitteerd.

Art. 175. Wanneer een beklaagde niet heeft kunnen worden gebragt tot eene volledige confessie, maar de auditeur-militair desniettemin vermeent, dat hij de verhooren kan houden voor voltrokken, en dat er gronden zijn, om den beklaagde te houden voor overtuigd van de misdaad, aan hem te last gelegd, zal hij zulks, binnen gelijke drie dagen als voren, aan den krijgsraad voordragen, en verzoeken, om tot het doen van eisch op de bewijzen in extraordinair proces tegen den beklaagde te worden geadmitteerd.

Art. 176. Ingeval de auditeur-militair van oordeel is, dat van des beklaagdens onschuld blijkt, of wel, dat de bewijzen niet voldoende zijn, om den beklaagde schuldig te verklaren, zal hij zulks schriftelijk aan den krijgsraad voordragen, en daarbij verzoeken, dat de beklaagde moge worden vrijgesproken van de hem te last gelegde beschuldiging, en diensvolgens, zoo hij in arrest is, uit zijn arrest worde ontslagen, of wel worde geabsolveerd van de instantie.

Art. 177. De absolutie van de instantie zal plaats hebben, wanneer het berekenbaar mogelijk is, dat te eeniger tijd nog nadere bewijzen met betrekking tot de misdaad, aan den beklaagde te last gelegd, zouden kunnen worden ingewonnen.

Art. 178. Deze voordragt zal alsdan zonder verwijl,

met en benevens al de stukken, tot de onderhavige zaak betrekkelijk, welke tot dat einde door den auditeur-militair bij zijne voordragt moeten worden overgelegd, in den krijgsraad worden gelezen.

Art. 179. De krijgsraad zal daarop beslissen, of de procedures kunnen worden gehouden voor voldongen, of in staat, om daarop regt te doen, dan of de beschuldigde nog nader moet worden gehoord of geconfronteerd, of wel het een of ander point nog nader zou kunnen of behooren te worden onderzocht.

Art. 180. Ingeval de krijgsraad vermeent, dat de beklaagde nog nader moet worden gehoord, of dat op eenig point nog nader onderzoek moet geschieden, zal de auditeur-militair daartoe het noodige met den meest mogelijken spoed in het werk stellen.

Art. 181. Bijaldien de krijgsraad bevindt, dat de beklaagde onschuldig is, spreekt hij denzelven vrij van de hem te last gelegde beschuldiging, en gelast zijn ontslag, zoo hij zich in arrest bevindt.

Art. 182. Wanneer de krijgsraad bevindt, dat de bewijzen niet voldoende zijn, doch dat het berekenbaar mogelijk is, dat te eeniger tijd nog nadere bewijzen zouden kunnen worden ingewonnen, zal dezelve den beklaagde absolveren van de instantie.

Art. 183. Bijaldien de krijgsraad verstaat, dat de zaak kan worden gehouden voor voldongen, en dat er grond is tot het doen van eisch tegen denzelven, zal de auditeur-militair binnen tweemaal vier en twintig uren dienen van zijne conclusie van eisch.

Art. 184. De middelen der schriftuur van eisch zullen bestaan in een eenvoudig, doch duidelijk en onderscheiden verhaal van het geval of van de zaak, zoodanig als daarvan uit de confessie of andere stukken blijkt, mitsgaders in een betoog van des beklaagdens schuld, afgeleid uit hetgene beleden of bewezen is, en eindelijk in eene aanhaling van de wet of wetten, welke op het geval toepasselijk zijn.

Art. 185. Bij het slot der schriftuur van eisch, zal de auditeur-militair concluderen tot zoodanige bepaalde straf of straffen, als hij oordeelt, dat op de bewezene misdaad of misdaden bij de wet gesteld, of met de merites der zaak overeenkomstig zijn, met bijvoeging, ach-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ter dien bepaalden eisch, van deze algemeene salutaire clausule: "of tot zulke andere straffe, als de krijgsraad "in goede justitie verstaan zal te behooren."

Eindelijk zal de auditeur-militair daarbij nog concluderen tot condemnatie van den beklaagde in de kosten en misen van de justitie, alsmede in de kosten van den processe, des noods ter tauxatie en moderatie van den krijgsraad.

Zoo dikwijls de regter in strafzaken, waarin eigenlijk gezegde inlanders als beklaagden betrokken zijn, ingevolge de wet gebruik moet maken van tolken, voor de overzetting van de Nederduitsche in eene inlandsche taal of omgekeerd, zullen de kosten aan het gebruik dier tolken verbonden, niet worden verhaald op de beklaagden, maar ten laste blijven van den lande. (Gouv. besluit 18 Augustus 1861 no. 3 (Ind. Staatsblad no. 72) en A. O. 1861 no. 40.)

Art. 186. Bij dezen eisch zal de auditeur-militair overleggen al de verhooren, bewijzen en verdere stukken, welke tot de zaak eenige betrekking hebben, en hetzij tot belasting, hetzij tot ontlasting van den beklaagde zouden kunnen dienen, voor zooverre die aan den auditeur-militair ter hand gekomen zijn.

Hij zal deze stukken, naar orde van hetgene hij bij zijne conlusie van eisch voorstelt, op den rug teekenen met de letters *a*, *b* en zoo vervolgens, en ze in die orde op den inventaris omschrijven.

TWEEDE TITEL.

ZESDE HOOFDSTUK.

VAN HET AANNEMEN VAN BEWIJZEN VAN ONSCHULD.

Art. 187. Een gearresteerde of gerequireerde in persoon, deszelfs echtgenoote en nabestaanden zullen te allen tijde, totdat het vonnis zal worden gepronuntiëerd, aan den krijgsraad mogen aanbieden zoodanige stukken, als zij vermeenen tot bewijs der onschuld te kunnen dienen.

Art. 188. De krijgsraad zal hierop zoodanig regard slaan, als dezelve zal vermeenen te behooren, en in allen gevalle die stukken stellen in handen van den auditeur-militair, om denzelven de gelegenheid te geven, van daarbij zijne consideratiën te voegen.

TWEEDE TITEL.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

VAN HET PROCES TEGEN VOORTVLUGTIGEN.

Art. 189. Wanneer een militair, die den rang van officier bekleedt, van eene misdaad aangeklaagd en voortvlugtig is, zal tegen denzelven bij indaging worden geprocedeerd.

Art. 190. Op gelijke wijze zal worden geprocedeerd tegen elken militair, die van eene misdaad is aangeklaagd, waartegen zwaardere straffen zijn gesteld, of waarschijnlijk vallen zullen, dan die van confinement en bannissement.

Art. 191. Onder het naastvoorgaande Artikel wordt echter niet begrepen de misdaad van desertie.

Art. 192. Wanneer een zoodanige beschuldigde, als in de twee eerste Artikelen van dit Hoofdstuk is vermeld, hetzij vóór het in arrest stellen of requireren van zijn' persoon, hetzij bij of na hetzelve, en gedurende den loop van het onderzoek voor officieren-commissarissen of den krijgsraad, voortvlugtig wordt en niet te vinden of te apprehenderen is, zal de auditeur-militair krijgsraad verzoeken.

Art. 193. De auditeur-militair zal vervolgens aan den krijgsraad, bij eene memorie of request, den staat der zaken voordragen, en daarbij, met overlegging der onder hem berustende informatiën, verzoeken autorisatie, om den voortvlugtige, ingeval hij mogt worden ontdekt, te doen apprehenderen en overbrengen in het daartoe geschikt provoosthuis; mitsgaders dien onverminderd denzelven te doen dagvaarden, ten einde tegen zekeren bekwamen dag en uur, daartoe te prefigeren, in persoon te verschijnen voor den krijgsraad, ter plaatse daarbij almede te bepalen, om aan te hooren zoodanigen eisch en conclusie, mitsgaders al zulke preliminaire en andere verzoeken, als hij auditeur-militair tegen hem zal willen doen en nemen.

Art. 194. Het voorschreven verzoek bij den krijgsraad geaccordeerd zijnde, zal daarvan akte verleend, en bij dezelve akte de dag in regten, zes weken na het exploict, bepaald worden. — En zullen van deze akte worden geformeerd drie gelijkluidende, zoo om te dienen voor de affixie, als om bij de stukken van den processe gevoegd, en aan den gedaagde verzonden te worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 195. Vervolgens zal gemelde akte, bij tromslag of trompettengeschal, door den provoost-geweldige van de hoofdplaats van het militair arrondissement of district, of eenig ander persoon, magt hebbende om militaire exploicten te doen, worden gepubliceerd en geaffigeerd: terwijl een derde aan de laatste woon- of verblijfplaats van den voortvlugtige, zoo die bekend is, zal worden verzonden, van welk verrigte de provoost-geweldige een behoorlijk relaas zal formeren, en aan den auditeur-militair ter hand stellen.

Art. 196. Wanneer de gedaagde ten bepaalden dage niet verschijnt, zal, ten verzoeke van den auditeur-militair, eene andere akte bij den krijgsraad verleend, en in voege voorschreven gepubliceerd en verzonden worden, met beteekening van een' naderen dag in regten, na verloop van gelijke zes weken na dat exploict.

Art. 197. Deze indaging zal, bij non-comparitie van den gedaagde en herdaagde, voor de derde maal, en eindelijk nog eens te allen overvloede voor de vierde maal, telkens op gelijke termijnen van zes tot zes weken, op de respectivelijk daartoe door den auditeur-militair verzochte en bij den krijgsraad verleende akten, moeten herhaald worden.

Art. 198. Indien de gedaagde intusschen verschijnt, of ontdekt wordt, zal hij dadelijk in verzekerde bewaring gesteld en tegen hem geprocedeerd worden, zoo als omtrent de beklaagden, welke zich in arrest bevinden, bij deze wet is bepaald.

Art. 199. Doch indien de gedaagde voortvlugtig blijft, en niet te bekomen is, zal de auditeur-militair, nadat de laatste termijn van comparitie verschenen is, dienen van *interdit*, met al de stukken en relazen daartoe behoorende, onder een' behoorlijken inventaris.

Art. 200. Wanneer de krijgsraad de relazen en verdere bijlagen in orde bevindt, zal hij den gedaagde en herdaagde verklaren vervallen van zijne militaire charge, en denzelven bannen buiten het grondgebied van den Staat, met condemnatie van den beklaagde in de kosten, zoo ter zake van zijn wegblijven, als van de tegen hem ingebragte beschuldiging, tot dien dag toe gevallen.

Art. 201. De auditeur-militair blijft, niettegenstaande dit vonnis, verpligt, zijne informatiën over de misdaad,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zooveel doenlijk, tot volkomenheid te brengen, en de beklaagde bevoegd, zich daartegen te verdedigen; doch zal de beklaagde moeten voldoen de kosten, waarin hij bij het contumaciëel vonnis is verwezen, en zich begeven in het provoosthuis der plaats, waar de krijgsraad resideert.

Art. 202. In zoodanig geval zal tegen den beklaagde worden voortgeprocedeerd, even alsof hij zich niet verwijderd had, voor zooveel zulks, naar den staat van het oorspronkelijke proces, op hem nog toepasselijk is.

TWEEDE TITEL.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

VAN DE VONNISSEN EN DERZELVER EXECUTIE.

Art. 203. Binnen drie dagen, nadat de auditeur-militair heeft gediend van zijne voordragt tot vrijspraak of absolutie van den beklaagde, of wel tot absolutie van de instantie, of ook van zijne conclusie van eisch, zal de krijgsraad de zaak in overweging nemen en tot het wijzen van vonnis overgaan.

Art. 204. De president van den krijgsraad doet daartoe hoofdelijke omvrage, beginnende met het jongste lid, en brengende zijn gevoelen het laatst uit.

Art. 205. De president zal na zulks de conclusie opmaken bij eenparigheid, volstrekte meerderheid, of naar hetgeen de aard der zaak en de voorschriften van het regt zullen vereischen.

Art. 206. Het vonnis zal vervolgens, overeenkomstig de conclusie bij den president genomen, door den auditeur-militair worden opgesteld, en alsdan door de leden van den krijgsraad geresumeerd en gearresteerd worden.

Art. 207. Het vonnis zal moeten behelzen den naam en toenaam, mitsgaders de geboorteplaats en den ouderdom van den beklaagde, en de militaire charge, door denzelven bekleed, en, ingeval het strekt tot condemnatie, zal daarin moeten worden vermeld de misdaad, waaraan de gecondemneerde geoordeeld is schuldig te staan, met al de omstandigheden, in zooverre die voor erkend of voor bewezen zijn gehouden, en de straf, waarin de gecondemneerde is verwezen, met aanhaling van het artikel der wet, waarop de straf berust.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 208. In vonnissen, ten nadeele van beschuldigden gewezen, moet de misdaad worden uitgedrukt, op poene van nulliteit.

Art. 209. Wanneer de krijgsraad oordeelt een' gerequireerde in persoon tot eene lijfstraf of ten minste cassatie te moeten verwijzen, zal dezelve den auditeur-militair gelasten, den beschuldigde te doen nemen in verzekerde bewaring, zullende het vonnis inmiddels geheim gehouden worden.

Art. 210. Aan een' ter dood veroordeelde zal tweemaal vier en twintig uren vóór de executie, de dood worden aangezegd door den auditeur-militair, geassisteerd door twee commissarissen uit den krijgsraad.

Art. 211. Van dien tijd af zal aan den veroordeelde de toegang worden vergund van zoodanige vrienden en leeraars, als hij verkiezen zal.

Die toegang kan door de provoost-geweldigers aan niemand worden verleend, zonder speciale schriftelijke uitduiding van den persoon, door den auditeur-militair of den kommanderenden officier van het garnizoen. Wijders vordert de vereeniging van civiele en militaire gevangenissen, dat de regel worde gevolgd in art. 29 van de instructie voor de cipiers aangewezen en de tijd van acht tot elf uren des morgens, en van twee tot zes uren des namiddags, beschouwd worde als de tijd, binnen welken van den verleenden toegang alleen gebruik kan worden gemaakt. (A. O. 1839 nº. 6 § 2.)

Art. 212. Ook zal die toegang van leeraars, ter keuze van den beschuldigde, bevorens op zijn verlangen worden toegestaan, wanneer de beschuldigde is onder vermoeden van eene misdaad, waarop waarschijnlijk de doodstraf volgen zal.

Art. 213. Geene vonnissen, door den krijgsraad gewezen, zullen mogen worden ter executie gelegd, vóór en aleer dezelve door het Hoog Militair Geregtshof zijn geapprobeerd of geconfirmeerd geworden, in maniere als bij de wet is bepaald.

Bij besluit van commissarissen-generaal over Nederlandsch Indië van den 10den Januarij 1819 nº. 7. (Ind. Staatsblad nº. 21) is bepaald:

Art. 7. Geene vonnissen, houdende condemnatie tot den dood, zullen ter executie gelegd mogen worden, zonder dat alvorens daartoe verlof bekomen zij; op Java, van den gouverneur-generaal, en buiten Java van den plaatselijken gouverneur of resident.

Dienvolgende zullen al zoodanige vonnissen, welke door het hoog militair geregtshof, het zij in appèl zijn gewezen, of na examinatie geapprobeerd, door hetzelve met de stukken van het proces, binnen vier

PERPUSTAKAAN NASIONAL

en twintig uren na de pronunciatie of genomen dispositie, den gouverneur-generaal worden aangeboden, ter erlanging van hetzelve verlof; zullende de krijgsraden buiten Java, tot dat einde, hunne vonnissen binnen denzelfden tijd aan den plaatselijken gouverneur of resident aanbieden.

Art. 8. Behalve de vonnissen, waarvan de gecondemneerde, achtervolgens de bepalingen van het reglement op de regtspleging bij de land- en zeemagt, komt in appèl bij het hoog militair geregtshof, zullen ook alle andere, geene uitgezonderd, hetzij dat dezelve zijn niet appèllabel, of dat van het middel van appèl geen gebruik is gemaakt, voor zoo verre dezelve op het eiland Java zijn gewezen met de eerst vertrekkende post, benevens de stukken van het proces, aan het Hof worden gezonden, om door hetzelve te worden geapprobeerd of geconfirmeerd, of te wel gehandeld overeenkomstig deszelfs instructie.

Art. 9. De vonnissen in het voorgaande artikel vermeld, doch buiten Java gewezen, zullen op dezelfde wijze ter approbatie worden gezonden aan den plaatselijken gouverneur of resident.

Art. 10. De gouverneur of resident is gehouden, wanneer de gecondemneerde begeert te appeleren, waar zulks bij de wet wordt vrijgelaten, hem, benevens de stukken van het proces, zoo spoedig mogelijk, naar Java te zenden; en wanneer hij voor zich zelven vermeent de approbatie niet te kunnen verleenen, zal hij de stukken mede aan het hoog geregtshof zenden, ter erlanging van dispositie. —

De krijgsraden, buiten Java gehouden wordende, zullen verpligt zijn, [illegible]ken reize na den afloop eener zaak, de vonnissen, die door hen zullen [illegible]gewezen, benevens de processen-verbaal der criminele teregtzittin[illegible]id, bij de eerst voorkomende gelegenheid aan het hoog militair ge[illegible]tshof te zenden, alware het dat de zaken inmiddels, krachtens het [illegible] *executie*, door den plaatselijken gouverneur of den resident verleend, [illegible]ren afgedaan. (Gouv. resolutie 16 December 1823 nº. 11 art. 3. (Ind. [illegible]aatsblad nº. 54.)

Met ampliatie en tot beter verstand, voor zoo veel des noods, van het bepaalde bij art. 3 der resolutie van 16den December 1823 nº. 11 (Ind. Staatsblad nº. 54), is aan de krijgsraden, buiten Java gehouden wordende, de verpligting opgelegd, om, nevens de vonnissen, ook al de daartoe behoorende processale stukken, aan het hoog militair geregtshof in te zenden. (Gouv. besl. 26 October 1824 nº. 2. (Ind. Staatsblad nº. 40.)

De opzending der hiervoren bedoelde vonnissen en processtukken aan het hoog militair geregtshof geschiedt door tusschenkomst van de betrokken ambtenaren met het hoogst burgerlijk gezag bekleed. Deze zijn bij circulaire van den 1sten gouvernements secretaris dd. 21 Aug. 1858 nº. 2219b uitgenoodigd die opzending immer te doen plaats hebben vóór dat het fiat executie verleend is of de strafplaatsen aangewezen zijn. (Bijbl. op het Staatsblad van N. I. nº. 654.)

Op vonnissen, door *krijgsraden* op de bezittingen buiten Java en Madura gewezen, is van toepassing verklaard art. 2 der resolutie van 7 Mei 1831 nº. 27 (Ind. Staatsblad nº. 31) waarbij bepaald is: dat alle ambtenaren op de buiten-etablissementen, die, bij afwezendheid van den resident of hoogste plaatselijke autoriteit, tijdelijk met het civiel gezag zijn bekleed, geene bevoegdheid zullen hebben tot bekrachtiging van vonnissen, welke volgens de bestaande bepalingen, aan de herziening van den resident of hoogste plaatselijke autoriteit zijn onderworpen; maar dat dusdanige vonnissen, tot des residents terugkomst, ter plaatse zullen moeten worden aangehouden, dan wel, naar gelang der omstandigheden,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

aan het hoog geregtshof ter bekrachtiging moeten worden aangeboden. (Gouv. besluit 15 Augustus 1850 n°. 1. (Ind. Staatsblad n°. 23.)

Art. 214. Van deze approbatie en confirmatie zijn echter uitgezonderd en daaraan niet onderworpen, de vonnissen bij de krijgsraden te velde en in eene belegerde of berende stad of plaats gewezen, zoo en in voege zulks is bepaald bij de 3e en 4e. Titels.

Art. 215. Alle vonnissen moeten openlijk uitgesproken of uitgelezen worden door den auditeur-militair in den vollen krijgsraad, ter presentie van den beklaagde of gecondemneerde, en voorts nog bovendien op zoodanige andere plaats, waar de excutie zal geschieden, of het belang der justitie zulks zou mogen vorderen.

Het verlies van het lidmaatschap der Militaire Willemsorde en der orde van den Nederlandschen Leeuw is een onmiddellijk gevolg van een onteerend vonnis. Wanneer de regter derhalve een onteerend vonnis tegen een ridder uitspreekt is deze ipso jure ontridderd. In verband daarmede zal dadelijk na het uitspreken van onteerende vonnissen tegen gedecoreerde personen, het openbaar ministerie, zoo bij het hoog militair geregtshof als bij de krijgsraden, daarvan, met overlegging van afschriften der gewezen vonnissen, door tusschenkomst van den gouverneur-generaal, moeten kennis geven aan den kanselier der orde, waartoe de veroordeelde ridder behoort. (Kon. besluit 30 Maart 1821 n°. 101 art. 1 en 2. (Ind. Staatsblad 1833 n°. 44) en A. O. 1833 n°. 7 § 14.)

Het metalen kruis en de medaille voor den oorlog op Java gaan verloren ten gevolge van een onteerend vonnis. (Kon. besluit 19 December 1832 n°. 72 (Ind. Staatsblad 1833 n°. 44) en A O. 1833 n°. 7 § 14). Zoo ook de medaille voor trouwe dienst. (A. O. 1861 n°. 19 punt 4). Zie voorts het ter zake aangeteekende op art. 12.

Art. 216. De vonnissen, waarvan geen appèl valt, zullen, wanneer zij volgens deze wet zijn geapprobeerd of executabel verklaard, dadelijk na de pronuntiatie worden geëxecuteerd.

De straf, aan een veroordeelde opgelegd, moet gerekend worden te zijn ingegaan met den dag waarop het arrest, houdende bekrachtiging van het door den krijgsraad gevelde vonnis, geslagen is, dan wel met den dag waarop bij sententie in hooger beroep op dat vonnis is beslist. (A. O. 1846 n°. 7 § 6.)

Art. 217. De executie zal geschieden ten overstaan van twee officieren-commissarissen, daartoe door den president van den krijgsraad benoemd, geassisteerd met den auditeur-militair, welke zullen moeten zorgen, dat aan de letter van het vonnis stiptelijk worde voldaan, en daarvan rapport zullen doen aan de krijgsraads-vergadering.

Art. 218. De executie zal gewoonlijk plaats hebben, daar de krijgsraad zitting houdt, ten ware de krijgsraad mogt noodig oordeelen, dat zulks geschiede op eenige andere plaats, wanneer dezelve zal gehouden zijn, zulks bij het vonnis te bepalen.

Art. 219. Zoodra een vonnis zal zijn gepronuntiëerd, zal zulks boven aan het hoofd van het originele vonnis, met bijvoeging van den datum, worden aangeteekend.

Art. 220. Een gecondemneerde in de kosten, welke zich in arrest bevindt, zal in arrest worden gehouden, totdat hij van zijn onvermogen zal hebben doen blijken, en daarop bij den regter zal zijn gedisponeerd.

Art. 221. Ingeval van een zoodanig onvermogen, zal nimmer bij de dispositie kwijtschelding der kosten worden verleend, maar de auditeur-militair, omtrent het ter executie leggen van dat gedeelte der condemnatie diligent worden verklaard, totdat de gecondemneerde in staat zal zijn, daaraan te voldoen.

TWEEDE TITEL.

NEGENDE HOOFDSTUK.

VAN HET APPÈL DER VONNISSEN VAN DE KRIJGSRADEN.

Art. 222. De gecondemneerden zullen het regt van appèl of hooger beroep hebben aan het Hoog Militair Geregtshof:

1e. Van alle vonnissen, waarbij door de krijgsraden niet enkel op confessie, maar ook op getuigen of andere bewijzen zal zijn regt gedaan; en

2e. Van alle vonnissen, bij de krijgsraden gewezen op eene door den beklaagde beweerde onbevoegdheid van den regter, om over zijne zaak informatiën te nemen, of uitspraak te doen.

Tot wegneming van de twijfelingen, welke uit het onderlinge verband van art. 222 van de regtspleging bij de landmagt en art. 202 van het reglement op de regtspleging bij de zeemagt met art. 58 van de provisionele instructie voor het hoog militair geregtshof in Nederlandsch Indië zijn ontstaan, is dat Hof gequalificeerd, om, bij provisie, en tot daarin anders zal zijn voorzien, het vervolgen van het appèl of hooger beroep van sententiën, door krijgsraden gewezen wordende, alleen toe te staan van zoodanige vonnissen, waarbij geene volledige confessie der ten laste gelegde misdaad of derzelver qualificatie aanwezig is en geenzins, wanneer

blijken zal, dat op zoodanige volledige confessie is regt gedaan. (Gouv. resolutie 17 Maart 1820 n°. 10 art. 1. (Ind. Staatsblad n°. 12.)

Art. 223. Van de bepaling bij het voorgaande Artikel zijn echter uitgezonderd de vonnissen, welke bij de krijgsraden te velde en in eene belegerde of berende stad of plaats zijn gewezen, als welke aan geen appèl onderhevig zijn, even gelijk zulks bij Art. 277 en 292, onder de derde en vierde Titels, is bepaald.

Art. 224. Alle zoodanige vonnissen, door de krijgsraden gewezen, van welke, volgens de vorenstaande bepalingen, aan het Hoog Militair Geregtshof kan worden geappelleerd, zullen aanstonds, na het resumeren en arresteren derzelve, door twee commissarissen van den krijgsraad en den auditeur, aan den gecondemneerde worden gecommuniceerd, en aan denzelven toegestaan de tijd van drie dagen, om te overleggen, of hij *al* dan *niet* zal willen appelleren; te welken einde ook, ingeval de gecondemneerde in hechtenis buiten acces geplaatst is, aan dengenen, dien hij zal vermeenen noodig te hebben, om daarover met hem te spreken, daartoe gelegenheid zal gegeven worden.

Art. 225. Hetzelfde zal plaats hebben ten regarde van alle vonnissen, waarvan het Hoog Militair Geregtshof den weg van appèl aan den gecondemneerde heeft vrijgelaten.

Art. 226. Na verloop van drie dagen zullen officieren-commissarissen, geassisteerd door den auditeur, den gecondemneerde vóór zich requireren, of, indien hij in arrest is, zich bij denzelven vervoegen, en hem afvragen, of hij van het vonnis, te zijnen laste gewezen, begeert te appelleren aan het Hoog Militair Geregtshof.

Art. 227. De gecondemneerde zich, binnen den voorschreven' tijd van drie dagen, hebbende verklaard, dat hij in het gewijsde wil berusten, of wel denzelven tijd hebbende laten verloopen, zonder zich te hebben verklaard, zal alsdan, ingeval de krijgsraad het appèl uit eigen beweging aan den gecondemneerde heeft vrijgelaten, het orginele vonnis, met de stukken daartoe behoorende, aan het Hoog Militair Geregtshof ter approbatie worden toegezonden.

Art. 228. Op gelijke wijze zal worden gehandeld, wanneer de weg van appèl door het Hof aan den gecondemneerde is vrijgelaten, doch dezelve niet verkiest, daarvan gebruik te maken.

Art. 229. Wanneer een gecondemneerde declareert, dat hij voornemens is, van het vonnis van den krijgsraad te appelleren, hetzij hem de weg van appèl door den krijgsraad zelven, of wel door het Hof zal zijn vrijgelaten, zal hiervan onverwijld door commissarissen, bij Art. 224 van dit Hoofdstuk vermeld, rapport aan den krijgsraad worden gedaan, en vervolgens het vonnis in den vollen krijgsraad, in presentie van den gecondemneerde, gepronuntiëerd worden.

Art. 230. De gecondemneerde zal dadelijk na de pronuntiatie daarvan het appèl interjecteren aan het Hoog Militair Geregtshof, en zal daarvan, bij de aanteekening van de gedane pronuntiatie op het originele vonnis, tevens melding worden gemaakt.

Art. 231. Na het interjecteren van het appèl, zal ten zelfden dage eene copie authentiek van het vonnis aan den gecondemneerde, te zijnen koste, op behoorlijk zegel, of, indien hij onvermogend is, *voor niet* en zonder zegel, worden afgegeven, en zal wijders voor commissarissen van den krijgsraad door den gecondemneerde worden gepasseerd eene volmagt in blanco, of op zoodanigen praktizijn, als hij tot het vervolgen van zijn appèl zal willen gebruiken.

Art. 232. De auditeur-militair zal gehouden zijn, met den eersten daarop vertrekkende post het alzoo gepronuntiëerde vonnis, met de volmagt van den gecondemneerde, alsmede al de stukken van het proces en verdere noodige informatiën voor den advocaat-fiscaal, in te zenden aan het Hoog Militair Geregtshof, en daarbij verzoek doen aan het Hof, om te hebben autorisatie op den advocaat-fiscaal bij het Hof, ten einde het appèl voor hem te vervolgen, waarop het Hof, staande sessie, zal disponeren.

Art. 233. Als het Hof hieruit ontwaart, dat de gecondemneerde geen' praktizijn tot het voortzetten zijner zaak in appèl heeft kunnen bekomen, zal hetzelve daarin dadelijk voorzien naar behooren.

Art. 234. Indien de gecondemneerde zich in arrest of detentie bevindt, zal hij daarin moeten verblijven tot het uiteinde der zaak, ten ware door het Hof, op voordragt van den advocaat-fiscaal of van den gecondemneerde zelven, mogt noodig worden geoordeeld, hem te doen overbrengen in verzekerde bewaring, ter plaatse der residentie van den Hove.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

TWEEDE TITEL.

TIENDE HOOFDSTUK.

VAN DE TAUXATIE DER KOSTEN.

Art. 235. Bijaldien door den auditeur-militair aan een' gecondemneerde in de kosten, of wel aan dengenen, die des gecondemneerdens zaakgelastigde is, opgave van die kosten is gedaan, doch de gecondemneerde of zijn zaakgelastigde zich daarover bezwaard vindt, of wel in gebreke blijft, dezelve te voldoen, zal de auditeur-militair aan den krijgsraad dienen van eene declaratie van kosten, mitsgaders van een dubbel derzelve, beiden door hem onderteekend.

Art. 236. Hij zal dezelve declaratie doen vergezeld gaan van eene memorie, houdende verzoek, dat het dubbel derzelve moge worden gesteld in handen van den gecondemneerde of deszelfs zaakgelastigde, om daarop te dienen van diminutie.

Art. 237. De krijgsraad zal vervolgens dat dubbel bij appointement of dispositie, stellen in handen van den gecondemneerde of deszelfs zaakgelastigde, ten einde, binnen den tijd van acht of veertien dagen, de daarop ingebragte posten te debatteren en te dienen van diminutie.

Art. 238. Nadat die posten alzoo zullen zijn gedebatteerd, en op dezelve zal zijn gediend van diminutie, of wel, bijaldien binnen den gestelden termijn aan het appointement niet mogt zijn voldaan, zal de krijgsraad de declaratie tauxeren, en daarvan eene akte doen uitgeven, waarbij al de gevalideerde posten worden uitgetrokken, en welke akte van tauxatie, door den president en de leden van den krijgsraad onderteekend, als eene liquide schuld in regten zal worden aangemerkt.

TWEEDE TITEL.

ELFDE HOOFDSTUK.

VAN HET PROCES BIJ VERMEENDE ONBEVOEGDHEID DES REGTERS.

Art. 239. Wanneer officieren-commissarissen, tot de informatiën gekommandeerd, of de auditeur-militair, bij

PERPUSTAKAAN NASIONAL

het eerste verhoor of in den loop der informatiën, vermeenen, dat over de zaak of den persoon van den beklaagde een andere regter bij de wet is gesteld, zullen zij (ofschoon de beklaagde des regters onbevoegdheid niet had beweerd, of zelfs zich daaraan vrijwillig had onderworpen) dadelijk hiervan rapport doen aan den kommanderenden officier.

Art. 240. De kommanderende officier zal, na de officieren-commissarissen en den auditeur-militair deswege te hebben gehoord, binnen vier en twintig uren een' krijgsraad kommanderen.

Art. 241. In den krijgsraad zal door officieren-commissarissen of den auditeur-militair, naar gelang het sustenu door dezen of genen wordt gevoerd, de zaak en de bedenkingen wegens de onbevoegdheid worden voorgesteld, en, na daarop in allen gevalle den auditeur-militair en zijn advijs te hebben gehoord, naar bevinding door den krijgsraad worden gedisponeerd.

Art. 242. Bijaldien de krijgsraad vermeent, dat over de zaak of den persoon van den beklaagde geen andere regter bij de wet is gesteld, zal de krijgsraad officieren-commissarissen autoriseren, om de informatiën voort te zetten, en daarna weder uit elkander gaan, totdat dezelve door den kommanderenden officier wordt bijeengeroepen.

Art. 243. Zoo wanneer de krijgsraad bevindt, dat er een andere regter over de zaak of den persoon van den beklaagde bij de wet is gesteld, zal hij eene dispositie nemen, ten einde daarvan aan den bevoegden regter kennis te geven, met aanbod, om den beschuldigde, indien die in arrest is, over te leveren.

Art. 244. De kennisgeving en overgave van den beklaagde zullen echter niet geschieden of ten uitvoer worden gebragt, vóór en aleer de dispositie tot dat einde bij het Hoog Militair Geregtshof zal zijn goedgekeurd, waartoe dezelve met de stukken, tot die dispositie behoorende, zoo er zoodanige zijn, aan dat Hof zal worden ingezonden.

Art. 245. Wanneer het Hof bevindt, dat er geene termen tot die overgave zijn, zal de krijgsraad, op ontvangst der dispositie van het Hof, de officieren-commissarissen, even als voren, qualificeren tot het voortzetten der verdere informatiën, en uit elkander gaan tot nadere convocatie van den kommanderenden officier.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 246. Wanneer het Hof de dispositie van den krijgsraad tot overgave van den beklaagde approbeert, zal dezelve worden geëxecuteerd, en zullen hiermede alsdan de functiën van den krijgsraad en officieren-commissarissen ophouden.

Art. 247. Indien een beklaagde wil beweren, dat officieren-commissarissen onbevoegd zijn hem te verhooren, omdat bij de wet over zijne zaak of zijn' persoon een ander regter is gesteld, zal hij zulks, met opgave der gronden, aan commissarissen bij zijn eerste, tweede of verder verhoor voordragen; voorts daarvan dadelijk door officieren-commissarissen en den auditeur-militair worden rapport gedaan en een krijgsraad gekommandeerd, even als hiervoren is bepaald.

Art. 248. Een beklaagde zal dezelfde onbevoegdheid, ook na den afloop der informatiën voor officieren-commissarissen in den krijgsraad zelven kunnen beweren.

Art. 249. Na die beweerde onbevoegdheid wordt de beklaagde niet meer gehoord, maar zoo hij in arrest is, buiten eenigen anderen toegang gehouden, dan hierna Art. 251 speciaal is toegelaten.

Art. 250. De krijgsraad zal alsdan aan den beklaagde een' korten termijn van drie dagen stellen, om die vermeende onbevoegdheid van den regter in geschrifte te betoogen, en zoodanige conclusie daarbij te nemen, als hij te rade worden zal.

Art. 251. Het zal aan den beklaagde, wanneer hij zich in arrest bevindt, worden toegestaan, om, in tegenwoordigheid van officieren-commissarissen, met den praktizijn of dengenen, dien hij daartoe zal hebben opgegeven of verkozen, te spreken over de gronden, waarop die onbevoegdheid berust.

Art. 252. Nadat die schriftuur van den beklaagde is ingekomen, zal de krijgsraad dezelve stellen in handen van den auditeur-militair, om daarop binnen vier en twintig uren en uiterlijk drie dagen, zoo deze laatste termijn absoluut noodig is, te dienen van zijne schriftelijke conclusie van antwoord.

Art. 253. De krijgsraad zal daarop de zaak in overweging nemen, en bij vonnis zoodanige uitspraak doen, als dezelve vermeent, met de wet overeenkomstig te zijn.

Art. 254. Wanneer bij het vonnis van den krijgsraad,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

de door den beklaagde voorgestelde onbevoegdheid van den regter is verworpen, heeft de beklaagde den tijd van drie dagen, na de pronuntiatie van het vonnis, om daarvan het appèl aan het Hoog Militair Geregtshof te interjecteren.

Art. 255. Gedurende dien tijd worden de informatiën niet voortgezet.

Art. 256. De interjectie van het appèl geschiedt voor officieren-commissarissen, ter informatie gekommandeerd, geassisteerd met den auditeur-militair, en wordt daarvan alsdan aanteekening gemaakt en verder geprocedeerd, als bij dezen Titel onder het negende Hoofdstuk is gezegd.

Art. 257. Bijaldien de beklaagde den termijn tot het appèl heeft laten verlooper, zonder daarvan gebruik te maken, worden de informat. .. weder voortgezet en vervolgd volgens de wet.

Art. 258. Wanneer de door den beklaagde voorgestelde onbevoegdheid van den regter is toegewezen, wordt het vonnis, bevorens hetzelve te pronuntiëren en te executeren, aan het Hoog Militair Geregtshof ter approbatie opgezonden.

Art. 259. Ingeval de krijgsraad, bij dispositie of vonnis, vermeent onbevoegd te zijn, om te erkennen over de zaak of den persoon van den beklaagde, zal hij, zoo de beklaagde zich op vrije voeten bevindt, daarvan, met toezending der noodige stukken, aan den bevoegden regter kennis geven; doch zoo wanneer de beklaagde in arrest is, zal hij desniettemin daarin verblijven, en de overgave van zijn' persoon aan dien regter aangeboden worden.

Art 260. Zoo wanneer de regter, aan wien een gedetineerde wordt aangeboden, mogt weigeren of uitstellen, denzelven over te nemen, zal de krijgsraad den gedetineerde in bewaring doen houden buiten toegang, en daarvan communicatie doen aan het Hoog Militair Geregtshof, ten einde zulks verder worde gebragt daar en zoo het behoort.

DERDE TITEL.

VAN DE KRIJGSRADEN TE VELDE.

Art. 261. Wanneer troepen van den staat zich te velde bevinden, zullen door of van wege den Vorst, vóór of bij het openen van den veldtogt, een of meer krijgs-

raden te velde benoemd worden, of deze benoeming door den Vorst aan den kommanderenden generaal worden opgedragen, om dezelve te doen, hetzij gedurende den geheelen veldtogt, hetzij voor een' zekeren tijd, of wel telkens, naar mate de dienst zulks vorderen of gedoogen zal.

Art. 262. Deze krijgsraden zullen bestaan uit zeven leden, den president daaronder gerekend, alle officieren.

Art. 263. De president zal altijd een hoofdofficier moeten zijn.

Art. 264. De president en leden van den krijgsraad te velde zullen kunnen worden gekozen uit al de troepen of korpsen van het legerkorps, of ook uit den generalen staf of andere korpsen der armee, bijaldien de dienst van het legerkorps niet mogt toelaten, dat het vereischte getal officieren voor den krijgsraad aan de active dienst bij de korpsen wierd onttrokken.

Omtrent het benoemen van officieren der mil. adm. en gen. dienst in krijgsraden en geregtelijke informatiën, bij gebrek aan officieren van andere wapens, zie de aanteekening op art. 139.

Art. 265. De krijgsraden te velde zullen zich zooveel mogelijk bevinden ter plaatse, waar de kommandant en chef van het legerkorps of van de divisie zijn hoofdkwartier zal hebben opgerigt, of, naar vereisch van omstandigheden, ter plaatse, waar het hoofdkwartier van den generaal en chef der armee gevestigd is.

Art. 266. De president en leden van de krijgsraden te velde zullen zich van de voor hen bestemde plaats niet mogen verwijderen, zonder voorkennis van den kommandant en chef der armee, den kommandant van het legerkorps, of van de divisie, en zich van geene vergaderingen mogen absenteren, dan uit hoofde van ziekte of andere wettige verhindering.

Art. 267. Het bepaalde bij deze wet omtrent het nemen van informatiën voor officieren-commissarissen, de formatie van de krijgsraden, het vervolgen der procedures voor dezelve, het wijzen van vonnissen, mitsgaders het ter executie leggen van dezelve bij de krijgsraden in de arrondissementen of districten, zal mede bij de krijgsraden te velde worden nagekomen, zooverre hieromtrent bij dezen Titel niet anders is bepaald, en zulks van eenige toepassing kan gehouden worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 268. Bijaldien er een permanente krijgsraad te velde is, worden tot het hooren der beschuldigden en het inwinnen der noodige informatiën, telkens, wanneer zulks wordt vereischt, door den president, officieren-commissarissen uit den krijgsraad zelven benoemd.

Art. 269. Bij de krijgsraden te velde zal zijn een auditeur-militair te velde, welke tevens den post van secretaris zal waarnemen, en op eene der universiteiten dezer landen zal moeten zijn gegraduëerd.

Art. 270. De aanstelling van den auditeur-militair te velde geschiedt door den Vorst, voor een' onbepaalden tijd, doch tot kennelijk wederzeggen.

Art. 271. In zijne ambtsverrigtingen gedraagt hij zich naar de instructiën, voor de auditeurs-militair in de militaire arrondissementen of districten vastgesteld, voor zoo verre dezelve op hem, in de gegevene omstandigheden, van eenige toepassing zijn kunnen; of naar zoodanige andere bijzondere instructie, als hem zou mogen worden gegeven.

Art. 272. De krijgsraden te velde zullen erkennen en regt spreken over alle misdaden, begaan wordende door zoodanige personen, welke, ingevolge de 4e, 5e en 6e Artikelen van het Militair Wetboek, wanneer zich in tijd van oorlog een veldleger in of buiten het grondgebied van den staat bevindt, aan de militaire jurisdictie onderworpen zijn; met uitzondering van zulke officieren, die, uit hoofde van hunnen rang, alleenlijk aan de judicature van het Militair Geregtshof onderworpen zijn.

Art. 273. De kommanderende generaal, of degene, welken hij in zijne plaats daartoe mogt hebben benoemd, zal beoordeelen, of de zaak door den krijgsraad te velde behoort te worden onderzocht, en in dit geval zullen de klagten en de stukken, daartoe behoorende, worden gesteld in handen van den auditeur-militair te velde, ten einde daaromtrent te procederen ingevolge de wet.

Art. 274. Wanneer commissarissen tot de informatiën uit een' permanenten krijgsraad te velde zijn benoemd, behandelen zij, na den afloop der verhooren, direct, met de overige leden van den krijgsraad in de vergadering, hetgeen anderzins is opgedragen aan de kommanderende officieren, welke de informatiën hebben geordonneerd, immers voor zooverre zulks noodig is.

Art. 275. De krijgsraden te velde zullen geene defi-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

nitive vonnissen mogen vellen, dan in tegenwoordigheid van ten minste vijf leden.

Art. 276. Alle vonnissen door de krijgsraden te velde gewezen, zullen, alvorens te kunnen worden geëxecuteerd, aan den kommanderenden generaal worden gepresenteerd, ten einde daarop te verleenen *fiat executie*.

Art. 277. Zoodra het *fiat executie*, bij het vorenstaande Artikel vermeld, zal zijn verleend, zullen de vonnissen, door de krijgsraden te velde gewezen, worden gepronuntiëerd en ter executie gelegd, zonder dat dezelve vonnissen alvorens aan het Hoog Militair Geregtshof ter approbatie zullen behoeven gezonden te worden, gelijk ook daarvan geenerlei provocatie zal worden toegelaten.

Art. 278. Nogtans zullen de orginele vonnissen, met al de stukken daartoe behoorende, aan het Hoog Militair Geregtshof zoo spoedig mogelijk worden ingezonden, om ter griffie van hetzelve te worden bewaard.

Art. 279. Wanneer de kommanderende generaal redenen mogt hebben, om op de door den krijgsraad gewezene vonnissen het vereischte *fiat executie* niet te verleenen, zal hij de executie van dezelve op zijne verantwoordelijkheid mogen schorsen, doch zulks ten spoedigste moeten brengen ter kennisse van den Vorst, ten einde door Hoogstdenzelven deswege zal kunnen worden gedisponeerd naar behooren.

Naar aanleiding van het koninklijk besluit van 16 Augustus 1860 n°. 62, (Ind. Staatsbl. 1860 n°. 100) is bepaald:

1°. Wanneer de bevelhebber van het leger te velde of de bevelhebber eener werkelijk berende of belegerde stad, plaats of vesting, zwarigheid vindt om het bij de wet gevorderde *fiat executie*, op een door den krijgsraad gewezen vonnis te verleenen, zal die bevelhebber zijn bedenkingen tegen dat vonnis aan den krijgsraad mededeelen, ten einde die in nadere overweging te nemen, en zich daarmede kunnende vereenigen, het vonnis dienovereenkomstig te veranderen.

2°. Bijaldien de krijgsraad vermeenen mogt bij het gewezen vonnis te moeten volharden, zal de bevelhebber de executie van het vonnis schorsen, en zulks met opzending van het vonnis en der daartoe behoorende stukken, zoo spoedig mogelijk ter kennis van den gouverneur-generaal brengen.

3°. Ingeval de gouverneur-generaal oordeelt dat het vonnis, gelijk het is liggende, behoort te worden geëxecuteerd, zal het aan den opperbevelhebber worden teruggezonden, met last om het van zijn *fiat executie* te voorzien.

4°. Indien daarentegen ook bij den gouverneur-generaal bedenkingen tegen het geslagen vonnis mogten bestaan, of ook indien de zaak zijner excellentie twijfelachtig mogt voorkomen, zal aan den opperbevelhebber worden gelast, om het vonnis benevens de processtukken aan het hoog

PERPUSTAKAAN NASIONAL

militair geregtshof te doen toekomen, welk hof gemagtigd en de last opgedragen is, om in zoodanig geval, over de zaak te erkennen en regt te spreken, als het zal vinden te behooren. (A. O. 1860 n°. 57.)

Met den opperbevelhebber vermeld bij de artikelen 3 en 4 der algemeene order 1860 n°. 57 wordt bedoeld de bevelhebber van het leger te velde of van de berende of belegerde plaats. (Gouvernements besluit van 30 Maart 1862 n°. 22 en A. O. 1862 n°. 24.)

Art. 280. De vonnissen, door de krijgsraden te velde gewezen, worden ter executie gelegd, waar het hoofdkwartier gevestigd is, ten ware het noodig mogt worden bevonden, de executie elders te verrigten, wanneer zulks bij het vonnis zal moeten worden bepaald.

Art. 281. De krijgsraden te velde zullen verpligt zijn, toe te zien, dat door den auditeur-militair te velde zijn pligt behoorlijk betracht worde, en zoo dezelve daarvan mogt blijven in gebreke, zulks zoo spoedig mogelijk te brengen ter kennisse van den kommanderenden generaal, welke gehouden zal zijn, hiervan onverwijld rapport te doen aan den Vorst, welke daarin zal disponeren naar behooren.

VIERDE TITEL.

VAN DE KRIJGSRADEN IN EENE BELEGERDE OF BERENDE STAD OF PLAATS.

Alle opstand of verzet, waardoor de openbare rust en orde worden in gevaar gebragt, onder de tot een militair garnizoen behoorende manschappen, op plaatsen waar krijgsraden kunnen worden bijeengeroepen, worden vervolgd en beregt overeenkomstig de artikelen 282 tot en met 294 van het reglement op de regtspleging bij de landmagt, en zulks met opschorsing van alle daarmede strijdige bepalingen. (Gouvernements besluit dd. 18 Augustus 1860 n°. 1. (Ind. Staatsblad n°. 77.)

Art. 282. Zoodra eene stad of plaats dadelijk belegerd, berend, of in staat van belegd gesteld is, zal de kommanderende generaal of officier onmiddellijk een' temporairen krijgsraad benoemen van zeven leden van het garnizoen, en zoo mogelijk door een' hoofdofficier gepresideerd.

Art. 283. Hij zal mede iemand benoemen, om de functiën van auditeur-militair daarbij waar te nemen, en daartoe, zooveel immer mogelijk, gebruiken een' regtsgeleerde of praktizijn, of bijaldien zulks onmogelijk mogt zijn, zoodanigen persoon, welke daartoe de meeste geschiktheid heeft.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 284. Van deze benoeming zal de kommandant, zoo mogelijk, onverwijld kennis geven aan den Vorst en aan het Hoog Militair Geregtshof.

Art. 285. Voorschreven krijgsraad zal, zooveel mogelijk, in alles zich gedragen naar hetgeen ten aanzien der ordinaire krijgsraden in de arrondissementen, of districten, bij deze wet is bepaald, in zooverre deswege niet anders bij dezen Titel is voorzien.

Art. 286. De leden van dezen krijgsraad en de auditeur-militair, zoo deze een militair persoon mogt zijn, zullen, gedurende de benoeming, in geenerlei opzigt van de militaire dienst zijn ontheven.

Art. 287. De officieren-commissarissen, welke de verhooren der beschuldigden houden, en voor welke de verdere informatiën worden ingewonnen, worden door den president van den krijgsraad telkens voor iedere voorkomende zaak benoemd.

Art. 288. Zij nemen als zoodanig in acht, hetgeen bij de informatiën voor officieren-commissarissen, onder den tweeden Titel, het tweede Hoofdstuk, is voorgeschreven.

Art. 289. Al hetgeen door officieren-commissarissen, bij den evengemelden Titel voorkomende, met den kommanderenden officier wordt behandeld, wordt alhier door commissarissen direct met de verdere leden van den krijgsraad in de vergadering zelve behandeld, althans voor zooverre zulks noodig is.

Art. 290. De krijgsraden, in dezen Titel vermeld, oefenen uit de criminele justitie over alle militairen of andere aan de militaire dienst verbondene personen, bij de wet aan hunne regtsmagt onderworpen, of bij eene speciale wet aan dezelve te onderwerpen, met uitzondering van de zoodanige, welke ter eerster instantie te regt staan voor het Hoog Militair Geregtshof.

Art. 291. De voorschrevene krijgsraden zullen geene definitive vonnissen mogen wijzen, dan in tegenwoordigheid van ten minste vijf leden.

Art. 292. De vonnissen van zoodanige temporaire krijgsraden zullen, alvorens te worden geëxecuteerd, gepresenteerd worden aan den generaal of kommandant, om daarop te verleenen het *fiat executie*, en, na het bekomen van hetzelve, dadelijk worden gepronuntiëerd en ter executie gelegd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 293. Nogtans zullen de originele vonnissen, met al de stukken daartoe behoorende, bij de eerste bekwame gelegenheid, aan het Militair Geregtshof moeten gezonden, en ter griffie van hetzelve bewaard worden.

Art. 294. Wanneer de voorz. generaal of kommandant redenen mogt hebben, om op de door den krijgsraad gewezene vonnissen het vereischte *fiat executie* niet te verleenen, zal hij de executie van dezelve, op zijne verantwoordelijkheid, mogen schorsen, doch zulks ten spoedigste mogelijk moeten brengen ter kennisse van den Vorst, ten einde door Hoogstdenzelven deswege zal kunnen worden gedisponeerd naar behooren.

Zie de aanteekening op art. 279.

Art. 295. De stad of plaats nog niet dadelijk belegerd of berend, doch in staat van beleg zijnde gesteld, zullen de vonnissen, door den temporairen krijgsraad gewezen, aan het Hoog Militair Geregtshof ter approbatie worden gezonden, in voege als zulks ten aanzien der vonnissen van de ordinaire krijgsraden in de militaire arrondissementen of districten is bepaald, ten ware het te vreezen mogt zijn, dat die vonnissen niet met de approbatie van het Hof zouden kunnen teruggekomen zijn, vóór en aleer de plaats door den vijand belegerd of berend wierd.

VIJFDE TITEL.

EERSTE HOOFDSTUK.

VAN DE AUDITEURS-MILITAIR BIJ DE LANDMAGT.

Art. 296. De auditeurs-militair zullen bij de krijgsraden vervolgen alle zoodanige misdrijven, als waarvan de erkentenis aan dezelve is opgedragen.

Art. 297. Zij zullen zich onthouden ter plaatse, waar de krijgsraad, waartoe zij behooren, zitting houdt, en zich niet van daar mogen verwijderen langer dan vier en twintig uren, zonder uitdrukkelijke toestemming van den president van den krijgsraad; doch indien zij, om bijzondere redenen, zich mogten genoodzaakt vinden, hunne residentie voor een' langeren tijd te verlaten, zullen zij

PERPUSTAKAAN NASIONAL

daartoe verzoek moeten doen aan het Hoog Militair Geregtshof, hetwelk daarop zal disponeren naar behooren.

Ieder auditeur-militair in Nederlandsch Indië kan zich voor gemagtigd houden, om zich, zonder nadere toestemming van het hoog militair geregtshof, ambtshalve in zijn ressort buiten zijne residentie te begeven daar en waar de belangen der justitie dit mogten noodzakelijk maken zonder hiertoe van eenige autoriteit nadere magtiging te behoeven, onder gehoudenis echter, om bij iedere absentie daarvan aan het voormeld hof, en aan den kommandant der troepen, gelegen in het ressort hem, auditeur, kennis te geven, ten einde bij buitengewone gevallen, kunnen weten waar hij zich ophoudt. (Gouv. besluit 10 Februarij 183 nº. 12 (Ind. Staatsblad nº. 7) en A. O. 1839 nº. 2 § 8.)

Art. 298. Zij zullen, zooveel dit van hen kan worden gevorderd en hun betreft, zorg dragen, dat de militaire wetten, reglementen en ordonnantiën naauwkeurig worden nagekomen.

Art. 299. Zij zullen, om naar behooren met dezelve bekend te zijn, en des te beter te kunnen waken, dat daartegen niet worde gehandeld, eene verzameling maken van alle militaire wetten, reglementen, ordonnantiën en andere stukken, die hun ambtshalve van nut kunnen zijn, en aan hen zullen worden toegezonden.

Art. 300. Zij zullen verpligt zijn, den kommanderenden generaal of kommanderenden officier in het arrondissement of district en den krijgsraad respectivelijk te dienen van berigt, consideratiën en advijs in alle zaken, waarin zulks van hen zal worden gevorderd, en welke de discipline of militaire justitie betreffen.

Art. 301. Zij zullen, onder het oppertoezigt van het Militair Geregtshof, met en benevens den kommanderenden generaal of officier in hun departement, mitsgaders de kommanderende officieren der garnizoenen in hetzelve, het opzigt hebben over de provoosthuizen, in hun arrondissement of district gevonden wordende, en toezien, dat de gedetineerden en geconfineerden wel bewaard, behoorlijk behandeld en van het noodige voorzien worden, alsmede, dat de provoost-geweldige zich in gevolge de wet gedrage.

Art. 302. Te dien einde zullen zij zich van tijd tot tijd naar de provoosthuizen begeven, en zich alzoo in persoon met de behandeling der gedetineerden en geconfineerden bekend maken.

Art. 303. Zij zullen behoorlijke correspondentie hou-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

den met den advocaat-fiscaal van de zee- en landmagt, deszelfs bedenkingen en advijs innemen in alle zaken, waarin zij zulks noodig oordeelen, en in zaken van gewigt bijzonder zich van dat advijs voorzien, immers in zooverre bij hen eenige twijfeling zou mogen overig blijven.

Art. 304. In Januarij, April, Julij en October van ieder jaar, zullen zij aan het Hoog Militair Geregtshof en den advocaat-fiscaal bij hetzelve inzenden eene lijst van alle zaken, welke in de drie maanden te voren in derzelver arrondissementen of districten respective aanhangig gebleven zijn.

Art. 305. Op dezelfde tijdstippen zullen zij eene gelijke lijst aan den kommanderenden generaal of officier in hun arrondissement of district ter hand stellen, en bovendien gehouden zijn, zoo menigmaal hun naar den staat van eenige zaak of proces wordt gevraagd, daarvan de gevorderde opgave te doen, zoowel aan den kommanderenden generaal of officier, als aan diegenen, aan welke zij, uit hoofde van hun ambt, zijn gesubjecteerd.

Art. 306. De voorgemelde in te zenden lijst zal, behalve de opgave der in de drie laatste maanden afgedane zaken, met opzigt tot de onafgedane zaken, moeten bevatten de namen, toenamen en rangen of charges der beschuldigden, benevens eene korte opgave der beschuldiging, of de beschuldigden in arrest zijn, en zoo ja, wanneer zij in arrest zijn gekomen, wanneer de procedures zijn begonnen, als mede wanneer de beschuldigden zijn verhoord, en in welken staat de onafgedane zaken geweest zijn op den laatsten dag der drie maanden, waartoe de lijsten betrekkelijk zijn.

Art. 307. Zij zullen te dien einde, bij het aanvaarden hunner functiën, aanleggen een register of tabellen, in de noodige kolommen verdeeld, en daarin dagelijksche aanteekeningen houden onder de verschillende afdeelingen in het vorenstaande Artikel vermeld.

Art. 308. Zij zullen, direct, noch indirect, mogen ontvangen of genieten eenige giften, gaven of geschenken, of zich die doen toezeggen, van eenige personen, die zij weten of vermoeden onder suspicie van misdaad te liggen, of daarvan door anderen te worden beschuldigd, noch ook van hen, die zij weten of gelooven van derzelver nabestaanden, vrienden of begunstigers te zijn, al

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 323. Zij zullen alle autorisatiën, welke hun ambtshalve betreffen, met de meeste promptitude ter executie leggen.

Art. 324. Zij zullen wijders mede de krijgsraden in derzelver deliberatiën assisteren, en daarbij de functiën van secretaris waarnemen, tot dat einde alle notulen van het verhandelde in die vergaderingen en besognes houden, de vonnissen, de missives en verdere stukken ontwerpen, en wijders al datgene verrigten, wat een secretaris of minister bij een collegie van justitie verpligt is te doen.

De auditeurs-militair zenden van alle vonnissen door krijgsraden en alle sententien in appèl door het hoog militair geregtshof gewezen, welke door hen zijn ter executie gelegd, afschrift aan den betrokken korpskommandant.

Van alle arresten en sententiën echter, door het hoog militair geregtshof gewezen tegen militairen, die van buiten Java naar Batavia worden opgezonden, om voor een krijgsraad te worden te regt gesteld, dan wel omdat hun is toegestaan bij den Hove in hooger beroep te komen van door krijgsraden tegen hen geslagen vonnissen, worden door 's Hofs griffier afschriften gezonden aan den kommandant van het garnizoens-bataillon te Batavia, zoodra die uitspraken voorzien van de vereischte aanteekening der gehouden executie, bij het Hof zullen zijn terug ontvangen. (A. O 1836 n°. 7 § 2 en 1852 n°. 2.)

De hierboven bedoelde korpskommandanten zullen, na van de afschriftvonnissen het noodige gebruik te hebben gemaakt, dezelve met eenigen spoed zenden aan den kommandant van het militair huis van arrest te Willem I; wel te verstaan indien de betrokken militair in genoemd detentiehuis is opgenomen. (A. O. 1856 n°. 10.)

Art. 325. Zij zullen, onder het raadplegen, de advijzen en stemmen met de meeste naauwkeurigheid optee kenen, zooveel mogelijk, met bijvoeging der redenen, waarmede die bekleed worden, ten einde des te beter de conclusie zal kunnen worden opgemaakt.

Art. 326. Zoo wanneer eene zaak in appèl aan het Hoog Militair Geregtshof wordt overgebragt, zullen geene extracten van het verhandelde in den krijgsraad, waardoor van de uitgebragte advijzen en stemmen der leden van den krijgsraad zou blijken, bij de stukken van het proces worden gevoegd, althans niet op den inventaris worden gebragt, zoodat zij als een gedeelte der processale stukken zouden kunnen worden aangemerkt.

Art. 327. Zij zullen de geëxtendeerde notulen, vonnissen, missives en andere stukken, zonder verwijl, ter resumtie en approbatie of alteratie in de vergadering voorbrengen, en wel inzonderheid met betrekking tot de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

notulen in acht nemen, dat die telkens in de eerstvolgende zitting van den krijgsraad moeten geresumeerd worden.

Art. 328. Zij zullen zorg dragen, dat de voormelde stukken vervolgens in orde geschreven en, na door hen ter ordonnantie van den krijgsraad te zijn geteekend, door den president van den krijgsraad geparapheerd en promptelijk geëxpediëerd worden.

Art. 329. Zij zullen een notulen-boek of boek der deliberatiën, een register van gewijsden en een register der uitgaande brieven houden, alle met behoorlijke bladwijzers voorzien; voorts nog zoodanige andere registers, als dienstig zullen bevonden worden.

Art. 330. Zij zullen geene extracten uit de deliberatiën of vonnissen of andere stukken mogen teekenen of uitgeven, dan nadat dezelve door den krijgsraad zullen zijn goedgekeurd; edoch zullen zij de stukken altijd zelve teekenen, vóór en aleer die aan den president om te parapheren worden behandigd.

Art. 331. Zij zullen de stipste geheimhouding in acht nemen omtrent de advijzen der leden en het verhandelde in den krijgsraad of bij commissarissen.

Art. 332. Zij zullen alle commissiën, uit den krijgsraad gedecerneerd, assisteren, en bij de inspectiën, verhooren van getuigen of beschuldigden, alsmede bij de besognes, daaruit voortspruitende, tegenwoordig zijn.

Art. 333. Zij zullen zich eindelijk over het algemeen gedragen naar het Militair Wetboek, voor zooverre hetzelve op hunne ambtsverrigtingen eenigzins toepasselijk is.

VIJFDE TITEL.

TWEEDE HOOFDSTUK. *)

INSTRUCTIE VOOR DE PROVOOST-GEWELDIGERS.

Art. 1. De provoost-geweldigers zullen in de uitoefening hunner functiën zich gedragen naar de volgende bepalingen.

---

*) Dit hoofdstuk is vervangen door de bij Gouvernements besluit dd. 8 October 1822 n°. 1 (Ind. Staatsblad n°. 40) gearresteerde INSTRUCTIE *voor de Provoost-geweldigers bij de landmagt in Nederlandsch Indië.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 2. Zij zullen verder nakomen zoodanige orders en instructiën, als hun door of van wege het Militair Departement, het Hoog Militair Geregtshof, den advocaat-fiscaal bij hetzelve, kommanderende officieren der militaire afdeelingen, de krijgsraden en de auditeurs-militair bij dezelve, en door de kommanderende officieren van de garnizoenen, waartoe zij behooren, meer bijzonder zullen gegeven worden.

Art. 3. Zij zullen zich niet buiten hunne garnizoenen mogen begeven, tenzij met verlof van den kommanderenden officier in de afdeeling, waaronder zij behooren, mitsgaders na daarvan den auditeur-militair, in die afdeeling fungerende, te hebben verwittigd, en zulks alsdan nog niet langer, dan voor den tijd van ééne maand, tenzij daartoe een langer verlof door het Hoog Militair Geregtshof expresselijk mogt zijn verleend.

Art. 4. Zij zullen in het provoosthuis voor hen gedespiciëerd, moeten wonen, en zorg dragen dat alle sloten en grendels van de deuren en vensters van het provoosthuis altijd in eenen goeden staat van sluiting zijn.

Art. 5. Zij zullen alle mogelijke zorg dragen voor de goede bewaring der gearresteerden, en zorgen dat de boeijen en derzelver sloten altijd in zoodanigen staat zijn, dat dezelve behoorlijk kunnen worden gebruikt.

Art. 6. De geweldigers-provoosten zullen het provoosthuis behoorlijk doen reinigen en schoon houden, in het bijzonder mede zoodanige vertrekken of plaatsen, waarin eenige gearresteerden bewaard worden, zoo als ook de geheime gemakken.

Art. 7. Zij zullen de vertrekken en bewaarplaatsen in het provoosthuis gestadig doen luchten, zooveel de goede bewaring der gearresteerden dit gedoogt.

Art. 8. Zij zullen behoorlijk moeten doen schoon houden de tafels, stoelen, en al wat verder tot gerijf en gebruik van den krijgsraad of van de gearresteerden in het provoosthuis is geplaatst, gelijk zij mede zullen zorg dragen, dat geene van de voormelde goederen verloren gaan, maar dat die alle, volgens een daarvan te formeren inventaris, aan hunne opvolgers, zullen kunnen worden overgegeven; zullende zij anderszins, bij het verlaten van hunne posten, of bij overlijden, hunne erfgenamen, verpligt zijn het ontbrekende te vergoeden.

Art. 9. Zoodra er aan het provoosthuis, of aan de sloten en grendels van deuren of vensters, of aan de boeijen van den gearresteerden, of aan andere goederen, die in het provoosthuis zijn, iets gebroken of beschadigd is, zal de geweldiger-provoost gehouden zijn, daarvan aanstonds kennis te geven aan den kommanderenden officier van het garnizoen en den auditeur-militair, ten einde orde worde gesteld tot reparatie van hetgeen tot secure bewaring vereischt wordt en geen uitstel lijden kan, en van het overige kennis worde gegeven aan het Militair Departement, opdat het hersteld, en daarin naar omstandigheden voorzien worde.

Art. 10. De geweldiger-provoost zal alle mogelijke zorg dragen voor de bewaring der personen, die op last van het Militair Departement, het Hoog Militair Geregtshof, den advocaat-fiscaal, den kommandant der afdeeling, den krijgsraad, den auditeur-militair, of ook door den kommanderenden officier van het garnizoen in het provoosthuis zullen geplaatst worden. Te dien einde zal hij gebruik mogen maken van de assistentie van een onderofficier, en van de schildwacht, die vóór het provoosthuis geposteerd is, zoo bij het openen van de deuren der vertrekken, alwaar gearresteerden zijn, als bij alle andere gelegenheden, in welke hij derzelver hulp mogt noodig hebben.

Art. 11. Ingevalle een gevangene mogt komen uit te breken of te ontvlugten, zal de provoost-geweldiger deswege verantwoordelijk zijn, en, indien hij daartoe, door onachtzaamheid of kwade trouw, gelegenheid mogt hebben gegeven, zal hij, naar exigentie van zaken, worden gestraft.

Art. 12. Wanneer iemand in het provoosthuis wordt geplaatst, zal de geweldiger-provoost denzelven naauwkeurig visiteren, en alle scherp en andere voorwerpen of instrumenten, waarmede die persoon aan zich zelven of aan anderen eenig nadeel zoude kunnen toebrengen, naar zich nemen en in bewaring houden.

Art. 13. De provoost-geweldigers zullen vaste stokkeknechts hebben, waartoe zullen worden gebruikt bekwame en geschikte Europesche militairen, die bij hunne korpsen voor memorie zullen worden gevoerd, welke stokkeknechts in handen van den plaatselijken kommandant, eene belofte onder eede zullen afleggen:

„dat hij zich in het bewaren en behandelen van de „personen, die in het provoosthuis worden gecusto- „diëerd, met alle getrouwheid zullen gedragen, en „de bevelen, welke hun desaangaande, en met op- „zigt tot al hetgeen de dienst van stokkeknecht be- „treft, door den provoost-geweldiger zullen worden „gegeven, met alle naauwkeurigheid en behoorlijk „zullen nakomen."

Art. 14. De geweldiger-provoost zal zorg dragen, dat de buitendeuren van het provoosthuis niet worden open gelaten, maar zooveel mogelijk gesloten houden, alsmede dat de vertrekken en plaatsen, waarin gearresteerden zijn, altijd behoorlijk zijn gesloten, en dat de sleutels behoorlijk worden bewaard.

Art. 15. De geweldiger-provoost zal des morgens en des avonds alle vertrekken en plaatsen, waarin gearresteerden bewaard worden, met alle mogelijke oplettendheid en zorgvuldigheid visiteren, en, bij die gelegenheid, gelijk mede, door van tijd tot tijd en onverwachts, zoodanige visitatie te doen, acht geven, dat de gearresteerden geene gelegenheid bekomen, om te ontvlugten of eenige ongeregeldheden te bedrijven. Te dien einde zal hij niet alleen zorgen, dat de buitendeuren van het provoosthuis behoorlijk alvorens worden gesloten, maar ook gebruik mogen maken van de assistentie hiervoren vermeld of daartoe zoodanige andere of meerdere assistentie verzoeken als hij noodig oordeelen zal.

Art. 16. De geweldiger-provoost zal niemand bij de gearresteerden toelaten en niemand met dezelve laten spreken, dan wanneer daartoe behoorlijk acces door den kommandant der afdeeling, het Hoog Militair Geregtshof, den advocaat-fiscaal, den krijgsraad, den auditeur-militair bij denzelven, of den kommanderenden officier van het garnizoen zal zijn verleend; met dien verstande echter, dat tot zoodanige gearresteerden, wier zaken reeds voor het Hoog Militair Geregtshof of den krijgsraad gebragt zijn, het acces bij afsluiting door hetzelfde Hof of den krijgsraad zelven moet worden gegeven.

Art. 17. Wanneer iemand, aan wien acces tot een gearresteerde is verleend, in het provoosthuis komt, zal de provoost-geweldiger zoodanigen persoon laten gaan in de krijgsraads- of verhoorkamer van het provoosthuis,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

en denzelven zijn zijdgeweer of ander scherp, of ook deszelfs stok, afvragen, om bij hem provoost-geweldiger te worden bewaard, tot die persoon weder uit het provoosthuis gaat.

Art. 18. De geweldiger-provoost zal vervolgens den gearresteerde, tot welken acces verleend is, in de krijgsraads- of verhoorkamer brengen, en daarna de deur van die kamer toesluiten, mitsgaders in den tusschentijd van het verleende acces, of gedurende den tijd, dat daarvan gebruik wordt gemaakt, alle mogelijke oplettendheid in het werk stellen, om den gearresteerde te bewaren.

Art. 19. De geweldiger-provoost zal de gearresteerden met alle bescheidenheid behandelen, dezelve naar behooren doen oppassen, en te zijner tijd van al het noodige doen verzorgen, mitsgaders zich in het bijzonder stiptelijk gedragen naar de orders, welke hem, met opzigt tot de wijze, op welke een gearresteerde moet worden bewaard, mogten gegeven worden, en speciaal niemand mogen buitengewoon sluiten, zonder daartoe eene behoorlijke order bekomen te hebben.

Art. 20. De geweldiger-provoost zal geene gesprekken met de gearresteerden houden, dan voor zooveel hunne behoeften en hun gedrag in het provoosthuis, en verder zorg dragen, dat geene gesprekken door iemand van zijne huisgenooten, of door zijne stokknechts, met de gearresteerden worden gehouden.

Art. 21. De geweldiger-provoost zal zorgen, dat de gearresteerden zich in behoorlijke stilte houden en in alles ordelijk gedragen.

Art. 22. De geweldiger-provoost zal de goederen, kleederen, spijzen en dranken, welke voor gearresteerden aan het provoosthuis worden besteld of gebragt, naauwkeurig visiteren, en de briefjes of andere zaken, welke daarin door hem gevonden worden, aanstonds, indien de gearresteerde, aan wien dezelve zijn geadresseerd, voor het Hoog Militair Geregtshof te regt staat, aan den advocaat-fiscaal, en zoo hij bij den krijgsraad wordt te regt gesteld, aan den auditeur-militair bezorgen, en anderzins aan den kommanderenden officier van het garnizoen; voorts zoodanige goederen, kleederen, spijzen of dranken aan den gearresteerde niet mogen geven of ter hand stellen, zonder de uitdrukkelijke permissie van den

PERPUSTAKAAN NASIONAL

voormelden advocaat-fiscaal, auditeur-militair of kommanderenden officier, aan wien het behoort.

Art. 23. Alle brieven, aan gearresteerden geadresseerd, zal de provoost-geweldiger ongeopend aan den advocaat-fiscaal, den auditeur-militair, of, zoo de gearresteerde niet voor het Hoog Militair Geregtshof of den krijgsraad te regt gesteld wordt, aan den kommanderenden officier van het garnizoen ter hand stellen, en niet toelaten, dat de gearresteerden eenige boodschappen laten doen, of eenige brieven schrijven, buiten kennis en toestemming van denzelven advocaat-fiscaal, auditeur-militair, of kommanderenden officier van het garnizoen.

Art. 24. De geweldiger-provoost zal verpligt zijn, wanneer iemand bij hem in het provoosthuis wordt gebragt, daaraan ten eerste, en, zoo dit des nachts gebeurt, uiterlijk den volgenden morgen, in geschrifte rapport te doen aan den kommanderenden officier van het garnizoen, en aan den advocaat-fiscaal of den auditeur-militair, indien de gearresteerde voor het Hoog Militair Geregtshof of den krijgsraad moet worden te regt gesteld, welk rapport behelzen zal eene opgave der namen en toenamen van den ingebragten persoon, zijne charge of qualiteit, het regement of korps en de compagnie, waartoe hij behoort, van waar en op wiens order de gearresteerde ingebragt is, en den dag, op welken hij in het provoosthuis gekomen is.

Art. 25. Des maandags van elke week zullen de provoost-geweldigers aan den kommanderenden officier van het garnizoen, en, voor zooverre de arrestanten voor den krijgsraad te regt staan, aan den auditeur-militair, inzenden een schriftelijk rapport, bevattende de namen en toenamen der gearresteerden, de dagen, op welke dezelve in het provoosthuis zijn geplaatst, wanneer dezelve verhoort zijn, of in gevalle zij wegens eenige fout tegen de discipline zijn in arrest gesteld, voor hoelang, en op welken voet of wijze dit arrest geordonneerd zij. En zal de provoost-geweldiger te *Batavia* bovendien een, op dezelfde wijze ingerigt, rapport inzenden aan den advocaat-fiscaal, van zoodanige arrestanten, welke voor het Hoog Militair Geregtshof te regt staan.

Art. 26. Wanneer er iets buitengewoons in het provoosthuis mogt voorvallen, zal de provoost-geweldiger

daarvan aanstonds rapport doen aan den kommanderenden officier van het garnizoen.

Art. 27. Behalve zoodanige spijs en drank, welke tot verkwikking der gearresteerden van buiten zal mogen gegeven worden, zal het gewone eten en drinken den gearresteerden niet uit hunne woningen of kwartieren mogen worden gezonden, maar zal de geweldiger-provoost hun in allen gevalle het noodige voedsel moeten bezorgen. *)

Art. 28. Met opzigt tot het voedsel en de behandeling van zoodanige gearresteerden, als tot hunne straf in het provoosthuis worden geplaatst, zal de provoost-geweldiger zich stiptelijk hebben te gedragen volgens de bevelen, welke hem daaromtrent, door de daartoe bevoegde autoriteit, worden gegeven.

Art. 29. De provoost-geweldiger zal de gearresteerde officieren, overeenkomstig derzelver rangen, en de kostpenningen, die hij voor derzelver bewaring geniet, eens daags moeten voorzien van behoorlijke warme spijs, met eene halve flesch wijn, alsmede van thee en koffij met melk en brood, des morgens en des avonds. †)

Art. 30. De provoost-geweldiger zal de gearresteerde onderofficieren en soldaten, die bij hem in bewaring worden gebragt, en voor het Hoog Militair Geregtshof of den krijgsraad te regt staan, moeten voeden overeenkomstig de wijze, waarop zulks bij de korpsen in het garnizoen, alwaar hij zich bevindt, plaats heeft; zullende de provoost-geweldiger daarvoor van den lande ontvangen de vivres van zoodanige manschappen, zoo als die voor ieder van hen zijn toegestaan, benevens het kostgeld, voor elk hunner bepaald, zonder dat de geweldiger-provoost in eenig geval zal vermogen aan de gearresteerden, die alleenlijk ter bewaring in het provoosthuis gesteld zijn, slechts brood of rijst en water tot hun voedsel te geven.

Art. 31. De geweldiger-provoost zal het linnen der gearresteerden behoorlijk doen bewasschen, en zulks zonder dat hij zal vermogen daarvoor afzonderlijk iets ten laste van den gearresteerde of van den lande te declareren, maar gehouden zijn, dit te verzorgen voor het kostgeld, hetwelk voor de gearresteerden betaald wordt.

---

*) Art. 589 van het omgewerkt adm. regl. 1863.

†) Art. 591, reglement als voren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 32. De provoost-geweldiger zal, in de vertrekken, waarin een of meer gearresteerden ter bewaring zijn geplaatst, tegen den avond, wanneer het donker wordt, door het aansteken van eene lamp, aan de gearresteerden het noodige licht bezorgen, welke lamp te negen ure wederom zal moeten worden uitgedaan, waarvoor hem van 's landswege de benoodigde olie zal worden verstrekt; zullende de geweldiger-provoost alle mogelijke zorg dragen, dat met zoodanige lampen niet onachtzaam worde gehandeld, en, ingeval van hieromtrent gepleegde nalatigheid, naar exigentie van zaken worden gestraft. *)

Art. 33. De geweldiger-provoost zal de gearresteerden ook moeten voorzien van de noodige fournituren of slaapsteden, welke twee maal 's weeks zullen worden gelucht en alle twee maanden worden verwisseld of verruild, en ter verkrijging van welke door den provoost-geweldiger eene schriftelijke aanvraag aan den kommanderenden officier van het garnizoen zal moeten worden gedaan. †)

Art. 34. Aan de gearresteerde onderofficieren, die op 66½ cents daags en daarboven in het provoosthuis zijn geplaatst, zal de provoost-geweldiger, boven de kost en drank als voren, zoo zich daartoe de gelegenheid opdoet, moeten bezorgen een afzonderlijk vertrek, zonder daarvoor iets te mogen berekenen. §)

Art. 35. Zoo er zich officieren, hetzij voor het Hoog Militair Geregtshof of den krijgsraad, hetzij voor straf, in het provoosthuis mogten bevinden, zal de geweldiger-provoost gehouden zijn, voor de zoodanigen eene afzonderlijke kamer gereed te maken, welke van landswege zal worden voorzien van behoorlijke meubelen.

Art. 36. Indien een gearresteerd onderofficier of militair van minderen rang kleederen mogt noodig hebben, en hij gedurende het arrest bij zijn regement of korps gevoerd wordt, zal de provoost-geweldiger daarvan aanstonds moeten kennis geven aan den kommandant van het korps, of zoo hetzelve niet op de plaats mogt aanwezig zijn, zich deswegens adresseren aan den komman-

*) Art. 594, reglement als voren.
†) Art. 595, reglement als voren.
§) Art. 596, reglement als voren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

derenden officier van het garnizoen, ten einde daarin naar behooren wordt voorzien.

De aanvragen om kleeding enz. voor zich zelven, de stokkeknechts en de gedetineerden, welke bij hunne korpsen voor memorie gevoerd worden, zal de provoost-geweldiger aan de administrateurs van het garnizoen indienen op gelijken tijd en wijze, als bij het 10de hoofddeel van het algemeen reglement van administratie voor de korpsen is voorgeschreven. *)

Art. 37. Zoo een gearresteerde gedurende zijn arrest ziek wordt, zal de provoost-geweldiger daarvan rapport doen aan den kommanderenden officier van het garnizoen, mitsgaders aan den advocaat-fiscaal, zoo de gearresteerde bij het Hoog Geregtshof, of aan den auditeur-militair, bijaldien hij voor eenen krijgsraad te regt gesteld wordt, en wijders, na deswegens den daartoe benoodigden doctor of chirurgijn te hebben gehoord, zorg dragen dat zoodanige gearresteerde zieke, behoorlijk naar het hospitaal wordt getransporteerd. Zoo de gearresteerde voor het Hoog Militair Geregtshof of eenen krijgsraad te regt staat, zal de provoost-geweldiger ter voorkoming van ontvlugting als anderzins, nog gehouden zijn, den kommanderenden officier van het garnizoen schriftelijk te verzoeken, dat hij in het hospitaal behoorlijk wordt bewaakt. †)

Art. 38. Indien aan een gearresteerde de dood is aangezegd, zal de provoost-geweldiger denzelven, onverminderd de geposteerde schildwachten, door een of meer stokkeknechts binnen 's kamers doen bewaken, en aan dien gearresteerde mogen geven zoodanige spijzen en dranken, als dezelve verkiezen zal, en door den advocaat-fiscaal of den auditeur-militair bij eene schriftelijke permissie zullen worden toegestaan. Voor deze extraordinaire spijs en boeikosten geniet de provoost-geweldiger acht gulden per hoofd. §)

Art. 39. Wanneer een gearresteerde in het provoosthuis komt te overlijden, zal het lijk naar het hospitaal gebragt, en door den directeur van het hospitaal orde op de begrafenis gesteld worden, of wel, naar plaatse-

*) Art. 598, reglement als voren.
†) Art. 599, reglement als voren.
§) Art. 600, reglement als voren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

lijke omstandigheden, door den kommandant van het garnizoen voor de begrafenis worden gezorgd; zullende van zoodanig overlijden door den geweldiger-provoost dadelijk worden rapport gemaakt, zoo de gearresteerde voor het Hoog Militair Geregtshof te regt stond, aan den advocaat-fiscaal, en zoo dezelve voor den krijgsraad te regt stond, aan den auditeur-militair, en in allen gevalle ook aan den kommandant van het garnizoen.

Art. 40. De geweldigers-provoosten zullen voor de officieren-commissarissen, ter informatie gecommandeerd, de krijgsraads-vergaderingen en den auditeur-militair dienen als deurwaarders of exploiteurs, en als zoodanig de hun gegevene bevelen behoorlijk uitvoeren; zij zullen de vergaderingen van officieren-commissarissen en van de krijgsraden behoorlijk opwachten en de gearresteerden binnen brengen, bij de pronunciatie der vonnissen assisteren en alle recherches, indagingen, publicatiën, affixiën, insinuatiën, en wat meer van dien aard zij, doen zonder deswege iets ten laste van den lande te mogen declareren, dan de gedane uitschotten.

Art. 41. De geweldigers-provoosten zullen mitsdien ook gehouden zijn, te zorgen, dat de kamers of vertrekken, voor de vergaderingen ingerigt of beschikt, in behoorlijke orde zijn, en de krijgsraden en officieren-commissarissen van het noodige licht, gelijk mede van papier, pennen en inkt, voorzien worden.

Art. 42. Behalve het vaste tractement zal de provoost-geweldiger iedere maand behoorlijke declaratiën indienen van al zulke kosten, als hij ten laste van den lande mag brengen, en bovendien, in geval hij buitengewone voorschotten te doen heeft, zich bij aanvraag vervoegen bij de administrateurs van het garnizoen, ten einde eenige gelden ter goeder rekening te kunnen bekomen, mits uitdrukkende waarvoor hij dezelve noodig heeft. *)

Art. 43. De provoost-geweldiger zal aan zijne declaratie moeten hechten zoodanige schriftelijke orders, blijken en bescheiden, uithoofde van welke hij eenige posten op zijne declaratie heeft gebragt, en zulks zoodanig als

*) Art. 601, reglement als voren.

dezelve orders, blijken en bescheiden bij deze instructie zijn voorgeschreven; en zullen zoodanige posten anderzins aan hem op zijne declaratie niet worden gevalideerd.

Art. 44. Onder die declaratie zal moeten zijn gesteld een declaratie van den provoost-geweldiger op den eed bij den aanvang zijner bediening gedaan, houdende: "dat "hij dezelve heeft ingerigt ingevolge het voorschrift zij- "ner instructie, en in het bijzonder, dat hij geen kost- "geld in dezelve heeft gebragt, over meerdere dagen dan "de tijd bedraagt, gedurende welken de daarbij vermelde "personen bij hem provoost-geweldiger zijn gearresteerd "geweest, en dat hetgene daarin aan voorschotten is "uitgetrokken, alzoo werkelijk door hem betaald ge- "worden is."

Deze declaratie zal daarenboven nog moeten zijn geëesterkt door een declaratoir van den advocaat-fiscaal, den tanditeur-militair of den kommanderenden officier van het garnizoen aan wien zulks behoort, naarmate de gearrespteerden al dan niet voor het Hoog Militair Geregtshof of eenen krijgsraad moeten worden of reeds zijn te regt gesteld, welk declaratoir zal moeten inhouden: "dat de "tijd van arrest der onderscheidene gearresteerden daarbij "juist is opgegeven, alsmede dat de posten, op die decla- "ratie gevonden wordende, naar behooren en volgens de "instructie van den provoost-geweldiger zijn opgebragt, "en zijns wetens, aan hem niet zijn betaald geworden; "en eindelijk dat zoowel de buitengewone onkosten met "zijn overleg zijn gemaakt, als met opzigt tot de gedane "voorschotten, zooveel mogelijk de meeste bezuiniging is "in acht genomen." *)

Art. 45. De provoost-geweldiger zal voor het behoorlijk doen reinigen en schoonhouden van het provoosthuis, mitsgaders voor het bezorgen van licht voor de dienst der vergaderingen, maandelijks mogen in rekening brengen, ten laste van den lande, de som aangewezen op tarief no. 2 van het algemeen reglement van administratie voor de landmagt; zullende hij zich ter erlanging van het voor de vergaderingen benoodigde papier, pennen en inkt, adresseren aan den auditeur-militair. †)

*) Art. 603, reglement als voren.
†) Art. 604, reglement als voren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 46. De provoost-geweldiger zal ter invordering der kostgelden van de gearresteerden, die voor het Hoog Militair Geregtshof of den krijgsraad moeten worden te regt gesteld, zich adresseren bij de administrateurs van het garnizoen. Hiertoe zal hij, aan het einde van ieder kwartaal, opmaken eene betalings-rol in duplo van de hem van zoodanige manschappen toekomende gelden volgens model nº. 131 van het algemeen reglement van administratie voor de landmagt. *)

Art. 47. Deze betalingsrol zal door den advocaat-fiscaal of den auditeur-militair *geviseerd*, en door den provoost-geweldiger worden ingediend aan de administrateurs van het garnizoen. *)

Art. 48. In geval een gearresteerd onderofficier of militair van minderen rang, die tot geen regement of korps behoort, of ook een gearresteerde, die niet weder gaat dienen, uit het arrest ontslagen wordt, zal de provoost-geweldiger in zijne declaratie mogen brengen het reisgeld, hetwelk hem door den advocaat-fiscaal of den auditeur-militair, zoo de zaak van den gearresteerde bij regterlijke uitspraak is afgedaan, of anderzins door den kommanderenden officier van het garnizoen, door eene schriftelijke order bij die declaratie over te leggen, zal zijn gelast te geven, hetwelk echter nooit de som van tien gulden zal mogen te boven gaan, en in het geheel geen plaats zal hebben, wanneer zoodanig onderofficier of militair van minderen rang wordt geconfineerd.

Dit is mede toepasselijk op de transport-kosten van de gecondemneerden, welke van Weltevreden naar Batavia worden vervoerd om van daar verder scheep te gaan. †)

Art. 49. Het kostgeld der officieren, die voor met Hoog Militair Geregtshof of den krijgsraad te regt staan, zal den geweldiger-provoost, volgens tarief nº. 43 van het algemeen reglement van administratie voor de landmagt, maandelijks, op de wijze bij art. 46 en 47 bepaald, worden te goed gedaan; terwijl de kostgelden van zoodanige officieren, welke zich wegens disciplinaire straffen in het provoosthuis bevinden, door hen zelven direct

*) Art. 605, reglement als voren.
†) Art. 606, reglement als voren.

aan den provoost-geweldiger, volgens voorschreven tarief, zullen moeten worden betaald. *)

Art. 50. De provoost-geweldiger zal eene contrôle houden van de officieren en manschappen, welke voor het Hoog Militair Geregtshof of den krijgsraad gedetineerd worden, waarin de dag van aankomst en uitgang uit het provoosthuis, zoo mede alle andere op de betaling en voeding betrekking hebbende veranderingen, worden aangeteekend. †)

Art. 51. De provoost-geweldiger zal alle 15 dagen aan de administrateurs van het garnizoen indienen eenen staat van alle veranderingen, gedurende de afgeloopen 15 [illegible] bij de gedetineerden voor het Hoog Militair Ge[illegible]hof of voor den krijgsraad voorgevallen, en bij het e[illegible] van iedere maand eenen leeningstaat indienen voor t[illegible]edrag der kostgelden van de afgeloopen maand; welke z[illegible]g, even als die der kompagniën bij de korpsen, bij [illegible]nde van ieder kwartaal, tegen het bedrag der be[illegible]srol zal worden verrekend. De veranderingstaten [illegible]en door de administrateurs van het garnizoen begrepen worden in die, welke aan den onder-intendant moeten worden ingezonden. §)

Art. 52. De provoost-geweldiger zal van den advocaat-fiscaal en den auditeur-militair moeten vernemen, welke manschappen als voor het Hoog Militair Geregtshof of den krijgsraad gedetineerd behooren beschouwd te worden; zullende alle overige als disciplinaire gestraft aangezien en als zoodanig behandeld worden.

Art. 53. De geweldiger-provoost zal voorts dezulken, [illegible]e, of door het Hoog Militair Geregtshof, of door den [illegible]rijgsraad, tot zoodanige straf verwezen zijn, als waarbij [illegible]vorderd wordt, dat zij van hier naar elders worden [illegible]zonden, tot den dag, waarop zij vertrekken, van de [illegible]wone spijzen moeten voorzien, en zal de provoost-ge[illegible]eldiger, ten aanzien van de betaling, daarmede handelen, [illegible]s te dien opzigte met betrekking tot de gearresteerden [illegible]oor den krijgsraad is voorgeschreven.

Art. 54. Indien een gearresteerde, welke in het pro-

*) Art. 607, reglement als voren.
†) Art. 608, reglement als voren.
§) Art. 609, reglement als voren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

voosthuis is geplaatst, meer mogt willen verteren, dan hetgeen hem redelijker wijze toekomt, en door den provoost-geweldiger behoort te worden verstrekt, zal de provoost-geweldiger zoodanigen gearresteerde tegen prompte betaling, mogen gerijven, doch zal aan den provoost-geweldiger deswege nooit iets op zijne declaratie geleden worden, met dien verstande echter, dat zulks niet zal mogen plaats hebben omtrent al zulke gearresteerden, die op water en brood of rijst zitten, als aan welke de provoost-geweldiger geen ander voedsel zal mogen geven, zonder permissie van den advocaat-fiscaal, den auditeur-militair of den kommanderenden officier van het garnizoen.

Art. 55. De provoost-geweldiger zal geen gearresteerde, na de afdoening zijner zaak, langer in arrest mogen houden, uithoofde van eenige kosten, verteringen en soortgelijke uitgaven, door den provoost-geweldiger buitengewoon voor den gearresteerde gedaan, en aan hem van den gearresteerde overzulks competerende.

Art. 56. De geweldiger-provoost zal gehouden zijn te betalen, en in zijne declaratie ten laste van den lande mogen brengen, alle zoodanige onvermijdelijke kosten, als met betrekking tot de administratie der justitie, door den kommanderenden officier van het garnizoen, het Hoog Militair Geregtshof, den advocaat-fiscaal, den benoemden krijgsraad of den auditeur-militair, hem zullen worden geordonneerd te maken, mits eene schriftelijke order en kwitantiën van de gedane betalingen bij zijne declaratie overleggende. *)

Art. 57. De provoosten-geweldigers zullen, bij het doen van hunne rapporten, en het vragen van orders, bij deze Instruktie voorkomende, in het oog houden, dat dezelve in het algemeen behooren te zijn gerigt aan den kommandant, op wiens order een gearresteerde in arrest gebragt is, mitsgaders aan den kommandant van het garnizoen; doch dat, zoodra de informatiën zijn begonnen, die rapporten moeten worden gedaan en die orders moeten worden gevraagd, bij den kommanderenden officier, welke de informatiën geordonneerd heeft, mitsga-

*) Art. 612, reglement als voren.

ders den advocaat-fiscaal of auditeur-militair, wien het aangaat.

Art. 58. De provoosten-geweldigers, derzelver huisvrouwen, kinderen, stokkeknechts, of huisgenooten, zullen niet vermogen te genieten of te ontvangen eenige geschenken, giften of gaven, noch van gearresteerden, noch van iemand anders van hunnentwege, directelijk of indirectelijk, ook zelfs niet wanneer dezelve gearresteerden reeds ontslagen of vertrokken zullen zijn, op poene van naar exigentie van zaken te worden gestraft.

Art. 59. Eindelijk zal de provoost-geweldiger, bij den aanvang zijner bediening, en voorts jaarlijks, den navolgenden eed in handen van den kommandant van het garnizoen afleggen:

„Ik beloof en zweer, dat ik mijn ambt van provoost-„geweldiger met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; „dat ik omtrent de gevangenen en geconfineerden, welke „aan mijne bewaring worden toevertrouwd, alle oplet-„tendheid zal aanwenden, de plaatsen en vertrekken, „waarin dezelve zich bevinden, naauwkeurig visiteren, „en te dien opzigte al datgene verrigten zal, wat vol-„gens de regelen van voorzigtigheid wordt gevorderd; „dat ik daarbij nooit uit het oog zal verliezen, dat de „gevangenis alleen is ingerigt, om van de personen der „gevangenen verzekerd te zijn, en mij mitsdien zorgvul-„dig onthouden zal van alle harde behandeling; dat ik „inzonderheid aan de gevangenen en confineerden, in de „verzorging van spijs, drank en andere noodwendighe-„den, zal doen geworden al hetgeen de Wet vordert; „dat ik de orders, welke mij worden gegeven, behoor-„lijk zal achtervolgen en nakomen, en mij wijders in alle „opzigten gedragen, zoo als mij bij deze instructie is „voorgeschreven."

„*Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig.*"

ZESDE TITEL.

EED VOOR DEN PRESIDENT EN DE LEDEN VAN DEN KRIJGSRAAD, DE AUDITEURS-MILITAIR EN PROVOOSTEN-GEWELDIGE.

Art. 393. De president en leden der krijgsraden, de

auditeurs-militair en provoosten-geweldige zullen respectivelijk, vóór het nemen van zitting en het aanvaarden hunner functiën, afleggen de navolgende eeden.

Art. 394.

EED VOOR DEN PRESIDENT EN DE LEDEN VAN EEN' KRIJGSRAAD.

„Ik beloof en zweer, dat ik mijn' post als lid (pre-„sident) van den krijgsraad ter goeder trouw, met alle „vlijt en naarstigheid, zal waarnemen; dat ik mij in de „zaak, bij den krijgsraad voorkomende, zal gedragen „met alle opregtheid, eerlijkheid en onpartijdigheid, zon-„der daarin aan de partijen toe te dragen eenige gunst „of ongunst, en zonder mij daarvan te laten aftrekken „door eenige beweegredenen hoegenaamd; en dat ik „zooveel eenigzins in mijn vermogen is, zal in acht ne-„men en nakomen de voorschriften dezer wet, voor zoo-„verre die op mij, als lid (president) van den krijgsraad, „eenige betrekking hebben."

Art. 395. De vorenstaande eed wordt bij elke benoeming, vóór het nemen van zitting, afgelegd in handen van den kommanderenden generaal of officier, die dezelve heeft geconvoceerd.

Art. 396.

EED VOOR DE AUDITEURS-MILITAIR.

„Ik beloof en zweer, dat ik mijn ambt als auditeur-„militair ter goeder trouw, met alle vlijt en naarstigheid, „zal waarnemen; dat ik, zoodra eenige misdaden of ver-„moeden van misdaden, staande te mijner vervolging als „auditeur-militair tot mijne kennis zijn gekomen, daarvan „zonder uitstel en zooveel mogelijk de regte waarheid „zal trachten op te sporen, en doen, hetgeen mijn ambt „vereischen zal; dat ik daarin zal te werk gaan met „alle opregtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder den „schuldige, of zijne vrienden of begunstigers te ontzien, „en zonder den onschuldige te kwellen; dat ik, in mijne „betrekking als secretaris, ter goedertrouw, met alle vlijt „en naarstigheid, zal te werk gaan; dat ik getrouwelijk

„en met alle opregtheid zal aanteekenen, opmaken en te
„boek stellen, mitsgaders expediëren, al wat mij bij den
„krijgsraad zal belast worden; dat ik de registers en
„andere akten, welke tot mijn toevoorzigt behooren,
„zorgvuldig zal bewaren; dat ik niet zal openbaren de
„gevoelens van de leden van den krijgsraad, of van of-
„ficieren-commissarissen, noch ook hetgeen in de infor-
„matiën zou mogen voorkomen, of iets anders, hetgeen
„geheim zou moeten blijven, en dat ik voorts, in mijne
„voorschrevene beide betrekkingen, zooveel eenigzins in
„mijn vermogen is, getrouwelijk zal in acht nemen en
„nakomen de voorschriften dezer wet, voor zooverre die
„mij in mijne qualiteit eenigermate betreffen."

De, overeenkomstig art. 13 van het *reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch Indië*, beëedigde regterlijke ambtenaren zijn niet gehouden tot het afleggen van een anderen eed, ter zake van de waarneming van andere functiën, welke door eenigerhande wettelijke bepaling aan hunne regterlijke bediening verknocht zijn en tot welke zij diensvolgens niet afzonderlijk benoemd worden. (Gouv. besluit 22 Aug. 1848 n°. 1 (Ind. Staatsblad n°. 41.) Zie wijders het aangeteekende op art 133.

Art. 397.

EED VOOR DE PROVOOST-GEWELDIGE.

Zie bladzijde 75 Art. 59.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

REGISTER VAN ZAKEN

VOORKOMENDE IN DE

REGTSPLEGING BIJ DE LANDMAGT.

DE CIJFERS WIJZEN HET NUMMER DER ARTIKELEN AAN.

A.

Aanklager. (Openbare) Zie *Auditeur-Militair. Krijgsraad.*

Aanteekeningen van de veranderingen in de verhooren. Wat daarbij moet in acht genomen worden. Zie *Verhooren.*

Aanzegging van arrest. Wie daartoe bevoegd en verpligt zijn 4, 5. Hoe en aan wien daarvan rapport moet worden gemaakt in het leger te velde, of op marsch. 6. Hoe in de garnizoenen. 7.

Aanzegging des doods. Moet 48 uren vóór de executie geschieden. Door wien zulks verrigt moet worden. 210.

Absolutie van de instantie. Wanneer daartoe een verzoek aan den krijgsraad door den auditeur-militair gedaan kan worden. 176—179.

Acces. Niemand vermag zonder hetzelve, door den provoost-geweldige, tot een gevangene toegang verleend worden. Bladz. 64 art. 16. Door wien het acces verleend moet worden. *Aldaar.*

Advijzen, in den krijgsraad gegeven, mogen niet geopenbaard worden aan anderen. 144.

Advocaat-Fiscaal van de Land- en Zeemagt. De auditeurs-militair moeten met hen corresponderen, en in zaken van gewigt hun advijs innemen. 304. Hij ontvangt alle drie maanden de lijsten van alle aanhangig gebleven zijnde zaken. 305.

Affigeren. Alle akten van indaging moeten door den provoost-geweldige geaffigeerd worden, bij tromslag of trompettengeschal. 195.

Afvragen. In welk geval, en op welken tijd en wijze, door commissarissen, aan beklaagden of gearresteerden, bij vonnissen tot zekere straffen verwezen zijnde, moet afgevraagd worden, of zij tegen het vonnis *al* of *niet* begeeren te appelleren aan het Hoog Militair Geregtshof. 226.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Akte van indaging. Door wien en op welke wijze moet gepubliceerd en geaffigeerd worden. 195. Aan wien dezelve, ook in geschrifte, geexploiteerd moet worden. *Aldaar.*
Akte van tauxatie. Zie *Tauxatie van proceskosten.*
Ancienneteit van dienst. Zie *Krijgsraad. Rang van zitting.*
Appèl. Appelleren aan het Hoog Militair Geregtshof, kan geschieden, van vonnissen door krijgsraden gewezen, niet enkel op confessie, maar ook op getuigen- of andere bewijzen. 222. *Idem*, van vonnissen, in cas van beweerde onbevoegdheid des regters. *Aldaar.* Binnen welken tijd en op welk eene wijze het appèl kan geïnterjecteerd worden. 226, 227, 228, 229, 230, 231 en 232.
Arrest. Elk officier heeft het regt, om aan hen, die een' minderen rang bekleeden, arrest aan te zeggen. 4. Hoe en wanneer hij daartoe verpligt en gehouden is. 5. Hoe en aan wien, in het leger te velde, of op marsch. 6. Hoe in de garnizoenen. 7. Ingeval de gearresteerde het onderzoek van den kommandant, generaal, of krijgsraad verzoekt, blijft het arrest voortduren. 16. Wanneer het arrest wel en te regt is geschied, moet de gearresteerde in het provoosthuis worden overgebragt. 28. In welk geval het arrest door den kommanderenden officier van het garnizoen geordonneerd moet worden. 29. In welk geval door den kommanderenden officier over de voortduring van een arrest beslist moet worden. 55. Wanneer een beklaagde door commissarissen in arrest gesteld kan worden. 56. Arrest wordt geordonneerd, wanneer een beschuldigde, na tweemaal gerequireerd te zijn, niet compareert. 63, 64 en 65. Hetzelve blijft voortduren, zoo lang de zaak door den krijgsraad wordt onderzocht. 160. In welk geval en op wat wijze in hetzelve verandering, verzachting, of ontslag kan gemaakt worden. 165 en 166. Gecondemneerden in de kosten, nalatig zijnde om de kosten te betalen, moeten in arrest blijven tot de voldoening, of productie van bewijs van onvermogen doen. 220. Arrest blijft voortduren in cas van appèl. 234.
Auditeur-Militair. Wanneer hij de informatiën, door commissarissen genomen, zal ontvangen hebben, moet hij daarvan kennis geven aan den kommanderenden generaal van het arrondissement, of aan den kommandant van het garnizoen zijner residentie. 30. In welke gevallen hij het benoemen van officieren-commissarissen, of van een' krijgsraad verzoeken moet. 31, 192 en 240. Hij moet vóór het verhoor de artikelen, waarop de beklaagde gehoord zal worden, instellen, en alvorens aan officieren-commissarissen overleveren. 45. Hij moet assisteren bij het rapport van officieren-commissarissen aan den kommandant. 51. Hij moet de beslissingen tot verandering of ontslag van arrest doen executeren. 58. Hij moet bij de confrontatiën de stukken aan den beklaagde vertoonen, en dezelve teekenen. 75. Is bevoegd, om een' beschuldigde, over eene inmiddels opgekomene misdaad, te ondervragen. 77. Ingeval een beschuldigde onwillig is om te antwoorden, moet zulks door hem aan het slot van het verhoor worden aangeteekend. 81. Hij bepaalt, in cas van onwilligheid, corrective middelen. 82. Hij assisteert bij alle inspectiën van plaatsen en personen. 99. Hij moet, in cas van confrontatie, verzoek doen tot het oproepen der getuigen. 111. Welke pligten hij bij het confronteren heeft in acht te nemen. 118, 119, 120, 122 en 125. Hij neemt de functiën van aanklager en secretaris waar, en moet op eene van de universiteiten dezer landen gegraduëerd zijn. 133. In welke gevallen hij aan

PERPUSTAKAAN NASIONAL

den krijgsraad eene voordragt moet doen tot de voortduring, verzachting, of opheffing van arrest. 160 en 165 Hij moet de dispositiën, betrekkelijk het arrest genomen, doen executeren. 166 en 167. In welk geval hij de vrijspraak of het ontslag van een' beklaagde, aan den krijgsraad schriftelijk moet verzoeken. 176. Wanneer er absolutie van de instantie kan plaats hebben, moet hij daartoe voordragt doen, met productie van stukken. 178. Hij moet, bij het slot der schriftuur van eisch, concluderen tot straf, en condemnatie in de kosten, en te gelijker tijd alle verhooren en stukken overleggen, na alvorens dezelve op den rug genommerd te hebben. 185 en 186. Welke pligten hij heeft in acht te nemen, ten opzigte van voortvlugtige delinquanten. 192, 193, 199 en 201. Hij moet de vonnissen opstellen, en ter resumtie en arrestatie aanbieden. 206. Ook moet hij dezelve openlijk uitspreken. 215. Hij assisteert bij de executiën derzelve. 217. Wat hij, in cas van appèl aan het Hoog Militair Geregtshof, heeft in acht te nemen. 224, 226, 232 en 234. In welk geval hij een dubbel van zijne declaratie aan den krijgsraad moet overleveren. 235 en 236. Hij wordt aangesteld door den Vorst. Ook bij de krijgsraden te velde. 269 en 270. Zijne instructie. 296—333. Zijn eed. 396.

Autoriseren. In welk geval de officieren-commissarissen door den krijgsraad kunnen geautoriseerd worden, om de informatiën voort te zetten. 242.

's Avonds. Na 9 ure moet het licht door den provoost-geweldige van de gevangenen weggenomen worden. Bladz. 68. Art. 32.

B.

Bedreigingen. Geen beschuldigde vermag door bedreigingen tot confessie gedwongen worden. 71.

Beklaagden. Voor wien zij na de aanklagt verhoord moeten worden. 19 en 20. Moeten dagelijks verhoord worden. 23. Moeten zich op order van den kommandant van het garnizoen, naar de residentie van denzelven begeven. 29. Zij mogen, om wettige redenen, de benoemde commissarissen recuseren. 48. Zij kunnen, na het afloopen van een verhoor, door commissarissen in arrest gehouden worden. 56. Wat zij, bij handtasting ontslagen wordende, beloven moeten. 59, 60. Wanneer zij, tweemaal gerequireerd zijnde, niet compareren, wordt hun arrest aangezegd. 63, 64 en 65. In welke gevallen er verlenging van de termijnen van verhoor mag plaats hebben. 66 en 67.

Belofte onder handtasting. Wanneer en aan wien dezelve moet afgelegd worden, en wat dezelve moet bevatten. 161.

Beloften. Geen beschuldigde vermag, door beloften van vrijstelling of mitigatie van straf, tot confessie aangespoord worden. 71.

Beroep op den krijgsraad. Wanneer en in welke gevallen zulks door een' arrestant kan geschieden. 15.

Berusten. Een gecondemneerde, na gedane afvrage, verklaard hebbende, dat hij in het tegen hem gewezen vonnis berust, heeft geene bevoegdheid, om naderhand het appèl te interjecteren. 227 en 228.

Bescheidenheid. De provoosten-geweldige moeten de gevangenen met alle bescheidenheid behandelen. Bladz. 65 Art. 19.

Beschuldigden. Wanneer en in welke gevallen zij bij provisie in arrest gesteld, en daaruit ontslagen kunnen worden. 6 tot 10. Hoe en door wien zij aan een' krijgsraad moeten overgeleverd worden. 11 en 12. In welke gevallen het onderzoek van hunne zaak, door den komman-

dant van het garnizoen, door een' generaal, of anderen kommanderenden officier, moet geschieden. 13 en 14. Zij kunnen, ingeval zij zich over het arrest bezwaard vinden, zich deswege beklagen bij den krijgsraad. 15. Zulks oneerbiedig of ligtvaardig, en zonder grond gedaan hebbende, worden zij naar de wet gestraft. 18. Zij kunnen de over hen benoemde regters recuseren. 48. Gerequireerd en geciteerd zijnde, zijn zij verpligt te compareren. 63—65. In welk geval zij een lid van den krijgsraad kunnen recuseren. 150. Wanneer aan hen verandering of ontslag van arrest verleend kan worden. 164—166. Zij, of hunne nabestaanden, kunnen, vóór de uitspraak van het vonnis, bewijzen voor hunne onschuld inleveren. 187. Voortvlugtig zijnde, moeten zij tot viermaal ingedaagd, en, niet comparerende, van hunne militaire charge vervallen verklaard worden. 189—202.

Besognes in den krijgsraad. Er moeten notulen van het verhandelde in denzelven gehouden worden. 142.

Betoog van schuld, moet door den auditeur-militair, bij het dienen van eisch, worden overgelegd. 184.

Betoog. Ingeval een beklaagde de onbevoegdheid van de regters beweert, moet hij binnen drie dagen de redenen, waarom hij zulks sustineert, aan den krijgsraad schriftelijk betoogen. Hij kan tot dat einde, in presentie van commissarissen, met een' praktizijn, of anderen, die hij daartoe verkiest, consuleren. 250 en 251.

Bewijsstukken tot een proces behoorende, mogen niet aan bijzondere leden, maar aan den krijgsraad ingeleverd en door denzelven ontvangen worden. 158.

Bewijsstukken. Die van gepleegde wanbedrijven moeten, ingeval van halsstarrige ontkentenis, aan den beschuldigde vertoond worden. 75.

Bewijzen van onschuld mogen, door beschuldigden, of hunne nabestaanden, vóór de pronuntiatie van het vonnis, aan den krijgsraad worden ingeleverd. Zij moeten in handen van den auditeur-militair gesteld worden, ten fine van consideratiën en advijs. 187 en 188.

Bezwaar. Wat tot ontheffing van hetzelve, door een' arrestant gedaan mag worden over aangedaan arrest of opgelegde straf. 15. Hoe daaromtrent door een' krijgsraad moet gehandeld worden. 17 en 18. Wat, ingeval een arrestant redenen vermeent te hebben, om de over hem benoemde commissarissen van onderzoek te recuseren, en met welke gevolgen. 48 en 49.

Bezwaren over een arrest, of door commissarissen van instructie opgelegde straf. Op welke eene wijze een arrestant zich daarover kan beklagen. 15.

Biljet, waarbij een beschuldigde tot een verhoor wordt gerequireerd. In hetzelve moet de tijd en plaats van het verhoor, mitsgaders de ingebragte beschuldiging vermeld staan. 63.

Brieven, aan den krijgsraad houdende, moeten in denzelven gelezen worden. 154.

Brieven, aan of van gevangenen, moeten door den provoost geweldige, ongeopend, aan den auditeur-militair, of den kommandant van het garnizoen, overgeleverd worden. Bladz. 66 Art. 23.

Buitenlandsche regters. Ingeval er letteren-requisitoir aan hen gezonden worden, moet daarmede het aanbod van restitutie van kosten en wederkeerige dienstaanbieding vergezeld gaan. 98.

Burgerlijke regters. In welke gevallen aan hen de vraagpunten mogen toegezonden worden, om militaire en burgerlijke personen, tot het

PERPUSTAKAAN NASIONAL

geven van getuigenis der waarheid te hooren. 93. Wat zij daarbij in acht te nemen hebben. 94 tot 98.
Bijvoegingen tot antwoorden en *verklaringen* moeten onder de verhooren aangeteekend worden. 85.

C.

Chirurgijns moeten het schouwen van nedergeslagene lijken en zwaar gewetsten verrigten. 99.
Citatiën aan beklaagden, getuigen of andere personen, moeten door den prof[illegible] geweldige geschieden. 88 en 89. In welke gevallen zij herhaald worden, en met welk gevolg, in cas van non-comparitie. 90, 91 en 92.
Commandant, enz. Zie *Kommandant*, enz.
Commanderende, enz. Zie *Kommanderende*, enz.
Commissarissen tot het nemen van informatiën moeten door den komma dant van het garnizoen aangesteld worden. 19 en 35. Door wien zij moeten worden geassisteerd. 20. Wie daartoe niet mogen worden aangesteld. 21. Welke rang onder hen moet in acht genomen worden. 22. Zij moeten hunne werkzaamheden dagelijks voortzetten, en daarvan rapport doen aan den kommanderenden officier. 23 en 44. In welk geval zij een' arrestant maar eenmaal mogen verhooren. 24. In welk geval er een tweede verhoor voor hen kan geschieden. 25. Wanneer er prolongatie van tijd, tot het verhooren, aan hen verleend mag worden, en door wien. 26. Wanneer een arrestant voor hen moet worden gerecolecrd. 33 en 53. Wanneer zij de verhooren weder kunnen voortzetten. 34. In welke gevallen zij niet mogen fungeren. 37; 38 en 39. Zij worden naar een' rooster van toerbeurten benoemd. 40. Een van hen moet den rang van kapitein hebben. 41. Zij mogen zich niet absenteren, dan met verlof van den kommandant 43. De auditeur-militair stelt hun de vraagpunten voor het verhoor in handen, ten fine van consideratiën. 45. Zij kunnen door een' beklaagde of gearresteerde gerecuseerd worden. 48. Welke personen aan hun onderzoek niet vermogen onderworpen te worden. 50. Wanneer en aan wien zij, na het eerste verhoor, rapport moeten doen 51 en 52. Zij zijn bevoegd, om een' beklaagde na het verhoor in arrest te stellen, of daartoe eene voordragt te doen aan den kommanderenden officier. 56. Zij moeten voor de executie van de beslissingen tot ontslag of verandering van arrest zorg dragen. 58. In welk geval zij de termijnen van verhoor prolongeren kunnen. 68. Hoe zij de verhooren moeten inrigten. 69, 70 en 71. Informatiën of verklaringen van getuigen worden te hunnen overstaan gegeven. 72 en 86. In welk geval zij meer verhooren dan het bepaalde getal, kunnen admitteren. 74. Wat zij bij de confrontatiën met getuigen in acht moeten nemen. 75, 76. *Idem*, in geval zich nieuwe misdaden ten laste van beklaagden openbaren. 77, 78, 79 en 80. Zij geven aan den kommandant kennis, wanneer een beklaagde of gearresteerde onwillig is om te antwoorden. 81. Zij bepalen alsdan het aanwenden van corrective middelen. 82. In welke gevallen en aan wien zij letteren-requisitoir kunnen afzenden. 94, 98, 100 en 101. Zij assisteren bij alle schouwingen van plaatsen en personen. 99. Welke pligten zij, vóór en na het hooren van getuigen, aan dezelve moeten herinneren, en ook zelve daarbij in acht moeten nemen. 102 tot 106. *Idem*, bij het houden van confrontatiën. 111 tot 128. Wat zij in cas van appèl verrigten moeten. 226. Wat

PERPUSTAKAAN NASIONAL

in cas van proces bij vermeende onbevoegdheid des regters. 239, 240, 241, 242, 245 tot 248. Het appèl betrekkelijk dit onderwerp wordt voor hen geïnterjecteerd. 256 en 257.

Communiceren. Van zoodanige vonnissen, van welke appèl kan geïnterjecteerd worden, moet, na het resumeren en arresteren van dezelve, aan de gecondemneerden communicatie worden gegeven. 224.

Conclusie tot bepaling van straf moet door den auditeur-militair aan het slot der schrifturen van eisch gesteld worden. 185.

Conclusie tot condemnatie in de kosten moet door den auditeur-militair aan het slot van den eisch gevoegd worden. 185.

Condemnatie tot betaling der proceskosten. Hij, die daartoe gecondemneerd is geworden, en zich op zijn onvermogen beroept, moet in arrest blijven, totdat zulks aan den regter zal gebleken zijn. Wanneer zijn onvermogen blijkt, heeft er diligentverklaring, doch nimmer kwijtschelding plaats, maar is hij, in staat gerakende, gehouden tot voldoening der kosten. 220 en 221.

Confessie. Een beschuldigde vermag niet door pijn, door bedreigingen of beloften daartoe gedwongen worden. 71.

Confessie moet daags na het verhoor, door den beschuldigde gerecoleerd worden, en hetzij hij bij zijne bekentenis persisteert, hetzij hij dezelve herroept, moet daarvan aanteekening onder het verhoor gehouden worden. 53.

Confrontatie van gearresteerden tegen getuigen. Welke formaliteiten en pligten daarbij in acht genomen en uitgeoefend moeten worden, door commissarissen, door de getuigen en door de beschuldigden. 111 tot 128.

Constringeren. Zie *Corrective middelen. Onwilligheid. Beschuldigden. Getuigen.*

Corrective middelen mogen in het werk gesteld worden, wanneer een beschuldigde onwillig blijft, om de waarheid te ontdekken en te bekennen. 82.

D.

Declaratiën van traktement, kosten en voorschotten. Wanneer dezelve door den provoost-geweldige moeten ingeleverd worden. Bladz. 70 en 71 art. 42—44.

Declareren. Binnen welken tijd en aan wien een gecondemneerde moet declareren, of hij *al* of *niet* verkiest te appelleren van een tegen hem gewezen vonnis. 276.

Deliberatiën van den krijgsraad. Welke personen tot dezelve niet vermogen toegelaten te worden. 145.

Deuren voor het provoosthuis moeten door den provoost-geweldige op het zorgvuldigste gesloten gehouden worden. Bladz. 64. Art. 14.

Deurwaarders. Zie *Provoost geweldige.*

Diligentverklaring. Zie *Condemnatie tot betaling der proceskosten.*

Diminutie. Zie *Taxatie van proceskosten.*

Drie dagen. Termijn van tijd, welke aan een' gecondemneerde moet worden toegestaan, om te overleggen en zich te verklaren, of hij *al* of *niet* zal willen appelleren tegen een vonnis te zijnen laste gewezen. Dezelve verstreken zijnde, zonder zich te verklaren, vermag het appèl niet te worden geadmitteerd. 224—229.

E.

Eed voor den president en leden van den krijgsraad. 394. *Idem*, voor

PERPUSTAKAAN NASIONAL

de auditeurs-militair. 396. *Idem*, voor de provoosten-geweldige. Bladz. 75. Art. 59.

Eedsvernieuwing moet door de auditeurs-militair jaarlijks geschieden. 310.

Eisch. Wanneer de auditeur-militair, na het accorderen van zijn verzoek daartoe gedaan, moet dienen van eisch. 183.

Eisch. Wanneer de auditeur-militair eene voordragt aan den krijgsraad moet doen, om tot den eisch te worden geadmitteerd. 174 en 175.

Excuseren. Ingeval van ziekte of ander wettig belet, moeten de leden van den krijgsraad door den president geëxcuseerd worden van het bijwonen der vergaderingen. 156.

Executeren van vonnissen geschiedt in de stad, waar het garnizoen zich ophoudt. 215. Bij het leger te velde, waar het hoofdkwartier gevestigd is. 280.

Executie van vonnissen. Te wiens overstaan en waar ter plaatse zulks moet geschieden. 217, 218 en 280.

Exploicteurs. Zie *Provoost-geweldige.*

F.

Fiat executie. Op welke vonnissen en door wien hetzelve gesteld moet worden. 276, 277, 279, 292 en 294.

Formulieren van den eed. Welke door president en leden, door de auditeurs-militair en de provoosten-geweldige moeten gepresteerd worden. 394 tot 396 en bladz. 75. Art. 59.

G.

Gearresteerden. Zich bezwaard vindende over het arrest, of over de opgelegde straf, enz. kunnen verzoeken, dat de zaak door een' krijgsraad worde onderzocht. 15. Geordonneerd zijnde, om zich naar de residentie van den auditeur te begeven, aan wien zij van hunne aankomst kennis moeten geven. 29. Zij kunnen de over hen benoemde commissarissen recuseren. 48. Wat zij bij ontslag bij handtasting beloven moeten. 59 en 60. In welke gevallen verlenging van tijd tot het verhooren derzelve toegestaan kan worden. 66, 67 en 68. Hunne antwoorden moeten woordelijk aangeteekend worden. 69. Zij mogen door geene pijn of bedreigingen tot bekentenis gedwongen worden. 71. Hoe dikwijls zij verhoord mogen worden. 74. De verhooren en andere stukken moeten aan hen voorgelezen, en door hen geteekend worden. 75, 76 en 83. Ingeval zij de Hollandsche taal niet verstaan, wordt hun een tolk toegevoegd. 86. In welke gevallen zij met de getuigen moeten geconfronteerd worden. 111—113. Welke formaliteiten daarbij in acht moeten genomen worden te hunnen aanzien. 114—128.

Gecondemneerde in de proceskosten. Zie *Condemnatie tot betaling der proceskosten.*

Gecondemneerden. Hoe te hunnen aanzien gehandeld moet worden, in cas van condemnatie tot lijfstraf of cassatie. 209. Hoe, in cas van doodstraf. 210—212. Zij moeten bij de uitspraak van het vonnis tegenwoordig zijn. 215. Wat te hunnen aanzien, ingeval zij onvermogend zijn, tot betaling der proceskosten moet in acht genomen worden. 220 en 221. In welke gevallen zij regt hebben, om het appèl te interjecteren. 222. In welke gevallen zulks geen plaats mag heb-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ben. 223. Wat bij het interjecteren van appèl in acht moet genomen worden, zoo aan de zijde van den gecondemneerde, als aan die van de regters. 224 tot 234. Wat, ingeval hij tauxatie van kosten begeert en verzoekt. 235 tot 238. Zij kunnen het appèl niet interjecteren van vonnissen bij de krijgsraden te velde gewezen. 277. Ook niet van dezulken, gewezen door krijgsraden in eene belegerde of berende stad. 292.

Gegradueerd. Zie *Auditeur-Militair* en *Universiteit.*

Geheimen en gevoelens. De leden van den krijgsraad mogen geene geheime zaken of advijzen aan anderen, noch hunne gevoelens onderling aan elkander openbaren. 144.

Generaal en chef van het leger te velde wordt, vóór of bij het openen van den veldtogt, door den Vorst benoemd, en geautoriseerd tot het benoemen van krijgsraden te velde. 261. Aan hem staat de beoordeeling, of eene zaak *al* of *niet* door een' krijgsraad onderzocht moet worden. 273. Aan hem moeten de stukken en vonnissen, alvorens te worden geëxecuteerd, ten fine van het bekomen van *fiat executie* worden gepresenteerd. 276. Het *fiat executie* door hem niet verleend wordende, kan hij de executie schorsen, mits op zijne verantwoordelijkheid, en onverwijlde kennisgeving aan den Vorst. 279. Hij ontvangt, in cas van pligtverzuim aan de zijde van den auditeur-militair, de klagten van den krijgsraad, en doet er rapport van aan den Vorst. 281.

Gepensioneerde officieren kunnen tot leden van den krijgsraad benoemd worden. 140.

Gerequireerden tot verhoor. Na herhaalde dagvaarding, niet comparerende, wordt het arrest geordonneerd. 65.

Gesprekken. Het houden van dezelve met gevangenen is aan den provoost-geweldige verboden. Bladz. 65. Art. 20.

Getuigen. Door wien zij kunnen worden gerequireerd. 31. Zij kunnen door den beschuldigde gerecuseerd worden. 76. Zij mogen, tot confrontatiën opgeroepen zijnde, niet achterblijven. 87—92. In welk geval zij door letteren-requisitoir daartoe geciteerd moeten worden. 92, 94, 95—98. Welke pligten aan hen moeten worden voorgehouden. 102. Wat zij in acht te nemen hebben bij het geven van verklaringen, en tijdens de confrontatiën. 104 en 105 Zij moeten het getuigde onderteekenen en beëedigen. 106. De Hollandsche taal niet verstaande, wordt hun een tolk toegevoegd. 107. Welke pligten zij bij de confrontatiën met den gearresteerde hebben in acht te nemen 118 tot 126.

Gevangenen. Aan dezelve vermag door onbevoegden geen kost noch drank gebragt worden. Bladz. 67. Art. 27.

Giften of gaven. Zij, die dezelve door of van wege een' beschuldigde ontvangen, of hem eenigen raad gegeven hebben, mogen tot de deliberatiën over diens zaak niet worden toegelaten. Het gegevene moet teruggegeven worden. 146 en 147. Zij mogen noch door den provoost-geweldige, noch door zijne huisgenooten, noch door de stokkeknechts aangenomen worden. Bladz. 75. Art. 58.

Griffie van het Hoog Militair Geregtshof. Alle geëxecuteerde vonnissen, en daartoe behoorende stukken, moeten aldaar worden gedeponeerd en bewaard. 232.

H.

Handtasting. In welke gevallen beschuldigden bij handtasting vertrekken mogen, en welke belofte zij alsdan moeten afleggen. 59.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Herroepen. Wanneer een beklaagde het bevorens geconfesseerde herroept, moet zulks onder het verhoor aangeteekend worden. 105.
Hollandsche taal. Een gevangene dezelve niet verstaande, moet er bij zijn verhoor een tolk of vertaler worden aangesteld. Even hetzelfde heeft, bij confrontatiën, ten opzigte van getuigen plaats. 103 tot 107.
Hoofdelijke omvrage. Welke orde daarbij in den krijgsraad moet in acht genomen worden, bij het stemmen over de conclusie van eisch. 204.
Hoofdkwartier van het leger te velde. Alle vonnissen door den krijgsraad te velde gewezen, moeten ter plaatse, waar het gevestigd is, geëxecuteerd worden. 280.
Hoofdofficier. De presidenten van den krijgsraad vermogen geen' minderen rang dan dien van kapitein in de dienst te bekleeden. 135.
Huisgenooten. Die van de provoosten-geweldige mogen geene gesprekken met de gevangenen houden. Bladz. 65. Art. 20. Zij mogen directelijk of indirectelijk geene geschenken of giften van gevangenen, van iemand van hunnentwege, ook van geene reeds ontslagenen, ontvangen of genieten. Bladz. 75. Art. 58.

I en J.

Indagingen. Hoe, wanneer, en door wien dezelve moeten geschieden 189—197.
Instructie voor de provoosten-geweldige. Zij verrigten de functiën van exploiteurs en deurwaarders bij het heen en wederbrengen der gearresteerden, het doen van citatiën, exploicten, indagingen en inspectiën. 134. Zij publiceren en affigeren de indagingen van voortvlugtigen. 195. Zij moeten de orders nakomen, die aan hen van wege het Militair Departement, het Hoog Militair Geregtshof, den advocaat-fiscaal bij hetzelve, kommanderende officieren der militaire afdeelingen, de krijgsraden, auditeurs-militair en kommandanten van de garnizoenen gegeven worden. Bladz. 62. Art. 2. Zij mogen zich niet buiten hunne garnizoenen begeven, tenzij met verlof van den kommanderenden officier in de afdeeling en kennisgave van den auditeur-militair, en voor niet langer dan eene maand, tenzij met consent van het Hoog Militair Geregtshof. Bladz 62. Art. 3 Zij moeten in het provoosthuis wonen, en zorgen voor het wel onderhouden in goeden staat van sloten, grendels, boeijen en deuren Bladz. 62 en 63. Art. 4, 5 en 9. Zij moeten de gevangenen zorgvuldig bewaren, en mogen de hulp van onderofficieren en schildwachts requireren. Bladz. 63. Art. 10. Ingeval gevangenen door hun pligtverzuim ontvlugten, zijn zij daarvoor verantwoordelijk en strafbaar. Bladz. 63. Art. 11. Zij visiteren bij het inkomen de gearresteerden, en moeten hun scherpe instrumenten afnemen. Bladz. 63. Art. 12. Zij moeten de sleutels van buiten- en binnendeuren behoorlijk bewaren. Bladz. 64. Art. 14. De vertrekken der gevangenen tweemaal daags, ook op buitengewone tijden, visiteren. Bladz. 64. Art. 15. Zij mogen zonder consent, niemand tot de gevangenen toegang verleenen. Ingeval daartoe consent is verleend, moeten zij de zoodanigen in de verhoor- of krijgsraadskamer, na het afvragen van zijdgeweer en stok, gelegenheid geven, om met de gevangenen te kunnen spreken. Bladz. 64 en 65. Art. 16 tot 18. Zij moeten de gevangenen met bescheidenheid behandelen, en van al het noodige behoorlijk verzorgen. Bladz. 65. Art. 19. Voorts, zonder speciale order, niemand buitengewoon sluiten. *Aldaar.* Zij moeten

zich van het houden van gesprekken met de gevangenen onthouden, en zulks aan hunne huisgenooten en de stokkeknechts beletten. Bladz. 65. Art. 20. Zij zorgen, dat de gevangenen zich stil en ordelijk gedragen. Bladz. 65. Art. 21. Dat alles, wat de gevangenen van buiten wordt aangebragt, gevisiteerd worde. Bladz. 65. Art. 22. Brieven aan gevangenen geadresseerd, moeten zij ongeopend aan den advocaat-fiscaal, den auditeur, of den kommandant van het garnizoen ter hand stellen; ook niet toelaten, dat de gevangenen buiten consent brieven schrijven of boodschappen laten doen. Bladz. 66. Art. 23. Zij moeten van het ontvangen van arrestanten rapport maken aan den kommandant van het garnizoen, aan den advocaat-fiscaal of den auditeur-militair, met opgave van derzelver namen, qualiteiten en de korpsen, waartoe zij behooren. Bladz. 66. Art. 24. Hetzelve moeten zij wekelijks doen aan den kommanderenden officier van het garnizoen en aan den auditeur-militair. Bladz. 66. Art. 25. Wanneer er iets buitengewoons in het provoosthuis plaats heeft gehad, moeten zij rapport maken aan den kommanderenden officier van het garnizoen. Bladz. 66. Art. 26. Zij moeten het noodige voedsel voor het bij instruktie bepaalde kostgeld aan de gevangenen bezorgen, hun ook van licht en verschooning van linnen voorzien. Bladz. 67 en 68. Art. 27 tot 32. Zij moeten 's avonds ten 9 ure het licht uitdoen. Bladz. 68. Art. 32. De fourniturен tweemaal in de week luchten en alle twee maanden verwisselen. Bladz. 68. Art. 33. In welke gevallen zij de gevangenen van een bijzonder vertrek moeten voorzien. Bladz. 68. Art. 34 en 35. Hoe zij handelen moeten, ingeval de gevangenen kleederen noodig hebben of ziek worden. Bladz. 68, 69. Art. 36 en 37. Zij moeten, wanneer aan een' gevangene de dood is aangezegd, hem door twee stokkeknechts doen bewaken. Bladz. 69. Art. 38. Hoe er moet worden gehandeld, wanneer een arrestant komt te overlijden. Bladz. 70. Art. 39. Zij moeten de krijgsraadsleden opwachten en ten dienste staan; bij het pronuntiëren der vonnissen assisteren; alle recherches, indagingen, publicatiën, affictiën en insinuatiën verrigten. Bladz. 70. Art. 40. Zij moeten, tijdens de vergaderingen der leden van den krijgsraad, de kamers in orde brengen, van licht, en voorts van schrijfbehoeften voorzien. Bladz. 70. Art. 41. Iedere maand moeten zij declaratiën van voorschotten inleveren. Bladz. 70. Art. 42. Zij moeten dezelve doen vergezeld gaan met de noodige bescheiden, en een behoorlijk declaratoir op den eed bij den aanvang hunner bedieningen gedaan. Bladz. 70, 71. Art. 43 en 44. Hoeveel zij maandelijks mogen in rekening brengen voor het schoonhouden van het provoosthuis, enz. Bladz. 71. Art. 45. Op welke wijze zij de betaling erlangen der kostgelden van de gearresteerden. Bladz. 72. Art. 46, 47 en 49. Zij voorzien de ontslagenen uit het arrest van reisgeld. Bladz. 72. Art. 48. Zij zullen eene contrôle houden van de officieren en manschappen die voor het Hoog Militair Geregtshof of den krijgsraad gedetineerd worden. Bladz. 73. Art. 50. Alle 15 dagen zullen zij aan de administrateurs van het garnizoen een veranderingsstaat en iedere maand eene leeninglijst indienen. Bladz. 73. Art. 51. Zij mogen aan gevangenen, die op water en brood zitten, geene andere spijs of drank geven. Bladz. 74. Art. 54. Zij mogen geen' ontslagen' arrestant voor het betalen van buitengewone kosten en verteringen, in arrest houden. Bladz. 74. Art. 55. Zij mogen hoegenaamd geene giften of geschenken, noch van gevangenen, noch van iemand van hunnentwege, noch van

reeds ontslagenen genieten of ontvangen. Zie bladz. 75. Art. 58. Hun eed. Zie bladz. 75. Art. 59.

Interdit. Wanneer, en door wien het dienen van *interdit* moet verrigt worden. 199.

K.

Klagten. Hoe en aan wien een arrestant, zich over een arrest of opgelegde straf bezwaard achtende, zijne klagten kan inbrengen. Welke gevolgen dit heeft, wanneer de klagten gegrond bevonden worden. Welke, ingeval dezelve ongegrond en ligtvaardig zijn gedaan. 15, 17 en 18.

Kommandant van het garnizoen. In welk geval aan hem rapport moet gemaakt worden van gedane arresten. 9. *Idem*, van ontslag of verwijzing naar den krijgsraad van een' gearresteerde. 10 en 11. In welk geval hij een' gearresteerde aan den krijgsraad moet verwijzen, of zelfs de straf kan bepalen. 12 en 13. Hoe en wanneer hij commissarissen tot onderzoek van een' gearresteerde moet benoemen. 19, 35 en 49. Hij moet bij het onderzoek assisteren. 20. Hij moet de verhooren voor commissarissen van onderzoek gedaan, na het afloopen derzelve, dadelijk aan de auditeur-militair zenden. 27. Hij ordonneert een' beklaagde, om zich naar de residentie van den auditeur-militair te begeven. 29. Wat door hem, bij het benoemen van commissarissen tot onderzoek, ten opzigte van de toerbeurt of rooster, en den rang in acht genomen moet worden. 40, 41 en 42. Door hem moet aan commissarissen verlof tot absentie gegeven worden. 43. Op zijne requisitie moeten beklaagden voor commissarissen verschijnen. 63 en 64. In cas van noncomparitie van den beklaagden en gerequireerde, ordonneert hij, na bekomen rapport, het arrest. 65. Aan hem moet van de onwilligheid eens gearresteerden om te antwoorden, kennis worden gegeven. 81. Hij bepaalt in dat geval het aanwenden van corrective middelen. 82. Hij neemt den eed af van de *krijgsraadsleden*, den *auditeur*, en den *provoost geweldige* 395.

Kommanderende generaal van het leger te velde wordt, vóór of bij het openen van den veldtogt, door den Vorst benoemd, en geautoriseerd tot het benoemen van krijgsraden te velde. 261. Aan hem staat de beoordeeling, of eene zaak *al* of *niet* door een' krijgraad onderzocht moet worden. 273. Aan hem moeten de stukken en vonnissen, alvorens te worden geëxecuteerd, ten fine van het bekomen van *fiat executie*, worden gepresenteerd. 276. Het *fiat executie* door hem niet verleend wordende, kan hij de executie schorsen, mits op zijne verantwoordelijkheid en onverwijlde kennisgeving aan den Vorst. 279. Hij ontvangt, in cas van pligtverzuim aan de zijde van den auditeur-militair, de klagten van den krijgsraad, en doet er rapport van aan den Vorst. 281.

Kommanderende officier van een korps te velde, of op marsch. In welke gevallen aan hem rapport moet gemaakt worden van arrestatiën. 6 en 7. Hij moet de zaak onderzoeken. 8. In welk geval hij de straf bepaalt, mits daarvan rapport doende aan den kommandant van het garnizoen. 9. Hij moet insgelijks aan den kommandant van het garnizoen rapporteren, wanneer er ontslag of verzending aan den krijgsraad van een' gearresteerde moet plaats hebben. 10 en 11.

Kommanderende generaal van het militair arrondissement. Wanneer

PERPUSTAKAAN NASIONAL

een arrestant naar zijne residentie is opgezonden, moet hij aan den generaal van zijne aankomst kennis geven. 29 en 30.

Kommanderende generaal van een belegerde of berende stad of plaats. Hij moet, zoodra eene stad of plaats in staat van beleg verklaard is, een' krijgsraad benoemen. 282. Ook een' auditeur-militair. 283. Hij moet er kennis van geven aan den Vorst en het Hoog Militair Geregtshof. 284. Aan hem moeten de vonnissen tot het verleenen van *fiat executie* worden gepresenteerd. 292. Ingeval hij het *fiat executie* niet verleent, wordt de executie geschorst, mits op zijne verantwoordelijkheid en onverwijlde kennisgeving aan den Vorst. 294.

Kommanderende officier. Vermag aan een' gearresteerde zijn verzoek, om door een krijgsraad onderzocht te worden, niet weigeren. 16. Commissarissen, tot onderzoek van een' arrestant, moeten van hunne verrigtingen dagelijks aan hem rapport doen. 23. Hij kan prolongatie van tijd, voor het instellen van de verhooren aan commissarissen tot onderzoek verleenen. 26. Moet de bij hem ingekomene klagten den auditeur-militair in handen stellen. 36. Aan hem moet, door commissarissen van onderzoek, wegens het in arrest stellen van beklaagden, rapport gemaakt worden. 57. In welk geval hij voor de ontvlugting van een' beklaagde zich verantwoordelijk moet stellen. *Aldaar.* Hij verleent prolongatie van de termijnen van verhoor aan commissarissen. 68. Aan hem moet rapport gemaakt worden, ingeval van onwilligheid om te antwoorden of te compareren. 91. In welk geval de vraagpunten van getuigen aan hem verzonden moeten worden. 92. Op wiens verzoek, en in welke gevallen hij onwillige getuigen constringeren en opzenden moet. 94, 95, 96, 100 en 101.

Kosten en misen van de justitie. De condemnatie tot betaling derzelve moet, door den auditeur-militair, bij het doen van eisch, gevorderd worden. 185.

Krijgsraden. Hoe dezelve moeten handelen, ingeval een gearresteerde zich over het hem aangedane arrest, of de opgelegde straf bezwaard vindt, en verzoekt, dat zijn bezwaar onderzocht worde. 17 en 18. Wanneer en door wien de zaken aan dezelve ter behandeling worden gesteld. 129. Waar ter plaatse zij moeten gehouden worden. 130 en 131. Door wie moeten benoemd worden. Het getal, de rang in dienst, en qualiteiten der leden. 132 en 136. Welke vereischten in de auditeurs moeten plaats hebben. 133. Wie de functiën van deurwaarder of exploicteurs bij dezelve moeten waarnemen. 134. Welken rang de presidenten in dienst bekleeden moeten. 135. In welke graden van bloedverwantschap zij elkander niet mogen bestaan. 137. Welke rang van zitting in dezelve moet in acht genomen worden. 138, 139 en 140. Op welke manier hunne plaatsen, ingeval van ziekte of overlijden, enz., moeten vervuld worden. 141. Op welk een' voet de notulen van derzelver handelingen moeten gehouden worden. 142. Regtsmagt van derzelver leden. 143. De leden mogen geene geheimen of advijzen openbaren. 144. In welke gevallen zij tot de deliberatiën niet geadmitteerd mogen worden. 145, 149 en 151. Zij mogen geene geschenken ontvangen, of in hunne medeleden stilzwijgend dulden. 146, 147 en 148. Zij kunnen gerecuseerd worden, en wat daarbij in acht genomen moet worden. 150—153. Alle besloten brieven, aan den krijgsraad houdende, moeten door den president geopend en medegedeeld worden. 154. Zij moeten de vergaderingen, buiten wettig belet, altoos bijwonen. 155. De president beleidt de orde van delibereren. 156. Alle stukken moeten in de vergaderingen worden voorgelezen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

157. De leden mogen geene bijzondere stukken, buiten de behoorlijk ingeleverde, ontvangen. 158. Aan wien van het verhandelde, na gehoudene vergadering, rapport moet gedaan worden. 159. In welke gevallen en op welke wijze zij verzachting van arrest, of ontslag verleenen kunnen. 160 en 161. Wat daarbij moet in acht genomen worden. 162 tot 167. *Idem*, bij het recoleren der verhooren en het stellen van recolementen op en het sluiten van de verhooren confrontatiën. 168—173. *Idem*, bij het verleenen van ontslag uit het arrest. 174. Hoe zij, bij ontstentenis van volledige confessie, het dienen van eisch aan den auditeur-militair kunnen admitteren. 175. In welke gevallen en op welke wijze zij tot vrijspraak, absolutie van de instantie, en dadelijk ontslag moeten concluderen. 176, 177, 178, 179, 180, 181 en 182. Welke formaliteiten zij ten aanzien van het dienen van eisch, ook met betrekking tot het inleveren der schrifturen van eisch, in acht te nemen hebben. 183—186. Zijn gehouden, om bewijzen van onschuld aan te nemen, en wanneer. 187 en 188. Hoe zij tegen de voortvlugtigen moeten procederen. 189—202. Wanneer zij tot het wijzen van vonnis moeten overgaan. 203. Wijze van stemmen en opmaken van de conclusie. 204, 205 en 206. Hoe de aanzegging des doods moet geschieden. 210, 211 en 212. Welke formaliteiten dezelve, betrekkelijk het uitspreken, pronuntiëren en executeren der vonnissen, in acht moeten nemen. 213—219. In welk geval zij moeten worden *diligent* verklaard, ten opzigte van het betalen der proceskosten. 220 en 221. Wat door dezelve, in cas van appèl aan het Hoog Militair Geregtshof, moet geobserveerd worden. 224—229. *Idem*, wanneer er taxatie van kosten moet plaats hebben. 235—238. *Idem*, bij het entameren van een proces, bij vermeende onbevoegdheid des regters, de overgave der gearresteerden, en het interjecteren van het appèl deswege. 241—260. Welken eed zij moeten afleggen, en aan wien. Zie voorts *Absolutie van de instantie. Appèl. Appelleren. Bewijzen van onschuld. Confessie. Confrontatiën. Gearresteerden. Gecondemneerden. Indagingen. Recolement en recoleren. Schrifturen van eisch. Verhooren. Vonnissen. Voortvlugtigen.*

Krijgsraden te velde worden, vóór het openen van den veldtogt, door of van wege den Vorst aangesteld. 261. Zij worden zamengesteld uit zeven officieren, hetzij tot den staf of andere korpsen van de armee behoorende. 262, 263 en 264. Zij moeten, zoo nabij mogelijk, bij het hoofdkwartier van den generaal en chef gehouden worden. 265. De leden mogen zich van de plaats niet verwijderen, noch zich van de vergaderingen absenteren, buiten ziekte of ander wettig belet. 266. In dezelve wordt de gewone vorm van procederen in acht genomen. 267. Zij worden door den Vorst, volgens eene instructie, voorzien van een' auditeur-militair, gegraduëerd op eene der universiteiten. 269, 270 en 271. Zij spreken regt over alle misdaden en personen, die aan de militaire jurisdictie onderworpen zijn, uitgezonderd over officieren, die alleen aan de judicature van het Hoog Militair Geregtshof onderworpen zijn 272. Welke manier van procederen in de krijgsraden te velde moet in acht genomen worden. 273—277. De vonnissen en processtukken moeten aan het Hof gezonden, en op de griffie gedeponeerd en bewaard worden. 278. In welke gevallen de vonnissen, door hen gewezen, kunnen geschorst worden. 279. Zij moeten zorgen, dat de auditeur-militair zijne functiën behoorlijk waarneme, en, in cas van pligtverzuim, daarvan kennis geven aan den Vorst of kommanderenden generaal en chef. 281.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Krijgsraden in eene belegerde of berende stad of plaats worden door den kommandant benoemd, zoodra een stad of plaats in staat van beleg is verklaard. 282. Zij zijn temporair, en moeten bestaan uit zeven leden. *Aldaar.* De functiën van auditeur-militair bij dezelve moeten door een' regtsgeleerde of praktizijn, of een ander daartoe geschikt persoon, worden waargenomen. 283. Van diens aanstelling moet kennis gegeven worden aan den Vorst en aan het Hoog Militair Geregtshof. 285. De gewone vorm van regtspleging moet, zooveel mogelijk, door de leden gevolgd worden. 285, 287—289. Deze zijn, inmiddels, in geenerlei opzigt van de militaire dienst ontheven. 286. Zij spreken regt over alle misdaden en personen, aan hunne regtsmagt onderworpen, uitgezonderd de zoodanige welke ter eerster instantie voor het Hoog Militair Geregtshof te regt moeten staan. 290. De vonnissen bij hen gewezen, moeten aan den kommandant gepresenteerd worden. 292. In welk geval de executie derzelve geschort kan worden. 294. Wanneer dezelve aan het Hoog Militair Geregtshof kunnen gezonden worden, en moeten ter griffie worden gedeponeerd en bewaard. 293 en 295.

L.

Leeraars. Aan een' ter dood veroordeelde wordt de toegang van leeraars en vrienden, te zijner keuze, toegestaan. 211 en 212.

Letteren-requisitoir. Door wien, aan wien, en in welke gevallen dezelve opgemaakt en gebruikt worden. 98.

Liquide schuld in regten. Als zoodanig wordt eene geapprobeerde akte van taxatie van proceskosten aangemerkt, en kan als zoodanig ingevorderd worden, ingeval van non-voldoening. 238.

Lijken van nedergeslagenen. Door wien en te wiens overstaan dezelve geïnspecteerd moeten worden. 99.

Lijsten van alle aanhangig gebleevene zaken moeten viermaal in het jaar aan het Hoog Militair Geregtshof en den advocaat-fiscaal van de landen zeemagt door de auditeurs militair worden toegezonden. 304. *Idem* aan de kommanderende generaals van de arrondissementen. 305. Hoedanig dezelve moeten worden ingerigt, en wat zij moeten bevatten. 306.

M.

Meineed. Het strafwaardige dezer misdaad moet aan een' getuige, vóór het beëedigen zijner verklaring, herinnerd worden. 102.

Militairen mogen niet in regten betrokken worden, dan in gevallen en volgens de wijze bij de wet bepaald 1. Dezelve door eene bevoegde magt opgeroepen of in arrest genomen zijnde, zijn verpligt te gehoorzamen. 2. Zij mogen, zonder last van het gouvernement, nimmer aan buitenlanders worden overgegeven. 3. Zij moeten, binnen 24 uren na hun arrest, door commissarissen verhoord worden. 19.

N.

Nabestaanden. Die van een' beschuldigde, vermogen, vóór het pronuntiëren van het vonnis, bewijzen van onschuld aan den krijgsraad in te leveren. 187.

Non-compareritie. Een gerequireerde tot verhoor niet verschijnende, moet andermaal gerequireerd worden. 64 en 65.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Notulen van het verhandelde in den krijgsraad. Hoe dezelve gehouden moeten worden. 142.
Nulliteit. De misdaad moet in het vonnis staan uitgedrukt, op poene van nulliteit. 208.

O.

Officieren welke noch voor een' krijgsraad teregtgesteld, noch door commissarissen ondervraagd mogen worden. 50.
Onbevoegdheid des regters. Welke formaliteiten in achtgenomen moeten worden, wanneer zulks aan de zijde van commissarissen tot de informatien, den auditeur-militair, en den krijgsraad wordt gesustineerd. Hoe er moet gehandeld worden door den krijgsraad, ingeval het sustenu van onbevoegdheid der regtbank door den beklaagde wordt beweerd. Wat er aan de zijde van den beklaagde in acht genomen moet worden, ingeval zijn sustenu van onbevoegdheid des regters door den krijgsraad is verworpen, en hij, wegens die uitspraak, aan het Hoog Militair Geregtshof wil appèlleren, en binnen welken tijd de interjectie moet geschieden. Wat, ingeval des beklaagdens sustenu wettig gecordeeld wordt. 239—260. Zie voorts *Appèl. Appèlleren. Commissarissen ter informatie. Hoog Militair Geregtshof. Krijgsraad. Overgave van een' gearresteerde*, en *Weigeren van overneming van een' gearresteerde.*
Onderzoek van een' gearresteerde tot informatie. Door wien hetzelve moet geschieden. 19.
Onschuldig. Wanneer een gearresteerde, na gedaan onderzoek door commissarissen, onschuldig bevonden wordt, moet hij ontslagen worden uit zijn arrest. 9.
Ontslag bij handtasting geschiedt in handen van den president, van commissarissen en van den krijgsraad. 59. Welke belofte daarbij moet afgelegd worden. 60. Moet bij aanteekening onder het laatste verhoor blijken. 61.
Ontslag van arrest. Wanneer zulks aan een' arrestant verleend moet worden. 9.
Onvermogen. In cas van appèl des appèllants onvermogen tot het betalen van zegels en andere proceskosten gebleken is, zal hij *om niet*, en zonder gebruik van zegels moeten bediend worden. 231 en 232. Zie *Condemnatie tot betaling der proceskosten.*
Onwilligheid. Een beschuldigde, onwillig zijnde om de waarheid te ontdekken en te bekennen, kan door corrective middelen daartoe geconstringeerd worden. 82.
Openbaren van advijzen en geheimen is ongeoorloofd aan auditeurs-militair. 315.
Oppertoezigt over provoosthuizen en provoosten-geweldige. Aan wien hetzelve is toevertrouwd. 301.
Orde van delibereren in den krijgsraad. Het beleid en bestuur daarover behoort aan den president. 156.
Overgave van een' gearresteerde aan een' anderen regter moet geschieden, ingeval des gearresteerdens sustenu van onbevoegdheid wettig wordt verklaard. 244.

P.

Permissie. Geene officieren, tot leden van een' krijgsraad benoemd,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

mogen zich van het bijwonen van de vergaderingen onthouden, zonder daartoe alvorens permissie verzocht of bekomen te hebben. 155. Provoosten-geweldige mogen zich voor eenigen tijd niet buiten de garnizoensplaats begeven, ten zij daartoe alvorens permissie van den kommanderenden officier in de afdeeling bekomen en daarvan den auditeur-militair verwittigd te hebben. Bladz. 62. Art. 3.

Persistit. Zie *Verhooren.*

Plaats hernemen. Een lid van den krijgsraad, door den beschuldigde, zonder wettige redenen, gerecuseerd zijnde, moet, na het eindigen der deliberatiën over het verzoek tot recusatie, zijne plaats wederom hernemen. 151.

Plaats-majoor. Hij moet assisteren bij het onderzoek van een' arrestant door commissarissen, en wat hij daarbij verrigten moet. 20.

Praktizijn. Ingeval een appèllant aan het Hof geen' praktizijns kan bekomen, wordt hem dezelve door het Hoog Militair Geregtshof toegevoegd. 233.

President-commissaris. Beloften bij handtasting moeten aan hem worden afgelegd. 59.

President van den krijgsraad. Ingeval van hoofdelijke stemming over eene conclusie van eisch, of voordragt tot ontslag, brengt hij zijne stem het laatst uit. Hij maakt de conclusie op. Hij benoemt commissarissen, om te staan over de executiën van de vonnissen. 204, 205 en 217.

Pronuntiatiën van vonnissen. Door wien en waar ter plaatse zulks moet geschieden. 217 en 218.

Provoost-geweldige verrigt alle functiën van exploicteurs en deurwaarders, bij het heen- en wederbrengen der gearresteerden, en doet alle citatiën en exploicten, door den krijgsraad en de auditeur-militair aan hem opgedragen. 134. Hij publiceert en affigeert al de indagingen van voortvluchtigen. 195. Aan wiens oppertoezigt zij onderworpen zijn. 301. Zij moeten zich in alles gedragen overeenkomstig hunne instructie. Bladz. 61. Art. 1. Hun eed. Bladz. 75. Art. 59.

Provoosthuizen. Alle gearresteerden bij de landmagt worden in dezelve overgebragt en geplaatst. 193. Aan wien het oppertoezigt over dezelve is aanbevolen. 301 en 302. Derzelver deuren, grendels en sloten moeten in goeden staat onderhouden worden. Bladz. 62. Art. 4 en 5 en bladz. 63. Art. 9. Zij moeten behoorlijk gereinigd en schoongehouden en gelucht worden. Ook alles, wat zich in dezelve bevindende is. Bladz. 62. Art. 6, 7 en 8. Dezelve moeten ten allen tijde door eene schildwacht bewaakt worden. Bladz. 63. Art. 10. Wanneer in dezelve iets buitengewoons met de gevangenen voorvalt, moet er, door den provoost-geweldige, rapport van gemaakt worden aan den kommandant van het garnizoen. Bladz. 66. Art. 26. Hoeveel de provoosten-geweldige maandelijks in rekening mogen brengen voor het schoonhouden derzelve. Bladz. 71. Art. 45.

Q.

NIHIL.

R.

Rang van zitting in den krijgsraad. Dezelve wordt bepaald naar den militairen rang, en ancienneteit van dienst. 138.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Rapport van een gedane aanzegging van arrest. Aan wien deswege rapport gemaakt moet worden. 6 en 7.
Recolement. Zie *Verhooren. Confessie. Herroepen.*
Recoleren. Recolement. Wanneer moet geschieden, en op welke manier van het persistit, of van het herroepen van het bevorens geconfesseerde blijken moet. 53 en 54.
Recusatie. Zie *Verzoek tot recusatie.*
Registers of tabellen, door de Auditeurs-militair aan te leggen en te houden. Hoe dezelve moeten gehouden worden, en wat zij moeten bevatten. 307. *Idem.* Registers van gewijsden en brieven door hem afgezonden. 329.
Regten. Militairen mogen niet in regten betrokken worden, dan in de gevallen en op de wijze bij de wet voorgeschreven. 1.
Regterlijke inspectiën. Door wien en te wiens overstaan dezelve moeten geschied. 1. 99.
Regtsmagt. Welke personen aan die van den krijgsraad onderworpen zijn, en welke niet. 143.
Regtsmagt der krijgsraden. Welke personen aan dezelve *al* of *niet* zijn onderworpen, mitsgaders de onderlinge regten en pligten van derzelver leden. 143 tot 186.
Reisgeld, aan een' ontslagen' arrestant door den provoost-geweldige te geven, vermag de som van *tien* gulden niet te boven gaan. Bladz. 72. Art. 48.
Requisitie tot verhoor, door biljetten. Wat in die biljetten moet vermeld staan. 63.

S.

Salutaire clausule (*Algemeene*). Wat dezelve bevat. Zij moet in alle gevallen achter den eisch van den auditeur-militair tot straf staan uitgedrukt. 185.
Scherpe instrumenten moeten door den provoost-geweldige aan alle gevangenen ontnomen worden. Bladz. 63. Art. 12.
Schoonhouden. De provoost-geweldige moet voor het schoonhouden van de vertrekken, en alles, wat zich in dezelve bevindt, zorg dragen. Bladz. 62. Art. 8.
Schouwing. Zie *Regterlijke inspectiën.*
Schriftelijke aanvragen, rapporten en declaratiën. Zie *Provoost-geweldige.*
Schrifturen van eisch. Hoedanig dezelve moeten worden ingesteld, en wat zij moeten bevatten. 184.
Sloten, grendels, deuren, boeijen. Die van en in de provoosthuizen, moeten altoos in goeden staat onderhouden worden. Bladz. 62. Art. 4 en 5 en Bladz. 63. Art. 9.
SOUVEREINE VORST. Auditeurs-militair worden door den Souvereinen Vorst aangesteld. 270. In welke gevallen aan Hoogstdenzelven door den kommanderenden generaal en chef te velde, het schorsen van eene executie moet worden gecommuniceerd. 272 en 294. Ingeval, door den kommanderenden generaal of officier van eene berende of belegerde stad, een temporaire krijgsraad en auditeur is benoemd geworden, moet door denzelven aan den Souvereinen Vorst onverwijld kennis worden gegeven. 284. Alle vonnissen moeten in Hoogstdeszelfs naam gepronuntieerd worden. 318.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Spoed. Alle zaken betrekkelijk tot de regtspleging van de krijgsraden moeten door de auditeurs-militair met den meesten spoed aangevangen, voortgezet en ten einde gebragt worden. 321.

Stad of plaats. Zoodra eene stad of plaats berend en in staat van beleg verklaard of belegerd is, moet de kommanderende generaal of officier een' temporairen krijgsraad van officieren, behoorende tot het garnizoen, benoemen. 282.

Stellig. Wanneer een beschuldigde tegen een' getuige geconfronteerd wordt, moeten de vraagpunten stelligerwijze zijn ingerigt. 114.

Stokkeknechts. Zij dienen tot assistentie van de provoosten-geweldige, moeten geschikte en bekwame personen zijn, en in handen van den plaatselijken kommandant beëedigd worden. Bladz. 63. Art. 13. Zij mogen met de gevangenen geene bijzondere gesprekken houden. Bladz. 65. Art. 20. Zij moeten de gevangenen, aan wie de dood is aangezegd, bewaken. Bladz. 69. Art. 38. Zij mogen direct of indirect geen geschenk of gift van gevangenen, van iemand van hunnentwege, ook van geene reeds ontslagenen ontvangen of genieten. Bladz. 75 art. 58.

Strafbepaling. In welk geval zulks kan geschieden door den kommandant van een korps. 9. Van een' generaal of kommandant van eenig garnizoen. 14.

Stukken tot het proces moeten in den krijgsraad gelezen worden. In welk geval zulks kan worden nagelaten. 157.

Stukken tot het proces betrekkelijk, moeten door den auditeur-militair in behoorlijke orde en genumereerd, bij het doen van eisch en conclusie in den krijgsraad worden overgelegd, en in cas van appèl aan het Hoog Militair Geregtshof verzonden worden. 186.

Sustenu van onbevoegdheid des regters. Zie *Onbevoegdheid des regters.*

T.

Tabellen in kolommen verdeeld. Tot wat einde dezelve door de auditeurs-militair moeten gehouden worden, en wat zij moeten inhouden. 307.

Taxatie van proceskosten. In welk geval dezelve verzocht, toegestaan en ten uitvoer gebragt kan worden. 235, 236 en 238.

Toerbeurt of rooster. Dezelve moet gevolgd worden bij de benoeming van commissarissen tot onderzoek. 40.

Tolk of vertaler. In welke gevallen hij moet aangesteld worden. Hij moet een' eed van geheimhouding presteren. Het gevraagde en geantwoorde getrouwelijk overbrengen, zoo bij monde als bij geschrifte. En de verhooren onderteekenen. 107, 108, 109 en 110.

Tromslag of trompetgeschal. Alle akten van indaging moeten, onder dat geluid, door den provoost-geweldige worden gepubliceerd en geaffigeerd. 195.

U.

Uitbreken. Een gevangene door onachtzaamheid van den provoost-geweldige uitbrekende en ontvlugtende, is de laatstgenoemde daarvoor verantwoordelijk. Bladz. 63. Art. 11.

Uitdrukkingen. Bij het aanteekenen van de antwoorden door beschuldigden of getuigen, op vraagpunten wordende gegeven, moeten hunne eigene woorden en uitdrukkingen gevolgd worden. 102.

Uitstel van executie. In welke gevallen hetzelve verleend mag wor-

den. 229. Bij het leger te velde. 279. In eene belegerde stad of plaats. 294.
Universiteit. De auditeurs militair moeten op eene van 's lands universiteiten gegradueerd zijn. 133 en 269.

V.

Veldtogt. Vóór het openen van denzelven, worden, door of van wege den Vorst, een of meerdere krijgsraden te velde benoemd, hetzij om te dienen gedurende den geheelen veldtogt, hetzij voor een' zekeren tijd, of wel telkens naar vereisch van zaken. 261.
Verhooren voor officieren-commissarissen tot informatie. Door wien en wanneer het instellen van dezelve noodzakelijk gekeurd moet worden. 19. Wie de personen daartoe benoemt, en binnen welken tijd zij met het verhooren een' aanvang moeten maken. *Aldaar.* Zij moeten geschieden ten overstaan van den plaatsmajoor, den adjudant of eenig ander geschikt officier, door den kommanderenden officier van het garnizoen te benoemen, die de vraagpunten, zoo voor den beklaagde, als voor de getuigen, moet ontwerpen, en in alle opzigten de functiën van den secretaris verrigten moet. 20. De beklaagde bij het eerste verhoor tot geene confessie hebbende kunnen worden gebragt, worden er geene meerdere verhooren met hem gehouden, ten zij zulks tot ontdekking der waarheid, of ten dienste van de justitie mogt worden noodzakelijk geoordeeld. 24. Een tweede verhoor moetende plaats hebben, geschiedt zulks binnen de 24 uren na het eerste. 25. In welke gevallen die termijn vermag geprolongeerd te worden. 26. Het onderzoek in de garnizoensplaats afgeloopen zijnde, moeten de verhooren, ingewonne informatiën en bewijsstukken door den kommanderenden officier van het garnizoen onverwijld verzonden worden aan den auditeur-militair van het district of militair arrondissement. 27. De auditeur vermeenende, dat de beklaagde of de getuigen nog nader moeten worden gehoord, worden er, op zijn verzoek, wederom officieren-commissarissen tot nadere informatie benoemd. 31. Voor hen wordt de beklaagde en zijne voorgaande verhooren gerecoleerd, en daarvan de noodige aanteekening op dezelve gemaakt. 33. De auditeur-militair moet de vraagpunten, zoo voor den beklaagde, als voor de getuigen, ontwerpen, en dezelve vóór het aanvangen des verhoors aan commissarissen overgeven, ten einde op dezelve hunne aanmerkingen te kunnen maken. 45. Het eerste verhoor afgeloopen zijnde, moeten officieren-commissarissen daarvan rapport doen aan den kommanderenden officier. 51. De beschuldigde de hem last gelegde misdaad geheel of ten deele bekend hebbende, wordt hij den volgenden dag op zijne confessie gerecoleerd 53. Een beschuldigde, zich op vrije voeten bevindende, kan na den afloop van een verhoor door officieren-commissarissen in arrest gesteld worden, mits daartoe eene voordragt doende aan den kommanderenden officier. 56. Een beschuldigde na het eerste verhoor uit het arrest ontslagen wordende, geschiedt zulks niet dan onder handtasting en belofte in handen van den president. 59 en 60. Van het afleggen der belofte moet onder het laatste verhoor aanteekening worden gemaakt. 61. In welke gevallen er prolongatie van den termijn, voor het verhooren bepaald, kan worden verleend. 66 en 68. Er mogen over ééne zaak, buiten de confrontatiën, niet meer dan vier of uiterlijk vijf verhooren plaats hebben. 74. Vóór het sluiten des laat-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

sten verhoors moet aan den beschuldigde gevraagd worden, of hij nog iets te zijner verdediging heeft in te brengen, waarna de verhooren aan hem distinctelijk moeten voorgelezen en door hem onderteekend worden. 83 en 84. Wanneer er confrontatiën van beschuldigden met de getuigen moeten plaats hebben, op welke wijze het verhooren van dezelve moet worden ingerigt. 112 tot 128. Zulks geschiedt, wanneer twee of meer medepligtigen bij hunne verhooren merkelijk verschillen, of wanneer de verklaringen van de getuigen en de antwoorden der beschuldigden in gewigtige punten met elkander niet overeenkomen. 112. De vraagpunten mogen geene andere daadzaken behelzen, dan die door de getuigen of medepligtigen reeds zijn verklaard. 113. Het onderzoek moet in die verhooren niet vragender-, maar stelligerwijze geschieden. 114. Welke formaliteiten ten aanzien van den beschuldigde, ingeval van ontkentenis, in acht genomen moeten worden. 115 tot 117. Welke, ten aanzien van de getuigen, ingeval van nadere bevestiging of opheldering van vorige verklaring. 118 tot 121. Wat er na den afloop der verhooren en confrontatiën, door officieren-commissarissen, plaats heeft, na het voorlezen der verhooren. 122. *Idem*, vóór en na het afleggen van den eed. 123 en 124. *Idem*, ingeval een beschuldigde zich onder het verhoor op een' of meer der tegen hem geconfronteerde getuigen beroept. 125—148. De verhooren door officieren-commissarissen gehouden en voltrokken, hebben gelijke kracht, als die, welke door den krijgsraad geschieden. 170.

Verhooren voor den krijgsraad. De verhooren voor officieren-commissarissen bij den krijgsraad ingekomen zijnde, moeten dezelve in de eerste sessie gerecoleerd worden. 168. Van het voorlezen derzelve, en het persisteren van den beklaagde, zoo ook van het nader bijgevoegde, moet bij aan- en onderteekening onder de verhooren, door bijvoeging van het woord *persistit*, blijken. 169 en 170. Ingeval de auditeur het instellen van nadere verhooren, hetzij van de beklaagden of van de getuigen, noodzakelijk keurt, moeten dezelve in den vollen krijgsraad gehouden worden. 172. Wanneer de verhooren voor voltrokken moeten gehouden worden. 175 en 176. Zij moeten bij de voordragt van den auditeur-militair, hetzij tot het doen van eisch, hetzij tot het verleenen van ontslag, in den krijgsraad voorgelezen worden. 178 tot 182. Alle verhooren moeten, na den afloop der procedures, aan het Hoog Militair Geregtshof verzonden, en ter griffie gedeponeerd en bewaard worden. Zie *Griffie van het Hoog Militair Geregtshof.*

Verklaringen. Zie *Getuigen.*

Verloopen. Ingeval een gecondemneerde den gestelden termijn laat verloopen, zonder het appèl tegen het tegen hem gewezen vonnis te verzoeken, kan of mag hij zulks naderhand niet meer pretenderen. 227.

Vermaagschapping. Commissarissen tot het nemen van informatiën, te na vermaagschapt aan leden van den krijgsraad, mogen als commissarissen niet fungeren. 21.

Vermindering van straf beloven, mag niet aangewend worden als een middel, om een' beschuldigde tot confessie te brengen. 71.

Vertaler. Zie *Hollandsche taal. Tolk.*

Vervoering en terugbrenging van een' arrestant tijdens het verhoor. Op welk eene manier zulks moet geschieden. 62.

Verzameling van militaire wetten, reglementen en ordonnantiën. Tot welk einde dezelve door de auditeurs-militair moeten aangelegd en compleet gehouden worden. 299.

Verzoek tot recusatie van een lid des krijgsraads. In welke gevallen hetzelve door een' beschuldigde gedaan mag worden. Hoe over hetzelve geraadpleegd moet worden. Wat er plaats heeft, wanneer het afgeslagen of toegestaan wordt. 48, 150 en 151.

Verzoek tot vrijspraak en ontslag. In welk geval hetzelve door den auditeur-militair aan den krijgsraad voorgedragen kan worden. Wanneer hetzelve in deliberatie gehouden, afgeslagen, of toegestaan behoort te worden. 151 tot 153.

Vierde graad. De leden van een' krijgsraad mogen elkander niet binnen den vierden graad van zwagerschap bestaan. 137.

Visiteren. De provoost-geweldige is verpligt, alle ingebragte gevangenen te visiteren. Bladz. 63. Art. 12. *Idem*, alle kleederen, spijzen, dranken, hun van buiten toegezonden wordende. Bladz. 65. Art. 22.

Volmagt. Aan een gecondemneerde, in cas van appèl, het gebruik van een praktizijn toegestaan zijnde, moet deze daartoe eene volmagt, hetzij *in blanco* of ingevuld, met den naam van dengenen, dien hij tot zijne verdediging verkiest, gepasseerd worden. 231.

Vonnis. Het wijzen deszelven door den krijgsraad, hetzij tot vrijspraak, tot absolutie van de instantie, of tot condemnatie, moet binnen drie dagen na de voordragt des auditeurs in overweging genomen worden. 203. Wijze van stemming. 204. Hoe de conclusie op te maken. 205. Door wien hetzelve moet opgesteld, geresumeerd en gearresteerd worden. 206. Wat hetzelve moet inhouden. 207 en 208. In welk geval het moet geheim gehouden worden. 209. Het moet door het Geregtshof geapprobeerd en geconfirmeerd worden. 213. Welke daaraan niet zijn onderworpen. 214. Het moet openlijk uitgesproken worden door den auditeur-militair. 215. Welke dadelijk moeten geëxecuteerd worden. 216 Te wiens overstaan, en waar ter plaatse zulks moet geschieden. 217 en 218. Aan deszelfs hoofd moet de datum aangeteekend worden. 219. Van welke *al* of *niet* geappèlleerd kan worden aan het Hoog Militair Geregtshof. 222 en 223. In cas van appèl moet hetzelve, na de pronuntiatie, per eersten post aan het Hof verzonden worden. 232. Die, welke door *krijgsraden te velde* gewezen worden, moeten aan den kommanderenden generaal, tot bekoming van *fiat executie*, gezonden worden. 276. Omtrent de zoodanige wordt geenerlei provocatie toegelaten. 277. In welk geval de executie van een vonnis geschorst kan worden. 279. Het moet ter plaatse, waar het hoofdkwartier gevestigd is, ter executie gelegd worden. 280. Die, welke in eene belegerde stad gewezen worden, moeten, tot bekoming van *fiat executie*, aan den kommandant van de stad gepresenteerd, en aldaar geëxecuteerd worden. 292. In welk geval de executie geschorst kan worden. 294.

Voorlezen. De vragen en antwoorden moeten, na het eindigen der verhooren, aan de beschuldigden distinctelijk worden voorgelezen. *Idem*, aan getuigen, na het afloopen van confrontatiën. 83 en 102.

Voortvlugtigen. Hoedanig tegen dezelve moet worden geprocedeerd bij de landmagt. 187 en 188.

Vorm of manier van regtspleging. Voor officieren-commissarissen tot informatie buiten de residentie van den krijgsraad. 19 tot 29. *Idem*, voor officieren-commissarissen in de residentie van den krijgsraad. 30 tot 128. *Idem*, voor de krijgsraden in de hoofdplaatsen van de militaire arrondissementen of districten. 160 tot 221. *Idem*, voor het Hoog Militair Geregtshof, in cas van appèl. 222 tot 260. *Idem*,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

voor de krijgsraden te velde. 261 tot 281. En eindelijk voor de krijgsraden in eene berende of belegerde stad of plaats. 282 tot 295.
Vraagartikelen aan gearresteerden op gerequireerde personen moeten door den auditeur-militair worden ingesteld. 46. Hoe dezelve moeten worden ingerigt. 47.
Vragenderwijze. Bij het confronteren van beschuldigden tegen getuigen, moeten de punten niet vragender-, maar stelligerwijze voorgedragen worden. 114.
Vrienden. Aan een' ter dood veroordeelde, wordt te zijner keuze de toegang van vrienden verleend. 211.
Vrijstelling van straf beloven, vermag niet aangewend te worden, om een' beschuldigde tot confessie aan te sporen. 71.

W.

Wederdienst moet bij het zenden van letteren-requisitoir aan buitenlandsche regters aangeboden en toegezegd worden. 98.
Weigering van overneming van een' gearresteerde. Ingeval dit plaats heeft, moet zulks ter kennis van het Hoog Militair Geregtshof worden gebragt. 260.
Wet. Militairen mogen niet in regten betrokken worden, dan in gevallen en volgens de wijze, bij de wet bepaald. 1.
Wet of wetten. Bij het dienen van eisch, moet door den auditeur-militair de wet of wetten worden aangehaald, op welke zijn eisch is gegrond en op de zaak toepasselijk zijn. 185.

Z.

Zesde graad van Bloedverwantschap. Zij, die een' beschuldigde binnen denzelven bestaan, mogen tot de deliberatiën van den krijgsraad over denzelven niet worden toegelaten. 145.
Zes weken. Tijdvak, hetwelk, in cas van indagingen, verloopen moet, ingeval van des gedaagdens non-comparitie. 194.
Zwaar gekwetsten. Door wien en te wiens overstaan dezelve geïnspecteerd moeten worden. 99.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

CRIMINEEL WETBOEK

VOOR HET

KRIJGSVOLK TE LANDE,

GEARRESTEERD BIJ BESLUIT VAN DEN SOUVEREINEN VORST
DD. 15 MAART 1815 No. 107 (NED. STAATSBLAD 26.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL

CRIMINEEL WETBOEK

VOOR HET

KRIJGSVOLK TE LANDE.

EERSTE TITEL.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. Het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande betreft alle personen, tot het voorschreven krijgsvolk behoorende.

Art. 2. Tot het krijgsvolk te lande behooren alle hooge en mindere officieren en onder-officieren (onder welke, voor zooveel dit Wetboek betreft, de korporaals mede begrépen zijn); voorts allen, die in de formatie der onderscheidene korpen der armee zijn begrepen; alsmede de recruten, zoodra hun de krijgsartikelen zijn voorgelezen, om het even, of zij het door hen bedongen handgeld geheel, gedeeltelijk, of nog in het geheel niet ontvangen hebben. Ook worden onder het krijgsvolk te lande begrepen de inspecteurs en onder-inspecteurs van de administratie bij de armee, de betaalmeesters te velde, de officieren van de geneeskundige dienst, en dezulken, welke met eenigen militairen rang tot werving worden gebruikt, gedurende den tijd hunner commissie.

Door den militairen regter zal moeten worden erkend, in zaken van alle zoodanige gewezen militairen, die, uithoofde eener bevorens ondergane

straf, niet weder tot de militaire dienst hadden kunnen of mogen worden aangenomen, doch die desniettemin, op eene bedriegelijke wijze, weder eene dienstverbindtenis hebben weten te bekomen, en zich daarna aan eenige misdaad hebben schuldig gemaakt. (Kon. disp. 8 November 1823 n°. 99 art. 1 en A. O. 1845 n°. 3 § 1.)

Art. 3. Dit Wetboek is niet toepasselijk op officieren, die alleen een' titulairen rang hebben, noch op officieren, onder-officieren en soldaten, welke gepensioneerd of gegageerd zijn, ten zij dezelve tot eenige militaire dienst gebruikt worden.

Art. 4. De militairen echter, die uit 's lands dienst zijn ontslagen, blijven nog gedurende een jaar en zes weken na hunne afdanking aan de bepalingen van het Wetboek onderworpen, ter zake van beleedigingen, aan hunne superieuren uit hoofde van vorige dienst gedaan.

Art. 5. Insgelijks betreft dit Wetboek de portiers van vestingen, de commiezen, bedienden en werklieden in 's lands magazijnen of arsenalen, de magazijnmeesters, uitdeelers of bewaarders van vivres of fourages, en alle andere soortgelijke personen, geëmploijeerd tot het verrigten van eenig werk of dienst in de voorschrevene magazijnen, of tot bewaring of uitdeeling van goederen aan den lande of eenig korps van de armee toebehoorende; gelijk ook die als voerlieden, drijvers, of onder eenige andere benaming in de militaire dienst gebruikt worden tot het overbrengen van goederen of penningen ten dienste van de armee of van eenig korps, voor zooverre dezelve personen in hunne voorschreve qualiteiten mogten misdoen, of zich aan eenige ontvreemding van de hun in voege voorschreven toevertrouwde goederen, of aan eenige ontrouw in hunne administratie, hebben schuldig gemaakt.

De directeuren der militaire hospitalen en de verdere militaire geëmploijeerden, welke geene effectieve militaire rangen als zoodanig bekleeden, noch uit eenig korps tijdelijk gedetacheerd zijn (militairen voor memorie), maar die uit den burgerstand tot hunne functiën zijn geroepen, staan ten opzigte van de toepasselijkheid der militairen strafwetten, volkomen gelijk met de magazijnmeesters, uitdeelers of bewaarders van vivres of fourages, en de *verdere personen*, bedoeld in dit artikel, en zijn mitsdien aan het crimineel wetboek voor het krijgsvolk te lande onderworpen, voor hetgene zij in de uitoefening der functiën, hun bij de militaire dienst opgedragen, misdoen; terwijl *zij in alle andere gevallen* aan de *burgerlijke wetten* onderworpen blijven, ingevolge art. 9 van hetzelfde wetboek. De bedoelde geëmploijeerden zijn derhalve *burgers*, die *buiten zaken*, *hunne dienst* of *emploi* betreffende, met de militaire wetten en discipline niets

gemeens hebben. (Gouv. resolutie 16 Februarij 1835 no. 3 en A. O. 1842 no. 4 § 2.)

Art. 6. Wanneer in tijd van oorlog, of ter zake van dien, een veldleger verzameld is, zal dit Wetboek mede betreffen allen, die tot de dienst van het leger worden gebruikt, of die het leger volgen, als vrouwen, marketentsters, ambachts- en werklieden, de knechts en andere domestieken van officieren; mitsgaders dezulken, welke wel geene betrekking tot het leger hebben, maar bevonden zullen zijn, te wezen spionnen, of zich aan het debaucheren der militie, of aan eenige andere misdaad ten nadeele van den lande omtrent dat leger en hetgeen daartoe behoort, te hebben schuldig gemaakt.

Art. 7. In een leger of kampement tegen den vijand, in eene berende of belegerde plaats, zal dit Wetboek mede betreffen alle personen aldaar gevonden wordende; doch alleenlijk ten aanzien van zoodanige misdrijven, en in die gevallen, waaromtrent zulks in hetzelve onderscheidenlijk wordt aangewezen.

Art. 8. Ook zullen aan dit Wetboek mede onderworpen zijn alle personen van het krijgsvolk te water, voor zoo lang zij aan den wal gemeenschappelijk met het krijgsvolk te lande dienst doen.

Even zoo als het krijgsvolk te lande, zoo lang hetzelve zich aan boord van schepen of vaartuigen van oorlog bevindt, om aldaar dienst te doen, of om met 's lands schepen of vaartuigen van oorlog vervoerd te worden, onderworpen is aan de wetten voor het krijgsvolk te water vastgesteld.

Art. 9. Buiten de gevallen in de even voorgaande Artikelen aangeduid, zal dit Wetboek nimmer toepasselijk zijn op bijzondere personen, niet tot het krijgsvolk te lande behoorende.

Zie de aanteekening op art. 5.

Art. 10. Het zal ten aanzien van de misdaden, in dit Wetboek uitgedrukt, en van de straffen, daarbij bepaald, nimmer eenig onderscheid maken, of dezelve misdaden binnen of buiten de Nederlanden gepleegd zijn.

Art. 11. Met de invoering van dit Wetboek zullen alle vorige wetten, publicatiën, ordonnantiën of reglementen, hoe ook genaamd, betreffende de misdaden en straf-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

fen van personen aan de militaire jurisdictie onderworpen, voor zooverre dezelve wetten, publicatiën, ordonnantiën of reglementen met hetzelve strijdig zijn, geheel zijn afgeschaft.

Art. 12. Het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande strekt zich geenszins uit tot kleine fouten en overtredingen der militaire discipline: derzelver correctie wordt overgelaten aan de chefs der korpsen en militaire kommandanten, achtervolgens de reglementen op de krijgstucht reeds gearresteerd of nog te arresteren.

Art. 13. Personen, behoorende tot het krijgsvolk te lande, zullen naar de voorschriften van het Crimineel Wetboek dezer landen, bereids gearresteerd of nog te arresteren, en andere in gebruik zijnde wetten, geoordeeld en gestraft worden wegens alle zoodanige misdaden en overtredingen, waarop bij het Wetboek voor het krijgsvolk te lande geene bijzondere straf gesteld is, en welke de militaire dienst niet uitsluitend betreffen.

De militaire personen zullen echter wegens alle misdaden en overtredingen, 's lands lasten, middelen en impositiën te water en te lande betreffende, blijven onderworpen aan den burgerlijken regter des competent.

De overtredingen van algemeene verordeningen, met geldboeten bedreigd, door militairen begaan (eenvoudige policie-overtredingen daaronder niet begrepen) moeten ter behandeling worden overgewezen naar den krijgsraad. (A. O. 1862 n°. 70 en Bijbl. op het Staatsblad van N. I. n°. 1321.)

De straf van den kruiwagen aan militairen, kan zoowel op civiele als op militaire delicten worden toegepast, met inachtneming steeds van het bepaalde bij art. 20 en 21 van het crimineel wetboek voor het krijgsvolk te lande. (Gouv. besluit 26 Maart 1831 n°. 25 (Ind. Staatsblad n°. 24.)

Inlandsche militairen kunnen ook wegens burgerlijke misdrijven worden verwezen tot de straf van detentie. (Kon. besluit 4 September 1856 n°. 92 (Ind. Staatsblad 1857 n°. 3) en A. O. 1857 n°. 11.)

Alle officieren en andere militaire personen zijn, *ten aanzien van civiele zaken*, onderworpen aan dezelfde manier van procederen, als alle andere personen voor den burgerlijken regter betrokken wordende, *zonder dat het noodig zij, ten hunnen aanzien andere dan de gewone formaliteiten in acht te nemen.*

Het voorregt van arrest (lijfsdwang, gijzeling) hetwelk bij de civiele proces-orde aan een iegelijk is verzekerd, levert voor militairen, in algemeenen zin, geene uitzondering op; kunnende zoodanige uitzondering alleen worden toegelaten in geval van oorlog, wanneer de belangen van den staat geene belemmering in de dienst kunnen gedoogen. (A. O. 1848 n°. 3 § 5.)

Art. 14. Ook zal de militaire regter niet erkennen of

regt spreken over zoodanige militairen en ambtenaren, die gemeenschappelijk een *commun delict* hebben gepleegd met andere personen, welke te regt staan voor den burgerlijken regter, of in dat delict zijn betrokken; maar zullen alsdan dusdanige militairen en ambtenaren, uit hoofde der connexiteit, aan den burgerlijken regter overgegeven, of ter judicature overgelaten worden.

Art. 15. In tijd van oorlog, of wanneer, ter zake van dien, een veldleger verzameld is, zal de Souvereine Vorst den kommanderenden generaal kunnen magtigen, om zoodanige orders of bevelen te geven, als hij, tot voorkoming van desorders of ongereldheden, en ter stipte waarneming van de dienst, zal noodig oordeelen; zoo nogtans, dat deze met den zin en de bedoeling van dit Wetboek overeenkomstig zullen moeten zijn, en zal alsdan daarop in voorkomende gevallen mede worden regt gedaan.

Art. 16. Daar militaire personen zich inzonderheid te allen tijde voor dronkenschap behooren te wachten, zal in het krijgsvolk te lande de opzettelijke of vrijwillige dronkenschap nimmer, en de toevallige zelfs niet ligtelijk, tot verzachting of wegneming der gewone straf, op de misdaad gesteld, mogen dienen.

Art. 17. Indien er eenige misdaden mogten voorkomen, welke bij dit Wetboek niet zijn omschreven, zal men zich, in het straffen en beoordeelen van dezelve, zooveel doenlijk moeten schikken naar de Artikelen van dit Wetboek, die met de voorgekomene misdrijven, *ten aanzien van het misdadige*, de meeste overeenkomst hebben.

Art. 18. Wanneer een militair meer dan één delict, hetzij burgerlijk, hetzij militair, begaan heeft, zal hem alleen die straf worden opgelegd, welke bij de wet op de zwaarste der misdaden, door hem begaan, gesteld is.

TWEEDE TITEL.

VAN DE STRAFFEN.

Art. 19. De straffen, welke aan personen tot het krijgsvolk te lande behoorende, of andere aan de militaire jurisdictie onderworpen, kunnen worden opgelegd, en buiten welke geene andere door de regters mogen in-

gevoerd worden, zullen eerstelijk zijn de zoodanige, welke bij het Algemeen Crimineel Wetboek dezer landen, bereids gearresteerd of nog te arresteren, of andere in gebruik zijnde wetten, zijn vastgesteld, behoudens de na te melden bepalingen en uitzonderingen.

Art. 20. Wanneer de straffen met den strop, of eenige andere schavotstraffen, of ook de straf van den kruiwagen, aan personen tot het krijgsvolk te lande behoorende, worden opgelegd, zullen deze altijd vooraf bij het vonnis worden vervallen verklaard van den militairen stand, welken zij bekleed hebben.

Art. 21. Wanneer eenig militair een burgerlijk delict mogt hebben gepleegd, waarop een straf gesteld is, welke hem naar militaire grondbeginselen zou ongeschikt maken, om verder in de militaire dienst te blijven, zal de militaire regter gehouden zijn, om boven de straf, op de burgerlijke misdaad gesteld, hem van den militairen stand vooraf vervallen te verklaren.

Art. 22. Militaire regters, de straf van bannissement aan eenigen veroordeelde opleggende, zullen die vermogen uit te strekken tot buiten het territoir van den Staat, ook wegens zoodanige misdrijven en overtredingen, waarin hetzelve bij het Crimineel Wetboek, of andere in gebruik zijnde wetten, enger is beperkt geworden.

Art. 23. Het bannissement zal ook kunnen worden uitgestrekt tot buiten de koloniën van den Staat.

Art. 24. Militaire regters zullen nimmer geldboeten opleggen, maar in de gevallen, waarin deze, naar de voorschriften van het Crimineel Wetboek, of andere in gebruik zijnde wetten, zouden behooren plaats te hebben, dezelve bij hun vonnis veranderen in de straf van arrest of detentie.

Art. 25. De straffen, bij het Crimineel Wetboek, of andere in gebruik zijnde wetten, vastgesteld, voor zooverre dezelve afwijken van die, welke in het hiernavolgende Artikel als militaire straffen zullen worden aangewezen, zullen ook door de militaire regters niet worden opgelegd, dan wegens zoodanige misdrijven, waarop dezelve bij dit Wetboek voor het krijgsvolk te lande mede uitdrukkelijk gesteld zijn; of wel wegens de zoodanige, welke bij dit Wetboek niet opgenoemd zijnde, alleenlijk volgens de voorschriften van het Crimineel Wetboek, of an-

dere in gebruik zijnde wetten, kunnen en moeten gestraft worden.

Art. 26. De straffen, bij dit Wetboek voor het krijgsvolk te lande en andere aan de militaire jurisdictie onderworpen, bovendien bijzonderlijk als militaire straffen vastgesteld, zijn de navolgende:

1°. De straf des doods met den kogel,
2°. De kruiwagen,
3°. De cassatie,
4°. De slagen met het wegjagen uit de dienst als een' eerloozen schelm,
5°. De slagen met het afnemen der kokarde en arrest of detentie,
6°. De slagen met het afnemen der kokarde,
7°. De slagen met arrest of detentie,
8°. De slagen,
9°. Het arrest of detentie.

De, bij het crimineel wetboek voor het krijgsvolk te lande voorkomende, straf van slagen voor militairen, is, zonder onderscheid van landaard, in geheel Nederlandsch Indië afgeschaft. (Gouv. besluit 12 Mei 1851 n°. 102 (Ind. Staatsblad n°. 31) en A. O. 1851 n°. 7 § 5.) Goedgekeurd bij kon. besl. 27 December 1851 n°. 85 (Ind. Staatsblad 1852 n°. 41.)

Art. 27. De straf des doods met den kogel wordt uitgevoerd door een bekwaam getal militairen aan den veroordeelde, knielende en geblinddoekt.

Art. 28. Zoo dikwijls bij dit Wetboek de straf des doods zonder eenige andere bepaling wordt vastgesteld, zal daardoor de straf met den kogel en geenszins die met den strop moeten verstaan worden.

Art. 29. Het doode ligchaam van een' veroordeelde, om het even, welke doodstraf hij heeft ondergaan, moet altijd begraven worden. De regters mogen de bezorging der begrafenis aan de nabestaanden vergunnen, mits dezelve des nachts, in stilte, en zonder eenige plegtigheid geschiede.

Art. 30. De straf van den kruiwagen bestaat in het doen van arbeid, hetzij binnen de plaats der gevangenis, hetzij buiten dezelve, aan de vestingen of andere openbare werken, gedurende den arbeid aan een' kruiwagen of op eene andere wijze, naar gelang van den arbeid, waartoe hij gebruikt wordt, geketend en buiten dien tijd geconfineerd.

De veroordeelde tot den kruiwagen zal, nadat hem het

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De straf van klingslagen wordt insgelijks uitgevoerd door twee korporaals, op den rok, met eene platte, ligte degenkling met eene stompe punt.

De slagen zullen nimmer en in geen geval op den blooten rug, noch op het hemd, en ook niet alle op dezelfde plaats van den rug mogen gegeven worden.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 36. De straf van stok-, riet- en klingslagen zal aan de onder-officieren en die met hen in gelijken rang staan, niet worden opgelegd, dan na voorafgaande degradatie.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 37. De degradatie bestaat in het aan den veroordeelde te doen ontnemen alle militaire teekenen, welke denzelven van zijne minderen onderscheiden, en met hem tot den stand van soldaat te brengen.

Art. 38. Dezelve wordt opgelegd voor een' onbepaalden tijd, en totdat de veroordeelden door den kommanderenden officier van het korps, waarin zij dienen, in hunne vorige rangen worden hersteld.

Zie over het tijdelijk degraderen het aangeteekende op art. 29 van het reglement van krijgstucht.

Art. 39. Het herstellen in den vorigen rang van de gedegradeerde onder-officieren geschiedt op eene plegtige wijze, door het teruggeven der distinctive teekenen op de garnizoens- of bataillonsparade.

Art. 40. De stokslagen zullen nooit worden opgelegd, dan wanneer de veroordeelde als een eerlooze schelm uit de dienst wordt weggejaagd, en in geen meerder getal dan honderd slagen.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 41. De rietslagen zullen altijd worden opgelegd, wanneer aan den veroordeelde de kokarde wordt ontnomen, en niet hooger of meerder dan ten getale van een honderd slagen.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 42. De klingslagen zullen worden opgelegd, wanneer de veroordeelde tot slagen en arrest of detentie, of

tot enkele slagen is verwezen: — deze slagen zullen niet hooger dan ten getale van vijf en twintig mogen gegeven worden.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 43. Het getal der stok-, riet-, of klingslagen wordt door den regter, met inachtneming der bepaling bij de drie vorenstaande Artikelen, in het vonnis uitgedrukt, of wel overgelaten ter discretie van officieren-commissarissen, die met de executie zijn belast.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 44. De straf van het wegjagen als een' eerloozen schelm bestaat in het voor het front der parade door een' stokkeknecht doen afnemen van alle militaire teekenen van den gecondemneerde, het geven van stokslagen, het afsnijden van het haar, en het wegbrengen van denzelven buiten de poort: zullende wijders van het vonnis worden kennis gegeven aan de regering van de geboorte- en laatste woonplaats van den gecondemneerde.

Zie de aanteekening op art. 26 en wijders het aanhangsel, over het terugzenden naar Nederland van, met een briefje van ontslag, uit het leger verwijderde militairen.

Art. 45. De straf van het afnemen der kokarde bestaat in het door een' onder-officier doen ontnemen der kokarde van den veroordeelde voor het front van de parade, met verbod, van dezelve gedurende den tijd van ten minste een half jaar, en ten hoogste een jaar, te mogen dragen, en gaat altijd gepaard met rietslagen, en somtijds met arrest of detentie.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 46. Het gevolg der straf in het naastvoorgaande Artikel is, dat de gecondemneerde, gedurende het verbod van het dragen der kokarde, niet buiten het garnizoen zal mogen komen, en verpligt zal zijn tot de reiniging en het doen der buitengewone werktoeren van de chambrée, waartoe hij behoort; en eindelijk, dat hij daardoor verliest de toerekening van zijn' vorigen tijd van dienst tot het verkrijgen van paspoort of gagement, mitsgaders alle militaire voorregten, hem uit hoofde van zijne vorige

PERPUSTAKAAN NASIONAL

dienst reeds toegekend, mitsgaders op de toestemming tot het aangaan van een huwelijk.

Na het afloopen van den straftijd, zal de gecomdemneerde op de garnizoensparade worden gebragt, en hem aldaar op eene plegtige wijze de kokarde worden teruggegeven.

De diensttijd van een soldaat, die tot het afnemen der kokarde gecondemneerd is, moet gerekend worden op nieuw te zijn ingegaan van het tijdstip, waarop hem de kokarde op eene plegtige wijze is teruggegeven. (A. O. 1838 nº. 3 § 8.)

Art. 47. De straf van slagen met arrest of detentie bestaat in het doen geven van klinkslagen aan den veroordeelde voor het front der parade, en denzelven vervolgens voor zekeren tijd te plaatsen bij den provoostgeweldige.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 48. Het enkele arrest of detentie wordt aan den soldaat ten uitvoer gebragt, door hem voor zekeren tijd te plaatsen bij den provoost-geweldige in de ordinaire gevangenis of in een gat, met of zonder sluiting aan handen en voeten, of aan de eene hand en voet, op den gewonen kost, of te water en te brood, naar de omstandigheden.

De militairen die tot eene detentie of gevangenisstraf voor den tijd van éene maand of langer worden veroordeeld, zullen den tijd dier detentie of gevangenisstraf, boven de door hen aangegane verbindtenis moeten overdienen. Deze maatregel zal niet worden toegepast op militairen, die tot eene detentie of gevangenisstraf van korteren duur dan éene maand worden verwezen. (A. O. 1844 nº. 7 § 2)

Art. 49. Ten aanzien der onder-officieren en die met deze in gelijken rang staan, wordt hetzelve ter executie gebragt, door hen voor zekeren tijd te plaatsen bij den provoost-geweldige in de ordinaire gevangenis of in een cachot of gat, op den gewonen kost, of te water en te brood, naar mate van de omstandigheden.

Art. 50. De straf van arrest kan ook aan de officieren worden opgelegd, door hen in het provoosthuis, in hunne huizen, of op hunne kamers, arrest te geven met of zonder acces.

Art. 51. De militaire regters zullen bij het vonnis den tijd en de wijze van het arrest bepalen, naardat de

verpligtende en verzwarende omstandigheden zullen vereischen; daarbij in het oog houdende, dat het sluiten niet te naauw of te langdurig zij, en ook het zitten te water en te brood met behoorlijke tusschenpoozingen geschiede, opdat daardoor de gezondheid niet worde benadeeld.

Art. 52. De straffen, bij het 26ste Artikel opgeteld, zullen nimmer onderling, noch ook met eenige andere straffen, bij de wetten dezer landen vastgesteld, op eene andere wijze worden zamengevoegd, dan bij dit Wetboek is aangewezen.

Art. 53. De militaire regters zullen zich, zoo ten aanzien van de soorten van straf, op elke misdaad gesteld, als met opzigt tot den tijd, de plaats, den trap en de wijze derzelve, stiptelijk naar de bepaling der wetten moeten gedragen, zonder die verder te mogen verzwaren, dan bij de wet is voorgeschreven of toegelaten, en zonder ook dezelve immer te mogen verligten, dan voor zooverre wettige redenen van verschooning of verontschuldiging zulks in goede justitie klaarblijkelijk vereischen.

Art. 54. In dit laatste geval zullen zij, in plaats van de gestelde straf, zoodanige mindere mogen kiezen, als met den aard der gepleegde misdaad meest overeenkomt, en tevens van de soort, bij de wet bepaald, het minste afwijkt.

DERDE TITEL.

VAN VERRAAD.

Art. 55. Elk militair, zonder onderscheid van rang, welk eenige stad, sterkte, vesting, plaats of post aan den vijand bij verraad overgeeft, zal met den strop gestraft worden.

Art. 56. Elk kommandant van eene belegerde plaats, die, zonder het advijs van den krijgsraad dier plaats, waarin de chef zoowel van de artillerie als die van de genie geroepen moeten worden, of ook tegen het advijs der meerderheid van dien krijgsraad, zich de overgave of het verlaten van zoodanige plaats veroorlooft, zal als verrader beschouwd en met den strop gestraft worden.

Art. 57. Met den dood zal gestraft worden elk kom-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

mandant van eene belegerde plaats, welke dezelve, al ware het dan ook op advijs van den krijgsraad, overgeeft of verlaat, zonder dat de vijand daarin eene bruikbare bres gemaakt heeft, of zonder ten minste één' storm te hebben uitgestaan; ten ware hij, door volstrekt gebrek aan levensmiddelen of krijgsbehoeften, daartoe mogt zijn genoodzaakt.

Art. 58. Insgelijks zal met den dood gestraft worden elk officier, die, al ware het dan ook op advijs van den krijgsraad, een' post, zonder genoegzame redenen, aan den vijand zal hebben overgegeven of verlaten.

Art. 59. Nog zullen met dezelfde straf gestraft worden al de officieren, welke in den krijgsraad, zonder genoegzame redenen, tot het overgeven of verlaten van eenigen post of plaats hebben gestemd.

Zij, die tegen de overgave of verlating gestemd hebben, zullen daarvan, zooveel mogelijk, moeten doen blijken, door het inleveren van een schriftelijk advijs en protest.

Art. 60. De inhoud der voorgaande Artikelen van dezen Titel zal geenszins toepasselijk zijn, wanneer de kommandant of officier door zijn' superieur tot het overgeven of verlaten van zoodanige plaats of post mogt zijn gelast of geautoriseerd.

Art. 61. Militaire of andere personen, tot de armee behoorende, die, zonder daartoe bevoegd te zijn, eenige onderwaterzetting verhinderen of inundatie aftappen, of eenige andere middelen van verdediging, tot afwering en afbreuk van den vijand aangewend, tegengaan, bederven of nutteloos maken, zullen met den strop gestraft worden.

Art. 62. Ook zullen in maniere voorschreven gestraft worden de militairen, of andere personen, tot de armee behoorende, welke, zonder last van hunnen superieur, en zonder gewigtige redenen, eenig kanon, mortier, affuit of ander aangelegen werktuig van oorlog of amunitie vernagelen, bederven, wegwerpen, of onbruikbaar maken.

Indien nogtans duidelijk blijkt, dat zulks zonder kwade inzigten mogt gedaan zijn, zal de straf mogen verzacht worden ter bescheidenheid der regters.

Art. 63. Wagenknechts, voerlieden en dergelijken, welke in een gevecht met den vijand, of bij eene nederlaag of retraite, in deszefs nabijheid, zonder last van hunnen superieur, en zonder behoorlijke redenen, de

strengen van de trekpaarden lossnijden, of eenig stuk van den artillerie-trein, aan hunne zorg toevertrouwd, moedwillig breken of onbruikbaar maken, zullen almede met den strop gestraft worden.

Art. 64. Elk persoon, zonder onderscheid van rang of stand, zich in de armee bevindende, welke, in de nabijheid van den vijand, geroep of geschreeuw mogt maken, strekkende, om schrik en verwarring onder de troepen te brengen, zal insgelijks met den strop gestraft worden.

Art. 65. Elk en een iegelijk, zonder onderscheid van militairen of burgerlijken stand, die, zich in een leger of kampement tegen den vijand, of in eene berende of belegerde plaats bevindende, geruchten of tijdingen verzint of verspreidt, strekkende, om het volk van oorlog te verleiden, te misleiden of te ontmoedigen, zal met den strop worden gestraft; ingeval echter de voorschrevene misdaad niet met zoodanig boos opzet gepleegd was, zal hij met den kruiwagen of met eenige mindere straf, naar mate van het misdrijf en den aard der omstandigheden, gestraft worden.

Art. 66. Elk kommandant van een' post, of elke schildwacht, die in de *nabijheid* van den vijand, hetzij in de armee, hetzij in eene belegerde plaats, moedwillig eene valsche of verkeerde order of consigne overgeeft, door welker gevolg de veiligheid van dezelve, of eenige andere plaats of post zou hebben kunnen in gevaar gebragt worden, zal met den strop gestraf worden; ingeval echter de voorschrevene misdaad door verzuim of onoplettendheid mogt zijn bedreven, zal hij met den dood gestraft worden.

Art. 67. Met den strop zal gestraft worden elk kommandant van een' post, welke *met opzet*, bij de aflossing, aan den volgenden kommandant niet mededeelt alle wezenlijke ontdekkingen, welke gedaan zijn, hetzij bij hem zelven, hetzij bij zijne patrouille, of iemand anders, voor zooverre dezelve tot zijne kennis zijn gekomen, en eenige betrekking hebben tot de defensie van dien post of van de armee, wanneer hij, door zijn stilzwijgen, de veiligheid daarvan aan gevaar heeft blootgesteld.

Ingeval echter de voorschrevene misdaad door verzuim of onoplettendheid mogt zijn begaan, zal hij met den dood gestraft worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 68. Met den strop zal gestraft worden elk kommandant van eene patrouille, in de nabijheid van den vijand ter recognoscering uitgezonden, die opzettelijk nalaat te voldoen aan de orders, hem gegeven, of alzoo de ontdekkingen, bij hem gedaan, verborgen houdt of verkeerdelijk rapporteert.

Art. 69. Elk militair, die het geheim van den post, de orders of het orderwoord, op eenigerlei wijze aan den vijand openbaart, zal met den strop gestraft worden.

Art. 70. Militairen, of andere personen tot de armee behoorende, gelijk ook alle anderen, die zich in dezelve ophouden, en die bevonden worden, eenige correspondentie hoegenaamd te houden of doen houden met den vijand, zonder daartoe behoorlijke toestemming of last van hunnen superieur bekomen te hebben, zullen almede met den strop gestraft worden.

Art. 71. Elk en een iegelijk, van welke benaming ook, aan wien de verzorging van amunitie, vivres, fouragie of andere noodwendigheden voor de armee is opgedragen, die niet intijds de vereischte aanvrage daartoe zal hebben gedaan, of zal hebben verzuimd, de noodige middelen tot dat einde in het werk te stellen, zoodat daardoor bij de armee, of eenig gedeelte van dezelve, gebrek in het benoodigde ontstaat, zal, zoo wanneer daardoor het geluk der wapenen of der militaire operatiën in gevaar is gebragt, met den dood of anderzins naar omstandigheden gestraft worden.

Art. 72. Elk kommandant van eene vesting, sterkte, stad of plaats, welke in gevaar kan komen, van door den vijand te worden berend, welke verzuimd mogt hebben, intijds aanvrage tot de benoodigde amunitie, geschut, fouragie, vivres of andere middelen ter defensie te doen, of in gebreke mogt zijn gebleven, zich die middelen, ingeval van nood, op de best mogelijke wijze, dadelijk zelf te verschaffen, of zal hebben veronachtzaamd, de aan hem toevertrouwde vesting, stad of plaats naar de regelen van krijgskunde tegen allen vijandelijken aanval te verzekeren, zal, zoo wanneer zulks de overgave of het verlies dier vesting, sterkte, stad of plaats mogt hebben veroorzaakt, met den dood, of anderzins naar omstandigheden worden gestraft.

VIERDE TITEL.

VAN RONSELEN EN SPIONEREN.

Art. 73. Elk militair, die manschappen aanwerft voor eene mogendheid, met welke dit land in oorlog is, of zich aan zoodanige aanwerving medepligtig maakt, zal met den strop gestraft worden.

Art. 74. Het voorgaande artikel zal ook toepasselijk zijn op alle andere personen, welke ter gelegenheid, dat zij zich in de armee of eenig korps van dezelve onthouden, zich aan de voorzeide misdaad schuldig of medepligtig maken.

Art. 75. Elk militair, gelijk ook elk ander persoon in de armee of eenig gedeelte derzelve gevonden wordende, die den vijand als spion dient of gediend heeft, zal insgelijks met den strop gestraft worden.

Art. 76. Militairen, of die tot het gevolg der armee behooren, welke, om den vijand te begunstigen, hetzij daartoe omgekocht, of ter bejaging van eenig voordeel, trouweloozlijk eenige kampementen, fortificatiën, of in het algemeen iets, hetwelk ter bewaring of verdediging dient, afteekenen, zullen met den strop gestraft worden.

Het maken van zoodanige afteekeningen door bovengenoemde personen, zonder eenige verraderlijke of trouwelooze inzigten, doch tevens zonder daartoe bevoegdheid te hebben bekomen, zal gestraft worden naar de omstandigheden: met opzigt tot officieren ten hoogste met cassatie, en voor onder-officieren en gemeenen ten hoogste met den kruiwagen voor twee jaren.

Art. 77. Een militair, die eenige afteekeningen van voorzeiden aard aan den vijand bezorgt, of daartoe eenige pogingen aangewend heeft, zal met den strop gestraft worden, al ware het, dat zoodanige pogingen geene uitwerking gehad hadden.

Art. 78. Een iegelijk, wie hij zou mogen zijn, en zonder onderscheid van militairen of burgerlijken stand, die in tijd van oorlog, uit of in een legerkampement, beleg, stad, vesting of eenige andere verschanste plaats, in de nabijheid van den vijand gelegen, mogt komen langs een' anderen dan den gewonen weg, poorten, brug-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

gen of barrières, zal voor spion gehouden en als zoodanig met den strop gestraft worden; ten zij uit de omstandigheden van zijne onschuldige of min schuldige inzigten ten genoegen der regters kwame te blijken.

Art. 79. Elk militair, zonder onderscheid van rang, welke tusschen de vijandelijke voorposten en het leger, kampement, beleg, stad, vesting of eenige andere verschanste plaats, in de nabijheid van den vijand gelegen, gevonden wordt in andere dan militaire kleeding, zonder order van zijn' superieur, zal voor spion gehouden en als zoodanig met den strop gestraft worden; tenzij uit de omstandigheden van zijne onschuldige of min schuldige inzigten ten genoegen der regters kwame te blijken.

VIJFDE TITEL.

VAN MISDADEN TEGEN DE DIENST EN DE SUBORDINATIE.

Art. 80. De subordinatie is het wezen en de ziel van de militaire dienst. Elk militair derhalve is verpligt, in de dienst, de orders hem gegeven, door dengenen, die boven hem gesteld is, terstond en zonder daartegen te redeneren, te gehoorzamen en getrouwelijk te volbrengen; behoudens het regt, om, wanneer hij zich door die orders bezwaard vindt, daarna zijne klagten in te brengen.

Art. 81. Ingeval van oproer en algemeenen opstand van de militairen tegen hunne superieuren, zullen de aanstokers, bewerkers en hoofden van den opstand met den dood gestraft worden.

Art. 82. Elk officier, die deelgenoot is van den opstand, zal insgelijks met den dood gestraft worden.

Art. 83. Officieren, welke zich tegen dezen algemeenen opstand niet hebben verzet met alle middelen, welke voorhanden zijn, zullen worden gestraft met den dood, of cassatie met of zonder verklaring van eerloos of onbekwaam te zijn, naar de grootheid van hun verzuim en den aard der omstandigheden.

Art. 84. Wanneer militairen, van welken rang ook, welke bij de executie van een doodvonnis onder de wapenen zijn, zich veroorloven, *pardon* of genade te roepen, zullen zij naar omstandigheden en zelfs met den dood kunnen gestraft worden.

Art. 85. Ingeval van zamenrotting van militairen of van personen tot de armee behoorende, zal elk superieur ordonneren, dat men zich scheide, en ieder zijn' weg ga; indien hij niet op staande voet gehoorzaamd wordt, zal hij eenige bij hunne namen mogen noemen, en wanneer deze niet dadelijk hunnen pligt betrachten, zullen zij als aanleggers en hoofden van de zamenrotting of den opstand gerekend en als zoodanig met den dood gestraft worden.

Art. 86. Indien de zamenrotting op het daartoe gegeven bevel niet scheidt, zullen de superieuren bevoegd zijn, zoodanige middelen van geweld te gebruiken, als zij tot demping van het oproer dienstig zullen oordeelen. Elk, die zich daartegen verzet, of daarna in de zamenrotting of den opstand blijft volharden, zal met den dood gestraft worden.

Art. 87. Officieren, die deelgenooten zijn of geweest zijn van eenige zamenrotting, zullen altijd met den dood gestraft worden.

Art. 88. Elk militair, die van eene voorgenomene of bestaande muiterij, zamenzwering of complot kennis draagt, is verpligt, daarvan behoorlijke bekendmaking te doen, en zal, bij nalatigheid daarvan, naar de grootheid van het verzuim en naar de omstandigheden worden gestraft. De enkele verzwijging van eenige muiterij, zamenzwering of complot, zal echter nimmer en in geen geval met den dood, en altijd met eene ligtere straf worden gestraft, dan de daders van of deelgenoten aan die muiterij, zamenzwering of complot.

Art. 89. Indien een medepligtige aan eenige muiterij, zamenzwering of complot dezelve openbaart, vóór en aleer die op eenigerhande wijze is ondekt geworden, zal aan den zoodanigen slechts eene ligte straf worden opgelegd naar mate van de omstandigheden; hij zal zelfs, redenen daartoe dienende, van alle straffen mogen vrijgesteld worden, inzonderheid, zoo een of meer der overige medepligtigen in handen van de justitie geraken en van de misdaad overtuigd worden.

Art. 90. Wanneer de manschappen van een korps, detachement, of eenig minder gedeelte tot de armee behoorende, in de nabijheid van den vijand, zonder order den aan hen toevertrouwden post gezamenlijk verlaten,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zullen al de officieren en onder-officieren, als ook zoodanig militair, die het kommando mogt gehad hebben, met den strop of met den kogel, en al de overigen met den dood of met eene mindere straf gestraft worden naar mate van de omstandigheden.

Art. 91. Eene schildwacht, die op zijnen post in de nabijheid van den vijand, of in eene belegerde of berende plaats, aan zijne order of consigne niet voldoet, of van zijnen post afgaat, zonder bevorens afgelost te zijn, zal met den strop, den kogel, of naar den aard der omstandigheden gestraft worden.

Art. 92. Eene schildwacht, die op zijnen post in de nabijheid van den vijand, of in eene berende of belegerde plaats, slapende of dronken bevonden wordt, zal met den strop, den kogel of met andere straf, naar gelang der omstandigheden, gestraft worden.

Art. 93. Elk kommandant van een' post voor den vijand, of in eene belegerde plaats, die de gegevene order of consigne verandert, zonder daarvan dadelijk kennis te geven aan zijn' kommandant, zoo hij daartoe in de mogelijkheid geweest is, zal, wanneer hij daardoor de veiligheid van den post of van de plaats in gevaar gebragt heeft, met den dood gestraft worden.

Art. 94. Een militair, die in eene actie tegen den vijand of in de nabijheid van denzelven zijne wapenen lafhartig nederwerpt of verlaat, zal gestraft worden met den dood.

Art. 95. Elk militair, die in eene affaire tegen den vijand, of in eene plaats, welke dadelijk belegerd of berend is, uitdrukkelijk weigert, of opzettelijk nalaat, de orders van dengenen, die boven hem gesteld is, te gehoorzamen of na te komen, zal met den dood gestraft worden, en wanneer die misdaad in andere gelegenheden wordt gepleegd, zal hij, zoo het een officier is, met cassatie, en zoo het een onder-officier of mindere militair is, met den kruiwagen gestraft worden.

Art. 96. Een officier, die in een gevecht met den vijand, of in eene plaats, welke dadelijk belegerd of berend is, zich slechts met woorden tegen de orders van zijn superieur verzet, zal worden gestraft met den dood of met cassatie; en zoo het een onder-officier of soldaat is, zal hij in zoodanig geval met den kruiwagen gestraft worden naar de omstandigheden.

Art. 97. Wanneer een gearresteerde aan de wacht is ontkomen, aan welke zijne bewaring was toevertrouwd, zullen al de militairen, door wier schuld of onachtzaamheid zulks is veroorzaakt, gestraft worden: de officieren ten hoogste met cassatie; de onder-officieren en soldaten ten hoogste met den kruiwagen; alles naar gelang van den persoon en van de misdaad van den ontkomene, van den tijd, van de plaats en verdere omstandigheden.

Art. 98. Eene schildwacht, die in tijd van vrede niet op zijn' post, of daarop slapende of beschonken wordt bevonden, zal naar omstandigheden, zelfs met den dood, kunnen worden gestraft. Wanneer echter het verlaten van zijn' post, of het slapen, of de beschonkenheid op denzelven tot geene schadelijke gevolgen aanleiding heeft gegeven, zal hij aan de krijgstucht worden overgelaten.

Art. 99. Elk onder-officier of soldaat, die zijn' meerdere in rang met woorden of gebaren beleedigt of dreigt, zal gestraft worden met slagen en arrest, en zal hij, de omstandigheden zulks medebrengende, als een eerlooze schelm worden weggejaagd.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 100. Ingeval hij zich tegen denzelven met de daad verzet, het geweer tegen denzelven trekt, denzelven aangrijpt, slaat, kwetst of eenige andere daden van geweld tegen denzelven pleegt, zal hij met den dood gestraft worden, ten ware mitigerende omstandigheden aanwezig en bewezen waren; in welk geval de regter den schuldige eene mindere straf zal mogen opleggen.

Art. 101. Een officier, welke zich aan de voorschrevene misdaden schuldig maakt, zal in het eerste geval gestraft worden met cassatie, en in het laatste geval met den dood.

Art. 102. Een militair, die eene schildwacht op zijnen post met woorden of gebaren beleedigt of dreigt, zal gestraft worden, indien een officier de misdaad pleegt, met cassatie en verklaring van inhabiliteit; zoo het een onder-officier is, met slagen en detentie, en zoo het een mindere militair is, met slagen of detentie.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 103. Doch elk militair, wie hij zij, die eene schildwacht op zijnen post gewelddadig aanrandt, of op

PERPUSTAKAAN NASIONAL

eenigerhande wijze dadelijk mishandelt, zal, zonder onderscheid of zulks in tijd van oorlog of vrede gebeurd zij, met den dood gestraft worden.

Art. 104. Elk onder-officier en minder militair, die zich van eens anders verlofpas of van een' valschen verlofpas bedient, of in den verlofpas voor hem zelven geschikt, een' anderen naam dan zijn' eigen' doet plaatsen, of zijn' verlofpas zal hebben verlengd, zal gestraft worden met slagen en arrest of detentie.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 105. Elk kommandant, die een' soldaat van een ander korps, en niet voorzien van een behoorlijk ontslag uit 's lands dienst, voorwetens in zijn korps aanneemt, zal met cassatie gestraft worden.

Art. 106. Elk werver, die een' persoon, behoorende tot de troepen van den Staat, aanneemt, zonder dat deze van een behoorlijk ontslag uit de dienst is voorzien, zal, zoo het een officier is, worden gestraft met cassatie, en zoo het een militair van minderen rang is, met slagen en wegjagen als een' eerloozen schelm.

Zie de aanteekening op art. 26.

ZESDE TITEL.

VAN DESERTIE.

EERSTE HOOFDSTUK.

VAN DESERTIE NAAR DEN VIJAND.

Art. 107. Elk militair of ander persoon, tot de armee of derzelver gevolg behoorende, die naar den vijand deserteert, of zonder schriftelijken last van zijn' chef, naar den vijand overgaat, zal met den strop gestraft worden.

Art. 108. Die gepoogd heeft, dit een of ander te doen, doch in de uitvoering daarvan is verhinderd, zal gestraft worden met den strop, den kogel of den kruiwagen voor den tijd van vijftien jaren, naar mate van de omstandigheden, mits de poging door uiterlijke daden of bedrijven aan den dag gelegd zij.

Zie de aanteekening op art. 31.

Art. 109. Elk militair of ander persoon, tot de ar-

mee of derzelver gevolg behoorende, die zonder schriftelijken last of toestemming van zijn' superieur, overtreedt de grens of scheidingsliniën, door den kommandant van het korps, waartoe hij behoort, gemaakt aan die kanten, langs welke men met den vijand gemeenschap zou kunnen hebben, zal als deserteur naar den vijand worden beschouwd, en als zoodanig met den strop of met den kogel naar de omstandigheden gestraft worden.

Art. 110. Op gelijke wijze zal beschouwd en gestraft worden, elk militair of ander persoon, behoorende tot de armee of derzelver gevolg, die zich veroorlooft te gaan uit eene plaats door den vijand belegerd of berend, zonder daartoe bekomen te hebben de schriftelijke toestemming van den kommandant dier plaats.

Art. 111. Elk officier en onder-officier, de wacht hebbende op den voorpost, en elk militair, aldaar op schildwacht staande, die van zijne wacht of post deserteert, zal als deserteur naar den vijand beschouwd, en als zoodanig met den strop gestraft worden; alle andere militairen van de wacht, in voege voorschreven deserterende, zullen met den kogel gestraft worden.

Art. 112. Elk militair, die een ander militair tot desertie naar den vijand verleidt, zal insgelijks met den strop gestraft worden.

Art. 113. Elk militair of ander persoon, behoorende tot de armee of derzelver gevolg, die eenig' persoon, aan een der misdrijven, in de zes eerste Artikelen van dit Hoofdstuk aangeduid, schuldig, willens en wetens verbergt, deszelfs misdrijf begunstigt, of denzelven aan de nasporingen en vervolgingen, tegen hem ingerigt, onttrekt, zal op dezelfde wijze gestraft worden, als in de voorzegde Artikelen ten aanzien van zoodanigen persoon zelven is vastgesteld.

Art. 114. Wanneer tusschen twee of meer personen, hetzij militairen, hetzij anderen tot de armee of derzelver gevolg behoorende, complot of afspraak tot desertie naar den vijand is gemaakt, zonder dat echter de desertie werkelijk heeft plaats gehad, zal het hoofd van het complot of van de afspraak met den strop, en de overigen, die in het complot of in de afspraak gedeeld hebben, met den kogel of den kruiwagen voor den tijd van vijftien jaren, naar mate van de omstandigheden, gestraft worden.

Elk officier nogtans, die deel aan het complot of de afspraak mogt gehad hebben, zal altijd met den strop gestraft worden.

Zie de aanteekening op art. 31.

Art. 115. Indien het hoofd van het complot of van de afspraak niet bekend is, zal onderscheid gemaakt worden, of het complot of de afspraak alleen tusschen militairen, of alleen tusschen personen bij het gevolg van de armee geëmploijeerd, dan wel tusschen een' of meer militairen en een' of meer personen bij het gevolg van de armee geëmploijeerd, onderling gemaakt is.

Wanneer het complot of de afspraak gemaakt is tusschen militairen alleen, of alleen tusschen personen bij het gevolg van de armee geëmploijeerd, zal in zoodanig geval de hoogste in rang, van hen voor hoofd van het complot of de afspraak gehouden, en als zoodanig met den strop gestraft worden.

Doch wanneer het complot of de afspraak gemaakt is tusschen een' of meer militairen en een' of meer personen, bij het gevolg van de armee geëmploijeerd, onderling, zal in zoodanig geval de militair of diegenen der militairen, die de hoogste in rang is, voor hoofd van het complot of van de afspraak gehouden, en als zoodanig met den strop gestraft worden, ten ware het tegendeel kwame te blijken.

Ingeval van gelijkheid van rangen, zal de oudste in dienstjaren voor het hoofd van het complot of van de afspraak gehouden, en als zoodanig gestraft worden, voor zooverre het tegendeel niet mogt komen te blijken.

ZESDE TITEL.

TWEEDE HOOFDSTUK.

VAN ANDERE DESERTIE IN TIJD VAN OORLOG.

Art. 116. Elk militair, die, in tijd van oorlog, uit de armee of uit eene vesting in de nabijheid van den vijand deserteert, zonder zoodanige verzwarende omstandigheden, als in het voorgaande Hoofdstuk zijn aangeduid, of in dit Hoofdstuk worden aangewezen, zal gestraft worden, zoo het een officier is, met den dood, en zoo

PERPUSTAKAAN NASIONAL

het een onder-officier of soldaat is, met den kruiwagen voor den tijd van tien jaren.

Zie de aanteekening op art. 31.

Art. 117. Een militair, welke desertie pleegt, terwijl hij is dienst doende, zal op dezelfde wijze gestraft worden voor den tijd van twaalf, of wanneer hij dezelve begaat, terwijl hij op schildwacht staat, voor den tijd van vijftien jaren.

Zie de aanteekening op art. 31.

Art. 118. Een militair, die, terwijl hij is dienst doende of op schildwacht staat, uit de armee of uit eene vesting in de nabijheid van den vijand deserteert, met medeneming van zijn schietgeweer, zal met den dood gestraft worden; edoch met medeneming van zijdgeweer of bajonet, met den kruiwagen voor den tijd van vijftien jaren, ten zij een dezer beide laatste wapenen aan een ander militair toebehoort, in welk geval hij met den dood zal gestraft worden; edoch een cavalerist de voorschrevene misdaad plegende met medeneming van een compagniespaard, zal altijd met den dood gestraft worden.

Zie de aanteekening op art. 31.

Art. 119. Die gepoogd heeft, een of ander der misdrijven te plegen, in de drie voorgaande Artikelen aangewezen, doch in de uitvoering daarvan is verhinderd, zal, wanneer hij een officier is, met den dood of cassatie, naar de omstandigheden, en, wanneer hij een onder-officier of soldaat is, met den kruiwagen voor niet minder dan vier jaren gestraft worden, mits de poging door uiterlijke daden of bedrijven aan den dag gelegd zij.

Art. 120. Elk militair, die in tijd van oorlog bij de armee te velde, of in eene vesting in de nabijheid van den vijand niet verschijnt binnen vier en twintig uren na het appèl, zonder schriftelijke toestemming van zijn' chef, of zonder behoorlijk verlof, zal voor deserteur gehouden, en als zoodanig gestraft worden.

Art. 121. Insgelijks zal voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden, elk militair, die in een kampement of kantonnement, zonder zoodanige toestemming of verlof, zal gegaan zijn over de grensscheidingen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

aan de tegenovergestelde zijde van den vijand, door den kommandant bepaald.

Art. 122. Een militair met verlof afwezend zijnde, die, in tijd van oorlog, in de armee of vesting in de nabijheid van den vijand, niet terug is binnen tweemaal vier en twintig uren, na het eindigen van zijn verlof, zal almede voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden.

Art. 123. Een onder-officier of soldaat, die, in tijd van oorlog, zonder behoorlijk paspoort of ontslag bekomen te hebben, zich bij een ander korps van de armee of in 's lands zeedienst engageert, zal voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden met de straf van den kruiwagen voor drie jaren; en ten tweede male zich aan de voorschrevene misdaad schuldig makende, met den kruiwagen voor den tijd van zes jaren.

Art. 124. Elk militair, die, in tijd van oorlog, een' anderen militair verleidt tot desertie uit de armee of uit eene vesting in de nabijheid van den vijand, zonder dat zulks gepaard gaat met verleiding tot desertie naar den vijand, zal gestraft worden met dezelfde straf als de deserteur zelf.

Art. 125. Elk militair of ander persoon, behoorende tot de armee of derzelver gevolg, die een' deserteur in tijd van oorlog uit de armee of uit eene vesting willens en wetens verbergt, deszelfs misdrijf begunstigt, of denzelven aan de nasporingen en vervolgingen, tegen hem ingerigt, onttrekt, zal op dezelfde wijze gestraft worden; als ten aanzien van zoodanigen deserteur zelven hiervoren in de onderscheidene gevallen is vastgesteld.

Art. 126. Wanneer tusschen militaire of andere personen tot de armee of derzelve gevolg behoorende, in tijd van oorlog, complot of afspraak is gemaakt tot desertie uit de armee of eene vesting in de nabijheid van den vijand, zonder dat zulks gepaard gaat met complot of afspraak tot desertie naar den vijand, zal, indien de desertie werkelijk gevolgd is, het hoofd van het complot of van de afspraak met den dood, en de overigen, die in het complot of de afspraak gedeeld hebben, voor den tijd van tien jaren met den kruiwagen gestraft worden.

Zie de aanteekening op art. 38.

Art. 127. Indien de desertie niet werkelijk heeft plaats

PERPUSTAKAAN NASIONAL

gehad, zal wel het hoofd van het complot of van de afspraak met den dood, doch de overigen voor den tijd van zes jaren met den kruiwagen gestraft worden.

Art. 128. Elk officier nogtans, die deel aan het complot of aan de afspraak mogt gehad hebben, zal altijd met den dood gestraft worden, hetzij de desertie al of niet werkelijk heeft plaats gehad.

Art. 129. Wanneer echter de afspraak tot desertie, in de vorenstaande Artikelen vermeld, alleen gemaakt is tusschen twee militaire of andere personen tot de armee of derzelver gevolg behoorende, en de desertie werkelijk gevolgd is, zullen dezelve beiden gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van vier jaren.

Art. 130. En wanneer de desertie niet gevolgd is, zullen dezelve gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van twee jaren.

Art. 131. Indien het hoofd van het complot of van de afspraak niet bekend is, zullen ten aanzien van het houden van één' der deelgenooten voor het hoofd van het complot of van de afspraak, en mitsdien ten aanzien van het straffen van denzelven met den dood, dezelfde voorschriften gevolgd worden, welke hiervoren in het 114e Artikel, ingeval van complot of afspraak tot desertie naar den vijand, zijn vastgesteld.

Art. 132. De desertie uit een garnizoen of kantonnement binnen 's lands en van het tooneel des oorlogs verwijderd, zal, schoon in tijd van oorlog gepleegd, op dezelfde wijze gestraft worden, als in tijd van vrede: met uitzondering, dat zoodanige deserteur geene aanspraak zal kunnen maken op het regt, aan de vrijwillige terugkomst in tijd van vrede hierna toegekend.

ZESDE TITEL.

DERDE HOOFDSTUK.

VAN DESERTIE IN TIJD VAN VREDE.

Art. 133. Een officier, die in tijd van vrede deserteert, zal worden gecasseerd en verklaard te zijn eerloos; edoch wanneer hij zich binnen den tijd van veertien dagen daarna vrijwillig in arrest begeeft, zal hij van zijne militaire charge worden gecasseerd.

Art. 134. Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede voor de eerste maal deserteert en gearresteerd wordt, zal gestraft worden met slagen, het afnemen der kokarde en detentie.

Zie de aanteekening op art. 26.

Wanneer een militair wordt vermist, wordt daarvan geene mutatie gemaakt in het stamboek, dan te gelijk met het afvoeren als deserteur van dien militair.

Komt de vermiste vóór den bepaalden tijd (na 28 dagen absentie, A. O. 1836 nº. 11 § 2) waarop hij zoude worden afgevoerd terug, dan blijven alle mutatiën ter zake zijner vermissing achterwege. (A. O. 1851 nº. 9 § 2.)

Militairen, die langer dan éene maand vermist zijn geweest, moeten den tijd van afwezigheid, boven de door hen aangegane verbindtenis, overdienen. (A. O. 1852 nº. 48.)

Art. 135. De correctie van onder-officieren en soldaten, welke in tijd van vrede binnen vier weken vrijwillig en zonder achterhaald te zijn, terugkomen of zich aangeven, zal aan de krijgstucht worden overgelaten.

Zie de aanteekening op art. 157.

Art. 136. Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede ten tweeden male deserteert en gearresteerd wordt, zal met den kruiwagen voor den tijd van drie jaren gestraft worden.

Art. 137. Wanneer een onder-officier of soldaat ten tweeden male gedeserteerd zijnde, zonder achterhaald te wezen, zich binnen vier weken vrijwillig aangeeft of terugkomt, zal hij met het hoogste getal slagen, het afnemen der kokarde voor den langst bepaalden tijd en detentie gestraft worden.

Zie de aanteekeningen op art. 26 en 157.

Art. 138. Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede voor de derde maal deserteert, nadat hij reeds tweemaal in voege voorschreven is gestraft, zal met den kruiwagen voor den tijd van zes jaren worden gestraft.

Art. 139. Na de ten derden male gepleegde desertie in tijd van vrede, zal geene vrijwillige terugkomst baten.

Art. 140. Een soldaat, die in tijd van vrede deserteert, en eenige van zijne kleine monteringstukken of zoogenaamde compagnies-goederen medeneemt, boven de zoodanige, welke hij op dien tijd aanheeft, of, gekleed zijnde, moest of kon aanhebben, zal gestraft worden met

PERPUSTAKAAN NASIONAL

het hoogste getal slagen, het afnemen der kokarde voor den langst bepaalden tijd en detentie.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 141. Een onder-officier, die zich aan de misdaden in het voorgaande Artikel vermeld, schuldig maakt, zal als een eerlooze schelm weggejaagd worden.

Art. 142. Edoch, wanneer zoodanig onder-officier of soldaat binnen vier weken na de gepleegde misdaad, zich vrijwillig in arrest begeeft, zal hij gestraft worden met slagen, het afnemen der kokarde en detentie.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 143. Ten tweeden male, in tijd van vrede, in voege voorschreven deserterende, zal hem geene vrijwillige terugkomst baten, maar dezelve gestraft worden in den soldaat met den kruiwagen voor den tijd van twee jaren, en in den onder-officier met den kruiwagen voor drie jaren.

Art. 144. Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede met zijn schietgeweer deserteert, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van drie jaren.

Art. 145. Ingeval een cavalerist zich aan desertie in tijd van vrede schuldig maakt met medeneming van zijn compagnies-paard, zal hij gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van zes jaren.

Art. 146. Wanneer hij de misdaad pleegt met medeneming van zijn compagnies-paard, zadel en schabrak, voor den tijd van zeven jaren.

Art. 147. In geen dezer twee laatste gevallen zal den cavalerist vrijwillige terugkomst kunnen baten, ten zij hij tevens zijn paard, en wanneer hij deszelfs zadel en schabrak medegenomen heeft, ook deze terugbrengen.

Art. 148. Een onder-officier, kommandant van de wacht zijnde, welke in tijd van vrede van dezelve deserteert, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van acht jaren.

Art. 149. Een onder-officier of soldaat van de wacht deserterende in tijd van vrede, zal gestraft worden met het hoogste getal slagen, het afnemen der kokarde voor den langst bepaalden tijd en detentie.

Zie de aanteekening op art. 26.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 150. Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede met geladen geweer deserteert, zal, naar gelang der omstandigheden, zelfs met den dood worden gestraft.

Art. 151. Eene schildwacht, die in tijd van vrede van zijn' post deserteert zonder geweer, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van vier jaren; zoo met geweer, voor den tijd van zes jaren, en met geladen geweer voor den tijd van tien jaren.

Art. 152. Een militair, die in tijd van vrede deserteert, doch wiens desertie gepaard gaat met ontvreemding van eens anders goed uit de kazerne of van een zijner kameraden, zal worden gestraft met den kruiwagen voor den tijd van drie jaren.

Art. 153. Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede zonder behoorlijk paspoort of ontslag bekomen te hebben, zich bij een ander korps van de armee of in 's lands zeedienst engageert, zal voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden met het hoogste getal slagen, en het afnemen der kokarde voor den langst bepaalden tijd: en ten tweeden male zich aan de voorschrevene misdaad schuldig makende, met den kruiwagen voor den tijd van zes jaren.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 154. De militairen, die van hun korps deserteren, en zich, met verandering van hunne namen, bij een ander korps, hetzij van hetzelfde, hetzij van een ander wapen komen aangeven, zullen altijd zwaarder dan gewone deserteuren worden gestraft.

Art. 155. Een officier, die in tijd van vrede gepoogd heeft te deserteren, zal gestraft worden met cassatie en inhabiliteit, mits die poging door uiterlijke daden of bedrijven aan den dag gelegd zij.

Art. 156. Een onder-officier of soldaat zal in zoodanig geval gestraft worden met slagen, het afnemen der kokarde en detentie, of met slagen en detentie, naar mate van de omstandigheden.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 157. De inhoud van het laatste Artikel is toepasselijk, wanneer een militair binnen een uur buiten het garnizoen of kantonnement in zijne desertie is ver-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

hinderd of gestoord; zoodra hij zich verder heeft verwijderd, zal de misdaad voor volbragt worden gehouden.

Elk eiland in Nederlandsch Indië, in deszelfs geheele uitgestrektheid, daaronder begrepen de kleinere eilanden, welke onder hetzelfde bestuur gesteld zijn, zal in tijd van vrede en voor troepen, die niet op den voet van oorlog zijn gebragt, worden beschouwd als het garnizoen der tot deszelfs bezetting behoorende militairen; zullende desniettemin iedere territoriale kommandant verpligt zijn, om den rajon voor te schrijven, binnen welke zij (de onder-officieren en mindere militairen) opgevat wordende, met verbeurte van opvatloon, disciplinair zullen worden gestraft. (Gouv. besl. 28 Januarij 1842 n°. 1 (Ind. Staatsblad 1849 n°. 18) en A. O. 1842 n°. 3.)

Bijaldien eenig eiland van Nederlandsch Indië niet in zijne geheele uitgestrektheid staat onder het dadelijk Nederlandsch gezag, worden alleen die gedeelten van het eiland, welke onder dat gezag staan beschouwd als het garnizoen van de militairen, tot zijne bezetting behoorende. (Gouv. besluit 1 Febr. 1862 n°. 18 art. 2 (Ind. Staatsblad n°. 12) en A. O. 1862 n°. 8.)

De A. O. n°. 3 van 1842 behoort ook te worden toegepast op die militairen, welke zich langer dan *vier weken* van het korps hebben verwijderd, en zulks niettegenstaande zij niet *buiten den bepaalden rajon* mogten zijn opgevat, maar vrijwillig zijn teruggekeerd. (A. O. 1857 n°. 19.)

Art. 158. Geene vrijwillige terugkomst zal baten, indien de desertie met eenige verzwarende omstandigheden is gepaard geweest, dan alleen in gevallen, welke bij dit Wetboek speciaal zijn uitgezonderd.

Art. 159. Elk militair, die in tijd van vrede acht dagen boven zijn verlof van zijn garnizoen of korps afwezig blijft, zal voor deserteur gehouden worden, ten ware hij de reden van zijn achterblijven ten genoegen des regters konde bewijzen.

Art. 160. De correctie van militairen, die in tijd van vrede binnen de vier weken na het eindigen van hun verlof, in hun garnizoen of korps, zonder achterhaald te zijn, terugkomen, wordt aan de krijgstucht overgelaten.

Art. 161. Elk militair, die in tijd van vrede een' anderen militair tot desertie verleidt, zal gestraft worden met den kruiwagen, ten hoogste voor zes en ten minste voor drie jaren, naar mate van de omstandigheden.

Art. 162. Een officier, die in tijd van vrede een' anderen militair in het plegen van desertie behulpzaam is, of een' deserteur willens en wetens versteekt of verbergt, zal worden gecasseerd en verklaard te zijn eerloos.

Art. 163. Een onder-officier of soldaat zal in zoodanig geval gestraft worden met den kruiwagen ten hoogste

PERPUSTAKAAN NASIONAL

voor zes en ten minste voor drie jaren, naar mate van de omstandigheden.

Art. 164. Een officier, die in gebreke blijft, van eene voorgenomene of volbragte desertie kennis te geven, of aan te geven de plaats, waar een deserteur zich ophoudt, wanneer dezelve hem is bekend geworden, zal worden gecasseerd met inhabiliteit.

Art. 165. Een onder-officier zal in zoodanig geval gestraft worden met slagen en wegjagen als een' eerloozen schelm, met slagen en afnemen der kokarde en detentie, of met slagen en afnemen der kokarde, naar mate der omstandigheden. Een soldaat zal gestraft worden met slagen of detentie, naar mate der omstandigheden.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 166. Wanneer tusschen militairen in tijd van vrede onderling complot of afspraak tot desertie gemaakt is, en de desertie werkelijk is gevolgd, zal de onder-officier of soldaat, welke overtuigd wordt het hoofd van het complot of van de afspraak geweest te zijn, met den dood, of vijftien jaren met den kruiwagen worden gestraft, en de overigen met den kruiwagen voor den tijd van zes tot vier jaren.

Zie de aanteekening op art. 31.

Art. 167. Indien de desertie niet werkelijk heeft plaats gehad, zal de onder-officier of soldaat, welke overtuigd wordt het hoofd van het complot of van de afspraak geweest te zijn, gestraft worden met den kruiwagen, ten hoogste voor tien en ten minste voor vijf jaren, naar mate der omstandigheden, en de overigen voor den tijd van drie tot twee jaren.

Zie de aanteekening op art. 31.

Art. 168. Een officier nogtans, die deel aan het complot of de afspraak mogt gehad hebben, zal met den dood gestraft worden, en zulks zonder onderscheid, of de desertie al of niet werkelijk heeft plaats gehad.

Art. 169. Wanneer echter alleen afspraak tot desertie in tijd van vrede tusschen twee militairen gemaakt, en de desertie werkelijk gevolgd is, zullen dezelve beiden gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van drie jaren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 170. En wanneer de desertie niet gevolgd is, zullen dezelve gestraft worden met slagen, het afnemen der kokarde en detentie.

Zie de aanteekening op art. 26.

ZESDE TITEL.

VIERDE HOOFDSTUK.

VAN HET ONTDEKKEN VAN COMPLOTTEN DOOR MEDEPLIGTIGEN.

Art. 171. Indien een medepligtige aan een van zoodanige complotten of afspraken tot desertie, als hiervoren in de 113e, 125e en 165e Artikelen zijn aangeduid, dezelve, vóór en aleer die op eenigerhande wijze zijn ontdekt geworden, openbaart, zal aan den zoodanigen eene mindere straf worden opgelegd, dan bij de voorschrevene Artikelen is bepaald, naar mate van de omstandigheden.

Hij zal zelfs, redenen daartoe dienende, van alle straf mogen vrijgesteld worden; inzonderheid, zoo een of meer der overige medepligtigen in handen van de justitie geraken, en van de misdaad overtuigd worden.

ZEVENDE TITEL.

VAN GEWELDENARIJEN EN STROOPERIJEN.

Art. 172. Elk militair of ander persoon, behoorende tot de armee te velde of derzelver gevolg, die zich op het leven van vreedzame in- en opgezetenen, derzelver vrouwen of kinderen, toelegt, dezelve moedwillig en zwaar wondt, verminkt, hun eenig merkelijk ligchaamsgebrek toebrengt, of hen door slaan, pijnigen, knevelen, binden of anderzins zwaar mishandelt, zal met den strop of den kogel gestraft worden, naar den aard der omstandigheden.

Art. 173. Elk militair of ander persoon, tot de armee te velde of derzelver gevolg behoorende, die, in welk land het ook zijn moge, zonder order van zijn' superieur, eenige magazijnen, arsenalen, land- of woonhuizen, bosschen, te velde staand of gemaaid graan, of eenige an-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

dere publieke of bijzondere eigendommen in brand steekt, zal op dezelfde wijze gestraft worden.

Art. 174. Insgelijks zal op dezelfde wijze gestraft worden elk militair, die gewapenderhand, hetzij alleen, hetzij te zamen met anderen, de inwoners in hunne woningen of bezittingen plundert, of zonder order van zijn superieur derzelver goederen verwoest.

Art. 175. Elk militair of ander persoon, behoorende tot de armee of derzelver gevolg, die bij gelegenheid, dat dezelve armee op marsch of te velde is, in welk land het ook zijn moge, zich openlijk of heimelijk, alleen of te zamen met anderen, bij dag of nacht, of op welke wijze oók, in de huizen, hoven, tuinen of andere beslotene plaatsen der ingezetenen begeeft, en daaruit vee, gevogelte, vleesch, vruchten, groenten of andere eetwaren ontvreemdt, zal gestraft worden met den kruiwagen, het wegzenden als een' eerloozen schelm, slagen, of detentie, naar mate van de omstandigheden.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 176. Wanneer nogtans de strooperijen, in het voorgaand Artikel aangeduid, met braak, geweld aan personen of zware bedreigingen zijn vergezeld geweest, zal degene, die zich hieraan schuldig heeft gemaakt, met den strop gestraft worden.

Art. 177. Elk militair of ander persoon, tot de armee of derzelver gevolg behoorende, die bij gelegenheid, dat dezelve armee op marsch of te velde is, openlijk of heimelijk alleen, of te zamen met anderen, bij dag of nacht, runderen, kalveren, schapen of varkens uit de opene velden der landbewoners ontvreemdt, zal gestraft worden met den strop, den kruiwagen, wegzenden als een' eerloozen schelm, slagen, of detentie, naar mate van de omstandigheden.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 178. Wanneer nogtans de strooperijen, in het voorgaande Artikel aangeduid, met geweld aan personen of zware bedreigingen zijn vergezeld geweest, zal degene, die zich hieraan schuldig heeft gemaakt, altijd met den strop gestraft worden.

Art. 179. Wanneer de strooperijen, in de vijf voor-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

gaande Artikelen aangeduid, wel zonder geweld aan personen en zonder zware bedreigingen, maar nogtans troepsgewijze en gewapenderhand zijn gepleegd, zullen allen, die bij de strooperij zijn tegenwoordig geweest, gestraft worden met den strop, of met den kruiwagen voor den tijd van ten minste tien jaren.

Zie de aanteekening op art. 31.

Art. 180. Het straffen van ligtere strooperijen wordt overgelaten aan de chefs der korpsen, als behoorende tot de krijgstucht.

Art. 181. Edoch, die tegen de aanmaningen van zijn superieur voortgaat met de voorschrevene ligtere strooperijen, zal met den kruiwagen ten minste voor den tijd van vijf jaren gestraft worden, al ware het gestroopte nog zoo gering, of de overige omstandigheden nog zoo weinig bezwarende.

Art. 182. Officieren of onder-officieren, die zich tegen het plegen der mishandelingen, plunderingen, ongeoorloofde verwoestingen of strooperijen, in de voorgaande Artikelen van dezen Titel aangeduid, niet hebben verzet met alle middelen, welke voorhanden zijn, zelfs des noods met geweld, zullen worden gestraft met den dood, met cassatie, met of zonder verklaring van eerloos of onbekwaam te zijn, met den kruiwagen, of met zoodanig andere straf, als naar de grootheid van hunne nalatigheid en den aard der omstandigheden zal bevonden worden te behooren.

Art. 183. Een officier, die met militairen van minderen rang dan den zijnen, of met andere personen, geene militairen zijnde, zich aan strooperij schuldig maakt, zal, al ware het gestroopte nog zoo gering, of de overige omstandigheden anders nog zoo weinig bezwarende, gestraft worden met cassatie en verklaring van eerloosheid.

Een officier, die zich aan het hoofd des troeps, welke heeft gestroopt, bevonden heeft, zal altijd met den strop gestraft worden.

Art. 184. Elk militair of ander persoon, tot de armee of derzelver gevolg behoordende, die willens en wetens gestroopte goederen koopt of ontvangt, zal als deelgenoot der misdaad beschouwd, en met dezelfde straf als de hoofddaders gestraft worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 185. In zooverre echter daarop eene kapitale straf is gesteld, zullen degenen, welke willens en wetens zoodanige goederen hebben gekocht of ontvangen, niet zwaarder dan met den kruiwagen, maar ten minste voor tien jaren gestraft worden.

Zie de aanteekening op art. 31.

Art. 186. De bepalingen in dezen Titel voorkomende, strekken geenszins om weg te nemen de straffen, bij de wetten dezer landen op de misdaden van moord, doodslag of manslag, verwondingen, kwetsingen of andere beleedigingen, dwang of geweld, het stichten of bedreigen van brand, of het beschadigen van goederen, in de gevallen hier niet uitgedrukt; of op diefstal en roof, bij andere gelegenheid dan van eene op marsch of te velde zijnde armee vastgesteld of nog vast te stellen.

Art. 187. De bepalingen van dezen Titel zullen, wanneer de armee buiten 's lands is, door den generaal en chef zoodanig kunnen gewijzigd worden, als hij, naar de omstandigheden, tot handhaving van de krijgstucht en bewaring van de goede orde zal oordeelen te behooren.

ACHTSTE TITEL.

VAN DIEFSTAL EN ROOF.

Art. 188. Elk militair, die dengenen, bij wien hij op schildwacht gesteld of als sauve-garde geplaatst is, besteelt of berooft, of ook het goed, waarbij hij in voege voorschreven geplaatst is, of eenig gedeelte daarvan, steelt of rooft, zal met den strop gestraft worden.

Art. 189. Een militair of ander persoon, tot de troepen van den Staat behoorende, die, hetzij bij nacht of dag, dengenen, bij wien hij op publiek gezag is geïnkwartierd, besteelt of berooft, zal met den kruiwagen gestraft worden.

Art. 190. Elk militair of ander persoon, tot de troepen van den Staat behoorende, die buskruid, kogels, eenigerlei amunitie van oorlog of andere goederen tot de artillerie behoorende, ontvreemdt uit de parken, magazijnen, bewaarplaatsen of konvooijen, bij welke hij niet als schildwacht gesteld is, zal gestraft worden met den kruiwagen ten minste voor den tijd van vijf jaren.

Wanneer nogtans deze misdaad ten dienste van den

vijand mogt zijn gepleegd, zal dezelve als verraad met den strop gestraft worden.

Art. 191. Elk militair, die zijn' kameraad in het slaapkwartier, in de chambrée of in de stallingen besteelt, zal, hoe gering de ontvreemding ook wezen moge, gestraft worden met ten minste één jaar in den kruiwagen, of met slagen en wegzenden als een eerloozen schelm.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 192. Een cavalerist, welke het paard, hem van gouvernementswege ten gebruike gegeven, verkoopt of verpandt, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van twee jaren.

Art. 193. Een onder-officier of soldaat, die zijne wapenen, kleederen of equipement, hem van gouvernementswege ten gebruike gegeven, verkoopt of verpandt, zal gestraft worden met slagen of detentie, naar mate van de omstandigheden.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 194. Elk militair of ander persoon tot de troepen van den Staat behoorende, die eenige kazernering, equipements- of kampementsgoederen ontvreemdt, zal gestraft worden, zoo het een officier is, met cassatie met infamie, en zoo het een onder-officier is of minderen militair, met den kruiwagen voor den tijd van drie jaren, of het wegjagen als een eerloozen schelm.

NEGENDE TITEL.

VAN ONTROUW EN KWADE ADMINISTRATIE.

Art. 195. Elk militair of geëmploijeerde bij de troepen van den Staat, die bij de opgaaf der betalingen of leveranciën aan zijnen onderhoorigen, het getal der manschappen, van welken rang ook, willens en wetens hooger opgeeft, dan het wezenlijk bedraagt, zal gestraft worden, zoo het een officier is, met cassatie en infamie, en zoo het een onder-officier of mindere militair is, met slagen en wegjagen als een' eerloozen schelm.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 196. Elk militair of geëmploijeerde bij de troe-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

pen van den Staat, die bij de opgave van het benoodigde getal rations, fouragies, vivres of dergelijken, tegen beter weten en opzettelijk meer vordert, dan de reglementen of orders bepalen of toekennen, zal, zoo het een officier is, gestraft worden met cassatie met inhabiliteit, en zoo het een onder-officier of mindere militair is, met slagen en detentie, of detentie, naar mate van de omstandigheden.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 197. Elk en een iegelijk, die, ten aanzien van de personen, welke de misdaden, in de voorgaande Artikelen gemeld, hebben gepleegd, oogluiking gebruikt, of dezelve niet aangeeft, zal gestraft worden, zoo het een officier is, met cassatie, en zoo het een onder-officier of mindere militair is, met slagen of detentie.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 198. Elk en een iegelijk, die tot het bedrijven van de misdaden, in de 195e en 196e Artikelen gemeld, colludeert, of daartoe op eenigerlei wijze behulpzaam is, zal met dezelfde straf gestraft worden, als daarbij respectivelijk is bepaald.

Art. 199. Elk magazijnmeester, uitdeeler of bewaarder van vivres of fouragies, gelijk ook elk ander persoon, geëmploijeerd tot het verrigten van eenig werk of dienst in een magazijn, of bij de uitdeeling van goederen, aan het land of een of ander korps van de armee toebehoorende, of als voerman, drijver of onder eenige andere benaming in de militaire dienst gebruikt wordende, tot het overbrengen van goederen of penningen ten dienste der armee of van eenig korps, die zich aan eenige ontvreemding van de hem in voege voorschreven toevertrouwde goederen schuldig maakt, zal worden gestraft met den kruiwagen met of zonder bannissement voor een' zekeren tijd, naar mate van de omstandigheden.

Art 200. Elk militair, op eenige andere wijze gesteld zijnde in eene militaire directie of administratie, commissie of bewind van penningen, die eenige ontrouw of falsiteit daaromtrent begaat, zal worden gestraft naar de voorschriften van de wetten dezer landen, reeds gearresteerd of nog te arresteren; of ten allerminste, zoo hij een officier is, worden gecasseerd, en verklaard te zijn eerloos,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

en zoo hij een onder-officier of minder militair is, ten allerminste met slagen en wegjagen als eerloozen schelm.

Zie de aanteekening op art. 26.

Art. 201. Elk proviandmeester of veldbakker in 's lands dienst zijnde, die eenig graan, eenige brandstoffen of gereedschappen tot zijne dienst geschikt naar zich neemt, en te zijnen profijte verkoopt, zal gestraft worden met den kruiwagen ten hoogste voor den tijd van vijf jaren.

Art. 202. Elk proviandmeester of veldbakker in 's lands dienst zijnde, die het meel vervalscht met andere ongezonde stoffen, zal gestraft worden met den kruiwagen.

Art. 203. Met den kruiwagen of detentie zal gestraft worden elk proviandmeester of veldbakker in 's lands dienst zijnde, die het meel vervalscht met meel van mindere qualiteit, dan door de administratie aan hem is geleverd.

Art. 204. Elk proviandmeester of veldbakker in 's lands dienst zijnde, die ontrouw pleegt in het gewigt van de rations brood, gelijk ook elk uitdeeler in 's lands dienst van andere vivres of fouragie in de armee of in eene belegerde plaats, die ontrouw pleegt in de maten of in het gewigt van de rations, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van ten hoogste vijf jaren.

Art. 205. Elk proviandmeester in 's lands dienst en belast met de verzorging en uitdeeling van vleesch, die willens en wetens vleesch uitdeelt, waarvan de verkoop volgens de wetten of reglementen is verboden, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van ten hoogste drie jaren.

Art. 206. Wanneer hij willens en wetens vee mogt hebben doen slagten, laborerende aan besmettelijke ziekte, en daarvan het vleesch uitgedeeld, alsdan met den kruiwagen voor den tijd van vijftien jaren.

Zie de aanteekening op art. 31.

Art. 207. Elk proviandmeester of veldbakker in 's lands dienst, die het graan of meel of eenige andere vivres of fouragie door zijne onachtzaamheid of gebrek aan genoegzame zorg laat bederven, zal gestraft worden met detentie, naar mate van de omstandigheden.

Art. 208. Elk militair geëmploijeerde, die eenige gepleegde misdaad tot zijne bediening betrekking hebbende,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

buiten die, welke in de 195e en 196e Artikelen zijn aangeduid, verzwijgt en niet aangeeft, zal worden gestraft met arrest of detentie, naar mate van de omstandigheden.

Art. 209. De inhoud van dezen Titel heeft geene de minste betrekking tot het regt, hetwelk aan 'slands schatkist, of aan andere ondergeschikte administratiën, naar de voorschriften van het burgerlijk regt, toekomt, op de personen of boedels dergenen, die zich aan ontrouwe of kwade administratie hebben schuldig gemaakt.

TIENDE TITEL.

VAN HET BEWIJS DER MISDADEN.

Art. 210. De voorschriften omtrent het bewijs der misdaden van het algemeen regt, zijn mede toepasselijk op de misdaden en overtredingen, begaan door militaire of andere personen aan de militaire jurisdictie onderworpen. De militaire regters zullen ook bijzonderlijk den inhoud der navolgende Artikelen van dezen Titel in acht nemen.

Art. 211. Indien een militair door een' aan hem gesubordineerde in dienstzaken gedesobediëerd, tegengesproken, gescholden, gedreigd, geslagen of anderszins mishandeld mogt zijn, zal dezelve daarin op zijn' eed geloofd, en zijne getuigenis alleen in dat opzigt voor een volledig bewijs gehouden worden; ten ware de persoon van den getuige, om bijzondere redenen, reprochabel mogt zijn, of zijne getuigenis door andere omstandigheden mogt worden verzwakt of tegengesproken.

Art. 212. Elk militair echter, welke naderhand bevonden mogt worden, een ander militair in voege voorschreven valschelijk te hebben beschuldigd, zal zonder onderscheid, of zijne beschuldiging voor de beschuldigde al dan niet nadeelige gevolgen gehad heeft, gestraft worden met dezelfde straf, als op de aangetijgde misdaad is gesteld; ten ware bij de criminele wetten dezer landen eene zwaardere straf op het geven van valsche getuigenissen en den meineed is bepaald.

Art. 213. Indien eene schildwacht iemand heeft geslagen, gekwetst of gedood, en beweert zulks te zijner verdediging te hebben gedaan, als op zijn' post aangeval-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

len en mishandeld zijnde, zal zijne beëedigde getuigenis, uit welke blijkt, dat hij zulks ter zijner verdediging heeft gedaan, te zijner ontlasting genoeg zijn, zonder dat daarvan verder bewijs zal worden gevorderd; ten ware andere redenen en omstandigheden de geloofwaardigheid van zijn rapport merkelijk mogten verzwakken, in welk geval hij zelfs niet tot den eed zal worden toegelaten.

Art. 214. Ingeval een met verlof absent geweest zijnde militair is achtergebleven, en tegen hem als deserteur wordt geprocedeerd, zal hij niet kunnen volstaan met blootelijk voor te geven, dat hij door ziekte verhinderd, door vreemde wervers weggenomen, of door eenig ander beletsel in de onmogelijkheid geweest is, om te behoorlijker tijd terug te komen; maar hij zal gehouden zijn, om daarvan ten genoegen der regters te doen blijken, zonder dat echter, in dat opzigt, de volkomenheid dier bewijzen naar de strengste regelen zal behoeven te worden beoordeeld.

Dit Wetboek zal ook van kracht zijn in de Oost- en Westindische bezittingen van den Staat; behoudens echter, dat, bijaldien sommige der daarbij bepaalde straffen, uit hoofde van het klimaat of andere omstandigheden, niet zonder inconveniënten zouden kunnen worden geappliceerd, het aan de Gouvernementen aldaar zal vrijstaan, daaromtrent zoodanige veranderingen te maken en dadelijk in het werk te stellen, als zij naar bevinding noodig oordeelen, mits gehouden zijnde, vân hetgeen door hen te dien opzigte zal zijn verrigt, rapport te doen, ten einde daarop de approbatie of nadere bevelen van den Souverein te bekomen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

REGLEMENT

VAN

KRIJGSTUCHT OF DISCIPLINE

VOOR HET

KRIJGSVOLK TE LANDE.

INLEIDING.

§ 1. De krijgstucht bestaat in de hoogstmogelijke orde, in de allerspoedigste uitvoering der gegevene bevelen, zonder de minste tegenspraak, en in de onvermijdelijke bestraffing der geringste nalatigheden of misslagen; zoo als ook der personen, welke dezelve bedreven hebben, of hunnen pligt in het nakomen der voorgeschrevene orders verzuimen; terwijl eene volstrekte, lijdelijke gehoorzaamheid van den mindere aan den meerdere er de grondslag van is.

§ 2. Daar de Godsdienst de bron is van alle geluk, deugd, waren moed en troost, moet ook in den krijgsstand een ieder zich tot betrachting derzelve en tot eene zedige levenswijze bevlijtigen: de godslasteringen, het vloeken en zweren moeten worden nagelaten; en zullen de meerderen hierin, en in al wat de handhaving der

PERPUSTAKAAN NASIONAL

goede zeden kan bevorderen, hunnen minderen met een goed voorbeeld voorgaan, en alle buitensporigheden algemeen vermeden moeten worden.

§ 3. De beste eensgezindheid behoort ook in de landdienst plaats te hebben; alle partijschappen moeten vermeden worden, en regtvaardigheid het rigtsnoer van alle daden zijn; een ieder moet met genoegen en zonder morren zijn' pligt doen, zich tot eigene en anderer verbetering, en tot voorkoming van elkanders misstappen bevlijtigen; de ongemakken geduldig verduren; elkander wederkeerige achting toedragen, en eenstemmig tot het welzijn en de eer van een' ieder in het bijzonder en van een korps in het algemeen, en dus ook tot het welbetrachten van 's lands dienst medewerken.

EERSTE HOOFDSTUK.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. De ondergeschiktheid is de ziel van de militaire dienst; derhalve is elk militair, van wat rang en staat hij zij, gehouden, zijnen meerderen in rang, en ingeval van gelijken rang, zijnen meerderen in dienstjaren, allen eerbied en gehoorzaamheid te bewijzen.

Art. 2. Ook buiten de dienst zal een behoorlijke eerbied van den mindere tot den meerdere moeten worden in acht genomen; doch de overtredingen tegen de krijgstucht zullen echter altijd als zwaarder worden beschouwd, wanneer zij in de dienst of onder de wapenen, dan wanneer zij buiten dezelve begaan zijn.

Art. 3. Elk militair is verpligt, in de dienst de orders, hem gegeven door dengenen, die boven hem gesteld is, terstond en zonder daartegen te redeneren, te gehoorzamen en getrouwelijk te volbrengen; behoudens het regt, om, wanneer hij zich door die orders bezwaard vindt, daarna zijne klagten in te brengen.

Art. 4. Alle kommanderende officieren der korpsen zijn verantwoordelijk voor de onbehoorlijke conduites hunner onderhoorigen, voor zooverre zij, door eene al te groote toegevendheid of onachtzaamheid, daarvan als medeoorzaken kunnen worden gehouden.

Art. 5. Alle officieren en onder-officieren zijn verpligt, om met de zoodanigen, welke zich in den drank mogten

hebben te buiten gegaan, voorzigtig te handelen, zich met hen in geene woordenwisseling in te laten, veelmin hen te slaan of te mishandelen, tot voorkoming van grootere misdrijven; maar zijn gehouden, hen met goede woorden, of anders door dwangmiddelen, in eene der wachten te brengen, wanneer dezelve nuchteren geworden zijnde, naar behooren kunnen worden gecorrigeerd of gestraft.

Art. 6. Alle officieren en onder-officieren, welke hunnen pligt, in Art. 3 omschreven, te buiten gaan, zullen worden gestraft naar mate van de omstandigheden.

Art. 7. Elk militair, welke zich aan excessen of baldadigheden schuldig maakt, waardoor aan vreedzame burgers of ingezetenen in hunne personen of goederen eenig nadeel is toegebragt, zullen, behalve de straf, hun deswege op te leggen, gehouden zijn, te vergoeden de schade, door hen veroorzaakt, hetgeen hun, indien de benadeelde zulks mogt verkiezen, bij dragelijke paaijen van hunne soldijen of traktementen zal worden afgehouden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

OVERTREDINGEN TEGEN DE KRIJGSTUCHT.

Art. 8. Aan overtredingen tegen de krijgstucht maken zich schuldig:

Art. 9. Al wie in hoogeren rang gesteld zijnde, zich eenige feitelijkheden of honende uitdrukkingen tegen zijn' ondergeschikte veroorlooft, of ook eene onbehoorlijke correctie tegen denzelven uitoefent of doet uitoefenen.

De directeuren der militaire hospitalen en de verdere militaire geëmploijeerden, welke geene effectieve militaire rangen als zoodanig bekleeden, noch uit eenig korps tijdelijk gedetacheerd zijn (militairen voor memorie), maar die uit den burgerstand tot hunne functiën zijn geroepen, zijn burgers, die *buiten zaken, hun dienst* of *emploi* betreffende met de militaire discipline niets gemeens hebben. Zij zijn derhalve niet onderhevig aan militaire disciplinaire straffen, doch zullen door deze verwijdering van militaire correctiën, in gelijke mate naderbij zijn om, wanneer zij niet luisteren naar vermaning, aan het gouvernement tot hun ontslag uit de dienst te worden voorgedragen. (Gouv. resolutie 16 Februarij 1835 n°. 3 en A. O. 1842 n°. 4 § 2.)

Art. 10. Al wie, uit losheid of onachtzaamheid, verzuimt uit te voeren, hetgeen, waartoe hij gekommandeerd is, of te volbrengen de orders, welke aan hem door iemand in hoogeren rang gesteld, gegeven zijn; ook dan

zelfs, wanneer die order bestaat in het uitvoeren of doen uitvoeren van eene geordonneerde straf.

Art. 11. Al wie zich niet voegzaam onderwerpt aan het ondergaan van de geordonneerde straf of correctie.

Art. 12. Al wie geene genoegzame vigilantie betoont, om zich in cas van alarm onder de wapenen te begeven, of uit onachtzaamheid verzuimt, de verschillende appèllen, wachten, exercitiën, monsteringen of inspectiën, waartoe hij gekommandeerd is.

Art. 13. Alle onder-officieren of soldaten, welke, zonder in dienst te zijn, of zonder speciale permissie, zich op straat bevinden, nadat de taptoe geslagen is.

Art. 14. Al wie op de wacht of in de dienst beschonken wordt bevonden.

Art. 15. Alle schildwachten, welke in tijd van vrede niet op hunne posten, of daarop slapende of beschonken worden bevonden, wanneer namelijk daaruit geene schadelijke gevolgen zijn voortgevloeid, alsmede eene schildwacht, welke aan zijn consigne niet heeft voldaan.

Art. 16. Al wie zijne meerderen oneerbiedig behandelt, kwalijk bejegent, tegen dezelve mort, zich onbetamelijke uitdrukkingen tegen hen veroorlooft, of zich met woorden of gebaren over hunne behandeling onvergenoegd betoont.

Art. 17. Al wie in tijd van vrede boven zijn verlof uitblijft, doch binnen vier weken vrijwillig en zonder achterhaald te zijn, terugkomt of zich aangeeft.

Art. 18. Alle onder-officieren en soldaten, die in tijd van vrede voor de eerste maal gedeserteerd zijn, doch binnen vier weken vrijwillig en zonder achterhaald te zijn, terugkomen of zich aangeven.

Art. 19. Al wie verkoopt, verpandt, ruïneert of verwaarloost de kleine monteringstukken, of uit luiheid of onachtzaamheid verzuimt na te komen, hetgeen omtrent het uiterlijke voorkomen en zindelijkheid in kleeding en wapenen is geordonneerd.

Art. 20. Al wie zich schuldig maakt aan kijverijen en vechterijen, hetzij met hunne kameraden onderling, of met de burgers of ingezetenen; of wie geringe excessen, baldadigheden of insolentiën pleegt op straat, of in burgerhuizen of drinkwinkels, voor zooverre dezelve uit dronkenschap, brooddronkenheid, of losbandigheid zijn geschied.

Art. 21. Al wie zich aan ligte strooperijen schuldig maakt.

Art. 22. Alle onder-officieren of mindere militairen, die zich, zonder schriftelijke toestemming van den kommanderenden officier van het korps, in den huwelijken staat zullen hebben begeven.

Art. 23. Al wie, zonder daartoe bevoegd te zijn, aan de gearresteerden eenigen kost of drank brengt of bezorgt.

Art. 24. Al wie zich in den drank te buiten gaat, of zich aan liederlijke conduites overgeeft.

Art. 25. Wanneer een zoodanige, als in Art. 23 bedoeld wordt, na herhaalde vermaningen, zich niet betert, zal hij door den kommanderenden officier met een briefje van ontslag mogen worden weggezonden, mits zich daaromtrent gedragende naar de bepaalde voorschriften, en na bekomene autorisatie van het Departement van Oorlog.

Edoch zoo een officier zich in voege voorschreven te buiten gaat, zullen de kommandanten der korpsen verpligt zijn, zulks te brengen ter kennisse van hetzelve Departement, ten einde daaromtrent zoodanig te disponeren, als zal bevonden worden te behooren.

Wanneer een gewezen militair, die, uithoofde eener bevorens ondergane onteerende straf, niet weder tot de militaire dienst kunnen of mogen worden aangenomen, doch desniettemin, op eene bedriegelijke wijze, weder eene dienstverbindtenis heeft weten te bekomen en zich daarna aan eenige misdaad schuldig heeft gemaakt, na zijne straf, wederom bij het korps mogt terugkomen, kan zulk een onteerd persoon niet bij het korps worden gehouden, maar behoort hij met een briefje van ontslag, inhoudende de redenen van hetzelve, te worden weggezonden. Tot dit laatste moet echter vooraf de autorisatie van het militair departement worden gevraagd. (Kon. disp. 8 November 1823 nº. 99 art. 2 en A. O. 1845 nº. 3 § 1.)

Art. 26. Hetzelfde zal plaats hebben ten aanzien van al zulke officieren of onder-officieren, dewelke zich aan grof spelen en het maken van onbehoorlijke verteringen schuldig maken.

Art. 27. Buiten en behalve de hiervoren opgenoemde overtredingen tegen de krijgstucht, behooren eindelijk nog hiertoe, en moeten als zoodanig gestraft worden, de overtredingen tegen alle voorschriften en reglementen van politie en inwendige dienst, bereids gearresteerd of nog te arresteren, en in het algemeen, schoon hier niet bij name genoemd, alle zoodanige handelingen en gedragin-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

gen, welke met de instandhouding eener goede discipline en krijgstucht in de militaire dienst onbestaanbaar zijn.

DERDE HOOFDSTUK.

VAN DE STRAFFEN.

De straffen zullen zijn de navolgende:

Art. 28.

VOOR OFFICIEREN VAN ALLEN RANG.

De provoost, ten hoogste gedurende den tijd van veertien dagen, met of zonder acces.

Kamerarrest, met of zonder acces; ten hoogste gedurende den tijd van twee maanden.

Vermits het voorkomende onder art. 150 en 162 van het regl. op de inwendige dienst voor de infanterie en art. 255 en 267 van dat regl. voor de kavallerie, in verband met art. 28 en 51 van het regl. van krijgstucht, aanleiding gegeven heeft om het arrest voor de officieren in hunne kamers of huizen ten onregte in *drie* soorten te verdeelen, is ter algemeene opvolging medegedeeld, dat daarin slechts *twee* onderscheidingen zullen worden gehandhaafd onder de benaming van *eenvoudig*, — dat is kamerarrest met acces, en *streng arrest*, dat is kamer arrest zonder acces. (A. O. 1859 no. 29.)

De straf van kamerarrest met acces, gewoonlijk genoemd eenvoudig arrest, welke aan den officier wordt opgelegd, geeft geene aanleiding om hem te beletten, zich vrijelijk in zijne woning en *daartoe behoorende* voorgalerij en verdere appartementen van zijn huis te bewegen.

Alleenlijk in geval van streng arrest, of arrest zonder acces, zal de gestrafte officier *binnen* de buitendeur van zijne woning moeten blijven. (A. O. 1849 no. 8 § 1.)

Art. 29.

VOOR ONDER-OFFICIEREN EN DIE MET DEZELVE GELIJKSTAAN.

Degradatie voor den tijd, dat hij den kommanderenden officier van het korps blijken zal onverbeterd te zijn; het cachot of gat, ten hoogste gedurende vier dagen, met of zonder verzwaring van te water en te brood.

De provoost, ten hoogste voor veertien dagen, hetzij op den gewonen kost, hetzij te water en te brood om den anderen dag.

De straf op de politiekamer, ten hoogste gedurende veertien dagen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Enkel arrest in hunne kamer, ten hoogste voor drie weken.

Het kwartierarrest, ten hoogste gedurende eene maand.

Stadsarrest, gedurende twee maanden.

De korporaal sorteert met opzigt tot de straffen onder de onder-officieren. (A. O. 1838 n°. 8 § 3.)

Tijdelijke degradatie (in de korpsen bekend onder den naam van suspensie) wordt in het Indisch leger niet meer opgelegd. (A. O. 1843 n°. 5 § 1.)

Art. 30.

VOOR DE SOLDATEN, TAMBOERS, PIJPERS EN HALVEMAANBLAZERS.

Het cachot of gat, gedurende vier dagen te water en te brood, of gedurende acht dagen, om den anderen dag te water en te brood, en daarbij gesloten in de boeijen met gelijke tusschenpoozingen.

De provoost, ten hoogste gedurende veertien dagen, hetzij op den gewonen kost, of te water en te brood om den anderen dag, hetzij met of zonder sluiting in de boeijen.

De straf- of politiekamer, ten hoogste gedurende drie weken.

Het kwartierarrest, ten hoogste gedurende eene maand.

Het stadsarrest, ten hoogste gedurende twee maanden.

Het doen van strafwachten, strafexerceren, werktoeren in de chambrée en het kwartier of in de stad.

Keursoldaten, alsmede infanteristen, kanonniers en sappeurs der 1ste klasse kunnen zoo noodig worden gedegradeerd. (A. O. 1849 n°. 3 § 3, 1858 n°. 31 en 1859 n°. 33 punt 4.) Zie voorts het ter zake aangeteekende op art. 39.

Art. 31. Zoodanige soldaten, tamboers, pijpers en halvemaanblazers, als door herhaalde overtredingen, ongehoorzaamheid of liederlijkheid blijken zullen onvatbaar te zijn voor het gevoel van eer, zullen door den kommanderenden officier van het korps, op voordragt van den kommanderenden officier der compagnie, in eene afzonderlijke of tweede klasse worden geplaatst, totdat zij voldoende bewijzen van beterschap zullen hebben gegeven. En zal zoowel hunne plaatsing in die afzonderlijke klasse, als hun ontslag uit dezelve, bij het bataillon op de order bekend worden gemaakt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Alleen voor diegenen, welke tot deze klasse behooren, en slechts zoo lang als zij in dezelve geplaatst blijven, zullen, buiten en behalve de bovengemelde straffen, nog kunnen worden geordonneerd.

Rietslagen, ten getale van vijftig, met het wegzenden met een briefje van ontslag, onder de daaromtrent reeds bepaalde of nog te bepalen voorschriften.

Rietslagen, ten hoogste ten getale van vijftig.

Klingslagen, ten hoogste ten getale van vijftien.

Wanneer manschappen, welke met het metalen kruis, de medaille voor het bijwonen van het beleg der citadel van Antwerpen, of de medaille voor den oorlog op Java begiftigd zijn, in de 2de klasse van discipline worden geplaatst, worden hun deze eereteekenen ontnomen. Deze objecten zullen door den korps-chef zorgvuldig moeten worden bewaard, om aan de belanghebbenden te worden teruggegeven, wanneer zij later, wegens verbeterd gedrag, worden hersteld. Wanneer manschappen, met de bedoelde eereteekenen begiftigd, wegens onverbeterlijk gedrag naar het straf-detachement te Klatten gezonden worden, dan zullen de korps-chefs hun dat eereteeken insgelijks ontnemen, en hetzelve verzegeld en voorzien van het brevet en eene geleidende missive, zenden aan den kommandant van dat detachement, die gemagtigd is om dezelve aan de belanghebbenden terug te geven, wanneer zij later wegens verbeterd gedrag, naar hun korps worden teruggezonden. (A. O. 1837 nº. 4 § 2.)

Geen manschappen, *die de medaille van trouwe dienst hebben verkregen*, mogen in de tweede klasse van militaire discipline worden teruggesteld, dan wanneer zij ten minste *drie malen* de cachot- of provoststraf in den loop van één jaar hebben ondergaan. Militairen, die de medaille niet hebben verkregen, hebben op deze gunstige bepaling hoegenaamd geen regt. (Kon. besl. 15 December 1826 nº. 110 art. 2, Gouv. besl. 13 Junij 1832 nº. 1. (A. O. 1832 nº. 4 § 11 en 1849 nº. 2 § 7.)

Zoodra een militair den voorgeschreven rajon zonder verlof hebbende overschreden, gearresteerd en overgeleverd zal zijn, zal hij, zoo het een onder-officier, korporaal, keursoldaat of infanterist, kanonnier en sappeur der 1ste klasse is (zie aanteekening op Art. 39), worden gedegradeerd en zoo het een mindere militair is, geplaatst worden in de 2de klasse van discipline met *gelijktijdige* afstraffing door rietslagen, waarvan het getal door den bevoegden chef bepaald zal worden, echter niet te bovengaande het getal van vijftig; daarbij lettende op de precedenten van den man.

Zoodanige militairen zullen wijders geconsigneerd blijven tot dat het opvatloon, hetwelk voor hen zal zijn betaald, van hunne soldij, volgens den thans gebruikelijken regel zal zijn ingehouden.

In geval het mogt gebeuren, dat deze zaak aan eenige bedenkingen onderhevig ware, zoodat de militaire kommandant huiverig is daarin te beschikken, zal hij langs den gewonen weg de zaak brengen ter kennis aan het militair departement en bevelen vragen; middelerwijl blijft dan de overtreder in arrest.

Het oogmerk van deze verordening is, om de krijgsraadzaken en derzelver gevolgen te verminderen, en dat men uitga van de stelling, dat de militair nu niet meer als deserteur beschouwd wordt, zoo hij niet in der

PERPUSTAKAAN NASIONAL

daad het eiland hetwelk zijn garnizoen is, heeft verlaten, en dan nog met het kennelijk oogmerk om te deserteren (zie de aanteekening op art. 157 van het crimineel wetboek voor het krijgsvolk te lande.)

En zoo lang de desertie niet aanwezig is, zijn het ook niet de verzwarende omstandigheden.

Het complotteren bij het overschrijden van den gestelden raijon, behoort dus onder de vorenstaande bepaling; zoomede het medenemen van wapens en kleedingstukken, mits van die wapens geen misdadig gebruik gemaakt zij; omstandigheden echter, die in aanmerking komen bij het bepalen der disciplinaire bestraffing, en in welke de militaire kommandanten c. q. termen zullen kunnen vinden, om bevelen van het militair departement te vragen. (A. O. 1842 n°. 3.)

De chefs van wapens en korpsen zijn uitgenoodigd te waken, dat manschappen niet in de klasse van discipline worden geplaatst, in weêrwil hun strafregister bewijst, dat zij daarin behooren te staan. (A. O. 1845 n°. 3. § 11.)

De straf van plaatsing in de 2de klasse van militaire discipline moet opgelegd worden:

1°. Door de kommandanten der korpsen voor zooveel de deelen betreft, die *niet* door de zee van den staf des korps gescheiden zijn, en

2°. Door de militaire kommandanten op de buiten-etablissementen, voor zooveel de detachementen in hun kommandement betreft, die geene geregelde communicatie met den staf van hun korps hebben.

Vermits het disciplinair afstraffen, wegens overschrijding van den raijon, een speciaal geval daarstelt, waarvoor de straf van plaatsing in de 2de klasse van discipline, en naar gelang van omstandigheden, met gelijktijdig opleggen van rietslagen, bepaald is, en bij gevolg daarvoor geene nadere autorisatie vereischt wordt, zoo zal de korps- of de detachements-kommandant, indien deze een officier is, den schuldigen straffen, wanneer hun dien, als opgevat deserteur, door den garnizoens-kommandant zal zijn overgeleverd.

Bij detachementen, die door een onder-officier gekommandeerd worden, zal de garnizoens-kommandant zelf de straf bevelen; en voor het bijzonder geval, dat een onder-officier kommandant van het garnizoen is, wordt hem ten deze dezelfde bevoegdheid toegekend als aan een officier. (A. O. 1848 n°. 4 § 13.)

Alle sappeurs, Europeanen of Inlanders, die in de 2de klasse van militaire discipline zijn gesteld, moeten gedurende dien straftijd arbeiden zonder genot van werkgeld. (Gouv. besluit. 27 Januarij 1849 n°. 8 art. 2 (A. O. 1849 n°. 3 § 3.)

Keursoldaten, infanteristen, kanonniers en sappeurs der 1ste klasse, kunnen niet dadelijk in de 2de klasse van militaire discipline worden geplaatst, maar dienen aanvankelijk gedegradeerd te worden, om later, bij volharding in hun wangedrag, overgebragt te worden in de 2de klasse van militaire discipline. (A. O. 1854 n°. 6 en 1859 n°. 33 punt 4.)

De plaatsing in de 2de klasse van discipline zal met uitzondering van in het geval, bedoeld bij A. O. 1842, n°. 3, nimmer vergezeld gaan van gelijktijdige afstraffing met rietslagen of eenige andere straf. (A. O. 1838 n°. 2 § 5, 1849 n°. 2 § 7 en 1859 n°. 33 punt 5.)

Na zijne plaatsing in de 2de klasse van discipline, zal de man niet met rietslagen mogen worden gestraft voor handelingen, die een gevolg of het uitvloeisel, dan wel de oorzaken zijn der overtreding waarvoor hij die straf onderging.

Insgelijks zal bedoelde straf niet gelijktijdig mogen worden opgelegd bij terugstelling uit den proeftijd in de klasse van strengere krijgstucht.

Europesche soldaten, die, aan de strengere krijgstucht (2de klasse) onderworpen, blijven voortgaan zich door berispelijk gedrag den omgang met den oppassenden soldaat onwaardig te maken, moeten om hunnen kameraden niet langer tot aanstoot te strekken tot plaatsing bij het straf-detachement te Klatten worden voorgedragen. (A. O. 1859 n°. 33 punt 6, 7 en 9.)

Gereëngageerde kanonniers, die in de 2de klasse van discipline worden geplaatst, verliezen het regt tot het dragen van een sabelkwast, hun toegestaan bij A. O. 1835 n°. 16 § 4, en wordt aan hen, *met wijziging van tarief* n°. 23 *van het administratie-reglement*, niet meer uitbetaald de daarvoor uitgetrokken indemniteit voor distinctive teekenen. (A. O. 1855 n°. 7.)

Door plaatsing in de 2de klasse van militaire discipline gaat de aanspraak op verhoogde soldij verloren, echter alléén *gedurende den tijd der plaatsing in die klasse.* (A. O. 1856 n°. 29.)

De straf van plaatsing in de 2de klasse van discipline zal niet worden opgelegd dan nadat het overtuigend gebleken is, dat de gewone bestraffingen, met trapsgewijze opvolging vruchteloos zijn toegepast. De bepaalde straf voor het overschrijden van den rajon blijft hiervan evenwel uitgezonderd. (A. O. 1859 n°. 33 punt 4.)

De militairen, geëngageerd of gereëngageerd, die in een strafcursus hoe ook genaamd worden geplaatst, zullen den tijd, dien zij daarin doorbrengen moeten overdienen, boven de door hen aangegane verbindtenis. (A. O. 1860 n°. 59.) Aan deze bepaling behoort echter geene terugwerkende kracht te worden toegekend, zijnde dezelve eerst van toepassing op hen, die zich na 31 Maart 1861 voor de Indische dienst hebben verbonden, of zich nader zullen verbinden, hetzij bij engagement dan wel bij reëngagement. (A. O. 1861 n°. 23.)

De medaille voor trouwe dienst wordt *tijdelijk* ontnomen aan den militair die in eenigen strafcursus, hoe ook genaamd, wordt geplaatst. Zij gaat verloren wanneer de militair, tijdens hij zich daarin bevindt, met paspoort als anderzins de dienst verlaat.

In het eerste geval wordt het versiersel bij de kompagnie's of detachements-kommandant opbewaard en weder aan den betrokken militair teruggegeven, zoodra hij wegens verbeterd gedrag bij de gewone klasse van militairen terugkeert.

In het laatste geval moet het ontnomen versiersel, met het brevet en een extract uit het strafregister van den betrokken militair, middels den gewonen mutatie-staat voor het stamboek, aan het militair departement worden ingezonden. (A. O. 1861 n°. 19 punt 4 en 5.)

De tijd, gedurende welken een militair, die zich na ultimo Maart 1861 verbindt, in de 2de klasse van militaire discipline of bij het strafdetachement te Klatten is geplaatst, komt niet in aanmerking bij de berekening van zijne aanspraak op den chevron voor langdurige Indische dienst, terwijl ook gedurende dien tijd, de reeds verkregen chevrons moeten worden afgelegd. (A. O. 1861 n°. 24 punt 2.)

Art. 32. De straf van riet- en klingslagen wordt op dezelfde wijze uitgeoefend, als bij het Crimineel Wetboek voor de Landmagt is bepaald; doch slechts binnen 's kamers, of in de kazernen, of voor de compagnie bij het

PERPUSTAKAAN NASIONAL

appèl, en nimmer voor het front van het korps of van de parade.

Bij het disciplinair afstraffen met slagen, moet een officier van gezondheid van het garnizoen tegenwoordig zijn, ten ware er geen op de plaats aanwezig is. (A. O. 1845 n°. 2 § 8c 1.)

Bij de toepassing van de straf van rietslagen zullen die slagen niet op den rug maar op de billen worden gegeven, en de veroordeelde, met de broek gekleed en met de beenen bij elkander gebonden, moeten liggen op een bos stroo of op een ander veerkrachtig ligchaam. (Kon. besluit 8 Mei 1847 n°. 73 (Ind. Staatsblad n°. 47) A. O. 1847 n°. 5 § 8.)

De slagen moeten regelmatig op elkander volgende, zonder tusschenpoozingen welke de straf vermeerderen, worden toegediend. Het is tevens verboden dat militairen, die volgens verklaring van den bevoegden officier van gezondheid, de geheele straf niet in eens hebben kunnen verduren, na hunne herstelling tot het ondergaan van het ontbrekende getal slagen worden gedwongen. (Gouv. besl. 12 Mei 1851 n°. 102 en A. O. 1851 n°. 7 § 5.)

In geval bij de uitvoering van de disciplinaire straf van rietslagen, eenig militair of burgerlijk delict mogt worden gepleegd door den persoon, aan wien die straf wordt of moet worden voltrokken, zal desniettemin met die uitvoering kunnen worden voortgegaan. (A. O. 1848 n°. 4 § 17.)

Art. 33. De straf van slagen met het wegzenden met een briefje van ontslag, bestaat in het doen geven van vijftig rietslagen voor de compagnie, en het aldaar doen voorlezen en ter hand stellen van een schriftelijk declaratoir, inhoudende den naam en het signalement van den persoon, aan wien het wordt afgegeven, het korps waarbij, en den tijd hoe lang hij heeft gediend, benevens de overtreding door hem begaan, ter oorzake waarvan hij voor de militaire dienst ongeschikt verklaard en uit dezelve ontslagen wordt, met order, om zich niet weder bij het korps te vervoegen. En zal voorts een dubbel van hetzelve declaratoir worden bezorgd aan het bestuur der stad of plaats, alwaar de weggezondene het laatst heeft gewoond.

Wanneer een militair uit de dienst wordt verwijderd met een briefje van ontslag verliest hij de medaille voor trouwe dienst. Het ontnomen versiersel behoort alsdan, met het brevet en een extract uit het strafregister van den betrokken militair, middels den gewonen mutatie-staat voor het stamboek, aan het militair departement te worden ingezonden. (A. O. 1861 n°. 19 punt 4.) Zie voorts, over het terugzenden naar Nederland van, met een briefje van ontslag, uit het leger verwijderde militairen, het aanhangsel.

Art. 34. Aan geen' soldaat zullen, buiten de uitzondering in het volgende Artikel gemeld, eenige riet- of

klingslagen mogen worden gegeven, dan na een summier onderzoek op autorisatie en order van den kommanderenden officier van het korps, in tegenwoordigheid van den kapitein of kommanderenden officier der compagnie, dewelke, na den afloop der strafoefening, daarvan aan den kommanderenden officier van het korps zal moeten rapport doen.

Zie de aantcekening op art. 35.

Art. 35. Aan den kapitein of kommanderenden officier van de compagnie, en aan niemand anders van een' minderen rang, is het regt toegekend, om, tot onderhouding der orde en krijgstucht, aan soldaten, welke dezelve hebben overtreden, riet- of klingslagen te doen geven; met dien verstande echter, dat zulks nooit en in geen geval hoegenaamd zal mogen te boven gaan het getal van 25 rietslagen of tien klingslagen; dat een summier onderzoek de strafoefening zal moeten voorafgaan, en dat dezelve alleen vermag plaats te hebben bij zware overtredingen, in tegenwoordigheid van den kapitein of kommanderenden officier van de compagnie, en onder bepaling, dat dadelijk na den afloop daarvan aan den kommanderenden officier van het korps rapport zal moeten worden gedaan.

Niettegenstaande in de tweede alinea van art. 31 van het reglement van krijgstucht duidelijk is voorgeschreven: dat alleen manschappen die tot de 2de klasse van de militaire discipline behooren en slechts zoo lang zij in dezelve geplaatst blijven, met rietslagen mogen worden gestraft, is het somwijlen gebeurd, dat kompagnies-kommandanten de straf van rietslagen hebben doen opleggen aan manschappen, die *niet* in de 2de klasse waren geplaatst.

Deze kompagnies-kommandanten beriepen zich op het bepaalde bij art. 35 van het reglement van krijgstucht, dat, op zich zelf gelezen, zoodanige handeling schijnt te wettigen, doch geenszins wanneer hetzelve, gelijk behoort te geschieden, in verband wordt beschouwd met de stellige bepalingen van art. 31 en 34 van het reglement.

Aangezien zoodanige uitlegging van art. 35 den weg opent tot willekeur en de bedoeling van art. 31, eerste alinea, daardoor krachteloos wordt gemaakt, heeft het militair departement zich verpligt gezien, *met verwijzing naar de ter zake herhaaldelijk in het leger uitgevaardigde voorschriften* andermaal te *verbieden, met zeer ernstige waarschuwing tegen nieuwe overtreding*, dat de soldaat met slagen worde afgestraft, wanneer hij niet *vooraf* in de tweede klasse van militaire discipline geplaatst is geworden, behoudens de uitzondering daargesteld bij de algemeene order van 1842 nº. 3.

Voorts is den territorialen- en korpskommandanten aanbevolen, om de

overtreders van dit verbod, in overeenstemming met art. 9 van het reglement van krijgstucht te corrigeren en daarvan speciaal rapport te maken aan het militair departement. (A. O. 1850 nº. 3 § 4.)

Zie wijders het aangeteekende op art. 31.

Art. 36. Geene provoost- of cachotstraffen kunnen aan den soldaat worden opgelegd, dan door den kapitein of kommanderenden officier van de compagnie, en door de hoogere officieren van het korps, en niet dan na bekomen autorisatie van den kommanderenden officier van het korps.

Art. 37. De strafwachten, het strafexerceren, de onderscheidene werktoeren, het stads- en kwartierarrest, de straf der politie of strafkamer kunnen alleen door den kapitein of kommanderenden officier der compagnie, en door de hoogere officieren van het korps, aan den soldaat worden opgelegd.

Art. 38. Het eenvoudige arrest kan door ieder van hoogeren rang aan zijnen mindere worden geordonneerd; maar de oplegging der straffen, welke daarvan het gevolg kan zijn, zal alleen staan aan zoodanige superieuren, als bij de onderscheidene Artikelen van dit Reglement is bepaald.

Art. 39. De degradatie van de onder-officieren, of die met dezelve gelijkstaan, kan alleen opgelegd en bepaald worden door den kommanderenden officier van het korps.

Indien een gedecoreerd onder-officier zich aan zoodanige fouten mogt schuldig maken, om welke hij zoude verdienen te worden gedegradeerd, zal de chef van het korps alvorens, overeenkomstig dit artikel, die degradatie op te leggen, een raad van zeven leden bijeenroepen, zooveel doenlijk zamengesteld uit gedecoreerde officieren en onder-officieren van het korps, welke, na het gedrag van den beschuldigde te hebben onderzocht, derzelver opinie zullen uiten of de, van doorgaand wangedrag beschuldigde gedecoreerde, al dan niet verdient te worden gedegradeerd, en indien *vijf* stemmen tegen hem zijn, zal de degradatie geschieden. Er zullen onder de leden, die in zulk een geval oordeelen, geen beneden den rang van den beschuldigde mogen zijn, maar des mogelijk twee met hem in rang gelijkstaande; terwijl, bijaldien er zich van zijn graad geene twee gedecoreerden bevinden, de beoordeeling alleen aan deszelfs superieure officieren en onder-officieren zal worden toevertrouwd. (Kon. besluit 9 September 1818 nº. 73. (A. O. 1834 nº. 5 § 3.)

De decoratiën van ontridderde militairen, met de daarbij behoorende bescheiden betreffende hunne benoeming tot ridder, moeten door de betrokken autoriteiten teruggevorderd en aan het militair departement ingezonden worden. (Gouv. besluit 12 Maart 1841 nº. 10. (A. O. 1841 nº. 2 § 9.)

Tot de ontriddering van militairen mag niet worden overgegaan, dan nadat daartoe de magtiging van den gouverneur-generaal zal zijn verkre-

Bij disciplinaire opsluiting van militairen zal, naar de localiteit toelaat het cellulair stelsel worden toegepast. (A. O. 1845 nº. 2 § 8 lett. c. 2.)

Art. 46. Wanneer een officier door zijn' superieur wordt in arrest gesteld, zal hem zulks mondeling of schriftelijk worden aangezegd, met afvraging van deszelfs zijdgeweer.

Art. 47. Het voorschreven arrest zal door eene mondelinge of schriftelijke order van den kommanderenden officier van het korps worden opgeheven, met teruggave van het zijdgeweer.

Art. 48. Ieder met arrest gestraft officier zal, na zijn ontslag, zich bij den kommanderenden officier en verdere hoofd-officieren van het korps vervoegen, en van dat ontslag kennis geven en rapport doen, en indien het een subaltern officier is, zal dezelve ook daarvan aan den kapitein of kommanderenden officier van de compagnie kennis geven.

Art. 49. De straffen van arrest in het kwartier, van de strafkamer en die van kamerarrest, zullen de soldaten of andere ten dezen met hen gelijkstaande militaire personen, of onder-officieren tot dezelve verwezen, respectivelijk in zooverre de gezegde straffen hun kunnen worden opgelegd, niet ontslaan van het verrigten van de garnizoensdienst, noch van het bijwonen van al de exercitiën van het korps, waartoe zij behooren.

Art. 50. De straf van den provoost, en het cachot of gat, zal de onder-officieren en soldaten van alle militaire dienst ontheffen.

Art. 51. De straf van eenvoudig arrest zal de officieren, tot dezelve verwezen, niet verschoonen van de garnizoensdienst, noch van het bijwonen van al de exercitiën van hun korps.

Het disciplinair arrest, zoo wel streng als eenvoudig, regtigt noch verpligt den officier van gezondheid om de diensten, welke op hem als geneesheer rusten te staken en zulks ter verhoeding dat hetzelve op de zieken en geneeskundige hulp behoevenden, in het algemeen, nadeelig terugwerke. Om dezelfde reden behoort ook het disciplinair straffen met provoost-arrest, ten opzigte van de officieren der geneeskundige dienst te worden nagelaten. Wanneer evenwel een officier van de geneeskundige dienst provoost-arrest mogt hebben verdiend, en hem echter, uit aanmerking van zijne maatschappelijke positie, slechts het streng arrest is opgelegd geworden, moet daarvan langs den weg der militaire hierarchie, speciaal rapport aan het militair departement worden gedaan. (A. O. 1844 nº. 5 § 4.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 52. De straf van arrest zonder acces, gelijk mede die van den provoost, zal hen van alle dienst ontheffen.

Zie het aangeteekende op art. 51.

Art. 53. Daar bij dit Reglement geene bepaalde straf of correctie tegen elke bijzondere overtreding is vastgesteld, maar alleen de onderscheidene soorten dier straffen en correctiën, en de personen, door welke zij naar hunne verschillende rangen kunnen worden opgelegd, zijn voorgeschreven, zoo zal elk meerdere, aan wien de bevoegdheid is toegekend, zorgvuldig toezien, dat hij, bij het ordonneren van dezelve, regtvaardigheid en billijkheid, zoowel als gestrengheid en gematigheid, in acht neme, en den tijd, plaats, trap en wijze van derzelver uitoefening bepale, naar mate der verzwarende of verligtende omstandigheden, welke met de daad zelve zijn gepaard geweest.

Art. 54. Men zal in het opleggen der straffen vooral ook onderscheid maken tusschen diegene der ondergeschikten, welke zelden misslagen begaan, en die, welke zich dikwijls daaraan schuldig maken; — tot dat einde zal bij iedere compagnie een strafboek gehouden worden, tot aanteekening der personen, welke eenige straf of correctie hebben ondergaan, en den aard derzelve.

Bij het bepalen van eenige straf zal men in het oog houden:
a. het doorgaand gedrag van den strafschuldige;
b. den graad dien hij bekleedt of wel zijne positie als oud soldaat, rekruut, enz.;
c. den aard der overtreding en of het eene herhaling van reeds vroeger bestrafte misdrijven betreft, en
d. de verzwarende of verligtende omstandigheden.

Voorts zal men bij de trapsgewijze opvolging der straffen er op letten, dat provoost of politiekamer minder doelmatige straffen zijn dan kwartierarrest, buitengewone exercitiën en corveën (A. O. 1859 n°. 33 punt 2 en 3.)

Omtrent het inschrijven der strafregisters is door het militair departement het navolgende voorgeschreven:
a. De strafregisters zullen ingerigt zijn volgens het hierbij gevoegde model q. q.
b. Niet dan in de wettelijk voorgeschreven bewoordingen zullen de straffen worden opgeteekend; men vermijde alzoo de benamingen: consignement voor kwartierarrest, nacht- en politiezaal voor dagen politiekamer, enz.
c. De naam en kwaliteit van de straffende autoriteit moeten worden vermeld, b. v.: bataillons-kommandant luitenant-kolonel A., wd. plaatselijke kommandant majoor B., kompagnies kommandant kapitein C. of 1e luitenant D. enz.

d. Bij straffen die op bepaalde overtredingen door het militair departement zijn vastgesteld, als daar zijn: die voor het overschrijden van den rajon of het verzwijgen eener syphilitische ziekte, zal behalve het hiervoren staande sub *c* nog worden gevoegd: "op grond der A. O. nº. 3 van 1842 of der circulaire dd. 19 Februarij 1849 nº. 20."

e. Bestraffende brieven aan officieren zullen in de strafregisters worden vermeld.

f. Insgelijks de straffen door een krijgsraad opgelegd.

g. De reden der straffen moet in bondige woorden, zonder dat dit aan de duidelijkheid schaadt, worden omschreven.

h. Bij bevordering of reëngagement bekomt de man een *nieuw* folio in het strafregister en worden de vroegere straffen doorgeslagen. Alleen in de daarvoor bepaaldelijk aangewezen gevallen, worden de extracten-strafregisters over den geheelen diensttijd overgelegd.

Ter juiste beoordeeling der strafregisters van de manschappen der 2de klasse van discipline, zullen voortaan daarin worden vermeld de mutatie en het getal dagen, waardoor de man aan de strengere krijgstucht wordt onttrokken b. v.:

den . . . . . naar het hospitaal
den . . . . . bij de kompagnie terug
absentie . . . . . (in letters) dagen.
den . . . . . vermist
den . . . . . van vermist terug
absentie . . . . . (in letters) dagen.

Litt. qq.

EXTRACT *uit het strafregister van den*
Alg. Stamb. Nº.

Op welken datum gestraft.	Door wien. (Naam en kwaliteit te vermelden.)	Met welke straf.	Om welke reden.

Gezien Te den 18
De kommandant van De kommandant van opgemelde kompagnie.

(A. O. 1859 nº. 33 punt 10 en 11.)

AANHANGSEL.

No. 1.

Bij Gouvernements besluit dd. 21 November 1849 no. 2, zijn de navolgende bepalingen gearresteerd op het verzenden naar Nederland van eerloos ontslagen militairen:

Art. 1. De Europesche en Afrikaansche militairen, die met een briefje van ontslag uit het Indische leger verwijderd en diensvolgens aan de plaatselijke civiele autoriteit overgegeven worden, zoomede de gewezen militairen, die na geëindigden straftijd naar Nederland moeten vertrekken, zullen door de civiele autoriteiten en meer bepaaldelijk door de residenten op de drie hoofdplaatsen van Java, naar Nederland moeten worden teruggezonden.

Art. 2. Aan de autoriteit, met de verzending belast, zullen worden overhandigd:

a. een extract uit het stamboek, den man betreffende,
b. de papieren, uit welke de positie van den man blijkt,
c. de gelden welke hij bij het verlaten der gevangenis mogt te goed hebben.

Art. 3. Bij het vertrek van zoodanigen persoon naar Nederland, zal de betrokken autoriteit hem van de bij art. 2 § c. bedoelde gelden een gedeelte ter hand stellen om zich kleine benoodigdheden voor de reis aan te schaffen en het overige, (na dit bij 's lands kas tegen in Nederland gangbare munt te hebben verwisseld) overgeven aan den scheepsgezagvoerder met den overvoer belast, met een gedrukt exemplaar der tegenwoordige bepalingen.

Art. 4. Het geld, aan den gezagvoerder af te geven, zal altoos minstens *f* 6 (*zes gulden*) zilveren munt, moeten bedragen, om den persoon te dienen als reisgeld van de plaats van ontscheping in Nederland tot naar Harderwijk.

Art. 5. Indien de man niets of minder dan *zes gulden* te goed heeft, zal het te kort uit 's lands kas worden bijgepast, en nader door militaire ordannantie van betaling ten laste der militaire begrooting worden verrekend.

Art. 6. De civiele autoriteit zal voorts de bij artikel 2 § *b*, bedoelde papieren overgeven aan den scheepsgezagvoerder en deze onderrigten:

Eerstens: dat hij die papieren, alsmede de gelden van den overgevoerden persoon, (met uitzondering van het stamboek-extract en het reisgeld) terstond na aankomst in Nederland behoort af te geven aan de plaatselijke militaire autoriteit, ten einde door deze aan den kommandant van het koloniaal werfdepôt te worden opgezonden, en

Ten tweede: dat hij, *na aankomst ter plaatse waar het schip moet lossen*, het extract uit het stamboek en het reisgeld van *zes gulden* aan den overgebragten persoon moet uitreiken en dezen aanzeggen zich onverwijld naar Harderwijk te begeven tot afhaal van de derwaarts gezondene papieren en gelden.

Art. 7. Eindelijk zal de civiele autoriteit, telkens, wanneer personen in voege voorschreven zijn verzonden, onverwijld na het vertrek aan het Gouvernement een staat inzenden, inhoudende:

a. de namen der verzondene personen.
b. den naam van het schip en van den gezagvoeder.
c. den dag van vertrek.
d. opgave van hetgeen de man bij het verlaten der gevangenis te goed had.
e. opgave van hetgeen aan den man in Indië is uitgereikt, tot aankoop van kleine benoodigdheden voor de reis, en
f. opgave hoeveel aan den schipper afgedragen is.

Zullende deze staat door het Gouvernement met den landpost aan het Departement van Koloniën worden verzonden. (A. O. 1849 no. 9 § 14.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL

No. 2.

Reglement op de verzending van Nederland, overeenkomstig het bepaalde bij het koninklijk besluit van 1 April 1853 L^a. F. b. (Ind. Staatsblad 1853 no. 46), van tot tuchthuis- of kruiwagenstraf veroordeelde blanke militairen.

Art. 1. De in dit reglement bedoelde veroordeelden worden, in afwachting van hunne verzending naar Nederland opgenomen in het daartoe uitsluitend bestemd blok van het civiel en militair gevangenhuis te Weltevreden, en aldaar ten laste der civiele begrooting verpleegd op den voet van gedetineerde militairen beneden den rang van officier.

Art. 2. Het Marine Departement geeft den advocaat-fiscaal voor de land- en zeemagt tijdig kennis van het voorgenomen vertrek van een voor den overvoer der hier bedoelde veroordeelden geschikt oorlogsvaartuig, met opgave van den tijd van vertrek en van het getal veroordeelden, die daarmede kunnen worden verzonden.

Art. 3. Indien de beschikbare ruimte niet toelaat allen te verzenden, worden zij verzonden wier straftijd het laatst verstrijkt.

Art. 4. Zij worden op denzelfden voet als de naar Nederland terug gezonden wordende ontslagen veroordeelden, elk voorzien van:

1 jas,
1 buis,
1 broek, } van blaauw laken met knoopen van dezelfde stof.

2 buizen,
2 broeken, } van blaauw katoen met knoopen van dezelfde stof.

2 witte,
2 bonte, } hemden.

2 paren sokken.
2 paren schoenen.
1 hoed, muts of pet.
1 halsdas.
1 kam.
1 mes.
1 lepel.
1 york.
1 hangmat van karldoek met lijnen.

1 paardenharen matras.
1 paardenharen hoofdkussen.
1 wollen deken.
5 Nederlandsche ponden zeep.

Art. 5. Aan den kommandant van den bodem waarmede de verzending geschiedt, worden ter beschikking en ter hand gesteld:

a. de in art. 4 opgenoemde benoodigdheden.

b. de zoowel laatstelijk als vroeger, tegen de verzonden worden veroordeelden gewezene vonnissen en arresten of sententiën, met de daarbij behoorende proces-stukken in originali.

c. het bij de proces-stukken gevoegd extract uit het stamboek en uit het strafregister.

d. alle verzoekschriften, adviezen en beschikkingen, reeds in Nederlandsch Indië ingediend of genomen, en tot den veroordeelde betrekking hebbende, mede in originali.

e. een afzonderlijke signalement-staat, bijaldien in het extract-stamboek geen naauwkeurig of volledig signalement mogt staan vermeld.

f. hunne geldelijke afrekeningen, en de door hen te te goed gemaakte sommen.

g. een tabellarische conduite-staat.

De in *a* bedoelde benoodigdheden worden door tusschenkomst der civiele autoriteit en ten laste der civiele begrooting uitgereikt. De artikelen, die niet in de civiele magazijnen voorhanden zijn, kunnen, tegen regularisatie, uit de militaire magazijnen ontvangen worden.

De schriftelijke bescheiden worden afgegeven door de autoriteit onder welker toezigt de veroordeelden laatstelijk geplaatst waren.

Wanneer die stukken bij die autoriteit niet voorhanden zijn, worden zij opgevraagd:

de in *c* en *e* genoemde van het Militair Departement;

de in *b* genoemde van den advocaat-fiscaal voor de land- en zeemagt in Nederlandsch Indië;

de in *d* genoemde van den advocaat-fiscaal voor de land- en zeemagt, die ze van de algemeene secretarie opvraagt.

Art. 6. De voeding der veroordeelden aan boord is gelijk aan die der bemanning. Hun wordt echter geen sterke drank verstrekt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het noodige kommalie-goed wordt uit den voorraad van het schip verstrekt.

Van de voeding wordt, na aankomst in Nederland, opgave gezonden aan het departement van marine, onder overlegging van eene naamlijst, waarop de dagen van in- en ontscheping zijn gecertificeerd, ten einde tot reguralisatie der onkosten te geraken.

Het medegegeven kooi-goed wordt voorloopig aan boord gehouden, doch daarvan opgave gezonden aan het departement van koloniën ter verdere beschikking.

Art. 7. De advocaat-fiscaal voor de land- en zeemagt in Nederlandsch Indië, geeft van elke inscheping berigt aan den Gouverneur-Generaal, onder overlegging van een nominativen staat der nog aanwezige veroordeelden, met bekendstelling van den duur van hunnen straftijd.

Gearresteerd bij Gouvernements besluit van den 9den Augustus 1855 no. 15. (Bijbl. op het Staatsblad van N. I. no. 197.)

Instructie voor de kommanderende officieren der detachementen ter bewaking van de gevangenen, die naar aanleiding van 's Gouvernements besluit dd. 10 November 1860 no. 29, met koopvaardijschepen naar Nederland worden overgebragt.

Art. 1. De kommandant van het detachement zorgt dat de hem medegegevene wapenen, bestaande uit 1 revolverpistool met munitie, ten zijnen behoeve, en 1 pistool met patroontasch, buikriem en 50 patronen met den noodigen voorraad aan slaghoedjes benevens 1 harstvanger, voor ieder der overige militairen steeds in behoorlijken staat onderhouden en bij het koloniaal werfdepôt te Harderwijk weder ingeleverd worden.

De munitie zal aan boord met de noodige voorzorg bewaard en van lieverlede slechts overeenkomstig de behoefte verstrekt moeten worden.

Art. 2. Het vereischt de bijzondere zorg van den kommandant, om, in overeenstemming met den scheepsgezagvoerder, alle gemeenzaamheid van het bewakingsdetachement en der scheepsbemanning met de gevangenen te beletten. Gestrenge bestraffing treffe hem, die zijne orders dienaangaande overtreedt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 3. De kommandant zal aan de schildwachten, wier plaatsing en aantal van locale omstandigheden moet worden afhankelijk gemaakt, zoodanige consignes geven als hij naar weêrsgesteldheid, plaats en omstandigheden noodig oordeelt.

Art. 4. Hij zal, indien daartegen door den gezagvoerder van het schip geene bedenkingen worden ingebragt, de gevangenen bij gedeelten bezig houden door het verrigten van zoodanig scheepswerk als, zonder te klimmen, door hen kan worden verrigt, doch zal hij hierbij ten allen tijde het noodige opzigt doen houden.

Art. 5. Mogt echter de scheepsgezagvoerder bezwaren daartegen hebben, dan zal de kommandant de noodige maatregelen nemen om de gevangenen nu en dan eenige beweging in de open lucht te doen nemen.

Art. 6. De gevangenen, die zich aan luiheid, ongehoorzaamheid, brutale of ongepaste antwoorden enz. tegen den scheepsgezagvoerder, scheeps-officieren of het bewakingspersoneel schuldig maken, zullen door den kommandant gestraft kunnen worden met afzonderlijke opsluiting te water en brood, aanhoudend of bij tusschenpoozen gesloten in de boeijen, gedurende ten hoogste acht etmalen.

Art. 7. Bij vergrijpen van ernstiger aard tegen de orde, tucht of goede zeden aan boord van het vaartuig, zal door den kommandant kunnen worden gelast het geven van een bepaald getal rietslagen, dat van 100 niet te bovengaande, op de wijze, voorgeschreven bij de algemeene order dd. 17 December 1847 no. 5 § 8, na welke strafoefening de gevangene gedurende 24 uren afzonderlijk zal worden opgesloten zonder sluiting in de boeijen en op de gewone kost.

Art. 8. De in de twee voorgaande artikelen bedoelde straffen zullen in een register worden aangeteekend, met vermelding van den datum en den aard der overtreding, hetwelk bij aankomst in Nederland met de hierna in art. 10 bedoelde bescheiden zal worden overgelegd.

Art. 9. De volgens de Nederlandsche wetten strafbare misdaden of wanbedrijven, waaraan de gevangenen zich aan boord mogten schuldig maken, zullen bij procesverbaal geconstateerd worden en met de betrekkelijke stukken worden gehandeld zooals hiervoren nopens het strafregister is bepaald.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De schuldigen zullen gedurende de verdere reis afzonderlijk opgesloten kunnen worden gehouden, behoudens de noodige voorzorgen voor verversching van lucht en gelegenheid om zich te reinigen ter voorkoming van ziekte.

Art. 10. De kommandant zal zich overigens gedragen overeenkomstig het ter zake vigerende reglement, gearresteerd bij 's Gouvernements besluit dd. 9 Augustus 1855 no. 15, waarvan een exemplaar hiernevens gaat, met dien verstande dat de in art. 5 aldaar genoemde bescheiden hem zullen worden ter hand gesteld en hij vooral zijne aandacht zal hebben te vestigen op het sub *g* voorkomende stuk.

Art. 11. De kommandant zal de gevangenen met de hen betreffende stukken overgeven aan de hoogste burgerlijke autoriteit ter plaatse waar het schip in Nederland binnenloopt, die voor de verdere opzending naar de voor hen bestemde strafgevangenis het noodige verrigt.

Art. 12. Hij zal voorts bij zijne aankomst in Nederland hiervan onmiddellijk berigt zenden aan het Ministerie van Koloniën en den kommandant van het koloniaal werfdepôt te Harderwijk, en wijders het noodige verrigten om het bewakings-detachement met de in art. 1 genoemde wapenen op laatstgenoemd korps te doen dirigeren, waarna zijne kommissie zal zijn afgeloopen.

Art. 13. De kommanderende officier zal gedurende den overtogt naar Nederland in het genot blijven van het activiteits-tractement zonder meer, aan zijnen rang verbonden, doch zal de tijd van het hem verleende verlof niettemin overeenkomstig de deswege bestaande bepalingen berekend worden. Gearresteerd bij 's Gouvernements besluit dd. 2 April 1861 no. 20 (A. O. 1861 no. 22.)

No. 3.

Over het opleggen van straffen en het wegnemen der aanleidende oorzaken van insubordinatie bij de militairen, beneden den rang van officier, bijzonder met opzigt tot het onmatig gebruik van sterken drank.

§ 1. De militaire wet kent aan den kommanderenden officier eene uitgestrekte magt toe, in de uitoefening van

disciplinaire straffen; maar de wetgever is daarbij van de onderstelling uitgegaan, dat daarvan niet slechts regtvaardig, maar tevens menschkundig zoude worden gebruik gemaakt, opdat de straffen niet alleenlijk zijn zouden eene billijke vergelding voor bedreven kwaad, maar ook een middel ter zedelijke verbetering.

Om dat doel in het Indische leger, welks verspreiding veroorzaakt, dat zoo vele subalterne officieren in kommandementen gesteld zijn, beter te treffen, is eene algemeene grondstelling noodzakelijk, aan welke ieder kommanderend officier gehouden zal zijn zich te onderwerpen.

Hij plaatse op den voorgrond, dat voor den militair, die het hart op de regte plaats heeft, de beteekenis van het woord *straf*, en niet de hoegrootheid derzelve, de maatstaf uitmaakt, welke op zijne moraliteit werkt.

Zoo veel mogelijk beginne dus de kommanderende officier met ernstige vermaning tot beterschap, zijnen minderen voor oogen houdende de gevolgen, welke kwade gedragingen noodzakelijk voortbrengen, met aanwijzing tevens van het verschiet, hetwelk zich, vooral in het O. I. leger, voor den oppassenden soldaat opdoet.

Ingeval van eerste herhaling passe men eene ligte straf toe, en bij voortdurende recidive, klimme men op, telkens na het eindigen der straf den man tot verbetering aanmanende.

En niet dan na al de straffen, welke in zijne magt zijn, trapswijze opklimmende, te vergeefs te hebben toegepast, worde, indien de militair een onder-officier of korporaal is, overgegaan tot degradatie.

Zoo doende zal de degradatie het kenmerk dragen van onverbeterlijkheid desgenen, die dezelve heeft ondergaan, en de vlek, welke daardoor in zijnen staat van dienst ontstaat, zal in den volsten zin verdiend wezen; eene vlek, welke iemand ongeschikt maakt voor wederverheffing, tenzij eene bijzondere omstandigheid daarop eene uitzondering veroorzake.

De chefs der korpsen zullen hunnen ondergeschikten deze denkbeelden inprenten, en geene gelegenheid laten voorbijgaan, om zich van de toepassing der straffen in den geest van het bovenstaande te overtuigen.

§ 2. In verband tot hetgene bij § 1 staat voorgeschreven, worden officieren en onder-officieren mits deze ver-

wezen naar de circulaire aanschrijving te vinden in het *Recueil Militair*, Aº 1827, pagina 74 en volgende, waaruit het navolgende is geëxtraheerd.

„Bij eene aanschrijving van den voormaligen Commis-„saris-Generaal van Oorlog, van den 1sten September „1821, nº. 18 (*Zie Recueil Militair*, 1821, *Deel II*, „*bladz.* 89,) had hij op last des Konings de eer, de „aandacht der militaire autoriteiten te bepalen op de „middelen, welke geschikt zijn tot het wegnemen der „aanleidende oorzaken van insurbordinatie bij de mili-„tairen, beneden den rang van officier, bijzonder met „opzigt tot het onmatig gebruik van sterken drank, de „daaruit voortvloeijende dronkenschap, en het gedrag „omtrent den beschonkene te houden.

„Deze middelen, op eene gepaste wijze aangewend, „strekken ongetwijfeld tot het voorkomen van misdrijven; „dan Zijner Majesteits belangstelling in al hetgene het „welzijn der armee betreft, en hetwelk op de zedelijk-„heid van den militairen stand invloed kan hebben, ver-„langt, dat te dezer zake in de voormelde beschikkingen „niet berust worde, maar dat *het gebruik van sterken „drank*, als aanleiding tot dronkenschap en verkeerde „gedragingen, meer en meer en op de ernstigste wijze, „worde te keer gegaan.

„Zijne Majesteit houdt het daarvoor, dat het tegen-„woordig onderwerp, en de pligten te dien aanzien te „vervullen, voor geene reglementaire behandeling, of „reglementair voorschrift vatbaar zijn, maar dat veel, „zoo niet alles, hier moet afhangen van het toezigt, „door de meerderen op de minderen te houden, en van „hunne verpligting om te waken, dat het gebruik van „sterken drank niet tot misbruik overga.

„De bevelvoerende officieren over afdeelingen en korp-„sen, de bataillons-, eskadrons- en kompagnies-kom-„mandanten, behooren ieder, naar mate van het gezag „waarmede zij bekleed zijn, van het gewigt hunner be-„trekkingen, in dit opzigt, overtuigd te wezen en het „bijzonder oogmerk dezer aanschrijving te houden als „eene bepaalde herinnering aan hen, van wege den Ko-„ning gerigt om, ingevolge Hoogstdeszelfs vaderlijk be-„geeren, orde en zedelijkheid meer en meer bij de armee „te helpen bevorderen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

„De Koning verlangt, dat het bedoeld toezigt zich „niet blootelijk tot het geven van ernstige vermaningen „of gepaste straffen, naar den aard der verkeerde ge„dragingen, bepale, maar dat die manschappen, welke „beschouwd kunnen worden eene meer dan gewone ge„neigdheid tot het gebruik van sterken drank aan den „dag te leggen, de middelen zooveel mogelijk zullen wor„den onthouden, om zich aan dat kwaad over te geven.

„In alle garnizoenen zal voorts, op zon-, feest- en „leeningsdagen, een meer dan gewoon toezigt op het mis„bruik van sterken drank worden gehouden.

„In sommige plaatsen bestaan daaromtrent gepaste „voorschriften, doch daar waar dit tot nog toe verzuimd „mogt zijn, zullen maatregelen dienen te worden geno„men, om daaromtrent niets aan het bloote toeval over „te laten.

„Indien, op deze wijze, veel van de pogingen der hee„ren officieren kan en mag verwacht worden, om hunne „onderhoorigen voor een der schadelijkste misdrijven te „hoeden, hetwelk, onteerend in elken stand, allermeest „daarvoor bij de militairen te beschouwen is, wier eerge„voel geene vlek van dien aard dulden kan, dan wordt „het ook tevens van gewigt niets te veronachtzamen, wat „tot het opwekken eener welgeplaatste eerzucht, onder „de subalterne militairen strekken kan.

„Uit dit oogpunt schijnt deze gelegenheid zeer vatbaar, „om de chefs der korpsen ernstig uit te noodigen, toch „zoo min eenigzins mogelijk, manschappen tot den rang „van korporaal en onder-officier te verheffen, die niet, „bij een militairen aanleg, tevens van een goed zede„lijk gedrag zijn. — Meer en meer behoort de stand „van onder-officier als eene werkelijke onderscheiding „beschouwd te worden. Door gedrag en voorbeeld, moe„ten de onder-officieren op de zedelijkheid van den sol„daat een merkbaren invloed uitoefenen, en deze daar„door lust en ijver voor zijn beroep verkrijgen.

„Te dien einde is het ook 's Konings uitdrukkelijke „wil, dat de onder-officier niet met gezegden of woorden „door zijne meerderen zal worden bejegend, welke hem „in de denkwijze van den soldaat zouden kunnen ver„nederen, of welke geschikt zijn hem te ontmoedigen, of „zijnen dienstijver te doen verflaauwen, maar hij moet

„dan ook zich zelven weten te eerbiedigen, en zich nim-
„mer blootstellen aan de oneer der degradatie, *daar de*
„*onder-officier, die eenmaal van zijnen rang als zoodanig*
„*is ontzet geworden, nimmer weder, dan in bijzondere ge-*
„*vallen, tot zijnen vorigen rang behoort teruggebragt te*
„*worden.* Geheel zijn toekomstig lot hangt van zijne
„wijzen van dienen, van zijne applicatie en kennis af,
„en zijne gedragingen behooren te bewijzen, dat het hem
„eene eer is, onder-officier in Zijner Majesteits leger
„te zijn.

„Het is niet alleen mijn verlangen, dat deszelfs inhoud
„opzettelijk in overweging genomen worden, ten einde
„daaraan, naar gelang van omstandigheden, in de gar-
„nizoenen en bij de korpsen, een behoorlijk gevolg worde
„gegeven; maar ik voeg van deze circulaire een genoeg-
„zaam aantal exemplaren hierbij, om aan allen, die in
„hunne betrekking bij het leger aan derzelver bedoeling
„kunnen bevordelijk zijn, te worden medegedeeld, en
„alzoo allen van mijne begeerte niet alleen onkundig zou-
„den zijn, maar tevens zich zouden kunnen bekend ma-
„ken met de wenken en voorschriften, welke te dezen
„aanzien door mij op 's Konings uitdrukkelijken last,
„worden gegeven, en een ieder in zijnen werkkring zich
„beijvere, om dezelve te gehoorzamen en op te volgen,
„tot welzijn van het leger, en tot eer van den krijgs-
„stand." (A. O. 1836 no. 14.)

No. 4.

Aangezien het in den regel jonge, onervaren soldaten zijn, die zich schuldig maken aan verwijdering van hun korps, en zij daarbij doorgaans hunne kleine equipementstukken verkoopen of verpanden, is door het Militair Departement bepaald dat gelijktijdig met het bij art. 93 van de inwendige dienst voorgeschreven voorlezen der krijgsartikelen, aan de nieuw aangekomen inlandsche manschappen (rekruten) duidelijk zal worden bekend gemaakt, dat bovenbedoelde overtredingen, zoomede het ongeoorloofd spelen streng gestraft worden; doch ook dat goed gedrag, trouwe dienst en buitengewone moedbetooning

belooning vinden in bevordering, onderscheidingsteekenen (chevrons, medailles), hoogere soldij, gagement, onderstand, enz. met de daaraan verbonden vrijstellingen, indien zij later tot den burgerstand terugkeeren.

Bij het houden der theoriën met de manschappen, zoowel rekruten als geoefenden, zal dit onderwerp van tijd tot tijd behandeld moeten worden. (A. O. 1859 no. 32.)

No. 5.

Aangaande de behandeling van veroordeelde militairen bij opname in eene militaire gevangenis of terugkeer bij het korps, heeft het Militair Departement het navolgende medegedeeld:

Er bestaat twijfel of gegraduëerde militairen beneden den rang van officier al of niet in het bezit van hunnen graad moeten blijven, wanneer zij eene veroordeeling ondergaan, die, hoewel uit haren aard het verlies van den militairen graad niet ten gevolge hebbende, nogtans heeft plaats gehad, wegens eene handeling, die hen onwaardig maakt eenig gezag te blijven bekleeden, zoomede in hoeverre zij, na c. q. deswege reeds eene terugstelling te hebben ondergaan, eventueel weder voor eenigen graad in aanmerking kunnen worden gebragt.

De twijfel is geregtvaardigd door de omstandigheid, dat eene beoordeeling ten deze geheel afhankelijk is van den aard des misdrijfs, waarvoor de man veroordeeld werd, in verband met zijne antecedenten; zoo zal bijvoorbeeld een overigens steeds goed oppassend onder-officier of korporaal, wegens ligte insubordinatie veroordeeld, geacht worden zijnen graad te mogen blijven behouden, terwijl een ander, om dezelfde reden veroordeeld, doch een doorgaand slecht gedrag gevoerd hebbende, tot het behouden van zijnen graad onwaardig moet worden gekeurd.

Ten opzigte dergenen, die ter zake van der eerlijkheid kwetsende misdrijven zijn veroordeeld, bestaat die twijfel eveneens, ofschoon in minder mate; want een ieder weet, dat dusdanig in alle standen der maatschappij onteerend misdrijf op den veroordeelden militair een smet doet kle-

ven, die hem tot het uitoefenen van gezag niet alleen ten eenemale ongeschikt maakt, maar zelfs noodzakelijk kan doen achten, ook den niet gegraduëerden militair — c. q. met verbreking van zijn laatst aangegaan verband — onmiddellijk na eindiging van zijne straftijd uit de gelederen te verwijderen.

Ten einde deze aangelegenheid derhalve alsnog naar eisch te regelen, wordt mits deze alsnu het navolgende voorgeschreven:

1°. Indien de veroordeeling heeft plaats gehad wegens *diefstal, bedriegelijke opligting of andere de goede trouw of eerlijkheid kwetsende misdrijven*, zal de gegraduëerde of zich in eene hoogere klasse van ongegraduëerde militairen bevindende veroordeelde, bij zijne opname in het militair huis van arrest of het militair provoosthuis (indien hij daar zijne straf moet ondergaan), door den betrokken korpskommandant al dadelijk tot soldaat worden teruggesteld.

Ten aanzien van *medepligtigen* zal echter vooraf de beslissing ter zake van het Militair Departement behooren te worden gevraagd.

2°. Wanneer de veroordeeling een gevolg is van andere, onder de sub. 1 bedoelde — niet te rangschikken — misdrijven, zal omtrent de al of niet terugstelling van den gegraduëerden of in eene hoogere klasse van ongegraduëerden geplaatsten militair, door den betrokken korpskommandant de beslissing van het Militair Departement worden ingeroepen.

3°. Met uitzondering dergenen die hunnen graad behouden hebben en mitsdien van zelven vatbaar zijn om weder in de gelederen terug te keeren, zal, na expiratie des straftijds van een der onder § 1 bedoelde veroordeelden, ten opzigte zijner weder admissie in de gelederen, de beslissing van het Militair Departement worden ingeroepen; hetzij door den kommandant van het militair huis van arrest, hetzij door den kommandant van het korps waarbij de man na ontslag uit het arresthuis, in subsistentie is opgenomen.

De, om een der redenen bedoeld onder § 1, veroordeelde militair, zal, in de gelederen teruggekeerd, nimmer tot eenigen graad mogen worden bevorderd, tenzij hij door buitengewoon verdienstelijk gedrag voor den vijand — ter beoordeeling van den kommandant der mo-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

biele troepen — waardig worde gekeurd, dat ten zijnen behoeve van den algemeenen regel worde afgeweken.

4°. De bereids in het leger teruggekeerde militairen, die eene veroordeeling hebben ondergaan als waarvan sub 1 en 2 sprake is, zullen c. q. bij eventuëele voordragt tot bevordering of reëngagement alsnog ten dien opzigte in beoordeeling moeten worden genomen. In verband met vorenstaande bepalingen zal alsdan ter zake door den betrokken korps-kommandant het noodige moeten worden beslist of geprovoceerd.

5°. In alle gevallen, waar, volgens het bovenstaande, de beslissing van het Militair Departement wordt vereischt, zullen de betrekkelijke voordragten, vergezeld van een afschrift van het vonnis en een extract uit het stam- en strafboek (dit laatste loopende over den geheelen dienst-tijd) van den betrokken persoon, met de beschouwingen en voorstellen van de autoriteit, die de voordragt doet, en van den zelfstandigen gewestelijken militairen kommandant, die zijne tusschenkomst verleent, dat departement behooren te worden aangeboden. (A. O. 1863 no. 22.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL

REGISTER VAN ZAKEN,

VOORKOMENDE IN HET

CRIMINEEL WETBOEK EN HET REGLEMENT VAN KRIJGSTUCHT OF DISCIPLINE

VOOR HET

KRIJGSVOLK TE LANDE.

VERKLARING DER TEEKENS.

C. W. beteekent Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande.
R. K. " Reglement van krijgstucht of discipline.
De cijfers wijzen het nummer der artikelen aan.

A.

Aangifte van complotten tot muiterij. Welke straffen zij incurreren, die zulks nalaten. C. W. 88. Welke voordeelen aan hen kunnen worden toegestaan, die zich van dien pligt kwijten. 89.

Administrateurs. De boedels van hen, die zich aan ontrouw in 's lands dienst hebben schuldig gemaakt, zijn aansprakelijk en executabel voor de toegebragte schade. C. W. 209.

Advijzen tot overgave eener stad in den krijgsraad gegeven, moeten met redenen bekleed zijn. C. W. 58.

Afneming van militaire teekenen. In welke gevallen en op welk eene wijze die straf wordt uitgevoerd. C. W. 37, 41, 44, 45 en 46, 134, 137, 140, 142, 149, 153, 156, 157 en 165.

Afsnijden van het haar aan veroordeelden. In welk geval en door wien zulks verrigt moet worden. C. W. 44.

Algemeen regt. Deszelfs voorschriften betrekkelijk het bewijs der misdaden. Zijn ook toepasselijk op misdaden, door militairen begaan. C. W. 210.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Ambachts- en werklieden bij het leger geadmitteerd. Zijn, wanneer zij misdoen, aan de straffen, bij het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald, onderworpen. C. W. 6.
Amunitie van oorlog. Op welke wijze het ontvreemden aan den lande van hetzelve, gestraft moet worden. C. W. 190.
Arrest of detentie, na voorafgaande slagen. Hoe en in welke gevallen die straf wordt uitgeoefend. C. W. 42, 44, 45, 47, 48, 49 en 50. De tijd van het arrest moet door de regters bepaald worden in het vonnis. 51.
Arrestanten, door onachtzaamheid te laten ontkomen. Op welk eene wijze zulks aan de wachthebbenden wordt gestraft. C. W. 97.

B.

Bannissement. De straf van bannissement kan, door militaire regters aan hunne onderhoorigen opgelegd wordende, zich uitstrekken niet alleen tot een gedeelte van het Rijk, maar ook tot buiten deszelfs geheele uitgestrektheid, en die van de koloniën. C. W. 22 en 23.
Bederven door onachtzaamheid van graan en meel. Hoe gestraft moet worden aan de veldbakkers en hunne medepligtigen. C. W. 207 en 208.
Bedienden in 's lands magazijnen en arsenalen. In hunne qualiteit misdoende, zijn aan de straffen in het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald, onderworpen. C. W. 5.
Bedrog in gewigt en maat van brood en vivres. Hoe hetzelve aan proviandmeesters gestraft moet worden. C. W. 204.
Beëedigde getuigenis. Zie *Eed op eene verklaring afgelegd.* Ook *Schildwacht* en *Rapport tot ontlasting.*
Begraven van geëxecuteerde ligchamen. Vermag door nabestaanden van de geëxecuteerden, mits des nachts, in stilte, en zonder eenige plegtigheid geschieden. C. W. 29.
Beleedigingen door minderen aan hunne meerderen. Hoe lang dezelve, na bekomen ontslag, volgens dit tegenwoordig Crimineel Wetboek nog strafbaar blijven. C. W. 4.
Berende of belegerde stad of plaats. Alle personen zich in dezelve bevindende, en eenige misdaden ten nadeele van de dienst bedrijvende, zijn strafbaar volgens het tegenwoordig Crimineel Wetboek. C. W. 7.
Besmet vee en vleesch. Hoe het slagten en uitdeelen van hetzelve aan proviandmeesters gestraft moet worden. C. W. 205 en 206.
Bestraffing van de minste misslagen. Is een bestanddeel van de militaire krijgstucht. R. K. Inleiding. 1.
Betaalmeester te velde. Zijn aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek onderworpen. C. W. 2.
Bewaarders van vivres of fouragies. In hunne qualiteit misdoende, zijn aan de straffen in het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald, onderworpen. C. W. 5.
Bewijs van misdaden door militairen gepleegd. Moet geschieden naar de voorschriften van het algemeen regt. C. W. 240.
Billijkheid en gematigdheid. Wordt bij het opleggen van correctionele straffen altoos vereischt. R. K. 53.
Boedels. Die van de administrateurs van 's lands penningen en goederen, zijn, ingeval van ontrouwe behandeling, aansprakelijk en executabel voor toegebragte schaden. C. W. 209.
Braak. Geweldenarijen of strooperijen, met braak vergezeld gaande, op welke wijze gestraft moeten worden. C. W. 176.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Brandstoffen en gereedschappen. Op welke wijze het verkoopen van dezelve tot eigen profijt aan de veldbakkers moet worden gestraft. C. W. 201.

Bres. De kommandant eene belegerde vesting overgevende, zonder dat er bres geschoten is, pleegt verraad. C. W. 57.

Briefje van ontslag. Zie *Liederlijke gedragingen.*

Burgerlijk Crimineel Wetboek. In welk geval militaire personen overeenkomstig hetzelve gestraft kunnen worden. C. W. 13 en 14.

Burgerlijke ambtenaren. Wanneer zij gemeenschappelijk met militairen misdaden plegen, moeten zij door den burgerlijken regter, en volgens het Burgerlijk Crimineel Wetboek geoordeeld en gestraft worden. C. W. 13 en 14.

Burgerlijke delicten. Wanneer een militair zoodanige gepleegd heeft, op welke bij het Wetboek dezer landen eene infamerende straf is gesteld, moet hij door den militairen regter alvorens van den militairen stand vervallen verklaard worden. C. W. 21.

Burgerlijke regter. Het straffen van fraudes, betrekkelijk 's lands impositiën en lasten, door militairen gepleegd, behoort tot diens competentie. C. W. 13. *Idem*, van misdaden, gepleegd in gemeenschap met burgerlijke ambtenaren. 14.

Buskruid en andere amunitie van oorlog. Op welke wijze dezulken gestraft moeten worden, die zoodanige goederen aan den lande ontvreemden. C. W. 190.

C.

Cassatie. Is eene militaire straf, die alleen aan officieren kan worden opgelegd. C. W. 32. Dezelve geschiedt of met eerloosverklaring tot het bekleeden van militaire of burgerlijke charges, of met onbekwaamheid tot het bekleeden van militaire charges, of met eene eenvoudige cassatie. *Aldaar.* De bepaling tot welke soort, staat aan den regter. 33. Zij kan ook gepaard gaan met gevangenis of bannissement. *Aldaar.* Zij wordt opgelegd aan officieren, die zonder verraderlijke oogmerken, afteekeningen van kampementen of fortificatiën voor den vijand maken. 76. Ook kan zij opgelegd worden aan officieren, die zich niet behoorlijk verzet hebben tegen een' opstand. 83. *Idem*, aan zulke officieren, die buiten een gevecht of eene belegerde plaats opzettelijk weigeren, de orders van hunne superieuren te gehoorzamen. 95. Ook aan hen, die, de wacht hebbende, aan hen vertrouwde arrestanten door onachtzaamheid hebben laten ontsnappen. 97. *Idem*, aan hen, die tegen hunne superieuren het geweer trekken, hen slaan, kwetsen, of ander geweld plegen. 101. *Idem*, elken officier, die eene schildwacht op zijn' post met woorden beleedigt of bedreigt, met verklaring van inhabiliteit. 102. *Idem*, aan elken kommandant, die voorwetens een' soldaat van een ander korps, niet voorzien van een bewijs van ontslag, in zijn korps, aanneemt. 105. Zoo ook werfofficieren, die zulks bedrijven. 106. *Idem*, aan officieren, die in tijd van vrede deserteren. 133. Ook aan officieren, die in vredestijd gepoogd hebben te deserteren, met inhabielverklaring. 155. Zoo ook aan zulke, die, in tijd van vrede, anderen behulpzaam zijn in het deserteren, of deserteurs verbergen. 162. *Idem*, aan hen, die het verblijf van een' deserteur niet opgeven, maar verzwijgen. 164. *Idem*, aan hen, die zich niet verzetten tegen het plegen van geweldenarijen en strooperijen,

door hunne onderhoorigen, aan de personen of bezittingen van de vreedzame ingezetenen worden gepleegd, of aan die feiten deelnemen. 182 en 183. Aan hen, die opzettelijk valsche opgaven doen van betalingen, leveranciën, of getal van manschappen en rations, vivres en fouragie, of daaraan medepligtig zijn. 195, 196 en 197. Aan hen, die falsiteit plegen, in eenig bewind over 's lands penningen. 200.

Cavaleristen. Welke straffen zij incurreren, wanneer zij deserterende, hunne paarden, zadels, schabrakken, enz. medenemen. C. W. 118, 145, 146, 147. *Idem*, wanneer zij hunne paarden verkoopen of verpanden. 192.

Chefs der korpsen. Aan hen wordt het corrigeren van fouten en overtredingen tegen de militaire discipline overgelaten. C. W. 12.

Coloniën, enz. Zie *Koloniën.*

Commanderende, enz. Zie *Kommanderende.*

Commiezen in 's lands magazijnen en arsenalen. In hunne qualiteit misdoende, zijn aan de straffen in het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald, onderworpen. C. W. 5.

Competentie des burgerlijken regters over misdaden door militairen gepleegd. In welke gevallen dezelve admissibel is. C. W. 13 en 14.

Conduites. In welk geval kommanderende officieren van een korps verantwoordelijk zijn voor de conduites hunner onderhoorigen. R. K. 4.

Consent tot een huwelijk. In welk geval hetzelve voor een' onder-officier of soldaat wordt ingetrokken en vernietigd. C. W. 46.

Consigne, verkeerde orders, verzwijgen. Kommandanten van posten of schildwachten bij de armee, of in eene belegerde stad, die verkeerde order of consigne overgeven, ontdekkingen verzwijgen, of hunne orders nalaten of openbaren, plegen verraad. C. W. 66, 67, 68, 69.

Corporaals. Zie *Korporaals.*

Correctie, wegens fouten en overtredingen tegen de militaire discipline. Wordt aan de chefs der korpsen overgelaten. C. W. 12.

Correctionele straffen voor officieren van allen rang. Derzelver getal en during, en door wien kunnen worden opgelegd. R. K. 28, 42, 46 en 47.

Correctionele straffen voor onder-officieren. Derzelver getal, during, wijze van uitvoering, en door wien kunnen worden opgelegd. R. K. 29, 39, 40, 41, 44 en 49.

Correctionele straffen voor soldaten, tamboers, pijpers en halvemaanblazers. Derzelver getal, during, wijze van uitvoering, en door wien kunnen worden opgelegd. R. K. 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 en 38.

Correspondentie met den vijand, zonder last. Is eene verraderlijke handelwijze, en wordt als zoodanig gestraft. C. W. 70.

Crimineel Wetboek. Het tegenwoordige betreft en is betrekkelijk tot alle personen, welke tot het krijgsvolk te lande kunnen gerekend worden te behooren. C. W. 1. Het strekt zich tot geene andere bijzondere personen uit, dan die in hetzelve worden bepaald en opgenoemd. 9. De straffen in hetzelve bepaald en vastgesteld, zijn betrekkelijk tot misdaden, gepleegd zoowel buiten, als binnen het Rijk der Vereenigde Nederlanden. C. W. 10. Met het invoeren van hetzelve, worden alle voorgaande wetten, reglementen, enz., op het straffen van misdaden aan militairen, geheel afgeschaft. 11. Het strekt zich niet uit tot kleine fouten of overtredingen der militaire discipline. 12.

Crimineel Wetboek. Het heeft in de Oost- en West-Indische bezittingen gelijke kracht van wet, als hier te lande. C. W. 214. Zie ook *Oost- en West-Indische bezittingen.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL

D.

Debaucheren van militairen bij het leger. Is volgens het tegenwoordig Crimineel Wetboek strafbaar, ofschoon zulks door geene militairen bedreven is geworden. C. W. 6.

Degradatie van onder-officieren. Waarin die straf bestaat. C. W. 37. Zij is voor een' bepaalden tijd. 38. Op welk eene wijze de gedegradeerden wederom hersteld worden in vorigen rang. 39 en 46.

Delicten van verschillenden aard. Wanneer dezelve door een' en dezelfden persoon zijn bedreven, moet hem de straf, op de zwaarste misdaad gesteld, worden opgelegd. C. W. 18.

Desertie naar den vijand. Hoedanig gestraft moet worden. C. W. 107. Hoe aan hen, die zulks gepoogd, doch niet volvoerd hebben. 108. Wie voor deserteurs kunnen gehouden worden. 110 en 111. Welke straf zulken incurreren, die anderen tot desertie verleiden 112. Daartoe complotten maken, of aan dezelve deelnemen. 113, 114 en 115.

Desertie in tijd van oorlog. Welke straf zij incurreren, die zulks uit eene belegerde vesting ondernemen. C. W. 116 en 117. *Idem*, wanneer zij op schildwacht staan, hetzij met of zonder medeneming van wapenen. 118. Welke ingeval van mislukte poging. 119. Wie voor deserteurs kunnen en moeten gehouden worden. 120, 121, 122, 123. Welke straf moet worden opgelegd aan verleiders tot desertie uit de armee, of belegerde plaats. 124. Welke, aan hen, die opzettelijk deserteurs verbergen, of aan de nasporingen onttrekken. 125. *Idem*, aan hen, die complotten tot desertie maken, of daartoe behooren. 126, 127, 128, 129, 130 en 131. *Idem*, aan deserteurs uit een garnizoen of kantonnement. 131.

Desertie in tijd van vrede. Welke straffen opgelegd moeten worden aan zulken, die voor de eerste maal deserteren. C. W. 133, 134 en 135. *Idem*, aan hen, die zulks ten tweeden male doen. 136 en 137. Wanneer zij zulks ten derden male ondernemen. 138 en 139. *Idem*, aan hen, die op gezegde manieren, met wapentuig, monteringstukken of paarden, deserteren 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146 en 147. *Idem*, wanneer de desertie geschiedt van de wacht of post, en gepaard met ontvreemding van anderer militairen goed. 148, 149, 150, 151 en 152 *Idem*, aan hen, die zonder paspoort of ontslag zich bij een ander corps d'armée, of bij de zeedienst engageren, en hunne namen veranderen. 153 en 154. Welke, ingeval van ondernomene, doch mislukte poging, of terugkomst. 155, 156, 157, 158, 159, 160. *Idem*, aan hen, die tot desertie verleiden, deserteurs verbergen, of in hun misdrijf door verzwijging behulpzaam zijn. 161, 162, 163, 164, 165. Welke straffen zij incurreren, die zich aan het maken van complotten tot desertie hebben schuldig gemaakt. 166, 167, 168, 169 en 170.

Desertie voor de eerste maal, in tijd van vrede. Is eene overtreding tegen de militaire discipline, ingeval de deserteur zich binnen vier weken vrijwillig komt aangeven. R. K. 18.

Diefstal en roof. Op welke wijze die misdaden moeten worden gestraft. C. W. 188, 189, 190, 191, 192, 193 en 194.

Domestieken van officieren bij het leger geadmitteerd. Zijn, wanneer zij misdoen, aan de straffen van het tegenwoordig Crimineel Wetboek onderworpen, ofschoon geene militairen zijnde. C. W. 6.

Doode ligchamen van geëxecuteerden. Moeten in alle gevallen begraven

PERPUSTAKAAN NASIONAL

worden, mits des nachts, in stilte, en zonder eenige plegtigheid. C. W. 20.

Dronkenschap. Hetzij opzettelijk of vrijwillig ontstaan, bij het krijgsvolk te lande, is in alle gevallen strafbaar, zonder verzachting van de gestelde straf. C. W. 16. Toevallige dronkenschap kan verzachting van straf ten gevolge hebben. *Aldaar*, en R. K. 15. Een militair zich in den dronk hebbende te buiten gegaan, vermag deswege niet worden gecorrigeerd of gestraft, dan nadat hij wederom nuchteren is geworden. R. K. 5. Is eene overtreding tegen de krijgstucht. 13 en 14.

Drijvers in militaire dienst zijnde. In die qualiteit misdoende, zijn aan de straffen in dit Crimineel Wetboek bepaald, onderworpen. C. W. 5.

E.

Eed, op eene verklaring afgelegd. Wordt voor een volledig bewijs gehouden, wanneer een militair door een' aan hem gesubordineerde in dienstzaken tegengesproken, beleedigd of mishandeld is geworden. C. W. 211. Welke straffen zij incurreren, die bevonden worden, zich aan valsche beschuldigingen en eed te hebben schuldig gemaakt. 212. *Idem*, van eene aangevallene schildwacht, ingeval hij den aanvaller kwetst of doodt, en zijne getuigenis met eede sterkt. 213.

Eensgezindheid. Is een voornaam vereischte in de militaire dienst, en waarin de uitoefening derzelve gelegen is. R. K. *Inleiding.* 3.

Eenvoudig arrest. Verschoont den daartoe verwezene, noch van de garnizoensdienst, noch van de exercitiën. R. K. 51.

Eer van het korps en van 's lands dienst. Tot hare bevordering mede te werken, is de pligt van elken militair. R. K. *Inleiding.* 3.

Eerbied van minderen voor meerderen. Moet zoowel *in* als *buiten* de dienst in acht genomen worden. R. K. 2.

Equipement-stukken. Welke straffen moeten worden opgelegd aan hen, die dezelve verkoopen of verpanden, of aan anderen ontvreemden. C. W. 193 en 194.

Excessen of baldadigheden. Een militair zich zulks veroorlovende jegens vreedzame burgers, met toebrenging van nadeelen aan hunne personen of goederen, zijn boven de straf gehouden, de veroorzaakte schade te vergoeden. R. K. 7.

F.

Falsiteit in eenig bewind over 's lands penningen. Hoe gestraft wordt in officieren. C. W. 200. Hoe in onder-officieren en minderen. *Aldaar.*

Feitelijkheden door meerderen aan minderen gepleegd, is eene overtreding tegen de krijgstucht. R. K. 9.

Formatie der korpsen van de armee. Alle personen, met dat werk belast, en daarin werkzaam moetende zijn, behooren tot het krijgsvolk te lande, en zijn aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek onderworpen. C. W. 2.

Fouten en overtredingen der militaire discipline. Het tegenwoordig Crimineel Wetboek strekt zich tot het corrigeren derzelve niet uit. C. W. 12.

G.

Geëmploijeerden in de magazijnen, of bij het voerwezen. Hoe en op

PERPUSTAKAAN NASIONAL

welke wijze moeten gestraft worden, wanneer zij zich aan de ontvreemding van eenige aan hen ten vervoer toevertrouwde goederen hebben schuldig gemaakt. C. W. 199.

Geëxecuteerde ligchamen. Het begraven derzelve vermag door de regters aan hunne nabestaanden vergund worden. C. W. 29.

Geldboeten. Vermogen nimmer door militaire regters aan militairen opgelegd worden. C. W. 24. In misdaden, waarop dezelve aan burgerlijke personen worden opgelegd, moeten dezelve door arrest of detentie vervangen worden. *Aldaar.*

Geloof. Eene beschuldiging, gesterkt door eede van een' meerdere, ten laste van een' mindere, heeft de kracht van volledig bewijs, en wordt geloof gegeven. C. W. 211.

Geneeskundige dienst. Zie *Officieren van de geneeskundige dienst.*

Gepensioneerden. Zoo officieren, onder-officieren als soldaten, zijn aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek niet onderworpen, ten zij dan, dat zij tot eenige militaire dienst gebruikt worden. C. W. 3.

Gestroopte goederen. Welke straffen zij incurreren, die dezelve willens en wetens koopen of verbergen. C. W. 184 en 185.

Geweer lafhartig wegwerpen in eene actie. Is lafhartig. Hoedanig moet worden gestraft. C. W. 94.

Geweldenarijen. Door militairen bij de armee op marsch gepleegd wordende, aan de personen, de woningen, veldgewassen, het vee, gevogelte, eetwaren en alle andere bezittingen der vreedzame ingezetenen, hoe en op welke wijze moeten gestraft worden. C. W. 172, 173, 174.

Godsdienst. Het is de pligt van elken militair, zich te bevlijtigen tot de betrachting van deugd, waren moed en troost, en eene zedige leefwijs. R. K. *Inleiding.* 2.

Godslasteringen. Moeten in den militairen stand worden nagelaten. R. K. *Inleiding.* 2.

Goede zeden. De betrachting en handhaving derzelve behoort tot de pligten, die elk militair te vervullen heeft. R. K. *Inleiding.* 2.

Granen en veldvruchten. Op welk eene wijze het verbranden, rooven, bederven, koopen of verbergen derzelve gestraft moet worden. C. W. 173, 174, 184 en 185.

Grof spelen. Is eene overtreding van de krijgstucht. R. K. 26. Hoe te corrigeren, na herhaalde vermaningen. *Aldaar.* Zie ook *Liederlijke gedragingen.*

H.

Herstel van gedegradeerden. In welke gevallen en op welke wijze zulks moet geschieden. C. W. 39, 45 en 46.

Honende uitdrukkingen van meerderen jegens minderen. Is eene overtreding, strijdig met de krijgstucht. R. K. 9.

Huis- of kamerarrest. Is eene militaire straf voor officieren, ter discretie van den kommandant. C. W. 50.

Huwelijk. In welk geval een onder-officier of soldaat de reeds bekomene toestemming tot het aangaan van een huwelijk verbeurt. C. W. 46. Hetzelve aan te gaan zonder consent, strijdig tegen de krijgstucht. R. K. 22.

I. EN J.

Infamerende schavot- of andere straffen. Vermogen aan geene militairen

worden opgelegd of uitgeoefend, dan nadat zij alvorens gecasseerd, en van den militairen stand vervallen verklaard zijn geworden. C. W. 20. Wat infamerende straffen zijn. *Aldaar* en 21.

Inkwartiering. Welke straf zij incurreren, die op publiek gezag bij ingezetenen geïnkwartierd zijnde, dezelve berooven of bestelen. C. W. 189.

Insolentiën, baldadigheden, excessen, op straat, in burgerhuizen, of in drinkwinkels, in brooddronkenheid, losbandigheid, of in dronkenschap gepleegd, zijn overtredingen, strijdig met de krijgstucht. R. K. 20.

Inspecteurs en onder-inspecteurs van de administratie bij de armee. Zijn aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek onderworpen. C. W. 2.

Inundatiën. Die het formeren derzelve gewelddadig beletten, of de reeds gemaakte aftappen, plegen verraad. C. W. 61.

Judicature van den burgerlijken regter over misdaden door militairen gepleegd. Zie *Competentie des burgerlijken regters over misdaden door militairen gepleegd*, en *Burgerlijke ambtenaren.*

K.

Kanon, amunitie, oorlogstrein. Zij, die hetzelve, ter begunstiging van den vijand, bederven, versteken, of onbruikbaar maken, plegen verraad. C. W. 62, 63. *Idem*, zij, die, door verzuim, gebrek aan noodwendigheden veroorzaken. 71 en 72.

Klingen. Bepaling omtrent de zoodanigen, die tot het geven van klingslagen gebruikt mogen worden. C. W. 35.

Klingslagen. Door wien en op welk eene wijze die straf wordt uitgevoerd. C. W. 35. Wordt aan geene onder-officieren opgelegd, dan na voorafgegane degradatie. 36. Zij mogen het getal van vijf en twintig niet te boven gaan. 42. Het getal staat of in het vonnis uitgedrukt, of aan de discretie van officieren-commissarissen. 43.

Kogel. (*Straf met den*) Op welke manier dezelve aan den veroordeelde moet worden uitgevoerd. C. W. 27. Is de eenige soort van doodstraf, die aan militairen kan worden opgelegd, en in dit Wetboek bedoeld wordt. 28. Dezelve wordt ter executie gelegd aan kommandanten, die eene belegerde plaats, zonder dat er door den vijand bres gemaakt of een storm ondernomen is geworden, of dat er gebrek aan vivres en amunitie plaats heeft, overgeeft of verlaat. 57. Aan elken officier, die zonder genoegzame redenen een' post aan den vijand overgeeft of verlaat. 58. *Idem*, aan officieren, welke in den krijgsraad, zonder genoegzame redenen, voor overgave of verlating eener plaats of post gestemd hebben. 59. Aan elken kommandant van een' post, die verzuimd heeft, om, bij de aflossing, de aan hem medegedeelde rapporten der patrouilles aan den volgenden kommandant te ontdekken. 67. Aan allen, die met de bezorging der vivres en fouragie voor de armee belast, door verzuim van aanvrage of afgifte, bij de armee gebrek doen ontstaan, zóó, dat er het geluk der wapenen door in gevaar is gebragt. 71. Aan elken kommandant, die verzuimt om aanvrage tot defensie-middelen te doen, of aan te schaffen, wanneer de hem toebetrouwde vesting, stad of sterkte bedreigd wordt met eene vijandelijke berenning. 72. *Idem*, aan aanstokers van opstand tegen hunne superieuren. 81. Ook aan officieren, die deelgenooten van zulk een' opstand zijn. 82 en 83. Aan allen, die bij het executeren van een doodvonnis onder de wapenen staande, *pardon* of *genade* roepen voor den veroordeelde. 84. Aan allen, die tijdens eene

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zamenrotting bevolen wordende, hunnen weg te gaan, die orders weigeren te gehoorzamen. 85, 86 en 87. *Idem*, aan elke schildwacht, die in de nabijheid des vijands, of in eene belegerde of berende plaats, aan zijne order niet voldoet of zonder afgelost te zijn, zijn' post verlaat. 91. Of op zijn' post dronken of slapende bevonden wordt. 92 en 98. Aan elken kommandant van eene belegerde plaats, die, zonder order van, of kennisgeving aan zijnen superieur, de gegevene order of consigne verandert, waardoor de post of plaats in gevaar is gebragt. 93. Aan allen, die in eene actie met den vijand, de wapenen lafhartig van zich werpen. 94. *Idem*, allen, die in eene actie, of in eene belegerde of berende stad, opzettelijk weigeren, de orders van hunne superieuren te gehoorzamen. 95. Aan elken officier, die in een gevecht, of belegerde en berende plaats, zich met woorden verzet tegen de bevelen van zijnen superieur. 96. Aan allen, die zich tegen hunne superieuren, door het trekken van geweer, door aangrijpen, slaan, of kwetsen, gewelddadig verzetten. 100 en 101. Aan elken militair, die eene schildwacht op zijn' post gewelddadig aanrandt, of mishandelt. 103. Aan militairen, die gepoogd hebben, anderen tot desertie naar den vijand te verleiden. 108. Aan alle soldaten, die op een' voorpost de wacht hebbende, van daar deserteren. 111. *Idem*, aan alle medepligtigen in het verbergen of begunstigen van deserteurs en desertie. 113. Aan alle schildwachten, die bij de armee, of in eene belegerde stad, met medevoering van hun schietgeweer, van hunnen post deserteren. 118. *Idem*, alle cavaleristen, die met hunne paarden deserteren. *Aldaar.* Aan officieren, die gepoogd hebben, desertie te plegen. 119. *Idem*, aan hen, die deelgenomen hebben in een complot tot desertie, alschoon het feit niet ten uitvoer is gebragt. 168. *Idem*, aan hen, die vreedzame ingezetenen moedwillig wonden, verminken of mishandelen. 172. Ook aan hen, die zonder order van hunne superieuren, eenige magazijnen, gebouwen, bossehen, te veld staande granen en andere publieke eigendommen in den brand doen steken, of de huizen en bezittingen der inwoners plunderen of verwoesten. 173 en 174. Allen, die zich niet verzetten tegen het plegen van geweldenarijen en strooperijen aan de personen en bezittingen der vreedzame ingezetenen, door hunne onderhoorigen. 182.

Koloniën van het Rijk. Militaire regters zijn bevoegd, om misdadigers buiten dezelve te bannen. C. W. 23.

Kommanderende officieren der korpsen. In welk geval zij verantwoordelijk zijn voor de conduites van hunne onderhoorigen. R. K. 4. Aan hen is het corrigeren en straffen van overtredingen tegen de krijgstucht gedemandeerd. 34, 35 en 36.

Kommanderende generaal van een leger. Wanneer en op welk eene wijze hij bevoegd is, om bevelen te geven tot voorkoming van desorders en ongeregeldheden, en ter stiptere waarneming van de dienst. C. W. 15.

Koopen of verbergen van gestroopte goederen. Hoedanig die misdrijven gestraft moeten worden. C. W. 184 en 185.

Korporaals. Behooren, volgens dit tegenwoordig Wetboek, tot de onderofficieren van het krijgsvolk te lande. C. W. 2.

Kost of drank. Hetzelve aan arrestanten, zonder consent, te bezorgen is eene overtreding tegen de krijgstucht. R. K. 23.

Kruiwagen. (*Straf van den*) Is eene militaire straf, en waarin dezelve bestaat. C. W. 36. Zij kan voor niet langer dan voor 10 jaren wor-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

den opgelegd. 31. Zij wordt voor 2 jaren uitgeoefend aan onder-officieren en gemeenen, die, zonder verraderlijke inzigten, afteekeningen van kampementen of fortificatiën voor den vijand gemaakt of geleverd hebben. 76. *Idem*, aan onder-officieren, die buiten een gevecht of belegerde plaats opzettelijk weigeren of nalaten, de hun gegevene orders te gehoorzamen. 95. *Idem*, aan onder-officieren en gemeenen, wanneer zij in een gevecht of belegerde plaats zich met woorden tegen hunne superieuren verzetten. 96. *Idem*, aan wachtdoende gemeenen, die een' arrestant door onachtzaamheid hebben laten ontsnappen. 97. *Idem*, aan zulken, die pogingen tot desertie naar den vijand in het werk hebben gesteld, doch in de uitvoering zijn verhinderd geworden. 108. *Idem*, aan hen, die medepligtigen zijn van complotten tot desertie naar den vijand. 114. *Idem*, aan onder-officieren en gemeenen, die in tijd van oorlog uit de armee, of eene bedreigde vesting, zonder verzwarende omstandigheden, deserteren. 116. *Idem*; alle militairen, wanneer zij dienst doende of op schildwacht staande, deserteren. 117. Ook zij, die met medeneming van bajonet of zijdgeweer deserteren. 118. *Idem*, alle onder-officieren en gemeenen, die zonder gevolg gepoogd hebben, om desertie naar den vijand te bevorderen. 119. *Idem*, zij, die zich zonder paspoort of ontslag bekomen te hebben, bij een ander corps d'armée of in de zeedienst engageren. 123. *Idem*, zij, die in tijd van oorlog, zich voegen bij complotten tot bevordering van desertie. 126, 127, 129 130. Zij allen, die voor de tweede en derde maal deserteren. 136, 138 en 143. *Idem*, die met hun schietgeweer, paard, zadel en schabrak deserteren. 144, 145, 146 en 147. *Idem*, een onder-officier, kommandant van de wacht zijnde, en deserterende. 148, *Idem*, schildwachten, die van hunnen post zonder of met hunne geweren deserteren. 151. Aan allen, die in tijd van vrede deserteren en tevens goederen ontvreemden aan hunne kameraden. 152. *Idem*, die, zonder paspoort of ontslag bekomen te hebben, ten tweeden male zich engageren bij een ander corps d'armée of bij de zeedienst. 153. Aan hen, die, in tijd van vrede, anderen in het deserteren behulpzaam zijn. 161. Aan onder-officieren, die deserteurs behulpzaam zijn of verbergen. 163. Aan hen, die tot eenig complot om te deserteren, behooren. 166. Aan onder-officieren en soldaten, die zich als hoofden van een complot tot eene niet voldoende desertie hebben doen kennen. 167. Aan hen, die, in tijd van vrede, afspraak tot desertie gemaakt en volvoerd hebben. 169. Aan allen, die, tot de armee behoorende en op marsch zijnde, de ingezetenen van hun vee, gevogelte, vruchten, groenten en andere eetwaren, berooven. 175, 177, 179, 181, of die geroofde goederen willens en wetens koopen of verbergen. 185. *Idem*, die de ingezetenen, bij wie zij op publiek gezag zijn geïnkwartierd, op eenigerhande wijzen bestelen of berooven. 189. Ook zij, die eenige ammunitie van oorlog aan den lande ontvreemden. 190. *Idem*, die hunne kameraden in de kazerne of stallingen bestelen. 191. Alle cavaleristen, die hunne paarden verkoopen of verpanden. 192. Ook alle onder-officieren en soldaten, die hunne wapenen, kleederen, of equipement, verkoopen of verpanden, of die aan anderen ontvreemden. 193 en 194. *Idem*, zij, die zich aan de ontvreemding van eenige aan hen toevertrouwde goederen van het land schuldig hebben gemaakt. 199. *Idem*, alle proviandmeesters of veldbakkers, die zich schuldig maken aan het verkoopen van granen of brandstoffen, te hunnen profijte. 201. Aan het vervalschen van het meel. 202 en 203. Aan het ontrouw plegen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

in het gewigt of de maat van het brood en andere vivres. 204. Aan het doen slagten en uitdeelen van besmet vee en vleesch. 205 en 206.

Krijgsartikelen. Het voorlezen van dezelve maakt alle recruten aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek onderworpen. C. W. 2.

Krijgsraad. Een kommandant zonder, of tegen het advijs van den krijgsraad, eene stad of plaats overgevende, pleegt verraad. C. W. 56. *Idem*, de leden deszelven, hunne advijzen tot overgave niet met redenen bekleed hebbende. 58 en 59. Zij moeten van hunne schriftelijke protesten tegen overgave doen blijken. *Aldaar.*

Krijgstucht. Welke misdaden in het tegenwoordig Wetboek aan dezelve ter correctie worden overgelaten. C. W. 98, 135, 160, 180.

Krijgstucht. Bestaat in orde, spoedige uitvoering der bevelen zonder tegenspraak; bestraffing van de minste nalatigheden of misslagen en lijdelijke gehoorzaamheid van den mindere aan den meerdere. R. K. *Inleiding.* 1.

Krijgstucht. Aan het overtreden van dezelve maken zich schuldig: Allen, die in hoogeren rang gesteld zijnde, zich feitelijkheden of honende uitdrukkingen tegen hunne ondergeschikten veroorloven. R. K. 9. Allen, die uit onachtzaamheid verzuimen uit te voeren, hetgeen, waartoe zij gekommandeerd zijn, zelfs die tot het uitvoeren van eene geordonneerde straf. 10. Allen, die zich niet onderwerpen aan het ondergaan der hun opgelegde straf of correctie. 11. Allen, die, in cas van alarm, geene vigilantie betoonen om op te komen, of onachtzaam appèllen, wachten, exercitiën en monsteringen verzuimen. 12. Allen, die na de taptoe geslagen is, buiten dienst zijnde, zich op straat bevinden. 13. Allen, die op de wacht of in de dienst beschonken zijn. 14. Alle schildwachten, die in tijd van vrede niet op hunne posten, daarop slapende of beschonken gevonden worden, of aan het consigne niet hebben voldaan. 15. Allen, die hunne meerderen oneerbiedig behandelen, bejegenen, tegen hen morren en zich onvergenoegd toonen. 16. Allen, die in vredestijd vier weken boven hun verlof uitblijven, en zich vrijwillig aangeven. 17. Allen, die in vredestijd voor de eerste maal deserteren, doch binnen vier weken zich vrijwillig aangeven. 18. Allen, die hunne monteringstukken verkoopen, verpanden, ruïneren, of uit luiheid of onachtzaamheid verzuimen zindelijk te houden. 19. Allen, die zich schuldig maken aan kijverijen en vechterijen met hunne kamaraden, of met de burgers. *Idem*, aan excessen, baldadigheden en insolentiën, hetzij op straat, in de kazernen, in burgerhuizen, of in drinkwinkels. 21. Allen, die ligte strooperijen bedrijven. 22. Allen, die zonder consent in het huwelijk treden. 22. Allen, die kost of drank aan arrestanten bezorgen. 23. Allen, die zich aan den drank of liederlijke conduites overgeven. 24. Alle officieren en onder-officieren, die grof spelen, of onbehoorlijke verteringen maken. 26. Voorts allen, die de voorschriften en reglementen van politie, alschoon in het tegenwoordig Reglement van krijgstucht en discipline niet bij name genoemd, verzuimen na te volgen. 27.

Krijgsvolk te lande. Welke personen, volgens het tegenwoordig Crimineel Wetboek, tot het krijgsvolk te lande gerekend worden *al* of *niet* te behooren. C. W. 2—10.

Krijgsvolk te water. Wanneer hetzelve, gemeenschappelijk met het krijgsvolk te lande, aan den wal in dienst is gesteld, is gedurende de dienst onderworpen aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek. C. W.

Kwetsen of dooden door eene aangevallene schildwacht. In welk geval hem zulks tot geene misdaad kan worden toegerekend. C. W. 213.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Kijverijen en vechterijen, hetzij met militairen onderling, of met burgers, strijden met de militaire discipline. R. K. 20.

L.

Landerijen. Welke straffen zij incurreren, die het zich daarin bevindende vee aan de eigenaars ontvreemden. C. W. 177.
's Lands lasten, middelen en impositiën te water en te lande. Het straffen van alle fraudes deswege door militairen gepleegd, behoort tot de competentie van den burgerlijken regter. C. W. 13.
's Lands penningen. Welke straffen zij incurreren, die zich in het bewind over dezelve aan falsiteit of ontrouw schuldig maken. C. W. 200.
Liederlijke gedragingen. Zijn overtredingen tegen de militaire discipline R. K. 24. Wanneer een soldaat, na herhaalde vermaningen, zich niet betert, moet hij door den kommanderenden officier met een briefje van ontslag worden weggezonden. 25. Wanneer zulks omtrent een' officier het geval is, moet er kennis van worden gegeven door den kommandant van het korps aan het departement. *Aldaar.*
Ligtere strooperijen. Het straffen derzelve moet volgens het Reglement van krijgstucht geschieden. C. W. 180. R. K. 21.
Lijdelijke gehoorzaamheid. Is een bestanddeel van de militaire krijgstucht. R. K. *Inleiding.* 1.

M.

Magazijnmeesters. In hunne qualiteiten misdoende, zijn onderworpen aan de straffen in het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald. C. W. 5. Welke straf zij incurreren, wanneer zij zich schuldig gemaakt hebben aan de ontvreemding van eenige hun toevertrouwde goederen, aan den lande toebehoorende. C. W. 199.
Marketentsters bij het leger geadmitteerd. Zijn, wanneer zij misdoen, aan de straffen bij het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald, onderworpen. C. W. 6.
Medepligtigen aan ontrouwe administratie. Incurreren dezelfde straffen als de bedrijvers der misdaden. C. W. 197 en 198.
Meel. Op welke wijze het vervalschen van hetzelve aan veldbakkers gestraft moet worden. C. W. 202 en 203.
Militaire, of daartoe behoorende personen. In welk geval zij niet naar het tegenwoordig Wetboek, maar naar het Burgerlijk Crimineel Wetboek dezer landen moeten gestraft worden. C. W. 13. Zich schuldig makende aan misdaden, betreffende 's lands middelen te water en te lande, worden zij onderworpen aan de competentie van den burgerlijken regter. *Aldaar.*
Militaire regters. Welke fraudes en misdaden, door militairen gepleegd, niet tot hunne competentie behooren. C. W. 13 en 14. Zij moeten, bij het beoordeelen en straffen van delicten, welke bij dit Wetboek niet omschreven zijn, zich schikken naar die Artikelen, die met de gepleegde misdrijven het meest overeenkomen. C. W. 17. Op delicten van verschillenden aard gepleegd, moeten zij de zwaarste straf aan den bedrijver opleggen. 18. Zij mogen geene andere straffen opleggen, dan die bij het tegenwoordig Wetboek zijn bepaald. 19. Ingeval er infamerende straffen aan militairen vereischt worden, moeten zij de misdadigers alvorens van de dienst vervallen verklaren. 20 en 21. Zij

PERPUSTAKAAN NASIONAL

hebben regt van ban. 22 en 23. Zij mogen geene geldboeten opleggen. 24. Algemeene regelen in het opleggen van straffen, door hen in acht te nemen. 25. Zij mogen aan nabestaanden het begraven der ligchamen van geëxecuteerden toestaan. C. W. 29. Zij kunnen het getal der stok-, riet- en klingslagen modificeren naar discretie. 43. Zij bepalen den tijd en wijze der arresten en detentiën. 51. Zij mogen de bij dit Wetboek bepaalde straffen niet verzwaren, ook niet verligten, dan wanneer redenen van verzwaring of verontschuldiging zulks vereischen. 53. Wanneer zij mindere straffen mogen verkiezen. 54. In welke gevallen zij daartoe besluiten mogen. 62, 78 en 79. Zij moeten, ten aanzien van het bewijzen der misdaden, door militairen gepleegd, de voorschriften van het algemeen regt deswege in acht nemen en volgen. C. W. 210.

Militaire straffen. Bepaling en opgave van derzelver getal en soorten. C. W. 26. Zij mogen nimmer onderling verbonden of met andere straffen zamengevoegd worden. 52.

Misdaden door militairen gepleegd. Moeten naar de voorschriften van het algemeen regt bewezen worden. C. W. 210.

Monteringen. Welke straffen zij incurreren, die hunne kleeding en equipement-stukken verkoopen of verpanden. C. W. 193. *Idem*, zij, die dezelve aan anderen ontvreemden. 194. Dezelve te verkoopen, verpanden, of te verwaarloozen, is eene overtreding tegen de krijgstucht. R. K. 19.

Muiterij. Zie *Opstand. Zamenzwering.*

N.

Nacht. Doode ligchamen van geëxecuteerden, moeten gedurende den nacht in stilte begraven worden. C. W. 29.

Niet omschrevene misdaden. In het straffen en beoordeelen van dezelve, moet de regter zich schikken naar de Artikelen van het tegenwoordig Wetboek, die met de gepleegde misdrijven het meest overeenkomen. C. W. 17.

O.

Officieren van de geneeskundige dienst. Zijn aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek onderworpen. C. W. 2.

Onbehoorlijke verteringen te maken. Is strijdig met de militaire discipline. R. K. 26.

Ondergeschiktheid. Van den mindere aan den meerdere, is de ziel en het wezen van de militaire dienst, C. W. 80. R. K. 1. Zie ook *Subordinatie.*

Onder-Inspecteurs van de administratie. Zie *Inspecteurs.*

Onder-Officieren. Volgens dit tegenwoordig Wetboek worden ook de korporaals als zoodanig aangemerkt. C. W. 2.

Oneerbiedig gedrag door woorden en gebaren. Van minderen jegens meerderen, is eene overtreding tegen de militaire discipline. R. K. 16.

Ongemakken. Moeten door elken militair geduldig gedragen worden. R. K. *Inleiding.* 3.

Ongezonde stoffen. Hoe het vermengen derzelve met het meel, aan veldbakkers gestraft moet worden. C. W. 202.

Ontrouwe administratie van 's lands goederen. Wordt volgens het

PERPUSTAKAAN NASIONAL

tegenwoordig Crimineel Wetboek gestraft, alschoon de schuldigen geene militairen zijn. C. W. 5.

Ontrouwe en kwade administratie. Waarin dezelve bestaat, aan wien en op welke wijze zulks gestraft moet worden. C. W. 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208 en 209.

Ontslagene militairen. In welk geval en gedurende welken tijd, zij, na het bekomen van hun ontslag uit de dienst, nog onderworpen blijven aan de straffen in het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald. C. W. 4.

Ontvreemding van 's lands goederen. Door geëmploijeerden bij de armee gepleegd, wordt volgens het tegenwoordig Crimineel Wetboek aan de bedrijvers gestraft, alschoon zij geene militairen zijn. C. W. 5. Hoedanig gestraft moet worden aan geëmploijeerden in de magazijnen, of bij het voerwezen. C. W. 199.

Oost- en Westindische bezittingen. Het tegenwoordig Crimineel Wetboek heeft in dezelve gelijke kracht van wet, als hier te lande. C. W. 214. In welk geval en met welke bepalingen, ten aanzien van de bepaalde straffen, door het Gouvernement aldaar, eenige verandegen kunnen worden gemaakt. *Aldaar.*

Opgelegde straf of correctie. Het niet onderwerpen aan dezelve, is eene overtreding tegen de krijgstucht. R. K. 11.

Opstand. Hetzelve te verwekken, of zich daartegen niet te verzetten, hoedanig dat gestraft moet worden. C. W. 81, 82 en 83.

Orde. De hoogstmogelijke is een bestanddeel van de militaire krijgstucht R. K. *Inleiding.* 1.

Orders. Het verzuimen of niet opvolgen derzelve uit losheid of onachtzaamheid, is strijdig met de krijgstucht. R. K. 10.

Overtredingen tegen de krijgstucht. Worden altoos zwaarder gestraft, wanneer zij onder de wapenen, dan buiten de dienst bedreven worden. R. K. 2.

P.

Paarden. Zie *Cavaleristen. Desertie.*

Pardon. Genade. Het roepen om *pardon* of *genade*, door militairen, bij executien van doodvonnissen, onder de wapenen aangeheven wordende, is strafbaar, zelfs met den kogel. C. W. 84.

Partijschappen. Mogen onder geene militairen plaats hebben. R. K. *Inleiding.* 3.

Portiers van vestingen. In hunne qualiteit misdoende, zijn aan de straffen, bij het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald, onderworpen. C. W. 5.

Protest tegen de overgave eener stad. Moet schriftelijk geschieden. C. W. 59.

Proviandmeesters of Veldbakkers. Op welke wijze zij gestraft moeten worden, wanneer zij 's lands granen en brandstoffen, te hunnen profijte, verkoopen. C. W. 201. Wanneer zij het meel met ongezonde stoffen vermengen. 202. Of het meel vervalschen met eene soort van mindere qualiteit. 203. Wanneer zij ontrouw plegen in het gewigt of de maat van de rations brood of andere vivres. 204. Wanneer zij willens en wetens vleesch uitdeelen, dat volgens de wetten en reglementen verboden is. 205. Wanneer zij willens en wetens besmet vee doen slagten en het vleesch uitdeelen. 206. Wanneer zij door onachtzaamheid graan, meel of andere vivres laten bederven. 207.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Provooststraf, In wat gevallen en op welk eene wijze dezelve ten uitvoer wordt gebragt. C. W. 48, 49, 50, 99, 102. 104.

Q.

NIHIL.

R.

Rapport ter ontlasting, door eene aangevallene schildwacht gedaan. In welke gevallen hetzelve *al* of *niet* te zijner ontlasting of verdediging kan worden aangenomen. C. W. 213.
Recruten. Wanneer zij gerekend worden aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek onderworpen te zijn. C. W. 2.
Redeneren tegen gegevene orders. Is strijdig met de subordinatie en strafbaar. C. W. 80. R. K. 3.
Reglementen van politie. Zijn ook betrekkelijk tot het tegenwoordig Reglement van krijgstucht. R. K. 27.
Regtvaardigheid. Moet voor elken militair het rigtsnoer zijner daden zijn. R. K. *Inleiding.* 3.
Rieten. Bepaling der dikte van de zoodanige, die tot het toedienen van rietslagen gebruikt mogen worden. C. W. 35.
Rietslagen. Door wien en op welk eene wijze die straf wordt uitgevoerd. C. W. 35. Wordt aan geene onder-officieren opgelegd, dan na voorafgegane degradatie. 36. Aan geene gemeenen, dan met ontneming van de kokarde, en tot geen hooger getal, dan een honderd slagen. 41. Het getal staat of in het vonnis uitgedrukt, of aan de discretie van officieren-commissarissen. 43.
Roepen om pardon of genade, door militairen, met de executie van een doodvonnis belast. Is strafbaar, zelfs met den kogel. C. W. 84.
Roepen, schreeuwen, valsche tijdingen en geruchten verzinnen en verspreiden, tot ontmoediging van het volk van oorlog, of tot het doen ontstaan van verwarring, is verraad plegen, en wordt ook als zoodanig gestraft. C. W. 64, 65.
Ronselen en spioneren. Zijn verraderlijke handelingen. Ook worden als zoodanig gestraft allen, die manschappen aanwerven voor vijandelijke mogendheden, of daaraan medepligtig zijn. C. W. 73 en 74. Allen, die in de armee den vijand als spion dienen of gediend hebben. 75. Allen, die opzettelijk aan den vijand afteekeningen van fortificatiën bezorgen. 76 en 77. Allen, die zonder verlof, of zonder militaire kleeding, eenige vesting buiten den gewonen weg naderen, of zich tusschen de voorposten vinden laten. 78 en 79.

S.

Schaden. Door baldadigheden aan burgers toegebragt, kunnen door inhouding van gedeelten der soldijen vergoed worden. R. K. 7.
Schildwachten, op hunnen post iemand kwetsende of doodende, en met eede getuigende, dat zij zulks te hunner verdediging tegen den aanvaller hebben gedaan, strekt zulks te hunner ontlasting. C. W. 213. In welk geval zij tot een' eed niet vermogen toegelaten te worden. *Aldaar.* Welke straffen zij incurreren, die hunne posten verlaten. C. W. 91. Die op hunne posten dronken of slapende bevonden worden. 92 en 98.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Die het consigne veranderen, en orders verzwijgen. 93. Welke straffen zij verdienen, die schildwachten op hunne posten aanvallen of beleedigen door woorden of daden. 102 en 103. In welke gevallen zij zich aan overtredingen tegen de krijgstucht schuldig maken. R. K. 15.

Slagen, eene militaire straf, die op onderscheidene wijzen wordt opgelegd en uitgeoefend. C. W. 34. Zie ook *Stokslagen*, *Rietslagen* en *Klingslagen*.

Sluiten aan handen en voeten. In welke gevallen die straf wordt uitgeoefend aan gedetineerden en veroordeelden. 48. Het moet niet te naauw of te langdurig geschieden. C. W. 51.

Soldijen kunnen tot vergoeding van toegebragte schaden bij gedeelten worden ingehouden. R. K. 7.

Spioneren. Zie *Ronselen en spioneren*.

Spionnen zich bij het leger gevoegd hebbende. Zijn strafbaar volgens het tegenwoordig Crimineel Wetboek, ofschoon zij geene militairen zijn. C. W. 6.

Stedelijke regeringen. In welke gevallen kennis gegeven moet worden van de vonnissen, aan militairen ter executie gelegd. C. W. 44.

Stokkeknechts. Moeten, bij de executiën van strafvonnissen, de veroordeelden met stokken slaan, het haar afsnijden en buiten de poort geleiden. C. W. 44.

Stokslagen met wegjaging als schelm uit de dienst. Door wien en op welk eene wijze die straf wordt uitgevoerd. C. W. 35. Wordt aan geene onder-officieren opgelegd, dan na voorafgegane degradatie. 36. Aan geene gemeenen, dan met wegjaging als schelm uit de dienst, en tot geen hooger getal, dan van een honderd slagen. 40. Het getal staat, of in het vonnis uitgedrukt, of aan de discretie van de officieren-commissarissen. 43. Zij wordt geïncurreerd door wervers, die personen tot de dienst aannemen, zonder bewijs van ontslag. 106. *Idem*, aan onder-officieren en soldaten, die voor de eerste maal, in tijd van vrede, deserteren en gearresteerd worden. 134. *Idem*, die zulks voor de tweede maal bedrijven en zich aangeven. 137. Ook zij, die in tijd van vrede met de kleine monteringstukken deserteren. 140 en 142. *Idem*, die onder-officier kommandant van de wacht zijnde, deserteert. 149. Aan allen, die gepoogd hebben, in tijd van vrede te deserteren, met afneming der kokarde. 156. *Idem*, wanneer zij binnen een uur buiten het garnizoen of kantonnement in hunne desertie verhinderd zijn geworden. 157. Aan onder-officieren en soldaten die met opzet het verblijf van een' deserteur verzwijgen. 165. Aan hen, die wel afspraak tot desertie gemaakt, doch het feit echter niet volvoerd hebben. 170. Aan hen, die in de kazernen, of stallingen, eenige goederen aan hunne kameraden ontstelen. 191. *Idem*, die hunne wapenen of kleederen, hun van 's lands wege gegeven, verkoopen of verpanden, enz. *Idem*, aan onder-officieren en soldaten, die opzettelijk valsche opgaven doen van betalingen, leveranciën en getal van manschappen, rations, vivres en fouragie. 195 en 196. Aan zulken, die falsiteit plegen in eenig bewind over 's land penningen. 200.

Storm. De kommandant, eene belegerde vesting overgevende, zonder een' storm te hebben uitgestaan, pleegt verraad. C. W. 57.

Strafboeken. Moeten bij de compagniën der korpsen aangelegd en gehouden worden. R. K. 54. Tot wat einde dezelve moeten dienen, en wat er in moet aangeteekend worden. *Aldaar*.

Straffen. Bepaling van de zoodanige, die, uit hoofde van overtredingen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

tegen de krijgstucht, kunnen worden opgelegd aan officieren van alleu rang. R. K. 28. Aan onder-officieren. 29. Aan soldaten, tamboers, pijpers en halvemaanblazers. 30.

Straffen van misdaden. Algemeene bepalingen omtrent het straffen van misdaden, zoo aan militairen, door den militairen regter, als aan gecasseerde militairen, door den burgerlijken regter. C. W. 19—25.

Strooperijen. Door militairen bij de armee, op marsch gepleegd wordende aan de woningen, veldgewassen en andere bezittingen der vreedzame ingezetenen. Hoe en op welke wijze gestraft moeten worden. C. W. 175, 176, 177, 178, 179, 180 en 181.

Strop, of de galg. Eene infamerende straf zijnde, vermag aan geene militairen opgelegd of uitgevoerd worden, dan nadat zij vóór de executie uit de dienst gecasseerd, gedegradeerd en van den militairen standvervallen verklaard zijn geworden. C. W. 28. Zij wordt uitgeoefend aan allen, die eenige stad, sterkte, vesting, plaats of post bij verraad aan den vijand overgeven. 55. Aan elken kommandant van eene belegerde plaats, die, zonder of tegen het advijs van den krijgsraad, de hem toebetrouwde plaats overgeeft of verlaat. 56. Aan alle tot de armee behoorende personen, die zonder bevoegdheid inundatiën verhinderen of aftappen, of andere middelen van defensie tegen den vijand tegengaan of nutteloos maken. 61. *Idem*, aan hen, die zonder last van hunnen superieur, of zonder gewigtige redenen, kanon, mortier, of ander oorlogstuig vernagelen, bederven, wegwerpen, of onbruikbaar maken. 62. Aan alle wagenknechts en voerlieden, die tijdens een gevecht, zonder last, de strengen lossnijden, of den artillerietrein breken, of onbruikbaar maken. 63. Aan allen, die bij de armee geplaatst, door geroep of geschreeuw, verwarring onder de troepen te weeg brengen. 64. Aan allen, die in een leger, of belegerde stad, tijdingen verzinnen en verspreiden, om het volk te verleiden, te misleiden, of te ontmoedigen. 65. Aan elken kommandant of schildwacht, die bij de armee of in eene belegerde plaats opzettelijk eene valsche order of consigne overgeeft, waardoor de veiligheid der plaats in gevaar gebragt kan worden. 66 en 91. *Idem*, aan elken kommandant, die opzettelijk aan zijn' opvolger verzwijgt, de aan hem medegedeelde wezenlijke ontdekkingen. 67. Aan elken kommandant van eene patrouille, die met opzet nalaat te voldoen aan de hem gegevene orders, en het ontdekte verborgen houdt of verkeerdelijk rapporteert. 68. Aan allen, die het geheim van den post, of de orders, en het antwoord aan den vijand openbaren. 69. Aan allen, die, tot de armee behoorende, zonder last, met den vijand corresponderen. 70. Aan allen, die manschappen aanwerven voor vijandelijke mogendheden, of daaraan medepligtig zijn. 73 en 74. Aan allen, die in de armee als spionnen den vijand dienen of gediend hebben. 75. Aan allen, die, ter begunstiging van den vijand, door omkooping zich laten vervoeren tot het afteekenen van kampementen en fortificatiën. 76 en 77. Aan allen, die langs ongewone wegen tot een legerkamp, belegerde stad of plaats naderen. 78. Aan allen, die tusschen de voorposten der legers, enz., zonder militaire kleeding, noch order van hunnen superieur gevonden worden. 79. Aan alle officieren en onder-officieren, het kommando hebbende over eenigen post, wanneer zij hunnen post trouweloos verlaten. 90. Aan elke schildwacht, die in de nabijheid van den vijand, of van eene belegerde plaats, dronken of slapende bevonden wordt. 92. *Idem*, aan allen, die tot de armee behoorende, naar den

PERPUSTAKAAN NASIONAL

vijand deserteren. 107. Ook zij, die gepoogd hebben, dat anderen zulks zouden doen. 108. Aan allen, die zonder schriftelijken last, de grensliniën overschrijden, om met den vijand gemeenschap te houden; of zich buiten eene belegerde stad of plaats begeven. 109 en 110. Aan alle officieren en onder-officieren en schildwachten, die, op de voorposten geplaatst, van daar naar den vijand deserteren. 111. Aan alle militairen, die andere militairen tot desertie naar den vijand verleiden, of medepligtig zijn aan het verbergen en begunstigen van deserteurs. 112 en 113. Aan allen, die zich als hoofden van complotten tot desertie naar den vijand hebben kenbaar gemaakt. 114 en 115. Aan allen, die in tijd van oorlog, zonder verlof, 24 uren na het appèl absent blijven. 120. Ook zij, die in een kampement, zonder verlof, over de gestelde grenslinie naar de zijde van den vijand overgaan. 121. Aan allen, die, in tijd van oorlog, 48 uren boven hunnen verloftijd wegblijven. 122. Aan allen, die in tijd van oorlog een' ander' verleiden tot desertie uit de armee of eene belegerde plaats, of zoodanige deserteurs verbergen, begunstigen, enz. 124 en 125. Aan allen, die zich als hoofden van complotten tot bevordering van desertie in tijd van oorlog doen kennen. 126, 128. Aan onder-officieren en soldaten, die met geladen geweer deserteren. 150. Aan allen, die onder een' valschen naam zich bij een ander korps engageren. 154. *Idem*, aan de hoofden van complotten tot desertie. 166. Aan allen, die tot de armee behoorende, vreedzaame ingezetenen moedwillig wonden, ververminken of mishandelen. 172. Aan allen, die zonder order van hunne superieuren, magazijnen, gebouwen, bosschen, te veld staande granen en andere publieke eigendommen in brand steken, of de woningen en bezittingen der bewoners plunderen of verwoesten. 173 en 174. *Idem*, aan hen, die op den marsch de ingezetenen van hun vee, gevogelte en andere eetwaren berooven, gepaard gaande met braak. 176, 177, 178, 179 en 181. Ook aan officieren, die zich als hoofden van geweldenaars en stroopers doen kennen. 183. Aan allen, die willens en wetens gestroopte goederen koopen of verbergen. 184. Aan schildwachten, die goederen stelen, aan hunne bewaring toevertrouwd. 188. Aan hen, die ten dienste van den vijand amunitie van oorlog aan den lande ontrooven. 190.

Subordinatie. Is het wezen en de ziel van de militaire dienst. Waarin dezelve bestaat en gelegen is, en op welk eene wijze die pligt door elken militair moet uitgeoefend worden. C. W. 80. R. K. 3. Zie ook *Ondergeschiktheid.*

T.

Taptoe. Zich buiten dienst na het slaan derzelve op de straat te vertoonen, strijdt tegen de krijgstucht. R. K. 13.

Territoir van het Rijk. Militaire regters zijn bevoegd, om misdadigers buiten hetzelve te bannen. C. W. 22.

Terugkomst van desertie. In welke gevallen zulks een' deserteur geheel of gedeeltelijk van straf bevrijdt. C. W. 134, 136, 137, 142, 160.

Titulaire rang. Het tegenwoordig Wetboek is niet betrekkelijk tot officieren, alleen dien rang hebbende, ten zij dan dat zij tot eenige militaire dienst gebruikt worden. C. W. 3.

Toevallige dronkenschap. Kan verzachting van straf, op de opzettelijke dronkenschap gesteld, ten gevolge hebben. C. W. 16, en R. K. 15.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

U.

Uitblijven boven den verloftijd. Is in tijd van vrede eene overtreding tegen de krijgstucht. R. K. 17.
Uitdeelers of bewaarders van vivres of fouragies. Zie *Magazijnmeesters.*
Uitdeelers van vivres of fouragies. In hunne qualiteit misdoende, zijn aan de straffen, in het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald, onderworpen. C. W. 5.
Uitleiden. Het uitleiden van veroordeelden moet door stokkeknechts geschieden. C. W. 44.
Uitvoering der bevelen zonder tegenspraak. Is een bestanddeel van de militaire krijgstucht. R. K. *Inleiding.* 1. R. K. 3.

V.

Valsche beschuldiging, gesterkt door een' eed. Aan welke straffen zij zich onderworpen maken, die zich zulk een misdrijf veroorloven. C. W. 212.
Valsche opgave der betalingen, leveranciën, of getal van manschappen en rations, willens en wetens gedaan. Hoe gestraft moet worden aan officieren. C. W. 195, 196. Hoe aan onder-officieren en minderen. *Aldaar.*
Valsche verlofpassen. Welke straf zij incurreren, die zich van dezelve op eenigerhande wijze bedienen. C. W. 104.
Vee, gevogelte. Op welk eene wijze het rooven dezer eigendommen gestraft moet worden. C. W. 175, 176, 177, 178 en 179.
Veldbakkers. Zie *Proviandmeesters of veldbakkers.*
Veldleger in tijd van oorlog. Het tegenwoordig Crimineel Wetboek is betrekkelijk tot allen, die tot hetzelve behooren, alschoon geene militairen zijnde. C. W. 6.
Verantwoordelijk. In welk geval de kommanderende officieren zulks zijn voor de conduites hunner onderhoorigen, R. K. 4.
Verlies van voorregten, aan gedegradeerden toegerekend. Tot welke voorregten zich hetzelve uitstrekt. C. W. 46.
Verligting van straf. In welke gevallen zulks door regters toegestaan kan worden. C. W. 53.
Verlofpassen. Zie *Valsche verlofpassen.*
Verraad. Moet met den dood gestraft worden. C. W. 55. Het wordt gepleegd door elken kommandant, die eene belegerde stad of plaats, zonder of tegen het advijs van den krijgsraad, aan den vijand overgeeft of verlaat. 56. *Idem*, wanneer hij, zonder een' storm uitgestaan te hebben, of door het schieten van bres, of gebrek genoodzaakt te zijn, de plaats overgeeft. 57, 58, 59. Het wordt gepleegd door allen, die onderwaterzettingen, tot afwering van den vijand, verhinderen of aftappen. 61. Door allen, die opzettelijk eenig kanon, of oorlogstuig vernagelen, bederven, wegwerpen, of onbruikbaar maken. 62. Door voerlieden, die zonder last den artillerie-trein moedwillig breken of onbruikbaar maken. 63. Door allen, die geroep of geschreeuw maken, om schrik onder de troepen te verwekken. 64. Door allen, die door het verzinnen en verspreiden van valsche geruchten of tijdingen, het volk van oorlog trachten te verleiden, of te ontmoedigen. 65. Door elken kommandant of schildwacht, die in de nabijheid van den

vijand moedwillig valsche of verkeerde orders of consigne geeft, of bij de aflossing de ontdekkingen niet mededeelt. 66 en 67. Door elken kommandant van een patrouille op recognoscering uitgezonden, die de orders, hem gegeven, nalaat, of het ontdekte verborgen houdt, of verkeerdelijk rapporteert. 68. Door allen, die het geheim van een' post, of de orders, en het antwoord aan den vijand openbaren, en met hem corresponderen. 69 en 70. Door allen, die door opzet, gebrek aan vivres, fouragies, geschut, amunitie, en andere defensiemiddelen, ter begunstiging des vijands, veroorzaken. 71 en 72.

Verschooning of verontschuldiging. In welke gevallen zulks verligting van straf kan te weeg brengen. C. W. 53. Waarin die verligting van straf vermag te bestaan. 54.

Vervallen-verklaring van den militairen stand. Heeft altoos plaats, vóór het uitoefenen van infamerende straffen aan militairen. C. W. 20 en 21.

Vestingen. Portiers van de poorten derzelve, in hunne qualiteit misdoende, zijn onderworpen aan de straffen in dit tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald. C. W. 5.

Vigilantie. Het niet betoonen van vigilantie, bij alarm, bij appèllen, wachten, exercitiën, inspectiën, monsteringen, is strijdig met de krijgstucht. R. K. 12.

Vloeken en zweren. Is strijdig met de krijgstucht, en moet door den militairen stand worden nagelaten. R. K. *Inleiding.* 2.

Voerlieden in militaire dienst zijnde. In die qualiteit misdoende, zijn aan de straffen in dit tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald, onderworpen. C. W. 5. Wanneer zij zonder noodzaak de strengen der trekpaarden afsnijden, plegen zij verraad. 63.

Voorgeven van ziekte, of andere beletselen, wanneer een verlofganger boven den bepaalden tijd is weggebleven. Moet ten genoegen van de regters bewezen worden, waar te zijn. C. W. 214.

Voorlezing der Krijgsartikelen. Maakt de recruten aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek dadelijk onderworpen. C. W. 2.

Voorschriften van algemeen regt. Moeten in het bewijs der misdaden, door militairen gepleegd, door de regters in acht genomen worden. C. W. 210.

Vrouwen bij het leger geadmitteerd. Zijn, wanneer zij misdoen, aan de straffen bij het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald, onderworpen. C. W. 6.

Vrijstelling of verligting van straf op het ontdekken van complotten tot desertie, door medepligtigen. In welke gevallen zulks door de regters verleend mag worden. C. W. 171.

W.

Wal. Het krijgsvolk te water, met het krijgsvolk te lande, aan den wal gemeenschappelijk in dienst gesteld zijnde, is hetzelve, gedurende die dienst, aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek onderworpen. C. W. 8.

Water en brood. In welke gevallen gedetineerden daarmede moeten gevoed worden. C. W. 48. Het moet bij tusschenpoozingen, en niet met benadeeling van de gezondheid geschieden. 51.

Wederkeerige achting toedragen. Is de pligt van militairen omtrent elkander. R. K. *Inleiding.* 3.

Wegblijven boven den bepaalden verloftijd. De oorzaak daarvan moet ten genoegen der regters blijken. C. W. 214.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Wegjagen als een eerlooze schelm. Op welk eene plaats en wijze deze straf met afsnijding van het haar wordt verrigt. C. W. 44. Aan wien het vonnis ten uitvoer gebragt moet worden. 141, 162, 165, 175, 177, 182, 183, 191, 194, 195 en 200.
Weigeren van orders. Welke straffen zij incurreren, die weigeren, om de aan hen gegevene orders te gehoorzamen, en nalaten. C. W. 95, 96, 99, 100 en 101.
Werklieden in 's lands magazijnen en arsenalen. In hunne qualiteit misdoende, zijn onderworpen aan de straffen in het tegenwoordig Crimineel Wetboek bepaald. C. W. 5.
Werktoeren aan de chambrée, en het reinigen derzelve. Aan wien dat werk, bij wijze van straf, moet worden opgelegd. C. W. 46.
Wervers met militairen rang. Zijn, gedurende den tijd hunne commissie, aan het tegenwoordig Crimineel Wetboek onderworpen. C. W. 2.
Wervers van manschappen. Welke straffen zij incurreren, die militairen aannemen, onvoorzien van eene akte van ontslag. C. W. 106.
Woordenwisselingen. Mogen met geen' militair gehouden worden, zoo lang hij dronken is en niet nuchteren is geworden. R. K. 5.

X EN Y.

NIHIL.

Z.

Zamenzwering tot muiterij of opstand. Hetzelve te verwekken, of daarin deel te nemen, hoedanig zulks aan de hoofden en deelhebberen gestraft moet worden. C. W. 85, 86, 87, 88 en 89.
Zindelijkheid in kleeding en wapenen. Hetzelve uit luiheid of onachtzaamheid niet in acht te nemen, is strijdig met de krijgstucht. R. K. 19.
Zijdgeweer. Moet bij de aanzegging van arrest, door officieren worden afgegeven. R. K. 46. Moet bij het ontslag teruggegeven worden. 47.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PROVISIONELE INSTRUCTIE

VOOR HET

HOOG MILITAIR GEREGTSHOF

VAN

NEDERLANDSCH INDIË,

GEARRESTEERD BIJ BESLUIT VAN COMMISSARISSEN-GENERAAL OVER NEDERLANDSCH INDIË DD. 10 JANUARIJ 1819 No. 7 (IND. STAATSBLAD No. 21.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PROVISIONELE INSTRUCTIE

VOOR HET

HOOG MILITAIR GEREGTSHOF

VAN

NEDERLANDSCH INDIË.

VAN DESZELFS GESTELDHEID EN WIJZE VAN DELIBEREREN.

Art. 1. Het Hoog Militair Geregtshof van Nederlandsch Indië zal zijn zamengesteld uit den president van het civiele Hof, twee civiele leden en drie hoofdofficieren van de landmagt, en bij zich hebben een' advocaat-fiscaal voor de land- en zeemagt en een' griffier.

In geval dat Militair Geregtshof moet kennis nemen van strafzaken, waarin personen, tot de marine behoorende, als beklaagden betrokken zijn, zal een hoofdofficier van dat corps door den Gouverneur-Generaal op voordragt van den president worden aangewezen, om als lid in die zaken zitting te nemen. *)

De betrekkingen van advocaat-fiscaal voor de land- en zeemagt en van griffier bij het Hoog Militair Geregtshof van Nederlandsch Indië, zullen

*) Gouv. besluit 20 Mei 1863 nº. 52 (Ind. Staatsblad nº. 58) en A. O. 1863 nº. 25.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL

respectivelijk bij voortduring bekleed worden door den procureur-generaal en den griffier bij het Hoog Geregtshof van Nederlandsch Indië, met dien verstande evenwel, dat de advocaat-generaal bij laatstgemeld Geregtshof door den procureur-generaal bij hetzelve geheel of gedeeltelijk belast zal kunnen worden met de werkzaamheden aan de betrekking van advocaat-fiscaal voor de land- en zeemagt verbonden, en dat gelijkerwijze door den griffier bij het Hoog Geregtshof van Nederlandsch Indië, aan zijne substituten zal kunnen worden opgedragen de waarneming der functiën van griffier bij het Hoog Militair Geregtshof van Nederlandsch Indië. De advocaat-generaal en de substituut-griffiers, op die wijze werkzaam zijnde zullen den titel voeren, de eerstgenoemde dien van substituut-advocaat-fiscaal voor de land- en zeemagt, en de laatstgenoemden dien van substituut-griffiers bij het Hoog Militair Geregtshof van Nederlandsch Indië. (Gouv. besluit 3 Maart 1848 nº. 2 art. 8 (Ind. Staatsblad nº. 11.)

Art. 2. Al de leden van het Militair Geregtshof zullen moeten hebben bereikt den ouderdom van vijf en twintig jaren, en de griffier dien van twee en twintig jaren.

Art. 3. De president, leden en advocaat-fiscaal zullen elkander onderling niet mogen bestaan tot in den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art. 4. De president zal altijd een regtsgeleerde zijn.

Art. 5. Zoowel de regtsgeleerde als militaire leden zullen ter vergadering zitting hebben volgens den tijd, waarop zij als leden van het collegie den eed, daartoe staande, hebben afgelegd, zonder dat, ten aanzien der militaire leden, derzelver ancienneteit in de dienst en in den rang, welken zij bevorens in de dienst te lande of ter zee hebben bekleed, in aanmerking zal kunnen komen.

Art. 6. Zij zullen, alvorens in functie te treden, moeten afleggen den eed, voor dezelve respectivelijk bepaald, en hierna uitgedrukt.

Art. 7. Het collegie zal wekelijks eene gewone vergadering hebben, des dingsdags morgens, tot het houden der rolle, mitsgaders zoo vele meerdere, als de voorkomende zaken zullen vorderen en, behoudens de bevoegdheid van den president, om bij zaken, welke spoed vereischen, buitengewone vergaderingen te beleggen.

Art. 8. Al de leden zijn verpligt de vergadering bij te wonen, ten zij dezelve door ziekte, of door den president, of den raad, om gewigtige redenen verschoond worden.

Art. 9. Bij verhindering van den president, of bij vacature, zal deszelfs post worden waargenomen door het oudste regtsgeleerde lid in rang.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 10. De president zal hebben het beleid en bestuur over de orde, waarin de zaken, de eene na de andere, zullen worden behandeld; hij zal eenigen tijd vóór het aangaan der gewone vergadering in de raadkamer zijn, ten einde te kunnen nagaan, welke zaken in overweging moeten worden genomen, om deswege met den griffier, of met de leden, over hunne commissorialen te kunnen spreken.

Art. 11. De president zal daarin zooveel mogelijk in acht nemen, dat de zaken, welke bijzonderen spoed vereischen, vóór alle andere worden afgedaan, en dat voorts aan een' ieder prompt en onvertogen regt wedervare.

Art. 12. Alle beslotene brieven, van wat aard of natuur, aan het Hof toegezonden, zullen door den president worden geopend, en bij de eerste gewone zitting, of eerder, aan den Raad medegedeeld, of aan commissarissen, belast met de zaak, waartoe dezelve betrekkelijk zijn, ter hand gesteld worden.

Art. 13. De requesten, op welke in den Raad moet worden gedisponeerd, zullen door de partijen, of van hunnentwege, moeten worden ingeleverd bij den president, of wel in de griffie, om ten spoedigste aan denzelven te worden bezorgd. — De leden van den Raad zullen zich nimmer met het aannemen of overbrengen daarvan mogen bemoeijen.

Art. 14. De president of andere leden van het Hof zullen nimmer aan de partijen, hun verder dan in den zesden graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap bestaande, en die zij weten of vermoeden, dat eenig proces bij het Hof hebben, of zullen krijgen, of in welker zaken door het Hof zal moeten worden geadvijzeerd, deswege eenigen raad mogen geven.

Art. 15. Zij mogen direct, noch indirect, eenige giften, gaven of geschenken aannemen, genieten, of zich doen toezeggen van eenige personen, die hun verder dan in den voorschreven' zesden graad bestaan, en die zij weten, of vermoeden, eenig proces of andere zaken voor het Hof te hebben, of te zullen krijgen, of in welker zaken zij, als leden, zullen zijn gerequireerd advijs te geven of vermoedelijk gerequireerd zullen worden, en dat zoowel vóór, als na de uiting van den processe, of gegeven advijs, al waren het ook de geringste geschen-

ken van spijs en drank, zooverre ten aanzien der laatstgemelde de minste vermoedens konden plaats hebben, dat die ter comtemplatie van bovengenoemde zaken gedaan wierden.

Art. 16. Indien zij ontdekken, eenige geschenken door anderen te hunnen behoeve ontvangen, of aan dezelve te hunnen respecte gegeven te zijn, of ook, dat zij zelve onwetende, of onbedacht, die hebben aangenomen, zullen zij daarvan dadelijk aan het Hof kennis geven, en, hetzij de ontvangene geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeeren op zoodanige wijze als het Hof zal goedvinden.

Art. 17. De president en verdere leden zullen, bij de eerste gewone zitting in ieder jaar na nieuwjaarsdag, of wel anders bij de eerste gelegenheid, in den raad, uitdrukkelijk moeten verklaren, dat zij, zooveel zij weten, zich hebben gedragen naar den inhoud der twee vorenstaande Artikelen, en ingeval van eenigen twijfel, omtrent deze of gene zaak, verpligt zijn daarvan aan het Hof kennis te geven, om deszelfs goedvinden te vernemen. — Zij zullen in allen gevalle op nieuw beloven, zich naar de wet op dat stuk stiptelijk te zullen gedragen.

Art. 18. Zij zullen nimmer mogen openbaren hetgene geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet de gevoelens van hunne medeleden, zelfs niet van hem zelve.

Art. 19. Tot de deliberatie over eenige zaken zullen niet mogen worden toegelaten:

a. die aan den beschuldigde bestaan in den zesden of naderen graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap;

b. die in de zaak, waarover wordt gehandeld, voordat zij in den Raad zijn gekomen, advocaten of advijzeurs zijn geweest;

c. die of zelve onwetende, of onbedacht, of indirect, door anderen ontvangen hebben eenige giften, of geschenken, of toezeggingen daartoe door, of van wege den beschuldigde, op een' tijd, dat de zaak, waarover gehandeld wordt, reeds bij het Hof was gebragt, of vermoedelijk gebragt zoude worden;

d. die tegen den beschuldigde een proces voor eenigen regter aanhangig hebben.

Art. 20. De president of andere leden, welke zich in

een dezer gevallen bevinden, zullen gehouden zijn, daarvan kennis te geven, en bij gebreke van dien zal het Hof daarop uit zich zelf acht slaan.

Art. 21. Wanneer het twijfelachtig is, of het voorhanden zijnde geval onder de hiervoren uitgedrukte behoort of wanneer de president, of eenig ander lid, zich vindt in eenige betrekking tot den beschuldigde, hiervoren wel niet uitgedrukt, doch waarom hij wenscht van de behandeling der zaak te zijn ontslagen, als uit hoofde van bijzondere vriendschap, vijandschap, groote gemeenschappelijke belangen, of dergelijke redenen, zal de Raad in afwezigheid van dengenen, wien dit betreft daarover beslissen.

Art. 22. Het Hof zal hieromtrent in het oog houden, dat aan den eenen kant de vergadering zooveel mogelijk worde voltallig gehouden, en ook niemand zonder eenige wettige redenen zich aan de behandeling van de eene of andere zaak onttrekke, en dat aan den anderen kant alle schijn van niet genoegzame onzijdigheid geweerd worde.

Art. 23. De president of eenig ander lid, uit hoofde van eenige betrekking, hetzij op of zonder zijn verzoek, van de behandeling eener zaak ontslagen zijnde, zal ook de raadpleging der andere leden daarover niet mogen bijwonen, maar zich gedurende dezelve uit de raadkamer begeven.

Art. 24. Alle sententiën zullen zooveel mogelijk door den vollen Raad moeten worden uitgebragt, en niet mogen worden geveld, tenzij de meerderheid der leden als regters daarover heeft gezeten, en waaronder zich altijd zullen moeten bevinden twee officieren van de land- of zeemagt, naar mate de sententiën iemand van een dezer twee korpsen betreffen. — Indien geen genoegzaam getal bevoegde leden is overgebleven, zal het Hof hiervan kennis geven aan den Gouverneur-Generaal, ten einde, door denzelven, raden in die zaak worden toegevoegd.

Indien de twee leden officieren der land- en zeemagt, naar mate de sententiën iemand uit een van deze twee korpsen betreffen, bij het vonnissen niet tegenwoordig kunnen zijn, zal alsdan in tegenwoordigheid van één, wiens bijwezen nooit gemist mag worden, daartoe kunnen worden overgegaan. (Gouv. besl. 19 Julij 1841 n°. 1 (Ind. Staatsblad n°. 27.) Zie wijders art. 1.

Art. 25. Tot het doen van inspectiën, het verhooren

van getuigen, of beschuldigden in dergelijke zaken, benoemt het Hof éénen of meer commissarissen. Het maakt de noodige schikkingen, dat deze en andere werkzaamheden onder al de leden, buiten den president, zooveel mogelijk op een gelijken voet verdeeld worden, en bepaalt te dien einde toerbeurten.

Art. 26. Alle zaken, waarin commissarissen werkzaam zijn, zullen zooveel mogelijk worden waargenomen op zulke tijden, dat het werk van den Raad daardoor niet worde verhinderd.

Art. 27. Wanneer eenmaal commissarissen in eene of andere zaak zijn werkzaam geweest, zal verder alles aan hen worden opgedragen, hetgene daarna in diezelfde zaak voorvalt, of daartoe eenige merkelijke of blijkbare betrekking heeft.

Art. 28. Wanneer in eenige zaken advijzen, rapporten, berigten, missives of andere uitgebreide stukken op naam van het Hof moeten worden opgemaakt, zullen de in die zaak benoemde commissarissen verpligt zijn, die stukken te stellen, en ter goedkeuring in de vergadering te brengen.

Art. 29. In alle zaken, waarin dit dienstig wordt geoordeeld, zal de president een rapporteur benoemen, zooveel mogelijk naar toerbeurten; men zal zorgvuldig geheim houden wie tot rapporteur is gesteld.

Art. 30. De rapporteur zal zijn uiterste best doen, om het proces naauwkeurig te doorzoeken, en volkomen te verstaan, makende daarvan een behoorlijk recueil of uittreksel, bijzonder in groote zaken, ten einde klaar te kunnen aantoonen al hetgene zoude mogen dienstig zijn tot verstand van het proces, en hetgene daarin voorkomt.

Art. 31. Niemand mag commissaris of rapporteur zijn in zoodanige zaken, waarin zijn vader, zoon, schoonvader, schoonzoon, broeder of zwager als praktizijn dient of gediend heeft.

Art. 32. In de zaken, welke bij het Hof worden behandeld, zullen alle stukken, van wederzijden overgegeven, moeten worden gelezen, ten ware eenparig mogt worden begrepen, dat de woordelijke lezing van het een of ander zonder nadeel kan worden achtergelaten.

Art. 33. Geen der leden zal van de partijen of iemand anders mogen ontvangen eenige bewijsstukken, memoriën

of iets dergelijks, buiten hetgene aan het Hof, den president, of commissarissen, zal zijn overgegeven.

Art. 34. In alle zaken zal de president doen hoofdelijke omvrage, brengende het laatst zijn eigen advijs uit; — wordende het echter aan den president overgelaten, om, naar mate van de omstandigheden der zaak, bevorens delibererenderwijze elkanders opinie te doen openbaren.

Art. 35. Een ieder zal zijn gevoelen met redenen bekleeden, doch met alle bescheidenheid spreken van de verschillende gevoelens zijner medeleden.

Art. 36. Niemand zal zijne medeleden onder het advijzeren inspreken, of daarin hinderlijk zijn; niettemin, wanneer een lid, advijzerende, zich klaarblijkelijk vergist omtrent het een of ander feit, of toont niet te vatten den staat van het geschil, zal de president, of een ander lid, na bekomene permissie van den president, hem zulks kortelijk doen opmerken.

Art. 37. Niemand vermag, afwezend zijnde, zijne gevoelens door een' ander' doen voordragen, of schriftelijk inzenden, ten ware hij commissaris of rapporteur ware in de zaak, of door ziekte of andere wettige redenen belet wierd in den raad te komen; in dat geval zal zijn rapport of advijs wel gehoord of gelezen, maar nogtans in het optellen der stemmen of het opmaken der conclusie niet mogen worden medegerekend.

Art. 38. De president zal de conclusie opmaken bij eenparigheid, volstrekte meerderheid, of naar hetgene de aard der zaak zal komen te vereischen.

Art. 39. De pleidooijen zullen worden gehouden met ongeslotene deuren, ten aanhooren van een' iegelijk, ten ware het Hof, in bijzondere gevallen, en om gewigtige redenen, het tegendeel zoude mogen ordonneren.

Art. 40. De president of oudste commissaris zal de goede orde, de stilte, en den eerbied aan de justitie verschuldigd, handhaven, en des noods de weêrspannigen buiten de gehoorzaal doen gaan, of, in geval van opzettelijke kwaadwilligheid, in bewaring nemen.

Art. 41. De vacantiën voor het Hoog Militair Geregtshof zullen dezelfde zijn als die van het Hooge Geregtshof van Nederlandsch Indië.

Art. 42. Gedurende dien tijd zullen drie leden van het hof, de president niet daaronder begrepen, te weten: één

van de regtsgeleerden, één van de zeemagt en één van de landmagt, in de residentie van het Hof blijven, om orders op voorkomende zaken te stellen en het Hof buitengewoon te convoceren, indien zulks noodig mogt zijn. En zullen de gemelde drie leden gehouden zijn, gedurende denzelven tijd, op de ap- of improbatie der inkomende vonnissen van de krijgsraden te disponeren, ten einde geene vertraging in den loop der zaken te brengen.

Zie art. 1.

VAN DE REGTSMAGT VAN HET HOOG MILITAIR GEREGSTHOF.

Art. 43. Het Hof oefent het regt uit in naam van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, en maakt daarvan uitdrukkelijke melding in al deszelfs gewijsden.

Art. 44. Het oefent deszelfs jurisdictie door geheel Nederlandsch Indië uit over alle militairen en andere tot de land- en koloniale zeemagt behoorenden, zoo en in voege die bij de wet aan deszelfs regtsmagt onderworpen zijn, en zulks wegens alle militaire en commune delicten, door dezelve wordende begaan, voor zooverre daaromtrent bij de wet geene uitzondering is gemaakt, en voor zooverre die delicten niet betreffen 's lands lasten, middelen en impositiën te water en te lande; blijvende de militairen, wegens alle misdaden en overtredingen omtrent 's lands middelen en impositiën, even als in alle civiele zaken, onderworpen aan den competenten burgerlijken regter.

Art. 45. Voor hetzelve staan ter eerster instantie te regt, alle officieren van de landmagt, een hoogeren rang bekleedende dan dien van kapitein bij dezelve, als ook alle officieren, van welken rang ook, die het bevel in eenige stad, sterkte, bezetting of eenige andere possessie of post, welke aan den vijand is overgegaan, hebben gevoerd, gelijk mede de auditeurs-militair bij de respectieve krijgsraden, voor zooverre hunne functiën niet aan andere civiele ambtenaren zijn opgedragen.

Art. 46. Eveneens staan voor hetzelve, ter eerster instantie, te regt alle officieren der koloniale zeemagt,

eenen hoogeren rang hebbende dan dien van eersten luitenant ter zee, mitsgaders alle kommanderende officieren van eenig koloniaal schip of vaartuig van oorlog, voorts al diegenen, welke aan de militaire jurisdictie ter zee onderworpen zijnde, uithoofde van bijzondere omstandigheden, als bij voorbeeld, het uitloopen van schepen, waartoe zij behooren, of anderzins niet kunnen worden teregtgesteld, of tegen welke bij indaging moet worden geprocedeerd, en eindelijk, alle loodsen, welke gedurende hun verblijf aan boord van eenig vaartuig van oorlog, door het verzeilen of toebrengen van eenige schade aan hetzelve, en alzoo *in hunne dienst als loodsen*, hebben gedelinquëerd.

Art. 47. Nog staan voor hetzelve, ter eerster instantie te regt zoodanige militairen, van welk een rang ook, die zich ter purge stellen.

Art. 48. Over geene andere personen, dan die in de laatstvoorgaande Artikelen zijn vermeld, zal het Hof, ter eerster instantie, deszelfs judicature mogen uitoefenen, dan alleen, wanneer hetzelve door een bijzonder besluit daartoe uitdrukkelijk mogt worden gequalificeerd, of wanneer, bij het onderzoek der beschuldiging ten laste van officieren en ambtenaren, bij de vorenstaande Artikelen opgenoemd, mogt worden bevonden, dat daarin andere personen van minderen rang betrokken zijn, en dat alzoo de dienst der justitie vereischt, dat de zoodanige, uit hoofde der connexiteit, ook voor het Hof teregtgesteld worden; zullende al degenen, welke uit dien hoofde door het Hof mogten begrepen worden, ter eerster instantie, aldaar te regt te moeten staan, verpligt zijn, zich aan deszelfs judicature te onderwerpen.

Art. 49. Ook zal het Hof niet erkennen of regt spreken over zoodanige militairen en ambtenaren, die gemeenschappelijk een commun delict hebben gepleegd met andere personen, welke te regt staan voor den burgerlijken regter, of in dat delict zijn betrokken; maar zullen alsdan dusdanige militairen en ambtenaren, uit hoofde der connexiteit, aan den burgerlijken regter overgegeven, of ter judicature overgelaten worden.

Art. 50. Het Hof oordeelt, bij wege van hooger beroep, over alle gewijsden van de respective krijgsraden, welke daarvan niet zijn uitgezonderd.

Art. 51. Het Hof heeft desgelijks de approbatie van alle vonnissen van krijgsraden, welke bij de wet niet speciaal zijn uitgezonderd.

Art. 52. Ten opzigte van de vonnissen, welke alzoo ter approbatie worden gezonden, onderzoekt het Hof:

Vooreerst, of in de zaak behoorlijk is geprocedeerd geworden.

Ten tweede, of er eene volledige criminele confessie, ten opzigte van de misdaad of misdaden, waarover de delinquant is gecondemneerd, voorhanden zij.

Ten derde, of van het aanwezen der misdaad volkomen constere.

Ten vierde, of de straf, waartoe de delinquant is veroordeeld, overeenkomstig is met het voorschrift der wet.

Art. 53. Wanneer aan het Hof blijkt, dat in eene zaak niet behoorlijk is geprocedeerd geworden, zal hetzelve het vonnis met de stukken aan den krijgsraad terugzenden, met opgave der abuizen, verzuimen of informaliteiten, in de behandeling der zaak begaan, en met aanschrijving, om dezelve abuizen, verzuimen, of informaliteiten naar behooren te redresseren, en vervolgens het vonnis met de stukken aan het Hof wederom ter approbatie te doen geworden.

Art. 54. Ingevalle het Hof bevindt, dat, onaangezien er op eene behoorlijke wijze is geprocedeerd, de confessie van den beschuldigde echter niet volledig is, zal hetzelve het vonnis met de stukken aan den krijgsraad terugzenden, met aanschrijving om aan den gecondemneerde den weg van appèl aan het Hof vrij te laten.

Art. 55. Indien het Hof oordeelt, dat het bedenkelijk is, of wel van het aanwezen der misdaad constere, de bij dat vonnis bepaalde straf wel overeenkomstig zij met de Wet, zal het Hof hetzelve met de stukken van het proces stellen in handen van den advocaat-fiscaal, om daarop te dienen van consideratiën en advijs, en vervolgens, na ingekomen advijs en bevinding van zaken, het vonnis aan den krijgsraad terugzenden, om het te doen pronunciëren, en tevens den advocaat-fiscaal autoriseren, om daarvan, hetzij tot handhaving van het regt van de hooge overheid, hetzij ten behoeve van den gecondemneerde, te provoceren aan den Hove naar vereisch.

Art. 56. Ingeval een gecondemneerde van het regt

van appèl geen gebruik heeft gemaakt, en het vonnis alzoo, met de daartoe behoorende stukken, aan het Hof ter approbatie is opgezonden, zal hetzelve onderzoeken, of de straf, bij de Wet op de misdaad bepaald, aan den gecondemneerde is opgelegd, en of het bewijs voldoende is, en zulks alzoo bevindende, het vonnis met deszelfs approbatie terugzenden.

Art. 57. Zoo wanneer dit aan het Hof bedenkelijk voorkomt, zal daarin worden gehandeld, zoo als bij het vorenstaand art. 55 is bepaald.

In geval het misdrijf, hetzij door de volledige bekentenis van den veroordeelde, hetzij van elders, voldoende is bewezen, en de op het misdrijf uitgesprokene straf, overeenkomstig is met de Wet, maar deze straf buiten verhouding staat tot het gepleegde misdrijf, zal het Hof, na verhoor van het openbaar ministerie, die straf, zonder verdere vorm van proces, kunnen verminderen; het vonnis van den krijgsraad in zoo verre wijzigen, en het alzoo gewijzigd vonnis met 's Hofs approbatie aan denzelven terugzenden. *)

VAN DE REGTSPLEGING BIJ HET HOOG MILITAIR GEREGTSHOF.

Art. 58. Bij provisie, en tot hierin nader zal wezen voorzien, zal, ten aanzien van de manier van procederen, worden gevolgd de stijl van praktijk, bij den Hove van Holland tot in den jare 1810 in gebruik geweest zijnde, met inachtneming der volgende bijzondere bepalingen.

Tot wegneming van de twijfelingen, welke uit het onderlinge verband van art. 222 van de regtspleging bij de landmagt in art. 202 van het reglement op de regtspleging bij de zeemagt met art. 58 van de provisionele instructie voor het hoog militair geregtshof in Nederlandsch Indië zijn ontstaan is dat hof gequalificeerd om, bij provisie en tot daarin anders zal zijn voorzien, nu voortaan het vervolgen van het appèl of hooger beroep van sententiën, door krijgsraden gewezen wordende, alleen toe te staan van zoodanige vonnissen, waarbij geene volledige confessie der ten laste gelegde misdaad of derzelver qualificatie aanwezig is en geenszins, wanneer blijken zal, dat op zoodanige volledige confessie is regt gedaan. (Gouv. besluit 17 Maart 1820 nº. 10 art. 1. (Ind. Staatsblad nº. 12.)

*) Kon. besl. 18 October 1849 nº. 78 (Ind. Staatsblad 1850 nº. 4).

Art. 59. In het nemen van precedente informatiën, het beleggen van getuigenissen, het verhooren der gevangenen, zal het Hof zich regelen naar de beginselen en voorschriften, te dien aanzien bij de regtspleging voor het krijgsvolk te lande bepaald.

Art. 60. Alle definitive sententiën, bij het Hoog Militair Geregtshof ter eerster instantie gewezen, zullen, alvorens te worden gepronunciëerd, aan den Gouverneur-Generaal worden ingezonden. Bijaldien daarop, na verloop van veertien dagen, geene dispositie ter contrarie van den Gouverneur-Generaal inkomt, zullen dezelve worden gepronunciëerd.

Art. 61. De sententiën, bij het Hof in appèl gewezen, zullen kracht van arrest hebben.

Art. 62. De executie der sententiën van het Hof geschiedt door den provoost ten overstaan van het Hof of commissarissen uit hetzelve.

Geene vonnissen, houdende condemnatie tot den dood, zullen op Java ter executie mogen worden gelegd, zonder dat alvorens daartoe verlof bekomen zij, van den gouverneur-generaal.

Dienvolgende zullen al zoodanige vonnissen, welke door het hoog militair geregtshof, hetzij in appèl zijn gewezen, of na examinatie geapprobeerd, door hetzelve, met de stukken van het proces, binnen vier en twintig uren na de pronunciatie of genomen dispositie, den gouverneur-generaal worden aangeboden, ter erlanging van hetzelve verlof. (Besluit van commissarissen-generaal van Nederlandsch Indië 10 Januarij 1819 n°. 7 Art. 7 (Ind. Staatsblad n°. 21.)

Art. 63. Ingeval het Hof eene sententie tot de straffe des doods heeft gewezen, zal, tweemaal vier en twintig uren vóór de executie, de dood aan den gecondemneerde worden aangezegd door den advocaat-fiscaal, geassisteerd met den griffier van het Hof.

Art. 64. Van dien tijd af zal de toegang van zoodanige vrienden en leeraars, als hij verkiezen zal, tot hem vergund worden.

Zie de aanteekening op art. 211 der regtspleging.

Art. 65. Ook zal de toegang der leeraars, ter keuze van den beschuldigde, op zijn verlangen, reeds vóór dien tijd worden vergund, wanneer de beschuldigde is onder vermoeden van eene misdaad, waarop waarschijnlijk de doodstraf volgen zal.

Art. 66. Het Hof zal, naar gelang der omstandighe-

den, bij de sententie bepalen, dat de executie aan den gecondemneerde zal geschieden in de residentie, of ter plaatse, alwaar het vonnis ter eerster instantie is gewezen, of in het laatste garnizoen van den gecondemneerde, of wel ter plaatse, alwaar de misdaad is begaan.

VAN DEN ADVOCAAT-FISCAAL VAN DE LAND- EN ZEEMAGT.

Art. 67. De advocaat-fiscaal zal bij het Hoog Militair Geregtshof vervolgen alle zoodanige misdrijven, als waarvan de cognitie aan hetzelve is opgedragen.

Art. 68. Hij zal zooveel mogelijk toezien, dat de zaken bij de krijgsraden op eene regelmatige wijze worden behandeld, en, te dien einde, met de auditeurs-militair de noodige correspondentie houden.

Art. 69. Hij is in het algemeen verpligt na te komen de manier van procederen, zonder oponthoud de beschuldigingen te vervolgen en de condemnatoire sententiën dadelijk ter executie te leggen.

Art. 70. Hij zal nimmer op eigen gezag eenen gevangene of iemand, die op vermoeden van misdaad gearresteerd is, ontslaan of doen ontslaan, en zal zich in alle gevallen gedragen naar de dispositie van het Hof omtrent gevangenen, hetzij dat, in bijzondere gevallen, acces worde verleend, waar de Wet over het algemeen dit niet vrijstelt, hetzij dat, om bijzondere redenen, de vrije toegang, anders bij de Wet toegelaten, worde opgeschort.

Art. 71. Hij is gehouden in eigen' persoon zijne voordragten in te dienen en, des gerequireerd, in geschrifte; het staat hem daartoe vrij, te allen tijde den toegang in den Raad te vragen, en zelfs aan den president te verzoeken, dat de vergadering buitengewoon belegd worde, mits in dit laatste geval opening gevende van de redenen van noodzakelijkheid.

Art. 72. Hij zal geen' toegang hebben in den Raad dan na bekomen verlof, hetwelk hem nogtans, buiten gewigtige redenen, niet zal worden geweigerd; doch hij mag nimmer tegenwoordig blijven bij de deliberatiën, maar is gehouden zich te verwijderen, zoodra hij zijne voordragten gedaan heeft.

Art. 73. Hij zal op eigen gezag niet mogen openba-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ren, hetgene geheim behoort te blijven; bijzonder ook niet, hetgene hem in de informatiën zal voorkomen ten laste van deze of gene personen, noch ook aan iemand visie of communicatie mogen geven van de kopijen of extracten, welke hij bekomt van hetgene bij den Raad, in zijne zaak of te zijnen opzigte, is verhandeld, verder of anders dan zijn pligt vereischen zal.

Art. 74. Hij is te allen tijde verpligt het Hof te dienen van berigt, of van onderrigting en consideratiën en advijs, zoo dikwijls als zulks van hem zal worden gevorderd, mitsgaders aan hetzelve te suppediteren de gerequireerde informatiën en stukken, en zich, in de waarneming en uitoefening zijner functiën, naar de dispositie van het Hof en commissarissen te gedragen.

Art. 75. Hij zal direct noch indirect mogen ontvangen of genieten eenige giften, gaven of geschenken, of zich die doen toezeggen van eenige personen, die hij weet, of vermoedt, onder suspicie van misdaad te leggen, of daarvan door anderen te worden beschuldigd, noch ook van hen, die hij weet of gelooft van derzelver nabestaanden, vrienden, of begunstigers te zijn, al waren het ook de geringste geschenken van spijs of drank, zooverre, ten aanzien der laatstgemelde, de minste vermoedens daarbij konden plaats hebben, dat die ter contemplatie van bovengenoemde zaken gedaan wierden.

Art. 76. Indien hij ontdekt, eenige geschenken, door anderen te zijnen behoeve ontvangen of aan dezelve te zijnen respecte, gegeven te zijn, of ook dat hij zelf, onwetende, of onbedacht, die heeft aangenomen, zal hij daarvan dadelijk aan het Hof kennis geven, en, hetzij de ontvangene geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeeren op zoodanige wijze, als het Hof zal goedvinden.

Art. 77. Hij zal alle jaren, bij de eerste gewone zitting na nieuwjaar, of wel anders bij de eerste gelegenheid, in den Raad uitdrukkelijk moeten verklaren, dat hij, zooveel hij weet, zich heeft gedragen naar den inhoud der twee voorgaande Artikelen, en alsdan verder handelen, als ten opzigte der leden bij art. 17 is omschreven.

Art. 78. Hij mag zijn' post niet uitoefenen in zaken, waarin, als beschuldigden, betrokken worden personen, die hem bestaan in den zesden of naderen graad van

PERPUSTAKAAN NASIONAL

bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap, voorbehoudens zijne voordragt, om, in bijzondere gevallen, van de waarneming eener zaak te mogen worden verschoond, wegens personen, daarin op eenigerlei wijze betrokken.

Art. 79. In dit geval, gelijk mede, wanneer hij door ziekte of afwezendheid, ambtswege, of andere wettige redenen, verhinderd wordt zijnen post waar te nemen, zal het Hof aan den Gouverneur-Generaal verzoeken, dat in de waarneming daarvan worde voorzien.

Art. 80. Wanneer eenige criminele zaken zijn afgeloopen, is de advocaat-fiscaal gehouden, de stukken en informatiën ten Hove te brengen, om aldaar bewaard te worden.

Art. 81. Bij facture, zullen alle papieren en registers, die onder den gewezen' advocaat-fiscaal, of in zijn' boedel zijn berustende, en tot dit ambt behooren, aan het Hof moeten worden uitgeleverd.

VAN DEN GRIFFIER.

Art. 82. De griffier zal bestemd zijn tot het bijwonen van den Raad, en de commissiën en comparitiën, daaruit voortvloeijende, mitsgaders het doen van inspectiën, verhooren van getuigen en beschuldigden.

Art. 83. De griffier zal altijd tegenwoordig moeten zijn bij de vergaderingen, zoo gewone als buitengewone, ten zij hij, door ziekte, of andere volstrekte beletselen, verhinderd, of daarvan, om gewigtige redenen, door den president verschoond worde.

Art. 84. Hij zal ook buiten de vergaderingen op zoodanige andere tijden ten Hove moeten zijn, als hem zullen worden aangezegd en voorgeschreven, ten zij hij, door ziekte, of andere volstrekte beletselen, verhinderd, of, om gewigtige redenen, door den president deswege verschoond worde.

Art. 85. Indien hij in de vacantiën begeert van huis te gaan voor meer dan twee dagen, zal hij moeten zorgen, dat men kan weten, waar hij zich waarschijnlijk zal ophouden, om daar te kunnen worden beschreven.

Art. 86. Hij zal getrouwelijk aanteekenen en te boek stellen al wat hem bij den Raad of commissarissen zal

PERPUSTAKAAN NASIONAL

belast worden; mitsgaders opmaken, onderteekenen en expediëren alle brieven, depêches, akten, resolutiën, sententiën en alle andere stukken, waartoe bij den Raad of commissarissen zal zijn geresolveerd, voorts doen aanleggen en bijhouden al zulke registers, als bij het Hof zullen worden goedgevonden, en stiptelijk geheim houden al hetgene geheim behoort te blijven.

Door 's Hofs griffier worden van alle militaire vonnissen zonder onderscheid, zoodra dezelve, voorzien van de aanteekening der volbragte executie, bij het hof terug ontvangen zijn, afschriften gezonden aan het militair departement (A. O. 1836 n°. 7 § 2.) Zie voorts de aanteekening op art. 324 der regtspleging.

Art. 87. Hij zal wijders in, en omtrent de uitoefening zijner functiën zich gedragen naar hetgene bij het Hof of bij commissarissen zal worden goedgevonden.

Art. 88. Hij mag zijn' post niet uitoefenen in, noch de raadplegingen bijwonen over zaken, waarin een of meer van de partijen hem bestaan in den vierden of naderen graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap.

Art. 89. Hij zal aan partijen, hem verder dan voorschreven' graad bestaande, en indien hij weet of vermoedt, dat dezelve eenig proces bij het Hof hebben of zullen krijgen, of in welker zaken door het Hof zal moeten worden geadvijzeerd, deswege geen advijs mogen geven.

Art. 90. Hij mag direct noch indirect eenige giften, gaven of geschenken aannemen, genieten of zich doen toezeggen van de zoodanigen, die hem verder dan in den voorschreven' vierden graad bestaan, en die hij weet of vermoedt eenig proces voor het Hof te hebben of te zullen krijgen, of in welker zaken door het Hof zal moeten worden geadvijzeerd, of waarin hij als griffier is werkzaam geweest, al ware het ook de geringste geschenken van spijs en drank, zooverre, ten aanzien der laatstgemelde, de minste vermoedens daarbij konden plaats hebben, dat die ter contemplatie van bovengenoemde zaken gedaan wierden.

Art. 91. Indien hij ontdekt, eenige geschenken, door andere personen te zijnen behoeve ontvangen, of aan dezelve, te zijnen respecte, gegeven te zijn, of ook dat hij zelf die, of onwetende, of onbedacht, mogt hebben aangenomen, zal hij daarvan dadelijk aan het Hof kennis geven, en, hetzij de ontvangene geschenken weder terug-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeeren op zoodanige wijze, als het Hof zal goedvinden.

Art. 92. Hij zal alle jaren, bij de eerste gewone zitting na nieuwjaar, of wel anders bij de eerste gelegenheid, in den Raad uitdrukkelijk moeten verklaren, dat hij, zooveel hij weet, zich heeft gedragen naar den inhoud der twee voorgaande Artikelen, en verder moeten verrigten hetgene omtrent de leden bij art. 17 is bepaald.

Art. 93. Bij ziekte, volstrekt beletsel, zal hij door een' der geëmploijeerden ter griffie in zijne functiën worden vervangen.

VAN DE GEVANGEN- OF PROVOOST-HUIZEN.

Art. 94. Het Hoog Militair Geregtshof heeft, onder het opperbewind en het gezag van het Gouvernement, het toezigt over de gevangen- of provoost-huizen, waarin personen, tegen welke criminele procedures plaats hebben, in verzekerde bewaring worden gehouden.

Art. 95. Het Hof is verpligt om zorg te dragen en onderzoek te doen, zoo naar het gedrag en omstandigheden der aldaar bewaarde personen, als omtrent de zorg en verpleging derzelve, en zal naauwkeurig hebben toe te zien, dat de auditeurs-militair bij de respective krijgsraden exactelijk gehouden worden aan hunnen pligt te dezen opzigte.

VAN DE PRAKTIZIJNS BIJ HET HOF.

Art. 96. De praktizijns zullen niet worden toegelaten, eenige dingtalen ter rolle te houden, dan voorzien van eene akte van algemeene of bijzondere volmagt, en zal, bij het houden der eerste dingtalen in elke zaak, dezelve volmagt moeten worden vertoond, en, voor zooverre daarvan elders geene minute ten protocolle gehouden wordt, tevens worden overgegeven, om ter griffie van het Hof te blijven berusten, ten ware daarin, om redenen, zou mogen worden vergund een korte tijd van uitstel, waarvan alsdan ter rolle aanteekening zal worden gehouden, en binnen welken de praktizijn zijne volmagt zal moeten leveren, op poene, dat de gehoudene dingtalen zullen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

worden doorgehaald, en in de zaak gedisponeerd, even alsof degene, wiens volmagt ontbreekt, er in het geheel niet ware verschenen.

Art. 97. Wanneer iemand in zijne zaak geen' praktizijn vrijwillig bekomen kan, zal het Hof aan hem een' praktizijn toevoegen, om hem daarin te dienen, hetzij tegen genot van salaris, hetzij gratis, indien hij van het Hof acte pro deo heeft erlangd, waaraan zich geen der praktizijns zal mogen onttrekken.

Art. 98. Het Hof zal de praktizijns behoorlijk tot hunnen pligt houden, zoo in het getrouwelijk waarnemen der zaken van hunne meesters, als omtrent de wijze van berekening van hun salaris, en voorts zorg dragen, dat dezelve zich in hunne pleidooijen en schrifturen onthouden van alle onbetamelijke en injurieuse uitdrukkingen. En zal het Hof degenen, welke zich in dit een of ander merkelijk misgaan, verbieden, in zoodanige zaak eenig salaris te mogen rekenen, of hun eene boete opleggen ter discretie van den Hove, naar mate de aard en het gewigt der zaak vereischen zal.

EED VOOR DEN PRESIDENT EN LEDEN VAN HET HOOG MILITAIR GEREGTSHOF.

// Ik belove en zweer (verklaar), dat ik om tot presi-
// dent (lid) van het Hoog Militair Geregtshof van Neder-
// landsch-Indië te worden benoemd, direct noch indirect
// aan eenige personen, hetzij in of buiten het bestuur,
// onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of
// gaven belooft of gegeven heb, noch beloven of geven
// zal; dat ik Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden,
// Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxem-
// burg en van wege Hoogstdenzelven, den Gouverneur-
// Generaal over Nederlandsch-Indië, houw en getrouw
// zal zijn; dat ik mijn ambt als president (lid), van het
// Hoog Militair Geregtshof, ter goeder trouw, met alle
// vlijt en naarstigheid, zal waarnemen; dat ik mij in
// alle zaken, bij het Hof voorkomende, zal gedragen met
// alle opregtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder daarin
// aan de partijen toe te dragen eenige gunst of ongunst,
// en zonder mij daarvan te laten aftrekken door eenige
// beweegredenen hoegenaamd, en dat ik, zooveel eenig-

" zins in mijn vermogen is, getrouwelijk zal in acht
" nemen en nakomen de instructie voor het Hoog Mili-
" tair Geregtshof vastgesteld."

EED VOOR DEN ADVOCAAT-FISCAAL DER LAND- EN ZEEMAGT.

" Ik belove en zweer (verklaar), dat ik, om tot advo-
" caat-fiscaal van het Hoog Militair Geregtshof van Neder-
" landsch-Indië te worden benoemd, direct noch indirect
" aan eenige personen, hetzij in of buiten het bestuur,
" onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of
" gaven beloofd of gegeven heb, noch beloven of geven
" zal; dat ik Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden,
" Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxem-
" burg en van wege Hoogstdenzelven, den Gouverneur-
" Generaal over Nederlandsch-Indië, houw en getrouw
" zal zijn; dat ik mijn ambt, als advocaat-fiscaal bij het
" Hoog Militair Geregtshof, ter goeder trouwe, met alle
" vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik, zoodra eenige
" misdaden of vermoeden van misdaden ter mijner ver-
" volging, staande, tot mijne kennis zijn gekomen, daar-
" van zonder uitstel en zooveel mogelijk, de regte waarheid
" zal trachten op te sporen, en doen hetgene mijn ambt
" vereischen zal; en dat ik daarin zal te werk gaan met
" alle opregtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder den
" schuldige of zijne vrienden of begunstigers te ontzien,
" en zonder den onschuldige te kwellen, en dat ik zoo-
" veel eenigzins in mijn vermogen is, getrouwelijk zal
" in acht nemen en nakomen, de instructie voor het
" Hoog Militair Geregtshof vastgesteld, voor zoo verre
" dezelve mij aangaat."

EED VOOR DEN GRIFFIER VAN HET HOOG MILITAIR GEREGTSHOF.

" Ik belove en zweer (verklaar), dat ik, om tot grif-
" fier van het Hoog Militair Geregtshof van Nederlandsch-
" Indië te worden benoemd, direct noch indirect aan
" eenige personen hetzij in of buiten het bestuur, onder
" wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of gaven
" beloofd of gegeven heb, noch beloven of geven zal; dat

PERPUSTAKAAN NASIONAL

„ ik Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden, Prins
„ van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg en
„ van wege Hoogstdenzelven, den Gouverneur-Generaal
„ over Nederlandsch-Indië, houw en getrouw zal zijn;
„ dat ik mijn ambt als griffier bij het Hoog Militair
„ Geregtshof, ter goeder trouwe, met alle vlijt en naar-
„ stigheid zal waarnemen; dat ik getrouwelijk en met
„ alle opregtheid zal aanteekenen, opmaken, te boek stel-
„ len en expediëren, al wat mij bij het Hof of commis-
„ sarissen, zal belast worden; dat ik de registers en
„ andere acten, welke tot mijn toezigt behooren, zorg-
„ vuldig zal bewaren; dat ik niet zal openbaren de ge-
„ voelens van de leden, het Hof of commissarissen, noch
„ ook hetgene in de informatiën zoude mogen voorkomen,
„ of iets anders hetgene geheim behoort te blijven; en
„ dat ik, zooveel eenigzins in mijn vermogen is, getrou-
„ welijk zal in acht nemen en nakomen de instructie
„ voor het Hoog Militair Geregtshof vastgesteld, voor
„ zoo verre dezelve mij aangaat."

De, overeenkomstig art. 13 van het *reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch-Indië*, beëedigde regterlijke ambtenaren zullen niet gehouden zijn tot het afleggen van eenen anderen eed, ter zake van de waarneming van andere functiën, welke door eenigerhande wettelijke bepaling aan hunne regterlijke bediening verknocht zijn en tot welke zij diensvolgens niet afzonderlijk benoemd. worden. Gouv. besluit 22 Aug. 1848 nº. 1 (Ind. Staatsblad nº. 41.)

REGISTER

OP DE

PROVISIONELE INSTRUCTIE

VOOR HET

HOOG MILITAIR GEREGTSHOF.

DE CIJFERS WIJZEN HET NUMMER DER ARTIKELEN AAN.

A.

Aanzegging des doods aan den gecondemneerde. 63.
Advocaat-fiscaal voor de land- en zeemagt behoort bij 't Hoog Militair Geregtshof. 1. Mag den president, leden of griffier niet tot in den vierden graad bestaan. 3. Vervolgt de misdrijven bij het Hoog Militair Geregtshof. 67. Heeft toezigt over de behandeling der zaken bij de krijgsraden. 68. Zijne verdere verpligtingen. 69, 70, 71, 73, 74. Mag niet bij de deliberatiën tegenwoordig zijn. 72. Mag geene giften aannemen. 75, 76, 77. Mag omtrent bloedverwanten zijn' post niet uitoefenen. 78.
Appèl (Regt van). 56.
Auditeur-Militair staat ter eerster instantie voor het Hof te regt. 45.

B.

Betrekkingen van bloedverwantschap der leden onderling; voorzieningen daaromtrent. 3, 14, 19, 20, 21, 23, 31, 78, 88.

C.

Commissarissen tot het doen van inspectiën, enz. benoemt door het Hof 25.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Nemen de zaken waar, zoodat het werk van den raad daardoor niet belet wordt. 26. Hunne verdere werkzaamheden. 27, 28.

D.

Dingtalen mogen niet gehouden worden zonder volmagt der praktizijns. 96.

E.

Eed, voor den president en leden van het Hoog Militair Geregtshof. 98. Voor den advocaat-fiscaal der land- en zeemagt. *Aldaar.* Voor den griffier. *Aldaar.*
Executie der vonnissen, door wien en waar te geschieden. 62, 66.

G.

Geëmploijeerden (Een der) ter griffie vervangt den griffier bij afwezigheid. 93.
Geregtshof (Hoog Militair), uit hoeveel leden bestaande. 1. Oefent regt uit in naam van den Koning der Nederlanden, enz. 43. Heeft Jurisdictie over alle militairen, in hoeverre. 44. Wie voor hetzelve te regt staan. 45, 46, 47, 48, 49. Oordeelt bij hooger beroep over alle gewijsden, en heeft de approbatie der vonnissen van Krijgsraden, 50, 51, 52, 53, 54.
Geschenken (Voorzieningen tegen het nemen van). 15, 16, 17, 75, 76, 77, 78, 90, 91.
Gevangen- of provoosthuizen staan onder het opperbewind en gezag van het Hoog Militair Geregtshof. 94. Het Hof moet onderzoek doen naar de aldaar gedetineerden. 95.
Griffier moet 22 jaren oud zijn. 2. Moet altijd bij de vergadering van den raad tegenwoordig zijn. 83. Zijne verpligtingen buiten de vergaderingen. 84, 85. Voorschriften wegens de uitoefening zijner functiën. 86, 87. Mag omtrent bloedverwanten zijn' post niet uitoefenen. 88, 89. Mag geene giften aannemen. 90, 91. Hoe vervangen bij afwezigheid. 93.

I EN J.

Impositiën. (Wegens) blijven de militairen aan den burgerlijken regter onderworpen. 44.
Jurisdictie van het Hof over alle militairen. *Aldaar.*

K.

Krijgsraden. (Het Hof beoordeelt de gewijsden van) 50. (Het Hof heeft de approbatie der vonnissen van). 51, 52, 53, 54.

L.

Landmagt (Officieren der) staan voor het Hof te regt. 45.
Leden van het Hoog Militair Geregtshof. Zie *Officieren en Regtsgeleerde leden.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Leeraars, bij den gecondemneerde toe te laten. 64, 65.
Loodsen staan als zoodanig ter eerster instantie te regt voor het Hoog Militair Geregtshof. 46.

M.

Militairen (Alle) staan onder de jurisdictie van het Hoog Militair Geregtshof. 44. Die zich ter purge stellen, staan voor het Hof ter eerster instantie te regt. 47. Die gemeenschappelijk met burgerlijke personen een commun dilict hebben gepleegd, staan niet onder de judicature van het Hof. 49.

O.

Officieren van de zeemagt (een) leden van het Hoog Militair Geregtshof. 1. Van de landmagt (drie) leden van hetzelve. *Aldaar.* Hunne ancienneteit in de dienst of rang niet medegerekend bij de volgorde der zitting. 5. Zie verder *Regtsgeleerde leden, land-* en *zeemagt.*

P.

Pleidooijen, gehouden met opene deuren. 39.
Praktizijns mogen geene dingtalen houden zonder volmagt. 96. Het Hof voegt een' praktizijn toe aan onvermogenden. 97. Staan onder contrôle van het Hof. 98.
President van het Hoog Militair Geregtshof. 1. Mag de leden en den advocaat-fiscaal niet tot in den vierden graad bestaan, en aan partijen niet nader dan in den zesden. 3, 14. Mag geene geschenken aannemen. 15, 16, 17. Moet altijd een regtsgeleerde zijn. 4. Mag buitengewone vergaderingen beleggen. 7. Zijne verpligtingen. 10, 11, 12, 18, 34. Benoemt eenen rapporteur. 29. Maakt de conclusie op, en hoedanig. 38. Moet orde en stilte handhaven. 40.

R.

Rapporteur, zijne verpligtingen. 29, 30, 31, 37.
Regtsgeleerde leden van het Hoog Militair Geregtshof 25 jaren oud zijn. 2. Mogen elkander, of den advocaat-fiscaal, niet tot in den vierden graad van bloedverwantschap bestaan. 3. Volgorde hunner zitting. 5. (Het oudste der) vervangt den president. 9.
Regtspleging bij het Hoog Militair Geregtshof. 58. De stijl van praktijk bij den Hove van Holland daarin gevolgd. *Aldaar.* De informatiën, beleggen van getuigenissen en verhooren, worden geregeld naar de regtspleging van het krijgsvolk te lande. 59.
Requesten, hoedanig in te leveren. 13.

S.

Sententiën, uit te brengen door den vollen raad. 24. (Definitive), in te zenden aan den Gouverneur-Generaal. 60. Bij het Hof van appèl, hebben kracht van arrest. 61. (Executie der) geschiedt door den provoost. 62. Tot de doodstraf. Zie *Aanzegging des doods.*
Stukken, van beide zijden overgegeven, moeten worden gelezen. 32.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Mogen door geen der leden van het Hof ontvangen worden, buiten hetgene den president of commissarissen is overgegeven. 33.

V.

Vacantiën voor het Hoog Militair Geregtshof zijn dezelfde als die van het Hoog Geregtshof. 41.
Vergadering, wanneer te houden. 7. Door al de leden bij te wonen. 8. (Buitengewone), door den president te beleggen. 7.
Vonnissen, ter approbatie aan het Hof gezonden. 51, 52, 53, 54.
Voorziening in de waarneming van den post van advocaat-fiscaal, bij verhindering. 79.

Z.

Zeemagt (Officieren der koloniale) staan voor het Hof te regt. 46.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Door de Uitgevers dezes zijn nog uitgegeven en bij hunne Hoofdcorrespondenten de Heeren G. KOLFF EN C°. *te* Batavia *en de* GROOT, KOLFF EN C°. *te* Samarang, *voor* Oost-Indië *verkrijgbaar gesteld, de volgende veel gezochte werken, als:*

A.

Algemeen Register op de Nederlandsche Staatsbladen van 1813—1850, in één deel, gr. 8°.

ALLAN, Beschrijving van N. O. Indische bezittingen met kaartje, kl. 8°.

AUDOUARD (OLYMPIA), De Geheimen van het Serail en van de Harems. Schetsen en Tafereelen uit het Turksche Leven. Naar het Fransch, gr. 8°. Met plaat.

B.

BAKE (R. W. J. C.), De Staathuishoudkunde van Xenophon, in zijn werkje: »over de inkomsten van Athene," toegepast op Nederlandsch Indië, gr. 8°.

BARLET (J. R.), Woordenboek van Americanismen,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

bewerkt door M. KEIJZER. Een supplement op de Eng. Woordenboeken. 8°.

Bedenkingen op de voorgedragen Ontwerpen van Wet, tot heffing eener Belasting op de Renten, gr. 8°.

Bedenkingen op de Waarschuwende Stem uit de binnenlanden van Java, gr. 8°.

BENNETT (J. HENRIJ), Mentone, de Riviera, Korsika en Biarritz in hun klimaat beschouwd en onderzocht nopens hunne waarde als winterverblijfplaatsen voor zieken. Naar den 2en druk uit het Engelsch vertaald door L. F. PRAEGER, met toevoeging van een kort Overzigt der Badplaats Morgins, in Zwitserland. Met eene fraaije gekleurde plaat voorstellende een gezigt op Mentone, gr. 8°.

Bestuur (Het) van den afgetreden Gouv.-Gen. ROCHUSSEN, met Portret en Fac-simile, gr. 8°.

BLEEKER (Dr. P.), Tijdschrift voor Nederlandsch Indië, van Dr. W. R. VAN HOËVELL, voortgezet door —, Nieuwe Serie, 1e en 2e Jaarg. (1863 en 1864.)

BLOEMLEZING uit het Christelijk Album, van 1846 tot en met 1857, met 12 staalplaten, roijaal 8°., gebonden in linnen prachtband, verguld op snede.

BLOMMENSTEIJN (H. VAN), Vervolg van Java en de Javanen, gr. 8°.

BODDAERT (P.) Junior, Gedichten, met gegraveerden titel, in carton, (Postformaat, als de uitgave van HELMERS).

——— Dito, velijn papier.

BOMHOFF, Hz. (D.), Nieuw Handwoordenboek voor de spelling der Nederduitsche taal, verrijkt met eenige duizende woorden, die in dagelijksch gebruik zijn, en in de uitgebreidste Woordenboeken

PERPUSTAKAAN NASIONAL

niet voorkomen. 2de druk, in keurig linnen band, zakformaat.

BOMHOFF, Hz. (D.), Fransch en Holl. Woordenboek, 2 deelen in 2 keurig verguld linnen banden, zakformaat.

BOSSCHA (Mr. P.), De geschiedenis van Oostelijk en Noordelijk Europa gedurende het merkwaardig tijdvak van 1687—1716, opgehelderd uit onuitgegeven brieven en andere oorkonde van Nederlandsche staatsmannen, gr. 8°.

BRADE (W. C.), Handboek der Waterbouwkunde. Beschrijving der voornaamste Kanalen in Nederland, met 4 Bijlagen. In gr. 4°. met een Atlas van 17 Kaarten, in folio.

Ook onder den titel van het 5 Deel *van:*

BRADE (W. C.), Theor. en Prakt. Handboek, ten dienste van Ingenieurs, Architecten, Opzigters, Timmerlieden en verdere Bouwkundigen. In gr. 4°. met een Atlas van 17 Kaarten in folio.

BRUIJN (DE), Emancipatie der Slaven, gr. 8°.

BRUINSES, De Mensch in omgang met God en zich zelven. In fraai linnen band, gr. 8°.

C.

CALCAR (Mevr. E. VAN), De Vrouwen in de Gevangenis. Uit het Engelsch 2 dln. gr. 8° met geïllustr. vignetten.

CHRISTELIJK ALBUM, Woorden van Stichting in onze huiskamers, ter opleiding van een godsdienstig leven. Een werk in maandelijksche afleveringen voor beschaafde Christenen van allerlei stand. Met titelvignet in staal, roijaal 8°. 1846 tot 1864.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

CLARISSE (Professor J.), Aanleiding tot huisselijke godsdienstoefening 3 dln. in postformaat, met portret van den schrijver, 3e druk.

——— Idem in linnen banden.

——— Idem in leder.

——— Leerrede op den 20sten Junij 1814, gr. 8°.

——— Over Mozes als dichter, gr. 8°.

COWAN (F. M.), The English Student's companion, a Dictionary of Verbs Substantives and adjectives with the prepositions they govern according to the best English classics; principally followed from Melford's Phraciological dictionary. Postformaat, Second Edition.

CROIX (S. F. LA), Beginselen der Meetkunst; geheel omgewerkte en vermeerderde druk door Dr. D. Bierens de Haan. Met platen, gr. 8°.

——— Grondbeginselen der Beschrijv. Meetk. 2e Druk met Platen, gr. 8°.

E.

EIJSINGA (P. P. ROORDA VAN), Aardrijksbeschrijving van Nederl. Indië, met eene Kaart, gr. 8°. in linnen prachtband.

G.

Garebek Moeloed, Mahomeds geboortefeest, met Plaat, gr. 8°.

GASPARIN (A. DE), Het Huwelijk beschouwd in het Licht des Christendoms, 3 dln., gr. 8°.

GEERLING Briefsteller, postformaat, in fraai linnen band.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

GELDER (J. DE), Allereerste Gronden der Cijferkunst, 2 dln. 12°.

——— Antwoorden op idem, uitgewerkt door G. RAMAKERS, 12°.

GELDER (W. DE), De voogdij en de toeziende voogdij der weeskamers in Nederlandsch Indië. gr. 8°.

GERLACH (A. J. A.), Fastes Militaires des Indes-Orientales Néerlandaises; illustré de portraits, *facsimile*, cartes, plans, croquis et planches, royal 8°.

——— Idem gebonden in linnen band.

GIBSON (CHARLES B.), Het leven onder Veroordeelden. Uit het Engelsch door C. H. PLEIJTE, 2 dln. gr. 8°. met gelith. portret.

GIRARDIN (ÉMILE DE), Oorlog, gr. 8°.

III.

HALL (Mr. M. C. VAN), Plinius Secundus, in carton, 2e uitgave gr. 8°.

Handboek voor Eigenaars van Heerlijkheden, gr. 8°.

Handelingen en Geschriften van het Indisch Genootschap te 's Hage. 1e Jaargang 4 afleveringen, gr. 8°.

——— Idem, 2e Jaargang 4 afleveringen, gr. 8°.

HARRISON AINSWORTH (W). De Sterrekamer, een geschiedkundige roman, door CNOPIUS, gr. 8°.

——— De verborgenheden van Londen. Naar het Engelsch, 4 dln. met 30 platen, gr. 8°.

HASSELMAN (J. J.), Beschouwingen omtrent het kultuurstelsel, eenige andere Indische aangelegenheden en vrijen arbeid op Java, gr. 8°.

——— De kultuurprocenten en het kultuurstelsel, gr. 8°.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

HASSELMAN (J. J.), Beschouwingen over de particuliere Industrie in vergelijking met het kultuurstelsel enz., gr. 8°.

HEUVELL (H. VAN DEN), Leefregel, Hygiène der Kinderen in Oost-Indië benevens de voornaamste ziekten, die aldaar bij hen voorkomen, met hare behandeling op practische ondervinding gegrond, gr. 8°.

HOËVELL (Dr. W. R. VAN), Uit het Indische Leven, gr. 8°. met 4 platen in kleuren druk, gebonden in linnen prachtband.

——— Tijdschrift voor Nederlandsch Indië, 1sten tot den 24sten Jaarg., roijaal 8°.

——— Mijne Beschuldiging en veroordeeling in Indië en de Regtvaardiging in Nederland, gr. 8°.

——— Sjair Bidasari, oorspronkelijk Maleisch gedicht, gr. 8°.

——— Togten van een Engelschman door den Indischen Archipel, 2 dln. gr. 8°.

——— Slaven en Vrijen onder de Nederlandsche Wet, 2 dln. gr. 8°. met Platen.

——— Idem 2 dln. kl. 8°.

——— Koloniale Parlementaire Redevoeringen 1849 tot 1854, roijaal 8°., 1e deel.

——— Idem 1854—1856, roijaal 8°., tweede deel.

——— Idem 1856—1859, roijaal 8°., derde deel.

HOGENDORP (G. K. Grave VAN), Staathuishoudkundige Bijdrage, 2de druk, verbeterd door Mr. J. R. THORBECKE, met een uitvoerig register; de 10 dln. herdrukt in 5 dln. roijaal 8°.

——— Idem gebonden in 5 rood linnen prachtbanden.

HOOGVLIET (J. M.), Handelingen bij het lezen der Schriften van C. JULIUS CAESAR, gr. 8°.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

I.

IMMERZEEL Jr. (J.), Gedichten bijzonder voor de Declamatie, met platen en fac-similés, 8°.

INDISCHE WETBOEKEN (DE), in 32° of Miniatuur uitgave. 2 dln. In 2 geslagen lederen banden.

J.

JONGH (DE), Burgerlijk Wetboek van Nederlandsch Indië, met aanteekeningen, roijaal 8°.

——— Idem, in verguld linnen band.

JUNGHUHN (Dr. F.), Terugreis van Java naar Europa, met de zoogenaamde Engelsche overlandpost, in de maanden September en October 1848. (Met platen), roijaal 8°.

K.

KONING (IZAÄK DE), Handboek voor het Vrouwelijke Geslacht, bevattende Raadgevingen in al de Tijdperken des Levens, almede nopens de Opvoeding der Kinderen, gr. 8°.

KORAN (De), voorafgegaan door het leven van Mahomet. Eene inleiding omtrent de Godsdienst gebruiken der Mahomedanen enz. Met opheldérende en historische aanteekeningen van M. KASIMIRSKE, Dr. L. ULLMAN, Dr. G. WEIL en R. SALE, met eene voorrede Dr. S. KEIJZER, gebonden in verguld linnen band, postform.

KOTEN (J. H. VAN), Natuurkundige Atlas. Vrij bewerkt naar de Hoogduitsche uitgave en met nieuwe

figuren vermeerderd, te zamen 11 platen, 4°. in verguld linnen portefeuille.

KRONIJK (Maandelijksche) Geschiedenis van den Dag, met portretten, 12 Nummers per jaargang, 1e tot 13e jaargang.

L.

LENNEP (Mr. J. VAN), Tijdkaart van de Geschiedenis des Vaderlands, geïllustreerd door C. ROCHUSSEN, in losse bladen, op 2 vellen atlas formaat, op linnen met rollen.

LYELL (Sir CHARLES), De geologische bewijzen voor de oudheid van het menschelijk geslacht en aanmerkingen op de leer van het ontstaan der soorten door verandering. Uit het Engelsch, door T. C. WINKLER. Met vele houtsneê figuren. Roijaal 8°.

M.

MARTINEAU (Miss HARRIETT), Tweetal verhalen betreffende de Volkshuishoudkunde met Portret der Schrijfster, gr. 8°.

MARTINET (J. F.), Levensberigten van (door A. VAN DEN BERG).

——— Katechismus der Natuur, verkort door J. A. UILKENS, met eene menigte fraaije platen, gr. 8°.

——— Kleine Dito.

——— (Algemeene Natuurlijke Historie of Vervolg op den Katechismus der Natuur van wijlen den Heer) 2 deelen, groot 8°. met platen.

Dito, op velijn papier.

MASCHECK, Geschiedenis der Mineurs en Sappeurs, gr. 8°.

MEIDINGER (J. V.), Fransche Spraakkunst, bewerkt door D. BOMHOFF, Hz., gr. 8°.

MERLEN (Jonkh. B. VAN), De Afrigtingskunst, gr. 8°.

——— De hoogere Afrigtingskunst, met platen 8°.

——— Nieuwe Afrigtingskunst, 8°.

——— Figuren in houtsneê van de School der Ruiters, Peletons-school en Afrigtingskunst, 8°.

——— Proeve eener Wet op de bevordering bij het Nederl. leger, gr. 8°.

——— Handleiding tot het gewennen van paarden, gr. 8°.

——— Bemerkingen op het reglement voor de exercitiën en Evolutiën der kavallerie, gr. 8°.

——— Handleiding voor Evolutiën en manoeuvres met de drie wapens vereenigd, opgedragen aan Z. K. H. den Prins van Oranje, in gr. 8°., met 2 uitslaande platen.

——— De oorzaken of redenen mijner pensionering.

——— Handleiding tot de oefening met den Sabel, 8°.

——— Handleiding tot het afrigten van paarden.

——— Bemerkingen op het Nieuwe Kavallerie Reglement en de afrigting en opleiding der Kavallerie, gr. 8°.

——— Kavalerie Evolutiën in en met de Eskadrons kolonne, gegrond op de hedendaagsche taktiek. Met figuren. Roijaal 8°.

——— Antwoord op de verdediging van het Nieuwe Kavallerie Reglement, gevolgd door eenige algemeene regelen bij de Evolutiën en Manoeuvres in acht te nemen. Roijaal 8°.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

MURRAY (LINDLEY), Engelsche Spraakkunst, met toepasselijke Opstellen ter vertaling. Nagezien en verbeterd door A. B. MAATJES, *Hoofdonderwijzer te Amsterdam*, postformaat.

N.

NEDERL. ADEL (DE) of Alphabetische Naamlijst wier titels op de registers van adel zijn ingschreven, 8°. in fraai carton, verguld op snede.

Nederlandsche Handel-maatschappij (De) in verband met onzen Oost-Indischen Handel, gr. 8°.

O.

OLIVIER (J.), Tafereelen uit Oost-Indië, met platen, gr. 8°. 2 deelen.

——— Tafereelen van Oost-Indië, voor jongelieden van beiderlei kunne, met platen en kaart, 2 deelen, postformaat, in 2 linnen prachtbanden.

Opium-Pacht op Java (Iets over de) gr. 8°.

OUWERSLOOT en LASTDRAGER, Nieuwe Bloemen van Nederlandsche dichtkunst, met 5 staalplaten, 8°. in linnen prachtband.

Ontwaakt gij die slaapt: Eene Apologie van den schrijver van de *Dubbele Teleurstelling*, gr. 8°.

P.

Pennevruchten (De) van een paar Indische Oudgasten, opgedragen aan den heer J. B. J. VAN DOREN, gr. 8°.

PICARD (H.), Nieuw Zakwoordenboek der Neder-

duitsche en Engelsche talen. Nagezien en vermeerderd met de juiste uitspraak der Engelsche taal door H. J. VOGIN. Twee deelen in één net vergulde linnen band. In gr. 16°. of zakformaat. 3e druk.

PIJNAPPEL Gz. (J.). Atlas van Neerl. Indië, in 9 fraaije kaarten op groot mediaan, met uitvoerige beschrijving, ingenaaid.

Idem geb. in verguld linnen band.

R.

REES (W. A. VAN) en DANIELS. Algemeene orders voor het Leger in Oost-Indië, geb. in verguld linnen band, post formaat.

REUS (E.), Geschiedenis der Christelijke Godgeleerdheid, gedurende het Apostolisch tijdvak. Uit het Fransch vertaald door C. BUSKEN HUET, 2 dln. gr. 8°.

ROELANTS (J. B.), Voix Chrétiennes, chants religieux, à l'usage du culte domestique, recueillis et approprieés a leur destination, postformaat.

S.

SIEBOLD (Jonkheer VON), Met oorkonden gestaafd vertoog, tot openstelling van Japan voor de scheepvaart en zeehandel, roijaal 8°.

STAATSBLADEN (DE) van Nederlandsch Indië, van 1816 tot 1845, met een uitvoerig register van al die jaren, gebonden in een keurig geslagen lederen band, klein folio.

——— van 1846—1860, in één dito lederen band met uitvoerig register, klein folio.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De jaargang van 1861 en vervolgens per jaargang, klein folio.

STAATSBLAD VAN NED. INDIE 1816—1860. Aanwijzing der veranderingen die door latere besluiten in vroegere verordeningen gebragt zijn, klein folio.

STEGER (Dr. F.), Vijf en dertig jarig overzigt van 1815 tot 1840, 2 dln. gr. 8°.

SPEIJER (J. S.), Tafel der gewone of Briggiaansche Logarithmen, van 1 tot 100,100 met de verklaring, gr. 8°.

STEIJN PARVÉ (D. C.), Het koloniaal Monopoliestelsel getoetst aan Geschiedenis en Staatshuishoudkunde. Nader toegelicht door den schrijver, gr. 8°.

——— De toekomstige wijze van beheer en verantwoordelijkheid der geldmiddelen van Nederl. Ind., gr. 8°.

——— Geschiedenis van het Munt- en Bankwezen van Nederlandsch Indië, gr. 8°.

STUERS (H. I. J. L. DE), Aanmerkingen op het werk van den Luit. Kolonel LANGE, getiteld: Het Nederlandsch O. I. leger ter Westkust van Sumatra, roijaal 8°.

SYPESTEIJN (Jonkh. J. W. VAN), Geschiedenis van het Regement Rijdende Artillerie, gr. 8°.

——— Geschiedenis van het Regement Hollandsche Huzaren, gr. 8°.

V.

Verslag der Debatten in het Engelsch Parlement, gr. 8°.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Verwikkelingen (De) op West Borneo toegelicht, gr. 8°.

VETH (Prof. P. J.), Borneo's Wester-afdeeling, Geographisch, Statistisch, Historisch, voorafgegaan door eene Algemeene Schets des ganschen eilands, 2 dln. roijaal 8°.

——— Idem gebonden in 2 rood linnen banden.

VITALIS (L.), De invoering, werking en gebreken van het Kultuurstelsel op Java, gr. 8°.

VLIET (VAN), Beroep op Regt en Billijkheid, gr. 8°.

VREEDE (C.), Het Batig Saldo op de inkomsten van de overzeesche bezittingen van het koningrijk der Nederlanden, in brieven, gr. 8°.

——— Vervolg van brieven en antwoorden over het op den duur gebruik maken der Batige Saldo's, gr. 8°.

W.

WARBURTON (E.), De halve Maan en het Kruis, of waarheid en verdichting op reizen in het Oosten. Met eene voorrede van Dr. W. R. VAN HOËVELL, gr. 8°. met platen, in 2 deelen compleet.

WET op het beleid der regering van Nederl. Indië, met de bemerkingen der gehoudene Discussiën in de 1e en 2e Kamer, gr. 8°.

WILKENS (J. A.), Séwaka. Javaansch gedicht, met eene inleiding, Woordenboek en vertaling, roijaal 8°.

WINKLER (T. C.), Handboek der Geologie in verband met Palaeontologie, bewerkt naar Pages Advanced Textbook of Geology. Met vele houtsneêfiguren, roijaal 8°.

WITSEN GEYSBEEK (P. G.), Nederduitsch Rijmwoor-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

denboek, waarin de bruikbare rijmwoorden uit de beste dichters bijeenverzameld zijn. gr. 12°.

WRAXALL (LASCELLES), Merkwaardige avonturiers en onverklaarde geheimen. Uit het Engelsch. Met titel-vignet. 2 dln., gr. 8°.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Pamong

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PRO. 26 187
P ARN 0

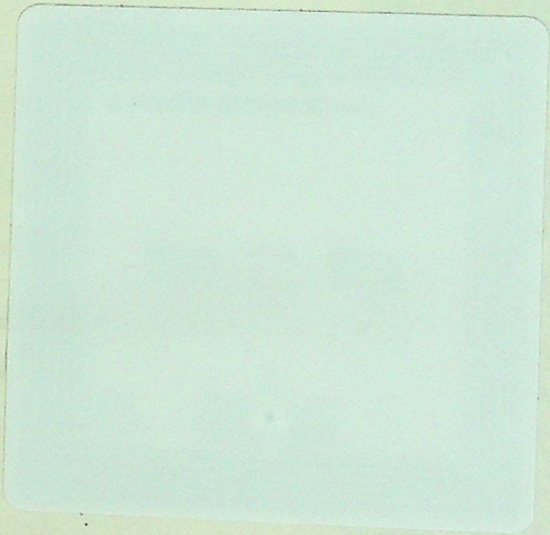

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA